

De hereditatibus que ab intestato deferuntur. fo. xc b

quo iudicio retineat prima voluntas. vt. ff. e. an testa menti tabulas. Sed Jo. cōtra. nā siue ante siue post fieri: semper videtur cōfirmari vt hic dicit statum. 2. ff. eo. si quis cū. s. si. 2. l. ab intestato. Accu. **Aditio.** In hoc tñ remanet hodie differentia sū Jo. fa. q. qñ ex: pte se p̄stant valent quia ibi cōment. directo ac si testō dan essent. secus si tacite. l. li bertares. ff. d. ma nu. testa. 2. de tes ta. tute. l. iij. q. 2. nis glo. ibi notet contrarium.

Codicillis au tem her. **Ca. 10.**

Chic incipit. iij. particula in qua sic po. ca. Dñe iā video q. codicilli ante test. et post testm fieri pnt et ab intestato. sed nūquid eādem p̄tē habent co dicilli quam 2. te stamētū. Ad hoc rñ. q. nō imo co dicilli in multis differunt a testō. hereditas em̄ i codicillis nec di-

qui testamentū fecit avolū tate quam i codicillis exp̄ serat: nō recessisse.

Cyn codicillis hēditas di recto dari v̄ adimi nō pōt: nec p̄ditio infuturōi appo ni nec substitutio fieri: s; p̄ fideicommissū sic. **Arctinius**

Codicillis aut hēditas neq; dari a neq; adimi pōt ne p̄fundat b ius testamen torum 2. codicilloz 2. iō nec exp̄datō scribi ē. Directo autē hereditas codicillis ne q; dari neq; adimi pōt. Nā p̄ fideicommissum hereditas codicillis iure relinquitur. Nec cōditōne heredi isti turo e codicillis adicē f: ne

recto dari nec adimi pōt. 2. hoc ideo statuti est ne ius testōrū 2. codicilloz cōfundatur. vnde nec exp̄hereda tio directo in codicil. scribi pōt sed omnia supradicta in testō fieri possunt. sed licet in codicil. hereditas di recto dari nō possit. in illis tamen fideicō. iure reliqui pōt. Itē nec cōditio heredi in iusturo in codi. adici po test: nec etiā substitutio directo fieri. Et nō solum in p̄dictis differūt codi. a testō. sed etiā in alijs nā plu res codicillos quis facere pōt. ita vt oēs valeant. et nullā solēnitare ordianōis p̄boz desiderēt: s; secō sit in testō. thec dicitur in. iij. 2. vl. par. vlt. in fi. ti.

Codicillis autē neq; dari. directo sed per fidei commissū siue ab eo que prius fecerat herede siue a le gitimis bene potest relinqui. vt. ff. e. l. ij. s. fi. 2. C. e. he reditatem. 2. l. p̄xi. s. **Aditio.** Et assignat glo. in. d. l. hereditatē rōnem differentie: qz non rñ aufert per fideicommissum sicut directo aufertur. vel dic sū Sa ly. aliqua virtus attribuitur vni que non attribuitur alteri. vt. l. fi. C. eo. maiorē vni testamenta q̄ codi cilli habe. ut propter maiorē solēnitatem in eis re quiuisitam. Ange.

Ne confundatur. i. ne iste due voluntates sic miscatur vtyna ab altera discerni nō possit. nam si idem significarent quare diuersa nomina darentur. vt. C. e. si idem.

Scribi. scilicet vt de iure valet. **R**elinquit. Sed qua actio hec hereditas vel etiam alia in codicillis relicta perentur. Rñ. qdā con ditone ex. l. vi. ff. de p̄di. ex lege. l. i. Vel dic vtili actio ne ex testamētō cum ad instar testamētū codicilli sint muenti. vt. ff. e. l. ij. s. fi.

Instituto. scz in testamento.

Addicere. 2. cui cōditōni adiecte necesse pare re nō hz: sed in ei cōditōnis defectū de adēptioe he reditatis cogitate videt. vt. ff. de cōdi. insti. l. pe. in fi.

Sz forte in vanū cogitauit. vt ibi dixi. **Aditio. (1).**

Idem ecōtrario: qz cōditio appōita in testamētō nō pōt in codicillis remoueri: qz tūc pure hereditaria da ri videt cōtra istū tex. nisi for. n. ob fauore liberōz p no. m. l. diu. ff. eo. clausula tñ derogatoria appōita i testō pōt in codicillis reuocari. vt per An. hic.

S Directo. Si tñ substituent videtur rogasse p̄ fideicommissū. vt re stitnat. vt. ff. ad trebel. l. sciuola.

Pures codicillos v̄ fa cere p̄t oēs habētes effectū secō i plurib; testamēt. **Ar**

Codicillos aut etiā plu res q; facere p̄t: 2. nullam solēnitatem ordianōis de siderant.

Liber tertius.

De p̄ditatib; que ab i ntestato deferuntur.

In testatō dicit quis de cedere plurib; mōis q̄ hic describuntur. **Arctinius.**

Ntesta tus decedit: q̄ aut oimote sū nō fecit

tes ex hic desiderantur: vt sunt q̄nq; testes. vt dixim; s. titu. ij. s. finali.

De hereditatibus que ab intestato deferuntur

Ita rubi. sic primatur. Dictum est. s. de heredi tatibus q̄ testamento facto deferuntur. Nāc sequitur videre de hereditatib; q̄ ab intestato deferuntur. An dicit hic. accursus. hec rubrica est ḡnalis ad oēs ses quētes titulos vsq; ad titulum de po. pos. vbi myrim tractabit ex testamento et ab intestato: sed tēp; huius tituli loquitur tñ de suis hereditib; sicut alias. ff. si cer. pe. 2. de reb; credi. vbi tractat de mutuo in spe cie tantum. Accur.

Nestatus. **T**otus iste titulus diui ditur in quatuor partes p̄ncipales. P̄mo ponit q̄s b; decedere intestatus. Secō dicitur de emācipatis quō admittantur 2. de adoptiuis. Quarto ponit ali quas suas correcciones. Scōa ibi. intestatoz autem. Tertia ibi emācipati aut. Quarta ibi: sed ea oia. are.

In testatus. **C**ap. **P**o. agi sic ca. in p̄ia pre. Dñe iā video q. vos vultis tractare de hereditatib; q̄ de feruntur ab intestato. p̄ deo si placet vobis dicat; m̄ chi q̄s intelligit decedere intestatus. Ad hoc rñ. In testatō decedere intelligit ille q̄ aut nullo modo fecit testm̄ aut de facto qdē se cit testm̄. nō tñ de iure vt po te qz iuris solēnitare caruit: vel testamētū factionē nō habuit: aut testm̄ q̄ iure fecerat arrogatōe ruptum fuit vel capi. di. irritū factū ē: aut si ex testō solēniter factū null; heres exiterit. Omnibus em̄ his modis intelligitur intestatus decedere.

Nō fecit. vel qz nō vult. vel qz nō potest vt pur pillus furiosus: s; hi improprie intestati dicunt; eē: qz et si vellēt testari nō pnt. vt. ff. e. l. de suis. 2. l. i. i. p̄n. **Aditio** Qd nota sū Jo. fa. cōtra eos q̄ vendicāt si bibona intestatoz ex cōsuetudine: vel p̄feruntur ex

deicommissū. vt re stitnat. vt. ff. ad trebel. l. sciuola. **C**odicillos Plures. Ut etiā oēs valeant: nisi contrariā contineant volūtate. vt. C. e. l. cū ppo nas. alid in testa mētis. vt. s. qui. mo. testamenta infirmēt. s. pos teriore. s. facit. ff. eo. diuus. s. j.

Et nullā. f. de his q̄ r̄mō: q̄i testō desiderant. Vel se p̄tē testm̄. vel sigilloz. Vel q̄ sua manu scri bant. Vel q̄ sub scribāt testes. vt s. de sta. s. j. Sed quedā solēnita

Contis nuatio.

Aliquā do rubi ca ē ḡa lior tex diuisio.

Testari aliq; nō pnt.

statuto. de quo et an facto testamento et an postea ruz pro habeat locū dictum statutum qd ab intestato pte ferantur agnati et vide late per Ang. hic.

a ¶ Non iure fecit: qd caruit solennitate aie testimonium vel non habuit testamenti factionem et fecit.

b ¶ Ruptū. Arrogatione vel agnatione posthumi. vt. §. qui. mo. test.

infr. j. rñ. Et no. qd non est per oia idem qñ rñpitur ac si nullū factus esset. si tamē fecit codicillos cuz pmo casu. i. qñ rumpitur legatū vt ex codicillis non valeat. vt. C. de codicil. l. f. l. cō. sic. vt. §. de fidei. cō. he. §. ptererea. et ff. de iure codi. si qui rñ. i. si. j. rñ. et in l. ab intestato. et. §. tit. i. §. nō tantum.

c ¶ Irritū ve. vt per capitis diminutionē testatoris. vt. §. q. mo.

te. la. infr. §. non tamen. et facit. ff. de rñ. sig. intestat. d. ¶ Exterit. Sunt et alij duo modi: vt per greslam vel con. tabulas testamento rescisso. vt. C. de col. vt liberis. Accur. additio. hoc verum si sit mota añ ad rem hereditatem. secus si post: quia pteor nō pōt facere desinere quē eē herede. §. qd aut. l. §. bo. pol. an.

¶ Intestator. Casus. ¶ hic incipit scōa particula in qua sic po. ca. Dic iam video quis intelligitur decedere intestat. ¶ dicatis modo michi si placet ad quos intestatorū hereditas pertinet. Ad hoc rñ. Amice: hereditas intestatorum ex. l. rñ. tabularum. pmo pertinet ad suos heredes.

¶ Sui aut heredes. Casus. ¶ hic incipit tertia particula in quo sic po. ca. Dñs vos dixistis michi qd hereditas intestatorū pertinet ad suos heredes: dicatis michi si placet qui intelligitur sui heredes? Ad hoc rñ. Amice sui heredes intelliguntur qui in pte mortis sunt de cuius hereditate tractatur. veluti filius filia. nepos et neptis. et descendentes ex filio. pronepos et proneptis. et per masculinam lineam directo descendentes: nec interest quo ad hoc vt si heredes censentur vtrū sint naturales liberi an adoptiui. nā adoptiui liberi tpe mortis in pte existentes sui heredes intelliguntur: et nō solū supradicti ex binis mñionis existentes. precati dicuntur sui heredes: sed etiā necesse est eos inter suos heredes cōnumerari qui ab intestato nō erāt in pte parentū: v. p. p. naturales qui nō sunt ex legitimo matrimonio geniti: et postea tñ a parentibus naturalibus curijs dati sunt. et ita pte patris redditi. hi em beneficio diualū constitutionū qñ semp filijs naturalibus posite sūt iura suoz heredes cōstituuntur: sed etiā illi quos nostra constitutione statuimus vt si quis aliquam mulierē in suo cōtubernio copulauerit: nō tamen ab initio affectione maritali eā habuerit: erat tamē talis cū qua poterat habere legitimum cōiugium si ex ea prolē creauerit. et postea maritali affectione interueniente cū eadē mu-

liere instrumēta dotalia cōfecerit et filios et filias eadē habuerit statum? dico nō solū posteriores liberos. s. post mñionū cōtractū editos legitimos et in pte patris esse: s. etiā priores: v. ante mñionū editos. et hoc merito statuimus. nā isti liberi aī matris moniū nati occasione legitimi nois etiam alijs post mñionū natis pñterit rōne eī affectōis quam pater ad plē pri mo precatā habuit. et qd matres eozū habuit in pte le secundā: iō eā sibi maritali affectione copulauerit. et hoc obtinere censuimus. nō si post dotalia in instrumenta cōfecerit libi nati fuerint et extiterint. sed etiam si nulli post matrimonium fuerint nati: vel etiam si aliqui fuerant nati: sed postea mortui.

¶ Quibus pñterari necesse est et eos qd ex legitis qdē nuptijs vñ mñionis nō sūt progeniti curijs mñ ciuitatum dati: fm diualū cōstitutionū q sup hisposite sūt

¶ Quibus pñterari necesse est et eos qd ex legitis qdē nuptijs vñ mñionis nō sūt progeniti curijs mñ ciuitatum dati: fm diualū cōstitutionū q sup hisposite sūt

¶ Quibus pñterari necesse est et eos qd ex legitis qdē nuptijs vñ mñionis nō sūt progeniti curijs mñ ciuitatum dati: fm diualū cōstitutionū q sup hisposite sūt

¶ Quibus pñterari necesse est et eos qd ex legitis qdē nuptijs vñ mñionis nō sūt progeniti curijs mñ ciuitatum dati: fm diualū cōstitutionū q sup hisposite sūt

¶ Quibus pñterari necesse est et eos qd ex legitis qdē nuptijs vñ mñionis nō sūt progeniti curijs mñ ciuitatum dati: fm diualū cōstitutionū q sup hisposite sūt

¶ Quibus pñterari necesse est et eos qd ex legitis qdē nuptijs vñ mñionis nō sūt progeniti curijs mñ ciuitatum dati: fm diualū cōstitutionū q sup hisposite sūt

¶ Quibus pñterari necesse est et eos qd ex legitis qdē nuptijs vñ mñionis nō sūt progeniti curijs mñ ciuitatum dati: fm diualū cōstitutionū q sup hisposite sūt

¶ Quibus pñterari necesse est et eos qd ex legitis qdē nuptijs vñ mñionis nō sūt progeniti curijs mñ ciuitatum dati: fm diualū cōstitutionū q sup hisposite sūt

¶ Quibus pñterari necesse est et eos qd ex legitis qdē nuptijs vñ mñionis nō sūt progeniti curijs mñ ciuitatum dati: fm diualū cōstitutionū q sup hisposite sūt

¶ Quibus pñterari necesse est et eos qd ex legitis qdē nuptijs vñ mñionis nō sūt progeniti curijs mñ ciuitatum dati: fm diualū cōstitutionū q sup hisposite sūt

¶ Quibus pñterari necesse est et eos qd ex legitis qdē nuptijs vñ mñionis nō sūt progeniti curijs mñ ciuitatum dati: fm diualū cōstitutionū q sup hisposite sūt

¶ Quibus pñterari necesse est et eos qd ex legitis qdē nuptijs vñ mñionis nō sūt progeniti curijs mñ ciuitatum dati: fm diualū cōstitutionū q sup hisposite sūt

¶ Quibus pñterari necesse est et eos qd ex legitis qdē nuptijs vñ mñionis nō sūt progeniti curijs mñ ciuitatum dati: fm diualū cōstitutionū q sup hisposite sūt

¶ Quibus pñterari necesse est et eos qd ex legitis qdē nuptijs vñ mñionis nō sūt progeniti curijs mñ ciuitatum dati: fm diualū cōstitutionū q sup hisposite sūt

¶ Quibus pñterari necesse est et eos qd ex legitis qdē nuptijs vñ mñionis nō sūt progeniti curijs mñ ciuitatum dati: fm diualū cōstitutionū q sup hisposite sūt

¶ Quibus pñterari necesse est et eos qd ex legitis qdē nuptijs vñ mñionis nō sūt progeniti curijs mñ ciuitatum dati: fm diualū cōstitutionū q sup hisposite sūt

liere instrumēta dotalia cōfecerit et filios et filias eadē habuerit statum? dico nō solū posteriores liberos. s. post mñionū cōtractū editos legitimos et in pte patris esse: s. etiā priores: v. ante mñionū editos. et hoc merito statuimus. nā isti liberi aī matris moniū nati occasione legitimi nois etiam alijs post mñionū natis pñterit rōne eī affectōis quam pater ad plē pri mo precatā habuit. et qd matres eozū habuit in pte le secundā: iō eā sibi maritali affectione copulauerit. et hoc obtinere censuimus. nō si post dotalia in instrumenta cōfecerit libi nati fuerint et extiterint. sed etiam si nulli post matrimonium fuerint nati: vel etiam si aliqui fuerant nati: sed postea mortui.

¶ Quibus pñterari necesse est et eos qd ex legitis qdē nuptijs vñ mñionis nō sūt progeniti curijs mñ ciuitatum dati: fm diualū cōstitutionū q sup hisposite sūt

¶ Quibus pñterari necesse est et eos qd ex legitis qdē nuptijs vñ mñionis nō sūt progeniti curijs mñ ciuitatum dati: fm diualū cōstitutionū q sup hisposite sūt

¶ Quibus pñterari necesse est et eos qd ex legitis qdē nuptijs vñ mñionis nō sūt progeniti curijs mñ ciuitatum dati: fm diualū cōstitutionū q sup hisposite sūt

¶ Quibus pñterari necesse est et eos qd ex legitis qdē nuptijs vñ mñionis nō sūt progeniti curijs mñ ciuitatum dati: fm diualū cōstitutionū q sup hisposite sūt

¶ Quibus pñterari necesse est et eos qd ex legitis qdē nuptijs vñ mñionis nō sūt progeniti curijs mñ ciuitatum dati: fm diualū cōstitutionū q sup hisposite sūt

¶ Quibus pñterari necesse est et eos qd ex legitis qdē nuptijs vñ mñionis nō sūt progeniti curijs mñ ciuitatum dati: fm diualū cōstitutionū q sup hisposite sūt

¶ Quibus pñterari necesse est et eos qd ex legitis qdē nuptijs vñ mñionis nō sūt progeniti curijs mñ ciuitatum dati: fm diualū cōstitutionū q sup hisposite sūt

¶ Quibus pñterari necesse est et eos qd ex legitis qdē nuptijs vñ mñionis nō sūt progeniti curijs mñ ciuitatum dati: fm diualū cōstitutionū q sup hisposite sūt

¶ Quibus pñterari necesse est et eos qd ex legitis qdē nuptijs vñ mñionis nō sūt progeniti curijs mñ ciuitatum dati: fm diualū cōstitutionū q sup hisposite sūt

¶ Quibus pñterari necesse est et eos qd ex legitis qdē nuptijs vñ mñionis nō sūt progeniti curijs mñ ciuitatum dati: fm diualū cōstitutionū q sup hisposite sūt

¶ Quibus pñterari necesse est et eos qd ex legitis qdē nuptijs vñ mñionis nō sūt progeniti curijs mñ ciuitatum dati: fm diualū cōstitutionū q sup hisposite sūt

¶ Quibus pñterari necesse est et eos qd ex legitis qdē nuptijs vñ mñionis nō sūt progeniti curijs mñ ciuitatum dati: fm diualū cōstitutionū q sup hisposite sūt

¶ Quibus pñterari necesse est et eos qd ex legitis qdē nuptijs vñ mñionis nō sūt progeniti curijs mñ ciuitatum dati: fm diualū cōstitutionū q sup hisposite sūt

¶ Quibus pñterari necesse est et eos qd ex legitis qdē nuptijs vñ mñionis nō sūt progeniti curijs mñ ciuitatum dati: fm diualū cōstitutionū q sup hisposite sūt

¶ Quibus pñterari necesse est et eos qd ex legitis qdē nuptijs vñ mñionis nō sūt progeniti curijs mñ ciuitatum dati: fm diualū cōstitutionū q sup hisposite sūt

¶ Quibus pñterari necesse est et eos qd ex legitis qdē nuptijs vñ mñionis nō sūt progeniti curijs mñ ciuitatum dati: fm diualū cōstitutionū q sup hisposite sūt

¶ Quibus pñterari necesse est et eos qd ex legitis qdē nuptijs vñ mñionis nō sūt progeniti curijs mñ ciuitatum dati: fm diualū cōstitutionū q sup hisposite sūt

Te sim perdu upituo

¶

¶ Quibus pñterari necesse est et eos qd ex legitis qdē nuptijs vñ mñionis nō sūt progeniti curijs mñ ciuitatum dati: fm diualū cōstitutionū q sup hisposite sūt

De hereditatibus que ab intestato deferuntur. fo. xcvi.

a **De**no eos. Scz necesse e conserari inter suos
b **C**onstitutes. C. de na. lib. cu quis. r. l. nup.
c **S**uulert. i. habuerit.
d **I**nstrumenta. in quibus pteatur mmoniu

Infimo
nu sine
scptura
erdote
pdt va
lere: sed
non filij
legiti-
mari.

inter titu z bertam esse contractu: z dotē datam esse:
q instrumenta dotalia vel nuptialia dicunt z sine his
duobus scilz scri
ptura z dote di
cit. p. non valere
matrimoniu: qd
lex plerumqz de
his dixit tali ca
su. vt hic. z. s. de
nup. s. fi. nō als.
vt. ff. de re. iu. nu
ptias. nos dicit
mus valere mfi
monium vt. C. de
nup. si vicinis. et
in aut. de nup. s.
nuptias. col. iij.
sed non fieri libe
ros legitimos vt
in aut. de triē. et
se. s. fi. colla. iij.

e **I**ustos. Re
peti iustitias.

Mulie
res aliq
retinent
ad. sobo
liserp
mentū.

f **P**restiti. Scz pmi. nā rob
hoc retinent qdā
prius pūmas
vt experiatur an
ex eis possint fi
lios habere vt
postea accipiat
eas in vxores vt
repellant. qd scz
virepellantur in
vxore. phibitum
est: vt in aut. qui. mo. na. effi. le. s. qm. col. vij.

g **C**elsumus. q. d. nō solū si nascant postea et vi
uant cū pnis: siue nō nascatur aliq: siue etiā si nascā
tur z moriatur: vt. C. de na. lib. nup. Et nota q si etiā
legitimos habent ex vxore quondam: tamen hec va
lent z siue ex libera siue ex libera siue serua quaz
postea manumiserit z in vxorem duxerit hec seruans

Qd ve
rū intel
lige etiā
si. col. iij.
et in autē.
de filijs ante do.
instrumenta natz
per totum titu. colla. iij.

h **I**ta demū. **Causa.** Adhuc psequitur iusti. in p
sensu: et eni. s. tertiam particulā prime partis pun. Unde sic
po. ca. Dis vos iam dixistis michi. s. q nepos z ne
ptis in ptis z p nepos z p nepis in numero suorū heredum
computantur si persona directo pcedens desierit in
ptate parentis esse. siue hoc cōtingat morte siue ca
di. Si em eo tpe quo quis mori filiu habuit in ptate
nepos ex eodē filio. pcreatus suus heres aut eē non
pōt: qz pater eius gradu pcedens cū a iure sui her
edis excludit. z idem est in. p nepote intelligēdū z in
ceteris liberozum personis. Si enim aliquis ex filio
pū fin nepotē habuerit ex eodem i. epote pronepos non po
terit suus heres existere. Nepos enim. i. pater prone
pous ipsum pronepotē tanq in remotiori gradu cō
stitutū a iure sui heredis excludit.

h **I**ta demū. Desierit. sed nunquid filius pcedit
nepotē ex altero filio vno gradu. vt. j. de gra. co. s. p
mo gradu. z. s. scdo. tamen nō excludit. vt. j. eo. s. cum
filius: Respon. non videtur pcedere cum sui patris
locum obtineat: vt in dicto. s. j. eo.
i **E**mācipatiōe. vel capitis diminitōe maxima
vel media: nō au
tem capriuitate.
vt. s. qui mo. ius
pat. po. solu. s. si
ab hostibus. z. ff.
e. l. j. s. si filius.
Admō Aduer
te qd dicit hic de
emācipatiōe ē
hodie correctum
qz sublata ē diffe
rentia emācipa
tiōis z patrie po
testatis. Angel.
k **N**am si p
id tps. ptra. j. eo.
s. cum autē qrit
tur in pū. Sol. vt
j. titu. i. s. p
mus. Accur.
l **Q**uis. Ue
luti auo.
m **E**i. Sci
licet au.
n **E**x eo. Sci
licet auo.
o **P**ersonis
Cū oēs liberi ap
pellent: licz post
tr nepotē impri
pue. vt. ff. de gra
dibus. l. iuriscon
sultus. s. parens

pcedat eos i gradu h. d. Af
Admū tamē neposne
pt ve: p nepos p nepis ve
suoz heredū nūero sūt si p
cedēs persona desierit in
ptate parentz eē siue morte
id acciderit: siue alia ratōe
veluti emācipatiōe. Nam
si p id tps quo quis mori
tur filio i ptate ei m eēt ne
pos ex m eo suus heres esse
non potest. idqz et in certis
deiceps liberozum pdis o
dictum eē intelligim. Post
humi quoqz qui si viuo pa
rente nati essent in potesta
te eius futuri foret/ sui he
redes p sunt.

C **Su** hēs stati post mo
tem parentis efficit heres
etiā ignorās lz sit pupill
vel furios. et sine aucte sui
administratoz. Retin.
Sui aut hēdes sunt eti
am ignorātes q: z lz furiosi

rea. z. ff. de verbo. signi. l. liberozum.
C **P**osthumi quoqz. **Causa.** In pnti. s. psequit iu.
materia suā determinādo q sunt heredes. vñ po. sic
ca. Dñe iā vos plures enumerastis michi qui inter
suos heredes cōserari possūt. nunqd sūt aliq alij q
p dictis debeāt inter suos heredes cōserari. Rñ.
q sic. Nō em solū iā nati s; etiā posthumi inter suos
heredes cōserant. z hoc ē verū si tales sūt posthu
mi q si suo legitimo viuo parēte nascereut sui z i ptā
te ei eēt futuri. Scire em debes q siue heredes si
ue etiā iā nati siue posthumi etiā ignorātes heredes
sūt z lz furiosi sunt nichilomin heredes existere pnt.
z hoc idqz ex qbus cāis nobis ignorātibz acquiri z
eidē cāis etiā furioso acquiri poterit. et statim post
mortē parētis quasi ptiua dñium inter suū heredē
z defūctū. z iō pupillis heredibus suis nō ē necessa
ria tutoris auctoritas ad hoc vt acquirat eis heredita
tas cū suis heredibz etiā ignorātibz heredibz: vt. s.
dictū est. nec etiā furioso suo heredi sine cōsentis
curatoris sui acquiritur hēditas: se ipso iure.

p **S**ui heredes sūt. cū habeantur p natis qtiēs
de eoz cōmodis qritur vt. ff. de sta. ho. qui in vtero.
Et nota q posthumus b: ppae q post hūationē pa
tris nascitur: z b: etiā improprie ille q facto testamen
to nascitur. vt. ff. de iust. rup. testamē. l. iij. s. j.
q **S**ui autē etiā ignorātes. z inuiti. z statim licz
iure ptoio abstinere possint. vt. s. de he. qti. z diffe. s.
sui. z. ff. si qd omis. cā. i. e. l. j. s. q sūt. **Admō** Quod p

vel media: nō au
tem capriuitate.
vt. s. qui mo. ius
pat. po. solu. s. si
ab hostibus. z. ff.
e. l. j. s. si filius.
Admō Aduer
te qd dicit hic de
emācipatiōe ē
hodie correctum
qz sublata ē diffe
rentia emācipa
tiōis z patrie po
testatis. Angel.
k **N**am si p
id tps. ptra. j. eo.
s. cum autē qrit
tur in pū. Sol. vt
j. titu. i. s. p
mus. Accur.
l **Q**uis. Ue
luti auo.
m **E**i. Sci
licet au.
n **E**x eo. Sci
licet auo.
o **P**ersonis
Cū oēs liberi ap
pellent: licz post
tr nepotē impri
pue. vt. ff. de gra
dibus. l. iuriscon
sultus. s. parens

Posthu
mi qtiēs
habent
p natis
posthu
mis b:
duplr.

toris beneficium etiam si non impetretur cōpetit ipso iure. l. et qui se immiscuit. ff. de acqui. here. Ange.
a **Heredes.** Scilicet. alii non nisi per curatores sicut quosdam. vt. C. de cura. su. l. fina. §. tali itaq.
b **Acquiri potest.** Sic. ff. de ac. r. oblig. l. si a furioso. et. ff. si certum pe. l. si a furioso.

Possessio est res incorporalis.

Ingitur pars inter diversa non eadem esse eadem plonaz.

Quasi hoc ideo qd in corpali- bus dicitur pprie cōtinuatio: sed do- minū est incorpo- rale: hoc reprobo: qz possessio ē res incorpali. r. th vna cū alia continuat. vt. ff. d. acqui. poss. pomponius. §. p. terea. r. §. in dōre et. §. si iusu. et. §. s. r. legatario. r. §. penult. Dic ergo improprie fieri cōtinuationez quia inter diuersa non eadē fieri debz: s; paf r filius vni fi- cione iuris sūt. vt C. de impu. r. alijs subit. l. si. §. fina.

In pupi- lis. alii si est here- ditas etnei r non patris: tutons au- ctontas et pupilli actus necessarij: nisi sit ifans. quo casu sufficit tutor. vt. C. de in. deli. potuit. et. l. si infanti. §. parente. r. ff. de tupo. et cura. da. ab his. l. impubert.

Interdum aut. **Causa.** Hic incipit quarta parti- cula pume partis pūm. in qua sic po. ca. Dñe vos dixi stis. s. mihi qd illi cenent sui heredes qui erāt in pīate parentū tpe mortis eoz. nūquid est illud gñ. aliter vez qd exsistentes in pīate tpe mortis sūt sui heredes r nul- li alij. Ad hoc rñ. qd non qñq. Qñqz em̄ contingit vt lz aliquis in potestate parētis tempore mortis fuerit n; chilominus tñ suus hīs parentū efficiat. sicū contingit in filiofa. ab hostibus capto. Nam si post mortē pa- tris in ciuitate reuersus fuerit suus heres patri effi- citur. Jus enim postliminiū semp ingit eū in ciuitate. et sic p pīs in pīate pīs tpe mortis exiitisse. r ita post- liminiū eū patri suū heredē facit. Et nō solū in hoc ca- su recipit p̄dicta regula ināntiā lz etiam in calū p̄rio. Contingit em̄ qñqz vt lz quis in pīate defuncti tēpore mortis fuerit: tñ heres suus existerē nō poterit. veluti si pater eius post mortē suam iudicatus fuerit reus p duellione vt per hoc memora. eius dānata sit. nam in hoc casu licz filius in pīate patris tpe mortis exiitit suus heres patri esse nō poterit. Pater eius cuius me- moria p̄ntiam dānata est suū heredē hīe nō pōt cū fil- ius exsuecedat. r hec sunt hā de iusticia p̄ntia: sed hodie dicit ipso iure filij sui eē heredē. lz postea snia data h̄ memoriam patris desinat esse suus heres.

Interdū. Sic. ff. de ius. r. legi. l. §. in interdum.
f **Suus.** ff. de testa. lex cor. in fine cōtra. Solu. ubi ille qui fuit captus non fuit reuersus: sed hic sic.
g **Postliminiū.** Qd fingit eum semper in ciuitate

fuisse. vt. §. qui. mo. ius pa. po. so. §. si ab hostibus.
h **Post mortē.** Not. qdam delicta transire h̄ heres dem etiam lite nō contestata. vt lese maiestati in duos bus casibus: qñ qd h̄ p̄ncipē vel republicam fuit mo- litus: alii non. vt. ff. ad. l. iul. ma. l. si. ex qis duobus ca- sibus hic tñ loquit. Idem de reiduis: et peculatus. ar. l. euz

hostib; qd reuersus fuerit post mortē pīs sui. Jus ei postliminiū h̄ hoc facit. Per contrarium aut hoc euenit vt lz quis in familia defuncti sit mortis tempore: tñ suus heres nō fiat: veluti si post mortē suam pat iudicatus fuerit pduellitōis i reus: ac p hoc memoria k et; dāna- ta fuerit: suum eniz heredē habere non potest: cum sis- cusei succedat: sed potestm dicit ipso iure esse suuz here- dem. sed desinere n.

Reposet filio p̄mortuo succedit simul cū alto filio viuente: quia assumit lo- cum patris sui: et ideo suc- cedit cum patruoz filio pa- trui in stirpes r non in ca- pita. **Arretinus.**

Enm filius filia ve et

fm iura romana videt posse fieri debere pugna Met sunt aliqua arg. vt. ff. ad. l. aq. qua actione. §. in quis in colluctatione. et. ff. de re iudi. cōmodus. et. ff. de his qui no. infra. ar. p̄teras. et. C. de athletis. l. j. r. ff. d. exca. tu. l. athlete. in pan. r. C. q. res pig. ob. poss. spem. et. ff. de do- na. donationes. in fi. his enim legibus: debet uentio de tali pugna que non fieret nisi de iure esset. Uel dic perduellionis a. hostis criminis. nā perduelles hostes dicuntur. vt. ff. de ver. b. signi. quos nos. **Aditio** De iure canonico est p̄hibiti talibus pugnatibus in duel- lo ministrari sacramenta anaxime qui puocant. vt no. specula. de accusa. §. sequitur. ver. quid si. **Ar.**

Memoria. Nā pie cū sit mortuus nō potest dā- nari nisi a deo. vt. ff. que inie sine appel. re. l. penult.
l **Dānata.** hoc sez modo. p̄nuncio cōtra imperiū Sniast- luctum fecisset: ideo bona in fidei inferri. nam per hoc ferri h̄ memoriam dānatur: r infamia quadā defūctus afficit. defūctū vt. §. qui. ex cau. ma. non li. §. i. et. ex tpe cōmissi delicti crioluz. alienationes ab eo facte non valebunt. vt. C. ad. l. ul. ma. l. pe. in fi. et. ff. de dona. l. donationes. §. fina. Accur.

Aditio Et hoc loco notari pōt qd de crimine alicuius Crimīa etiā post mortem q̄rerē lz qd vez est lz agif. p̄pter bo: an post- na: vel h̄ personam r bona: secus si h̄ personā vel de p morte; sona tñ: qui tunc non lz: cū crimina morte extingunt possunt eur. Unde pro hoc glo. not. in. ca. nobis. ij. de senten. ex. inquiri. cōm. notul. p̄ua in heresi. r. Jurium allegationes b̄uentatis ḡ: ana omittit: quas illic videre poteris.

Potest dicit. Salicet verus.
n **Desinere.** I. dāna snia. Nam non facit ipso iure desinere heredem suum esse tale delictum.

et repetundaruz. q̄ vecri vt. ff. ad. l. iul. repe- tunda. l. fin. Item apofatatus. vt. C. de apofa. l. ij. r. l. apofatatus. in fi. Quedam etiā nō transeunt lite non contestata. vt in omnia publica. vt. ff. de accu. ex iudici- ozum. Alia conte- stata lite transeūt als non. vt omnia pauata delicta. vt C. de deli. defun. l. i. r. J. de p̄rpe. et. temporal. actiōi- bus. §. non autē. i. l. i. impn. Ang. h̄.

Perduellio dicit vt p- nis. Ideo dicit p- duellionis qz per- duellū fiebat cer- tamen si aliquis criminis huius di- cebatur reus q a liquid in ipm pan- capē vel republicā tuisset molit. fm- Pla. Et potest dicit hoc defūcti: qz r

Digna an sit lit- tua.

Perdu- ellio sūt hostes.

De hereditatib⁹ que ab intestato deferuntur. fo. xc vii.

Cū aut filius filia ve. **C**asus. **H**ic incipit quinta pars p^{ri}me partis istius tit. in qua sic po. ca. Quidā decessit qui tpe mortis hēbat filiū in p^{ri}ate: et altero filio p^{ri}mo: nepotes. modo q^o vtrū ille qui gradu p^{ri}cedit nepotes ex fr^{at}e suo a successiōe intestati parentis illos nepotes debeat excludere: Ad hoc r^{es} p^{ri}mo. Cū em̄ filius filia ve.

et ex altero filio p^{ri}mo: nepos vel nep^{er}is extiterit: oēs simul ad hereditatē vocant^{ur}. nec ille qui g^{ra}du p^{ri}mo: est in vltimo re gradu cōstitutos a successiōe excludit. Equūz em̄ est v^{er}ū esse nepotes et nep^{er}is in locum patris sui p^{ri}mo: succedere. **S**ic paritate si quis intestatus decedēs habuerit nepotē ex filio p^{ri}mo: vel neporē vel nep^{er}itē oēs pariter ad successiōē vocat^{ur} in testō patris: q^o in hoc casu placuit nepotes et nep^{er}is p^{ri}mo: pres i locū patris sui p^{ri}mo: succedere: p^{ri}mo: esse v^{er}ū est in stirpes et non in capita eos heredes esse: et ita v^{er}ū filius ex vna parte ex istis dimidiā hereditatē habeat: et nepotes ex altero filio sine sint duo sine sint plures alterā dimidiā p^{ro}portione v^{er}ū sicuti p^{ri}mo: si v^{er}ū et vna cū fratre suo in vna dimidiā totius intestati p^{ri}mo: succederet. ita nepotes ex eo in locū ei^{us} succederēs ad portionē eius t^{er}tiū admittant^{ur}: et idē est si ex vobus filiis p^{ri}mo: tuis nepotes: vel etiā nep^{er}is existāt: et ex altero forte vnus vel duo: et ex altero filio p^{ri}mo: tres vel quatuor. nā in hoc casu sicuti in sup^{er}ior ad vnū vel ad duos ex altero filio natos dimidiā pars hereditatis aut intestati pertinet: ita et ad tres vel quatuor v^{er}ū plures ex altero filio natos altera dimidiā pertinet.

Cū filius. **E**x altero filio. **S**ecus si ex filia. **v^{er}ū. j. e. o. §. item vetustas. et j. e. o. §. diu. Adduo. hodie secus v^{er}ū ibi no. et in l. lege. de legi. here.**
Equūz. **v^{er}ū in aut. q. mo. na. effici. sui. §. ergo. col. ix. c. Vocantur. Idē est si per bonorū possessionem vocentur. v^{er}ū ff. de stab. l. j. §. vocant. (1) Sed contra. ff. de cōtra. tab. l. iij. §. j. Sol. no. est h^{ic}: ibi p^{ri}mo: dicit filius q^o patris loco est adoptatus ad nepotē. v^{er}ū §. ita demū. **Adduo. (1) Et sic nepos assumit personam patris nedū ab intestato sed etiam facto testamēto q^o postea impugnat^{ur}. Quod est verū si succedit tui. herediario: q^o tunc iuris dispositio. que talis consideratur: secus si tui. fidei commissario quia consideratur affectio que naturali est maior erga filios q^{uam} nepotes. Ange.****

Cū filius. **E**x altero filio. **S**ecus si ex filia. **v^{er}ū. j. e. o. §. item vetustas. et j. e. o. §. diu. Adduo. hodie secus v^{er}ū ibi no. et in l. lege. de legi. here.**

Equūz. **v^{er}ū in aut. q. mo. na. effici. sui. §. ergo. col. ix. c. Vocantur. Idē est si per bonorū possessionem vocentur. v^{er}ū ff. de stab. l. j. §. vocant. (1) Sed contra. ff. de cōtra. tab. l. iij. §. j. Sol. no. est h^{ic}: ibi p^{ri}mo: dicit filius q^o patris loco est adoptatus ad nepotē. v^{er}ū §. ita demū. **Adduo. (1) Et sic nepos assumit personam patris nedū ab intestato sed etiam facto testamēto q^o postea impugnat^{ur}. Quod est verū si succedit tui. herediario: q^o tunc iuris dispositio. que talis consideratur: secus si tui. fidei commissario quia consideratur affectio que naturali est maior erga filios q^{uam} nepotes. Ange.****

Cū filius. **E**x altero filio. **S**ecus si ex filia. **v^{er}ū. j. e. o. §. item vetustas. et j. e. o. §. diu. Adduo. hodie secus v^{er}ū ibi no. et in l. lege. de legi. here.**

Equūz. **v^{er}ū in aut. q. mo. na. effici. sui. §. ergo. col. ix. c. Vocantur. Idē est si per bonorū possessionem vocentur. v^{er}ū ff. de stab. l. j. §. vocant. (1) Sed contra. ff. de cōtra. tab. l. iij. §. j. Sol. no. est h^{ic}: ibi p^{ri}mo: dicit filius q^o patris loco est adoptatus ad nepotē. v^{er}ū §. ita demū. **Adduo. (1) Et sic nepos assumit personam patris nedū ab intestato sed etiam facto testamēto q^o postea impugnat^{ur}. Quod est verū si succedit tui. herediario: q^o tunc iuris dispositio. que talis consideratur: secus si tui. fidei commissario quia consideratur affectio que naturali est maior erga filios q^{uam} nepotes. Ange.****

Cū filius. **E**x altero filio. **S**ecus si ex filia. **v^{er}ū. j. e. o. §. item vetustas. et j. e. o. §. diu. Adduo. hodie secus v^{er}ū ibi no. et in l. lege. de legi. here.**

Equūz. **v^{er}ū in aut. q. mo. na. effici. sui. §. ergo. col. ix. c. Vocantur. Idē est si per bonorū possessionem vocentur. v^{er}ū ff. de stab. l. j. §. vocant. (1) Sed contra. ff. de cōtra. tab. l. iij. §. j. Sol. no. est h^{ic}: ibi p^{ri}mo: dicit filius q^o patris loco est adoptatus ad nepotē. v^{er}ū §. ita demū. **Adduo. (1) Et sic nepos assumit personam patris nedū ab intestato sed etiam facto testamēto q^o postea impugnat^{ur}. Quod est verū si succedit tui. herediario: q^o tunc iuris dispositio. que talis consideratur: secus si tui. fidei commissario quia consideratur affectio que naturali est maior erga filios q^{uam} nepotes. Ange.****

Cū filius. **E**x altero filio. **S**ecus si ex filia. **v^{er}ū. j. e. o. §. item vetustas. et j. e. o. §. diu. Adduo. hodie secus v^{er}ū ibi no. et in l. lege. de legi. here.**

Equūz. **v^{er}ū in aut. q. mo. na. effici. sui. §. ergo. col. ix. c. Vocantur. Idē est si per bonorū possessionem vocentur. v^{er}ū ff. de stab. l. j. §. vocant. (1) Sed contra. ff. de cōtra. tab. l. iij. §. j. Sol. no. est h^{ic}: ibi p^{ri}mo: dicit filius q^o patris loco est adoptatus ad nepotē. v^{er}ū §. ita demū. **Adduo. (1) Et sic nepos assumit personam patris nedū ab intestato sed etiam facto testamēto q^o postea impugnat^{ur}. Quod est verū si succedit tui. herediario: q^o tunc iuris dispositio. que talis consideratur: secus si tui. fidei commissario quia consideratur affectio que naturali est maior erga filios q^{uam} nepotes. Ange.****

Ex altero. **S**cilicet filio. **C**um aut. **C**asus. **H**ic incipit sexta p^{ri}me partis p^{ri}ncipaliter in q^uo d^{icitur} q^{uod} si tpe q^{uod} an alqs existat suus heres. et nelligas istū. §. loq^u q^{uod} factū est testm^{en}: postea cā testi redacta ē ad cām intestati: ita nō obstat. §. eo. in. §. ita demū.

Cum aut. **C**asus. **H**ic incipit sexta p^{ri}me partis p^{ri}ncipaliter in q^uo d^{icitur} q^{uod} si tpe q^{uod} an alqs existat suus heres. et nelligas istū. §. loq^u q^{uod} factū est testm^{en}: postea cā testi redacta ē ad cām intestati: ita nō obstat. §. eo. in. §. ita demū.

ve existant ex altero vn^o forte aut duo: ex altero tres aut quatuor: ad vnū aut duos dimidiā ps pertineat ad tres v^{er}ū ad quatuor: altera dimidiā.

Cōditio testamēto quod postea destituit ille dicit^{ur} p^{ri}mo: qui tempore destituti testamenti ē p^{ri}mo: etiam si nascat^{ur} post mortē illius de cuius hereditate agitur: d^{icitur} modo fuerit cōcept^{us} in vita eius. **Arret^{us}.**

Cōditio autem queritur an quis su^{us} heres existē p^{ri}mo: tpe querendū ē q^{uod} certum est aliquē sine testamento decessisse: q^{uod} accidit^{ur} testō destituito. **H**ac rōne si filius exheredatus fuerit: et extra

potestate et ex filio nepotē cōdidit testm^{en}: et in testō suo quēdā extraneū instituit heredē: filii p^{ri}mo: exheredat^{ur}: mortuo testōre an aditū hereditatē decessit filius exheredatus: mortuo filio extraneus heres script^{us} decesserit testm^{en}: vel foue q^{uod} noluit adire hereditatē v^{er}ū morte vel alia cā impediens heres esse nō potuit: in hoc casu cū certum esse poterit heredem institutum ex testō nō fieri heredē nepos ex filio p^{ri}mo: suus heres auo ab intestato existit: q^{uod} certū est p^{ri}mo: cā. in testō decessisse. et ita cā testi redacta est ad cām intestati solus nepos suus heres auo inuenitur. et hec obrinet non solum si iste nepos viuente auo natus sit: sed etiam licet post mortem aut sit natus viuo t^{er}tiū auo conceptus: sed cū em̄ esset si post mortē aut cōceptus fuerit natus. nā certe in hoc casu suus heres auo existere nō pōt. et hoc iō. q^{uod} nullo iure cognationis patre sui p^{ri}mo: suū tenit. **A**uo em̄ v^{er}ū esse nō dū aiatur. **E**t sicut ipse nepos post mortem aut cōceptus et natus suus heres auo esse nō pōt. ita nec ille inter liberos cōnumeratur quē filius emācipatus post emācipationē adoptauit. v^{er}ū cū h^{ic} v^{er}ū nepotes nati post mortē aut: a filio emācipato post emācipationem adoptati non sint sui liberi quātūm ad hereditatem de iure civili neq^{ue} bo. poss. de iure pretorio petere possunt quasi p^{ri}mo: cognati. **E**t hec de suis hereditibus dicta sufficiant.

Cum autem. **S**o diligenter notato qui sunt sui heredes: nunc nota quo tempore querendus est qui suus heres sit.

Certū est. **S. e. §. ita demū. p^{ri}mo. Sol. v^{er}ū ibi dixi.**

Sine testamento. **Q**uod contingit. **v^{er}ū. medius v^{er}ū. §. eo. in p^{ri}mo. d^{icitur} p^{ri}mo.**

Quod accidit. **S**cilicet v^{er}ū videatur quis sine testamento decessisse.

- a **F**ilio mortuo. Scilicet ex hereditate.
- b **N**on potuit. Morte puerus. vt. s. e. s. ita demum.
- c **S**olus. Scilicet suus heres.
- d **C**ertum est. Scilicet nepotē suum heredē esse: cum nullus precedat eum. vt. s. eo. s. i.
- e **M**ortuo. Anteq̄ adeatur ex testamento heres

Quere
la inoffi
crossi an
post e
ad here
de trās
mitti.

ditas. An constat non transmitti ad filium de inofficio so q̄relaz. immo et ea edita nō transmittebatur olim: sed hodie contra. vt. C. de inoffi. tes. l. scimus. s. si. r. l. si quis filiu. ibidem. f. **D**eserto. s. ab here qui non vult adire. g. **T**erigit. Nec em̄ fuit. prius cognat. ei. s. suo viuo: q̄ viuo nonduz aial erat. vt. ff. vnde cog. l. f. s. si quis. prim. Sed nunquid hodie p̄ autē. succedit. vt. in autē. de here. q̄ ab intesta. s. j. coll. ix. p. di. ut q̄ sic. q̄ natu. ralis causa tantū spectat. Jo. p̄tra. q̄ nec de iure p̄torio q̄ casu natu. ralis sp̄ciebatur admittēbat vt. s. e. s. emācipari. r. ff. de suis et legiti. l. ticius. et. l. pen. **A**ditio.

ne heres instituitur: et filio mortuo a postea certū fuerit heredē institutū ex testamento nō fieri heredes: aut q̄ noluit eē hēs: aut q̄ non potuit b: nepos auo su? heres existit: q̄ q̄ tēpore certū est institutū decessisse patrē familias: solus inuenit nepos: r hoc certū dē. Et licet post mortem aut nar? sit tñ auo viuo p̄cept? mortuo e parte ei? postea q̄ deserto auo testamento / su? heres efficit. plane si r cōceptus r nar? fuerit post mortē aut: mortuo p̄re suo / deserto q̄ auo postea testamento / suus heres auo nō existit: q̄ nullo iure cognatiōis p̄re sui patris terigit. S; nec ille est int̄ liberos aut quē fil? emācipat? adoptauerat l. b. autē b cū nō sint sui q̄ntū ad hēditatē liberi: neq̄ bonoz possessionem: petere possūt quasi p̄ximi cognati. hęc

Et hęc est cōis opinio. vt p̄ Johan. fab. et p̄ Ange. hic. h. **Q**uasi p̄ximi cōgiti. i. tanq̄ agiti. nā agiti sūt p̄ximiores q̄ cognati. Nunquid ergo tertio ordine inter cognatos vocant? Rñ. d. q̄ sic. vt. ff. eo. l. i. in fi. Jo. contra. quia ibi de conceptis p̄tius natis postea loquitur. scilicet si postea concipiuntur: nascuntur vt hic. s. r. ff. de in ius. ru. testa. si q̄ filio. s. non fuisse. **A**ditio. (1) Et hoc cōiter tenetur: q̄ hodie p̄cedit quādo fil? fuit rite r iuste ex hereditate: nec secuta aditio. iuxta glo. singulari. in. s. c. hereditas. in. aut. de heredi. r. fal. als vir. tute trāsmiſſionis bñ admittitur. vt. p̄ Jo. fa. et Ange. **E**manicipati autē **C**asus. **H**ic incipit sc̄ba ps p̄n. in qua in. sic. p̄cedit. p̄mo deter. quātr liberi emācipati a bñficio successionis de iu. ci. exclusi de iure tñ p̄to. admittunt siue sint soli siue cū suis heredibus cōcurrāt: et intelligas totā hanc l̄ram vsq̄ ad. s. Eadem hęc obseruant. loqui in successione ab intestato qñ nullū oino factū est tñ. Sc̄bo deter. in. de filijs emācipatis a p̄re naturali r in adoptionē datis qui neq̄ de iu. ci. neq̄ de iu. p̄to. ad successione parētis intestati de iure antiquo admittēbant si tpe mortis p̄ris naturalis fuerint in familia p̄re adoptiui. Tertio oia que dicta sunt de liberis emācipatis siue in adoptionē datis siue nō: quādo nullum penitus factū: m. erat testm̄ dicit esse obseruan-

da in bo. poss. 3 tabulas q̄ liberis p̄teritis dat. Quarto corrigi antiquitatem circa liberos p̄ximi gradus vlti. corrigi antiquitatē vltioris gradus. r fm hoc subdi. istam sc̄bam partē p̄n. in quinq̄ particulas. quarum p̄ma durat vsq̄ ad. s. Et hi. ibi sc̄ba. r du. vsq̄ ad illū. s. Eadem hęc ob. ibi tertia. r du. vsq̄ ad. s. Admonendi.

de suis heredibus. **E**manicipat? de iure ciuili cognit? ad successionem parētis nō venit p̄tor? tñ bñficio p̄ bonoz possessiones vñ liberi p̄inde admittetur acsi ei? p̄tate māssis. **A**d. **E**manicipati aut liberi iure ciuili nihil iuris habēt: neq̄ em̄ sui hēdes sunt: quia in p̄tate desierūt parētis esse: neq̄ villo alio iure. pl. xij. ta. vocātur. S; p̄tor naturali eq̄tate mor? dat eis bonoz rā possessionē vñ liberi p̄inde acsi i p̄tate parentis tpe mort? fuisse: siue soli sint? siue cū suis hēdib? nō cōcurrāt. Ita q̄ duobz liberis extantib? emācipato vno r eo q̄ tpe mort? i p̄tate fuerit sane qdē is q̄ i p̄tate fuerit sol? iure ciuili heres ē et sol? suus heres. s; cū emācipat? beneficio p̄toris in partē admittitur: euenit vt su? heres pro o pte heres fiat.

ibi quarta. et du. vsq̄ ad illū. s. itez vetustas. ibi quinta. et du. vsq̄ in finit. r sic plana est l̄ra ca. planissimi sunt. S; tñ no. q̄ rñ. gñalies ad omnes. Rñ. q̄ sequit? vsq̄ ad tit. de bo. pos. vñ 2 in isto tit. fm q̄ p̄tor p̄p̄hēdere offēs. Rñ. se quēs vsq̄ ad p̄d: cū locū deter. de oibus illis q̄ p̄nt succedere ab intestato seu sint liberi seu parētis: seu alij: sic cōuenienter comprehenduntur in illo omnes. Rñ. vsq̄ ad p̄dictum locū sequentes: solus iste tit. posset sufficere p̄ omnibus r fm hoc posset diuidi in q̄ tuor partes. In q̄rtum prima parte deder. de successione suoz h: reduz et eoz quos p̄tor p̄tōnes inter suos heredes cōnumerat cuiuscūq̄ gradus sint. In sc̄ba deder. de sic. legitimoz heredū r eoz rum quos p̄tor et p̄tōnes senatus con. inter legitimos heredes connumerant. In tertia parte determinat de success. p̄ximoz cognatorum. In quarta determinat de success. seruoz libertatem adoptatorum q̄ vocantur ad successionem ratione cognationis in statu seruilis cōtracere. Prima istarum quatuor partium incipit. In testatus rē. et durat vsq̄ ad illum locum. Si nemo. ibi incipit secunda et durat. vsq̄ ad illum locum. Post istos heredes. ibi tertia r durat vsq̄ ad illum locū. In lud certū est. ibi q̄rta r vlti. et du. vsq̄ ad ti. de bo. poss. q̄uis de alijs interserat ibidē. r sic plana erit tota l̄ra istius tit. generalis: sed plures alie rubricelle p̄tinentur sub isto generalitatu. ideo eas si velis legere p̄ se r continuare poteris in hunc modū. r p̄mo prima sic. **E**manicipati. Quia bona rō. vt. s. de here. quali. et dif. s. sui. r. s. eo. s. i. ibi sui autem rē. **N**eq̄ villo alio iure. s. neq̄ vt patroni: neq̄ vt agnati quos vocat lex xij. tab. vt. j. titu. in p̄n. et. j. de suc. lib. in p̄nci. aliud e contra. vt. j. titu. j. s. fina. **S**oli sint. Scilicet emancipati. **C**um suis heredibus. scilicet cum alijs qui res manserunt in potestate. **P**ro parte. scz diuidia. vt. ff. de s̄bo. sig. nomen filiarum. s. portiois.

atione habeatur. vt. s. de exhe. li. s. vlti. cessat ibi cōtra tabu. b. ad. pol. vt. ff. de contra tabu. illud. s. ad testa menta. **Admo** Et est ratio quia etiam remoto emā cipationis obstaculo (id quod p̄tor principaliter intendit) non esset ius femine: cum eos in potestate non habeat. vt. ibi. Ange.

a **In p̄tate.** emācipat̄ cōmit tētib⁹ edictū: non alias s̄: Mar. vt ff. de cōtra tab. l. iij. s. si quis ex li beris. Sed Joh. cōtra. nā nullū di cere possūt. z con tra tab. suo iure habent. (i. vt. ff. de le. p̄. l. si duo. et C. de li. p̄. maxi mum. Accur. **Ad ditio.** (i. Dic. vt. l. is qui in p̄tate. ff. de leg. p̄. l. nāz vt hic est tex. cla rus licet. p̄ eman cipatis p̄tor ad inuenerit bo. pos. qz erat eis neces saria: nō tñ volu it eam denegare suis: immo p̄ces sit in casu quo vo luit. vt dicitur iuri bus qz vocantur ad contra tab. nō vocantur de iure ciuili. vt. l. i. s. vo cantur. ff. de con tra tab. Angel.

b **Repellit.** Scilicet p̄tor: nō si sint instituti et eis cōmit. f. edi ctū. vt. ff. de cōtra tab. non putant. s. in adoptione. z. s. vt autē. Itēz cōtra. ff. de cōtra tab. l. iij. s. si q̄s si lio. Solutur. vt s. eo. s. at. hi. Ac.

c **Admonēditū.** Licet hos duos qui sequū tur nō admittit de iure ciuili. vt s. e. s. at. h̄. tamē admonendi su mus. ad ē admo nemus zc.

d **Ad bonorum possessionem.** f. vnde liberi.

e **Emancipati.** qui sunt sui per p̄torem. vt. s. e. s. emancipati.

f **Legitimos.** i. agnatos. vt. f. titu. i. s. rñ.

g **P̄torinos.** sic. ff. si ra. te. l. i. sic. ff. quis or. in bo. p̄stess. seruetur. l. i.

h **Sed ea oia.** q. s. eo. s. at. hi. dicta sūt. z. s. p̄. s.

tor pollicet. Nā eos q̄dez q̄ in p̄tate a mort̄ tpe fuerint remācipatos vocat p̄tor ad eādē bonorū possessionem eos p̄o q̄ i adoptiua familia fuerit p̄ hoc tps q̄ natural̄ parens moreret̄ repellit b. Itēz adoptiuos liberos emācipatos ab adoptiuo pa tre sic ab itestato ita longe min⁹ p̄tra tablas testamēt ad bōa ei⁹ non admittit: qz desinūt i nūero liberorū eē.

qz filii emancipati adoptiuo nō possunt venire ad bona p̄ris naturalis p̄ vñ liberū vñ agnatū: venit tñ per vñ cognatū. h. d. **Arretinus.**

Admonēditūsum⁹ eos q̄ i adoptiua familia sit qui ve post mortē naturalis p̄rētis ab adoptiuo p̄re emācipati fuerit itestato p̄re te naturali mortuo: s̄ ea p̄te edicti qua liberi ad bonorū d̄ possessionē vocant̄: nō admittant̄: alia tñ p̄te voca ri. i. qua cognati dēducti vo cant̄. Et q̄ p̄te ita admittū tur: si neq̄ sui heredes libe ri neq̄ emācipati⁹ obstēt ne qz agnat⁹ qdē vll⁹ intueni at. Ante ei p̄tor liberos vo cat tam suos hēdes q̄ emā cipatos deinde legitimos⁹ heredes deinde p̄xios⁹ cognatos.

Adoptat⁹ ab extraneo: podie nō trāsit i potestate suā z ideo nec q̄relaz h̄z: ne qz cōtra tabulas: s̄ ab itestato succedat. s̄ quo ad pa

i Aliquā q. d. quedā correxim⁹. qdā retinimus. **k** Constitutione. vt. C. de adop. l. penulti. **l** Naturalibus. z legitimis. Accur. sicut. **m** Nonnullos. i. aliquos. Accur. **n** Soluta. f. post mortē: sec⁹ si aut. s. e. s. at. hi. Ac. **o** Ad neurri⁹ vt. s. eo. s. at. hi. Accur. sicut.

trē naturalē vetera iura ser uant: nisi fuerit adoptatus ab ascēdēte naturali. h. **Alf.**

Sz ea o iab quidem anti quitati placuerūt. Aliquā autē emēdationem a noītra cōstitutiōe h̄ acceperūt quā super his p̄sonis p̄posuim⁹ q̄ a patribus suis naturali b⁹ in adoptionem alijs dā tur. Inuentim⁹ teni nō nul los m̄casus in q̄b⁹ filij z na turalij parentū successiōne p̄pter adoptionēz amitte bant: z adoptione facile p̄ emā cipationem soluta⁹ ad neurri⁹ p̄ris successiōne vo cabant⁹. It̄ hoc solito more corrigētes: cōstitutionem⁹ scripsim⁹: p̄ quam diffiniui mu z q̄n p̄rēs naturalis filiū suū adoptandū aliū dē dē rir: itēgra oia iura ita suari atqz si in patris naturalis potestate p̄māsis⁹ nec pe nitus adoptio fuerit subse cuta. nisi in hoc it̄ modo⁹ casu: vt. possit ab itestato t ad p̄ris adoptiuū venire suc cessionē. Testamento autē ab eo⁹ facto: neq̄ iure ciuili: neq̄ p̄torio⁹ ex here ditate ei⁹ aliquid p̄seq̄ pōt neq̄ p̄tra tabulas bonorūz possessione agnita neq̄ iof fictiosi⁹ querela instituta cū nec necessitas patri adoptiuo imponatur vel eum he redem institueret: vel expe redatū eum faceret: vtpote nullo viculo naturali copu latuz: neq̄ si ex sabiniāno se

Uocaban tur hoc idem vt dicitur etiam con tingere hodie in casu quem habe mus. f. eo. s. n̄a aut. C. de adop. l. penul. s. sed hoc. Sed dicitur auis adoptans tenet ei relinq̄re q̄rtam vt filio arrogato vt. l. e. s. n̄a ibi: quēadmodū zc. **Admo Sz h̄c reprobat gl. l. d. l. pe. qvbi dicitur tur oi remedio si bi iputz q̄ se emā cipare p̄misit. **q** Constitus tiōne. f. p̄dictam. **r** Permissis set. Nūqd̄ s̄ nō p̄ m̄st̄: Rñ. imo p̄ m̄st̄ vt. s. b. ado. s. s̄ hodie. Sed hoc dicit referen do se ad factū. q. d. ac si de iure z b̄ facto i e⁹ familia permansisset. **t** T̄m̄mō. Nū qd̄ eū i ius voca bit sine ventā? Itē nūqd̄ alimē ta tali filio dare tenet. Rñ. non p̄ h̄c l̄f̄az: vt. s. de adop. s. s̄ hodie. **p̄** dicit contra.**

Ab inesta + Opti to. i. simul cū alij nionem naturalib⁹. vt. C. ist̄ glo: s̄ suis: legi. si te. s̄ pla. nō tñ succedit a: appo r̄lis p̄ sanguineis bar An sui p̄ris adoptiuū ge. hic q̄ vt. C. b̄ ad. l. pe. ad p̄mā s. s̄ si qdē. in fi. q̄tionē Ac. **Admo hoc indistm vez s̄ iure nouo cte. Lis sec⁹ s̄ iure antiq̄. cet. Zo. vt. ff. de adop. l. q̄fa. videz**

in adoptionem. **v** Ab eo. s̄z adoptiuo patre. **x** Neq̄ iure ciuili. quia nō est in potestate sua. **y** Neq̄ p̄torio. Quia nō est emācipatus ab eo. vt q̄ ad s̄ s̄ de exhe. l. i. in p̄n. z. s̄ emācipatos. z. s̄. fi. **z** Inofficiosi. s̄ de inoff. testa. s̄. ra aut. s̄. Sol. si si opare la intelligit: f̄m̄ distincōne hui⁹. s̄. vt. ibi dicitur.

Adop: tās au: quartā relinq̄t adopta to.
Opti nionem naturalib⁹. vt. C. ist̄ glo: s̄ suis: legi. si te. s̄ pla. nō tñ succedit a: appo r̄lis p̄ sanguineis bar An sui p̄ris adoptiuū ge. hic q̄ vt. C. b̄ ad. l. pe. ad p̄mā s. s̄ si qdē. in fi. q̄tionē Ac. **Admo hoc indistm vez s̄ iure nouo cte. Lis sec⁹ s̄ iure antiq̄. cet. Zo. vt. ff. de adop. l. q̄fa. videz**
atur sta re cum p. Itēz ad s̄z cūdā ni tur ip̄i

patria: sed dicebat q tres iuvenes arrogati deferebantur: vt
ar. l. i re
bus s.
pfit. ff.
2mo. vt
nisi pat
natura:
lis ege
ret r ad
optat?
no heat
vt se a
lere pol
sit. arg.
l. pen. ff.
de libe.
agno.

a **C** Sabino fenatusconsulto. Qd non habemus
ex constitutione diui ppi quartam ei dabat arrogator.
er. C. de adop. l. pe. s. quod autem.

b **C** Ad eius. scilicet quartae.
c **C** Con stione. Ut. C. de adopno. l. penult. s. si vero pater.

d **C** Parēs. hoc in infinitum accipere. vt. ff. de gra. l. iurilconsultus. s. parentes.

e **C** Sernauimus. Ut siue loco filij habeatur siue nepotis adoptief ac si de naturalis esset. scilicet filio pcedente nepotem vt. C. de adop. l. penult. s. que autem in filio.

f **C** Quemadmodum. quasi dicat sic. trāsīt vt in hoc casu quis sequitur.

g **C** Item vetustitas. Coreximus nis antiquum circa liberos pumi gradus natura: les siue adoptiuos. nunc circa vt teriores.

h **C** Solos. In hoc male.

i **C** Anteponebat. In hoc bene.

k **C** Vocabat. Scilicet vetustitas non ciuilibus iuris auctoritas. vt. s. s. per totū. vt. j. tit. j. s. sed quis.

l **C** Materni. Scilicet mouente masculo de cuius bonis agitur. vt. j. s. proximo.

m **C** Materni. Scilicet mouente femina. vt. j. p. rimo. s. Accur.

n **C** Diui autē. principes. vt. C. de suis r legi. si defū ctus. et. C. de coll. l. illam.

o **C** Donaueft. scilicet principes. sed non idem cōmodum. vt sequitur.

p **C** Veteris iuris. Id est. l. iij. tabularum.

q **C** Duntaxat. Nota duas rationes vincere vna. Rō dua vt. s. de adop. s. sed hodie. in fi. s. r. **C** Diximus. scilicet nullo modo nisi in tertio ordi ne succederet. vt. s. p. r. s.

s **C** Paulo. not. paruz de tertia pre totius rei dici. sic in autent. de exhi. r intro. reis. s. sancimus. **add. mo.**

natu scōsulto a ex tribus ma rib⁹ fuerit adoptat⁹. Nam r in hmoi casu neq⁹ quarta ei seruat: nec vlla actio ad ei⁹ b persecutionē ei ppetit. Nostra aut⁹ pstitutio e⁹ except⁹ est is que parēs naturalis adoptāduz susceperit. vtro q⁹ em iure tā naturali q⁹ legitio in hanc personam cōcurrēte pusta iura tali adoptiōi suauim⁹ e⁹: que admodū si pisa. sese vderit ad ar rogandū q⁹ spālīt r sigillatū ex p⁹ate pstitutiōis tenoze possunt colligi.

Qui nepos ex filia vel p nepos ex nepte vocabatur ad hereditatē demū post agnatos: s; ex aliq⁹ b⁹ pstitutiōib⁹ vocabant⁹ cū diminitioe tertie p⁹is sim⁹ cū alijs descēdētib⁹. quā partē enā minuebant agnati trāsuersales. hodie p⁹o est fec⁹. Et isti tales descēdentes succēdūt i stirpes. nō i capita. h. d. vq; in finem. **Arctinus.**

Item vetustitas ex masculis pgenitos plus diligēs: solos nepotes vt neptes q⁹ q⁹ ve ex virili sexu descēdūt: ad suoz vocabat successio: nem: r iuri agnatorum eos anteponebat. Nepotes at qui ex filiaz⁹ nati sūt r pne potes ex neptib⁹ cognatorū loco p⁹uerās: post agnatorum lineaz eos vocabat⁹ tam in aui vel p⁹ui materni: q⁹ in aute: vel proaute siue paterne siue materni successionez. Diui autē m⁹ p⁹icipes nō passi sūt talē cōtra naturam iniuriā sine cōpetenti emēdatione relinq⁹

ca finem. collat. j.

d **C** His: scz nepotibus r p⁹epotibus ex filia.

Qd facit ad multas die q hoc relis quis arbitrio iudicis. l. illa tamē ad iectio. ff. de verb. sig. et. l. cum furti. ff. de iur. iur.

r **C** Eximiane runt. l. p⁹ncipes.

v **C** Mortua sit Nota duos casus Si enim mort⁹ femina. nepotes vel nepres ex masculis vel feminis nichiluz olim: nisi post agnatos. hō die cū diminitio ne succēdūt tertie p⁹is. Si mortur mascul⁹ nepotes ex filia tm vocent cū diminitioe tertie partis: vt h⁹ d⁹.

r **C** Hisq; s. qui descendunt ex femineo sexu.

y **C** Vocat. s. e. s. cū filio. Accur.

z **C** Partis. tertie diminutione.

Qd de hac diminitioe tertie d⁹ corrigi p sequen. tem. s. fm d. sed nō fm. B. dicim⁹ sequent⁹. s. loqui in quadā alia parte qd ebebat agnatis. s. quarta nō autem de hac tertia sed p autē. dicim⁹ de hac tertia cor: rectum. scilicet vt equaliter hodie niant. vt in autē. de trien. et se. s. ne q⁹ illo. collat. iij. Accur. s. ius.

a **C** Constitutio nis. quaz non habemus vt sequit.

b **C** Con stione. vt. C. de suis et les gn. l. fina.

c **C** Transuersa linea. Sic in autent. de non eligē. s. cum igitur. curs

ta die q hoc relis quis arbitrio iudicis. l. illa tamē ad iectio. ff. de verb. sig. et. l. cum furti. ff. de iur. iur.

r **C** Eximiane runt. l. p⁹ncipes.

v **C** Mortua sit Nota duos casus Si enim mort⁹ femina. nepotes vel nepres ex masculis vel feminis nichiluz olim: nisi post agnatos. hō die cū diminitio ne succēdūt tertie p⁹is. Si mortur mascul⁹ nepotes ex filia tm vocent cū diminitioe tertie partis: vt h⁹ d⁹.

r **C** Hisq; s. qui descendunt ex femineo sexu.

y **C** Vocat. s. e. s. cū filio. Accur.

z **C** Partis. tertie diminutione.

Qd de hac diminitioe tertie d⁹ corrigi p sequen. tem. s. fm d. sed nō fm. B. dicim⁹ sequent⁹. s. loqui in quadā alia parte qd ebebat agnatis. s. quarta nō autem de hac tertia sed p autē. dicim⁹ de hac tertia cor: rectum. scilicet vt equaliter hodie niant. vt in autē. de trien. et se. s. ne q⁹ illo. collat. iij. Accur. s. ius.

a **C** Constitutio nis. quaz non habemus vt sequit.

b **C** Con stione. vt. C. de suis et les gn. l. fina.

c **C** Transuersa linea. Sic in autent. de non eligē. s. cum igitur. curs

ta die q hoc relis quis arbitrio iudicis. l. illa tamē ad iectio. ff. de verb. sig. et. l. cum furti. ff. de iur. iur.

r **C** Eximiane runt. l. p⁹ncipes.

v **C** Mortua sit Nota duos casus Si enim mort⁹ femina. nepotes vel nepres ex masculis vel feminis nichiluz olim: nisi post agnatos. hō die cū diminitio ne succēdūt tertie p⁹is. Si mortur mascul⁹ nepotes ex filia tm vocent cū diminitioe tertie partis: vt h⁹ d⁹.

r **C** Hisq; s. qui descendunt ex femineo sexu.

y **C** Vocat. s. e. s. cū filio. Accur.

z **C** Partis. tertie diminutione.

a Et tempora. Ut in futuris casibus tñ valeant.
vt. C. de suis & legit. l. vltima. Accursus.
b Ita tamen. hoc quod sequitur est referendū. §. ad. §. diu. non ad proximum.
c Antiquitas statuit. §. eo. §. cum filius.
d Diminutione. l. quarte q̄ debebat agnatis: non

tertie q̄ d̄beatur
 parrus. vt. §. proxi-
 xi. §. diximus.
e h̄. beant. i
 mo in capita vide-
 tur diuidi. vt. §. ti-
 tu. i. §. hoc et ad-
 dendū. in fi. §. Sz
 ibi de collate. ali-
 b̄. h̄ de descēden-
 tibus loq̄tur. **Ad**
auo. Not. q̄ non
 tñ nepotes: §. p-
 nepotes succedūt
 in stirpes & veniūt
 p̄ resp̄tationē cu-
 ius h̄r̄i videt̄ di-
 citi aut. §. luc. ad i-
 test. §. h̄mōi Ang.

**Conti-
nuatio.**
**De legitia a-
gnatorū succēdē**
§. ti. pxi. dictuz
 est quā succedat
 sui heredes siue li-
 beri. Vex. q̄ post
 suos vocat̄ p̄i? a-
 gnati q̄ cognati.
 vt. §. e. §. fi. z. l. j. §.
 p̄ suos. ff. de suis
 et legi. iō post tui-
 lū p̄cedētē posuit
 illum. Aretinus.

diuisio
S nemo.
 Titulus diuidi in
 vij. pres. p̄mo q̄ si
 admittit agnat̄.
 Seco q̄s ē agnus
 Tertio v̄q̄ ad q̄-
 tuz gradū agnati
 veniunt: et v̄q̄ ad
 quotas personas
 femininas deuol-
 uant: t̄s b̄ iure ve-
 tustissimo z de iu-
 re p̄tōis q̄ etiam media iuris p̄udentia. xij. tab. et tē-
 pore iulianiani. Quarto q̄ generi agnatorum impera-
 tor: addidit vnum cognatum. Quinto q̄ l. xij. tab. proxi-
 mus agnatus vocatur: et quis dicatur proximus.
 Sexto q̄ ex l. xij. tabu. p̄mo repudiante sequens nō
 admittebatur. hodie vero sic. Septimo q̄ filij emanci-
 pari hereditas est legitima patri. Secūda ibi. sunt au-
 tem. Tertia ibi: ceterum. Quarta ibi: hoc etiā adden-
 dū. Quinta ibi: si plures sint. Sexta ibi: placebat. Sez-
 prima ibi: ad legitimam.

f Si nemo. Etiam vnus. vt. ff. de test. tu. si nemo.
g Siuis. §. titu. i. §. j. Accursus.
h P̄tor. §. titu. i. §. emancipati.
i Consiōnes. §. tit. i. §. q̄bus n̄numerari. z §. diu.
k Er̄stat. dico et amplectitur; nam hec duo ne-
 cessaria sunt.

beant q̄ recto iure descēdūt
 Quaz constitutionē n̄ram
 obtinere fm sui vigorem et
 tempa a z nunc facim̄. Ita
 tñ b̄t quēadmodum int̄ fili-
 os z nepotes ex filio antiq̄-
 tas statuit̄ non in capita sz
 in stirpes diuidi hereditatē
 similiter nos iter filios z ne-
 potes ex filia fieri distribu-
 tionem iubem̄. v̄l̄ inter om-
 nes nepotes vel nep̄es: z i-
 ter p̄ionepotes z p̄nep̄tes
 z als̄ deiceps p̄d̄as: vt v̄tra
 q̄s progenies matris v̄l̄ pa-
 tris: autē vel aut̄ portionez
 sine vlla diminutione d̄ p̄seq̄-
 tur: vt si forte vn̄ v̄l̄ duo ex
 vna p̄te: ex alia tres aut q̄t
 tuor extent: vn̄ aut duo di-
 midia: alteri tres aut q̄tuo:
 alterā dimidiam h̄ditatis
 habeant.

**De legitia agnatorū suc-
cellione.**
**Deficientib̄ suis here-
ditas deuoluit ad agnatos
ex lege. xij. tabular. Ange.**

S nemo f̄ sū a he-
 res v̄l̄ eoz q̄s inf-
 suos heredes p̄e-
 tor h̄ v̄l̄ cōstitutio-
 nes vocat̄ er̄stat̄ z q̄ suc-
 cessionē q̄quo mōm̄ amplectit̄
 tūc ex lege. xij. ta. ad agna-

l Successionem defuncti.
m Quoquo modo. Sz ciuili. vel p̄torio iure.
n Agnatū. Capite nō minutū. vt. ff. eo. capitis.
o Proximum. Id est qui proximior est defuncto. §. eo. §. plures. et. §. proximus.
p Sūt agnati. Sic. ff. de legi. tu. l. sunt autēz.

tñ p̄ximū p̄tinet h̄ditas
**agnati sūt illi q̄ ex linea
 masculina descēdūt: v̄l̄ etiā
 ex adoptiōe d̄imodo sint i
 prior gradu. Aretinus.**

Sunt aut̄ agnati (v̄l̄ p̄-
 mo q̄q̄ libz a tradidimus)
 cognati per virilis sexus p̄-
 sonas cognationē contun-
 cti quasi a p̄re cognati. Ita
 q̄s ex eodem patre nati fra-
 tres agnati sibi sunt qui: et
 consanguinei v̄o canē: nec
 requiritur an etiam eandē
 matrem habuerint. Itē pa-
 truis fratris filio z h̄nicēt
 is illi agnatus est. Eodem
 numero sūt fratres patrum
 les. id est qui ex duob̄ fra-
 tribus procreati sint: qui eti-
 am consobini v̄o canuntur:
 qua ratione etiaz ad plures
 gradus agnationis perue-
 nire poterimus. Ibi etiaz q̄
 post mortem patris nascun-
 tur iura consanguinitatis
 nasciscuntur.

Non tamē omnib̄ siml
 agnatis dat̄ lex h̄ditatez:
 sz his a qui tunc proximozi
 gradu sunt: cum certum b̄ ef-
 se ceperit aliquem intesta-
 tuz decessisse. Per adoptio-
 nem quoq̄ agnatiōis ius
 consistit: veluti inter filios

plona sua nō succedit: sz b̄n ex plona patris. Ange.
Non tamen. q̄uis agnati vocentur ad hereditatem: non tamen zc. **Adauo.** Et sic nota fm Ange. dispositionem absolutam debere intelligi fm ordinis prerogatiuam. Quod facit ad eum qui accepit in emphyteosim: vel cui legatur aliquid pro se z filiis suis. v̄l̄ videantur esse vocati fm ordinis charitatem.

Dat lex. l. xij. tabularum.
Sed his z omnibus his. vt. ff. de adoptio. l. j. et §. de adopti. in p̄m. sed hodie per eam tantum ex qua transit in potestatem arrogatoris. vt. §. tit. i. §. sed ea. ff. si.

q Libio. vt. §. de legi. agna. tu. §. sunt.
r Cognatiōe Cognatio est ge-
 nus agnatio spe-
 nes. vnde quicq̄s
 est agnatus ē co-
 gnatus: sed non
 conuertitur.
s Consanguinei. Quasi ex eo-
 dē sanguine nati.
 ceteri agnati non
 dicunt̄ consanguinei. vt. ff. de suis et leg. l. ij. in p̄m.
Adauo. Quid
 autem in veterinis
 an dicantur cōsan-
 guinei. vide An-
 gelum. hic.
i Inuicem.
 Scilicet filius fra-
 tris patris.
v Etia p̄bort
 ni. i. p̄p̄ue. vt. §. b̄
 gra. cog. §. q̄rto.
x Jura con-
 sanguinitat. Sci-
 licet ad suos f̄res
 p̄i? natos: ad res-
 liquos nō agna-
 tos agnatiōis tñ
 ius acquiritur. vt
 §. p̄i. dixim̄. Et
 est vex. hoc si vis
 uente eode cuius
 hereditate agit cō-
 cepti saltē erant.
 vt. ff. de suis et le-
 here. titul. z. ff. v̄n
 cog. l. i. §. si quis p̄-
 ximior. Accursus
Adauo Alias ex

Cognatio est ge-
 nus agnatio spe-
 nes. vnde quicq̄s
 est agnatus ē co-
 gnatus: sed non
 conuertitur.
 Cognatio est ge-
 nus agnatio spe-
 nes. vnde quicq̄s
 est agnatus ē co-
 gnatus: sed non
 conuertitur.

nostra autem, sed tamen licet non fiat agnatus, s. hodie...

a Naturales. Et legitimos: non tamen emancipatos... b Item si quis... c Suos heredes esse... d Ceterum... e Logissimo... f Feminas... g Ita placebat... h Cos agnatis... i Caru... k Tuis... l Plerumque... m Ad masculos... n Eas... o Proximitatis...

naturales: eos quos per eos adoptavit: nec dubium est quod improprie consanguinei appellentur... Femie agnate ut sororis amita, filia fratris aut parvuli...

Interveniat. Nec aliquis suorum, ut. s. tit. i. s. admonendi in s. q. Et hec quidem, que scilicet in s. ceterum, et. s. sed qua dicta sunt. r Sed simpliciter, remota differentia agnatorum inter masculos et feminas: sic. s. de fideicom. he. s. 3 quia...

Junior. Et sic nota quod lex. xij. tabularum est vetustior quam media iuris prudentia et quam ius pretorium. Anterior. i. constitutione anterior. i. scripta que est. C. de legi. he. re. l. lege. xij. tabularum. Accur. Prefataz. s. dictam. s. eodem. s. ceterum. Eas. agnatas feminas: nisi sorores. Omni. Naz ordo cognatorum non erat adhuc. Vel dic etiam de scientibus agnatis ipsi tamen non vocabantur. Juris civilis. i. medie iuris prudentie quod scilicet civile dicitur. ut. ff. de origi. iuris. l. i. s. hec dicitur. Accur. His. id est mulieribus agnatis ultra sorores. An cognati sic dicta: quod per eam cognati vocantur. Accursius. Nos vero. hic Justinianus loquitur. Lauda. Invenit addere facile est. Nor. q. ille est laudandus qui est in ventor alium ordinis siue dispositionis licet non eque perfecte adiuverit: quod facile est adiuveris addere. ut. l. i. C. de veni. iuris. enu. Ange. are. e. huc cause. i. expulsi agitorum prouidendam agnatis feminis quare et enim et. C. Titulus. id est nominibus. Accursius. n. iij.

a Constituitur ordinatis. Ac. **b** Dabat. i. cōcedebat. Ac. **c** Adit. Cer te nō erat rō ius sta vel sufficiens lz aliqua sit. vt. 3. e. §. ceterum. in fi. **d** Constitutio ne vt. C. de le. he. l. lege. xij. tabula rum accursius. **e** Simili modo. i. hinc inde. Uel dic. ita femi ne vt mares. **f** Cōsanguinitatis. Id est lz nō sint sorores q̄ germane vocent̄ quasi ex eodem germine nate. **g** Hoc est. Existimauimus vt. C. de leg. her. l. lege. xij. tabula rū. §. j. z. §. in his **h** Tantum modo. i. non vlti rior: primior: ta men sit vt ipse so rores vel fratres vterius vel vteris ne vt sequitur. vt C. de legi. here. l. si. §. sed neq̄. **i** In legitime mam successione Scilicet agnato rum. **k** Germane id est nate ex eo dem patre z ma tre cum defūcto. **l** Uterine. i. nate ex eadē ma tre tantum. **m** Deiceps i. vltiores siue in gradu remo riores. **n** Tanq̄. **Adit.** Not a ex hoc textu q̄ isti improprie sūt agnati: et ideo non comprehen derētur in stam: tis loquentibus de agnatis. An gelus. **o** Supersti truo. z i stirpes sit diuisio. **p** Supersti tur p̄ aut. cessan te. C. de legi. he re. quia cum his

lāce constitutis: masculis quidē dabat b ad successio nē ventre oim agnatorum: ex agnat̄ autem mulierib⁹ nulli penitus nisi soli sorori ad agnatoꝝ successione pa tebat adit⁹. c. Nō nos in ple num omnia reducetes: et ad ius duodecim tabularū eā dem dispositionē exequan tes nra cōstitutioe d̄ facim⁹ omnes legitimas personas id ē per virilem sexum def cenden tes: sine masculit̄ ge neris: siue feminiū sint sile modo ad iuro successione legitime ab iniestato voca ri secundum sui gradus pro gatiuā: nec iō excludendas quia consanguinitatis f̄ iu licit̄ germane non habēt. **Inter agnatos admittū tur descendentes ex sororib⁹ etiam vterinis si i p̄io gra du sint. h. d. Aretinus.** **Hoc etiam addēdū no stre cōstitutioni existimauimus: vt transferatur vnus tantum nō gradus a iure cognationis i legitimā suc cessionem vt non solum fra tris filij z filia (secunduz q̄ iaz diffiniūm) ad successio nez patrii suuocant̄: s̄ etā germane consanguinee vlt sororis vterine filius z filia soli: z non deinceps m̄ perso ne vna cuz his ad iura auū culi sui pueniāt. **Et mor tuo eo qui patruus quidez est sui fratris filij: auunculo aut sororis siue soboli simili modo ab vtroq̄ latere suc cedant tanq̄ n̄ oēs ex ma sculis descēdētes legitimo iure veniāt. scz vbi frater et soror supstites nō sūt. Hās etenim psonis p̄cedentib⁹: z successione admittētibus ceteri gradus remanēt pe nit⁹ semori vcz hereditate non in stirpes sed i capita v diuidenda. **Et si sint plures agnati:******

si solus proximior in gra du vocatur. Et si plures sint in primiori gradu: omnes simul vocantur. hoc dicit. Aretinus. **Si plures sint gradus agnatoꝝ: apte lex. xij. tabu laz primū vocat. Itaq̄ si (ubi grana) sint delucti fra ter z alteri⁹ fratris filij aut pa trui⁹ frat potior habet. Et quāuis singulari nūero vsa lex. xij. tabularū primū vocz tū dubiū nō est quin si ples sint eiusdem gradus omnes admittantur. Nā z pprie p rimum ex plurib⁹ gradibus intelligit̄: z tū nōdubiū ē qn lz vn⁹ sit grad⁹ agnatoꝝ: p tineat ad eos hereditas. **Proxim⁹ inspicit t̄be te stamētōe stituit qm̄ testamētū factum ē: als̄ at̄ tempe mor tis testantis. Aretinus.** **Proxim⁹ aut siquidem nullo testamēto t̄cto quisq̄ decesserit per hoc temp⁹ re quirat q̄ mortu⁹ ē is de cui⁹ hēditatē q̄rit. **Et si facto testamēto quisq̄ decesserit per hoc temp⁹ requirit quo certū eē ceperit nullū ex te stamento heredem extitūz. Tūc enī proprie quisq̄ in testatus decessisse intelligit̄. Quod qdē aliqñ longo tē pore r̄ declaraf. in q̄ spacio tēporis sepe accidit: vt pri miorē mortuo proxim⁹ eē i cipiāt qui moriēte testatore non erat proxim⁹. **Si nō erat loc⁹ successio edicto in agnatis de psona i psonam: s̄ solum de orde in ordinē hodie nō ē de persona in persona. h. d. Aretinus.** **Placebat r̄aut̄ in eo ge nere z p̄cipiēday hēditatuz successione nō eē. id est vt quis prim⁹ qui secūdū ea que dixim⁹ vocat̄ ad hēdi tatē: aut sp̄reuerit heredita tē aut anteq̄ adeat decesse********

admittantur. Item et in alio quod subicitur hic. §. corrigitur quis i stirpes sit diuisio hodie: s̄ post hos filios fratrum sit diuisio in capita: vt in autem. de here. que ab intest. §. reliquum. col. v. et in autem. vt fratrum filij. §. i. collat. r̄. Uel dic quod dicit in autem. in stirpes di uideri est quā do cum alijs. scilicet patris vcz cantur nepotes. alias in capita. vt hic. **In capita. §. tit. i. in fine. cō tra. Solut. ibi de descendētib⁹ loquitur: hic de collater. lib⁹. Ac cursius. **Si plures sint. sic in autē. de here. que ab intest. §. si vero neq̄ fratres. col. lat. r̄. et. ff. de ius is et legitimis per here. l. ij. §. here ditas. **Habetur. hoc corrigitur. vt §. dicit per antea ti. cessante. Ac cursius. **Proxim⁹ sic. §. tit. i. §. cū ar. **Queritur. sic. §. eo. §. non ta men. **Tunc enī. Scilicet cum nō adit hereditas ex testamento. **Longo tē pore. id est post mortem. **Placebat. Scilicet ex lege. xij. tabularum. **In eo ge nere. Scilicet ius re successione. **Successio sonum neti non esse. id edictū. est successorum edictum inter agnatos locū non********************

Filiū fra tris suc cedunt cum pa o

Succes a

habet scilicet de persona in personam: sed inter cognatos sic: vt. j. sequitur vt. ff. de suc. edi. l. i. §. quibus: sed de ordine in ordinem seu de capite in caput. sic r. ca post in virum et uxorem: vt sequitur. vt. ff. l. i. ta. testam. nul. ex. l. j. j. respou.

Nota p. euidē ca post in virum et uxorem: vt sequitur. vt. ff. l. i. ta. testam. nul. ex. l. j. j. respou.
 Quid est a nichilominus magis. i. nō ideo r. sūt q. magis.
 b Sed nos. loquitur Justinianus. an.
 c Proculius. m. Sed i greco.
 d Cum satis. ratioprima.
 e Apertum est. Scilicet successorum edictus de persona in personam.
 f Marime. ratio secunda.
 g Gradus agnatorum.
 h Ad legitimam. Est em huius agnatus priorimus. vt. ff. de suis r. legi. filius. qd ius nō tollit p capitis diminutionē: sicut neq inter fratres. vt hic. r. c. de lege. tu. l. iiii. de.
 i Quāuis tamē pater succedat filio ab intestato. r. sic fin. tas. citā eius volūtatē. vt. l. cōficiuntur. ff. de iure cōdi. non tamē contra voluntatē si ab ipso filio aliqd vel tantū acceperit quod satis sit ad legitimam. l. j. §. si parens. ff. si qd a pa. suc. ma. de qua materia dic vt per Ange.

rit nichilominus a legitimo iure sequentes admittunt. Quod iterum ptores impfecto iure corrigentes: nō in totū sine adminiculo relinquāt: s; ex cognatorum ordine eos vocabant: vt pote agnationis iure eis recluso Sed nos b nichil pfectissimo iuri de eē cupietes nōstra cōstitutōe sancim⁹ quā de iure patronat⁹ (humani tate suggerēt) ptilimus e successione i agnatorū hereditatibus nō eē eis denegādam. Cum satis d absurdum erat quod cognatis a pretore apertū e est: hoc agnatis esse reclusū marime cum in onere quidez tutela rum r primo gradu s officie te sequens succedit: r qd in onere obtinebat nō erat in lucro permīssum.
 Cum pat admittetur ad legitimā hereditatē filij emancipati: si l emancipatiō fuerat ptracta fiducia. hodie nō psumit contractam esse fiduciam. Arretinus.
 Ad legitimā h successione nihilomin⁹ vocat etiā parens: qui ptracta fiducia filium vel filia: nepotem vel neptem: ac deinceps emancipat qd ex nōstra pstitutio

hnt canoniste regulā iuris. q sentit on⁹. de re. iur. l. vi. n.
 n Manumississet. i. emācipasset. sic. ff. quando ac. de pe. et an. l. j. §. alienatio.

De senatusconsulto tertuliano. Post agtos de q bus s. succedūt cognati: deo seqbat videre de cognatis. Verum licet mater r filius sint cognati: tñ ex spā li. pūfide sibi ad inuicē vt agnati succedūt. vt. j. de suc. cog. m. p. i. c. i. d. post alios agnatos ante cogtos pot de successione mris ad filius r e contra. Arret.
 Dña hui⁹ titulus r sequens notari pot in his s; filibus. Marit dat meste genit bos tertulianū. filij mris ubi res dabit officianū.

De senatusconsulto tertuliano.
 Lege. xij. tabularū mī nō succedebat filio ab intestato nec ecōtra filij mris: s; ex cōstitutōe senatusconsulti tertuliani. si i genua tres: liber r illis ab intestato succedebat. Arretinus.

Arretinus.
 Ex. xij. tabularum iura stricto iure vtebatur r pponerebat masculorū pgeniē r eos q pfemū ser⁹ necessitudinē qn bi iugit adeo expellebat: vt neq qdē int matrē r filius r filiāve vltro citroq; hereditatis capiende ius daret: nisi q ptores ex primitate cognatorū eas psonas ad successione possessionē vñ cognati accōmodata vocabat. S; he iuris angustie postea cōmēdate sūt. Ex primit⁹ qdez diu⁹
 Claudi⁹ mris ad solaciū liberorū amissorū legitimā eorū detulit hereditatē. Postea autē senatus

pprie nō d; pponit qd nō sequit. qnis ppe. prum⁹ dicit quē nemo sequitur. vt. ff. vñ cog. l. i. §. p. i. Ange.
 p Masculorū pgeniē. id e agtos. vt. §. i. in pn.
 q Necessitudinē. i. cognationē. nā dicunt cognati necessarii. vt. ff. de iusti. r iure. l. fina.
 r Matrē r filij qui adinuit sūt cognati. vt. j. de succel. cogna. §. vulgo.
 s Juris angustie. Nota ius dici angustiosū: ali s i quū d; vt. j. de suc. l. i. pn. r ff. qd qsq; iur. l. iij. in pn.
 t Postea. i. post legē. xij. tabularū. r p omū claudum: r senatusconsultū tertulianū. vt sequitur.
 v Amissorū. i. acie pncipia. vt. ar. §. de exc. tu. l. pn.
 Vel dic q ghalit statuit. vt. C. de mol. res. l. i. i. §. i. o. r.
 r Equum. s; filiorum.

Conte nuatio.

Uerfus

diuisio.

Ius qd d; in qum.

a **C**u ie. etiā hodie aua succedit sicut mater. vt in aut. de he. que ab intest. §. cōsequens. col. ix.
b **C**riū liberorū ius habens. i. res habens filios non aut in p̄tate. vt. §. de adopt. §. femine. quos tres habere videtur: etiā si tres geminos peperit sc̄m Johan. vt. ff. de verbo. signi. ter. enīa.

c **C** filioꝝ. qd̄ dic. vt. §. de here. que ab intesta. §. f. r. ij. z. §. emanci. pati. z. §. dmi.

d **C** parentis est. sc̄z mater. Et ita nota de iure romanoꝝ vxoreꝝ alicuꝝ esse in potestate parētis. non mariti: nisi q̄ ad debitū carnis aliud de iure lōgobardorū. vt hic et. C. de cōdi. inter. si vxorē. z. l. longobarda qua liter mulieri. l. e mare pmissum sit l. j. Tenet tamen operari viroꝝ vt. l. i. sicut. cū ibi notat. ff. de ope. liberto. **Ad d.**

e **C** Et ideo non potestari nec codicillari: etiā cū consensu patris. vt per Ang. hic. e. **C** iustu. l. i. iure antiquo: cū q̄libet hereditas patri per filiu q̄ reretur. vt. ff. de acqui. here. qui i aliena. Sed hodie in sola p̄fecta nō aduenticia sc̄z exigit iustus. vt. C. de bo. q̄l. l. fina. §. siue econtrario. **Ad dno.**

f **C** Nota q̄ in p̄fecta nō est correptus: sc̄z est necessarius vt olim Idē no. glo. in. l. fi. §. i. C. de bo. q̄l. An. **f** **C** p̄terit. Liberi. etiā adoptiui: z ita demū si ipsi succedere velint. vt. ff. e. l. ij. §. liberi. z. §. ita demum.

g **C** Defuncti. l. filij: de cuiꝝ hereditate nūc agit. **h** **C** Suorum. quod dic. vt. §. de here. q̄ ab intest. §. f. et. §. em. in. pati. z. §. dmi.

i **C** Pami gradus. vt filij. **k** **C** Uterioris. vt nepotes et similes. **l** **C** Sed et filie. q. d. nō solū nepos in filio masculo

tuscōsulto tertuliano: quod diui Adriani t̄pibꝝ factū ē plenissime de tristi successione mi i nō etiā aue^a deferēda cautū ē: vt mat̄ ingenua trīū liberorū ius habes b̄ libertina q̄tuor: ad bōa filiorū filiazve admittat̄ itesta toꝝ mortuorū: lz i p̄tate parētis de: vt scilicet cuz aliēo iuri subiecta ē: iusu^e eiꝝ ad ear hereditatē cuiꝝ iuri subiecta est.

C Filij v̄ficii excludūt matrem vsqꝫ i iñitum. Itēz in p̄re et fratre qui etiā matrē excludūt. Soror aut̄ defuncti vna cū m̄re admittit̄. **Al**

C P̄ferūt aut̄ matri liberto defuncti q̄ sui sunt: q̄ve suorū b̄ loco sunt: siue p̄iū gradus: siue v̄teriorū. **C** Sz et filie siue mortue filij v̄ filia p̄ponit̄ m̄re p̄stitutionibꝝ matri defuncte: id ē aue sue p̄at̄ q̄o v̄triusqꝫ p̄nō etiāz auꝝ z pauꝝ m̄ri anteponit̄: sc̄z cū int̄ eos solos q̄ de hereditate agit. **Fr** aut̄ p̄sanguineꝝ rā filij q̄ filie excludēbat̄ m̄re z soror at̄ p̄sanguinea pariter cū matre admittēbat̄. Sz si fuerāt frater z soror cōsanguinei: et mater liberis conerata: frat̄ q̄dem matrē excludēbat. **C** omunis aut̄ erat hereditas ex e quis partibus fratribus z sororibus.

C Uocale mater ingenua vt uocertina etiā si non ter aut quater entra sit: ad legitiaz

excludit̄ m̄rem defuncti: sed z nepotes ex filia. **m** **C** Proposit̄. id est p̄feritur. **n** **C** Defuncte. i. licet filie. **o** **C** Pater. non adoptiuꝝ. vt. ff. e. l. ij. §. sz neqꝫ auꝝ. **p** **C** Uti iusqꝫ. l. filij z filie. h̄c est maritus huiꝝ iuris heris volentis succedere filio suo mortuo.

hēditatē filij admittit̄ Are.

C Sz nos p̄stitutionē quaz i codice nō noie decorato posuimꝝ m̄i subueniēdū esse existimauimꝝ: respiciētes ad naturaz: z puerperitum z periculū z sepe mortē ex hoc casu matrībꝝ illatā. Ideoqꝫ ip̄iū eē credidimꝝ casum fortuitū r̄ eiꝝ admittēti detrimentum. Si enim ingenua ter: vel liberta quaz nō peperit immerito d̄traudabatur successione suozū liberorū. Quid enīz peccauit̄ nisi non plures sz paucos peperit. Et dedimꝝ ius legitimū plenuꝝ matribus siue ingenuis siue libertis z si non ter entre fuerit vel quater: sed eum tantūz vel ea quā queue morte iterem p̄ti^a sunt: vt sic vocent̄ i liberorū suozū legitimam successione.

C Uater p̄feritur omnibus alijs agnatis: exceptis fratribus et sororibus et cū sororibus solum venit addi midiam et cum sororibus et fratribus p̄vritur. **Are tinus.**

C Sed cum antea cōstitutones b̄ iura legitime successione perferat̄es partim matrem adiuuabāt partim eam p̄grauabant: nō in solidum eam ꝑocabant: sz in quibusdam casibus: tertiam ei partem abstrahentes: ceris legitimis dabāt personis^e: in alijs autem

q **C** Inter eos solos. i. aum et matrem defuncti. Si autē sit auꝝ z pater z mater defuncti p̄feritur auus marri z etiā p̄i. vt. ff. eo. equissimus. §. j.

Et nota q̄ h̄c fallit regula. si vi co v̄mcentē z. vt te q̄h̄qꝫ ff. de duer. z tem fallit. po. p̄e. l. de accessionibus. nam auus patri defuncti p̄ferit. vt. ff. e. l. equissimū. §. j. z pater matri: non aūt auus p̄ferit matri q̄n̄ solū.

Sic fallit in aut. de cōdi. do. §. h̄is p̄sequens. col. vij. Itē in aut. q̄ mortu. est. l. i. §. di. sc̄z. col. vi. Itē ff. qui po. in pig. ha. claudius. lic. ff. de iust. rup. testa. l. penul.

r **C** Excludes bar. sed male hoc die vt. §. e. §. sz cū. **s** **C** Admittēbatur: z bene. vt §. eo. §. sed cum.

t **C** Libertis. tribus vel quatuor. vt. §. eo. §. postea autem. **v** **C** Sed nos. In codice. nō in eo quē habemꝝ: sz in p̄mo. C. res mansit. que ē. C. de iure deli. l. ij.

z **C** Fortuitū. h̄c vel nō habere tot filios: cui ex diuina grana hoc dēcendat. **y** **C** Peccauit. nam si peccatum est magis fuisse

mariti vt. C. de leg. here. l. lege. xij. ta. in fi. j. r̄n. **z** **C** Eum. i. cui succedere vult. **a** **C** Interempti. alias intercepti. **b** **C** Seco cum. Constitutiones. quas non habemus. fm Johan. **c** **C** Perionis. patruo et filio: z nepoti patri. vt. C. e. l. fina. in fi. i. r̄spon.

Uxor ē i p̄tate mariti.

a Contrariū faciebant. i. n. dabant nisi p̄dictis.

b Usū est. vt. C. eo. l. finali.

c Obiis personis. enā patri defuncti: nisi in vsh fructu z toto quando habebat defunctū in p̄sente. alis in beisen tantum: sed et in hoc casu hodie et in i totum habet. vt. C. e. l. si. et de legi. h. l. de emancipatis

additio Dic q hodie filio defun cto relicta matre z sorore vl̄ fratre aliter succeditur vt. d. aut. defun cto. C. eo. Ang.

d Diminutione q̄ fiebat p̄ agros supradictos. i. p̄n. ist. s.

e Quēadmodum. q. d. q̄ in yno honoratur i alio grauetur. sic. ff. de iureiu. eum qui. in p̄nci.

f Eam. scilz matrem.

g Simul. i. cum matre.

h Sorores. hoc casu est hodie idē quod i se quenti. s. vt i aut tenu. de nupt. s. penul. z. s. quoni am. collat. iij.

i Legitima. q̄ sunt sorores ex vtroq̄ parente.

k Cognatio nis. quia sunt tantum ex matre sorores.

l Sed quēadmodū. C. prosperim. in successioe.

m Consulere. i. in tutore petēdo. Ac. **additio**. Et dic petēdo. i. infra annū. vt hic. Et istam opinionem dicit angelus esse cōm: z ea tenet t̄q̄ magis equā. per. l. sciant. C. de legit. here. sp̄uis Bar. ibi. et doc. vt. linc q̄ teneat petere statim cū pot: nisi fuerit impedita legitima causa: ita q̄ annū nō transcēdat.

n S. iuris. eis. scz matribus negligētibz. alias non p̄dunt. vt. C. qui pe. tuto. l. cum a. matribz. z matoribus. alias similiter non perdunt. vt. C. si aduer. de lic. l. ij. Accur. **additio**. Et sufficit eam esse minorē tēpore mortis mariti: etiam si postea maior facta infra annum non perierit Angelus.

o Impuberum aliud si puberes moriantur. vt C. eo. matres.

p Licet. Vulgo q̄stus. nisi hec mater sit illustris Sic e contra talis filius illustri matri non succedit. vt C. ad oif. si qua illustris. **additio**. Idem si esset natus ex d̄nato coitu. Sec^o si ex p̄cubina etiam illustri. vt per Ange. hic.

De senatusconsulto orficiano. Usū est titulo superiori qua liter mater succedat filijs per senatusconsultum tertulianū. Videamus nunc qualiter filij succedunt matri quod sit p̄ senatusconsultum orficianū.

De cōtrariū. C. Tor^o iste n. ul^o diuidit in q̄rtu or̄ pres. p̄mo ponit q̄ter filij ad hereditatem

pellit: nisi infra annū tutorem eidē postulatuerit vl̄ iuspectuz remoueri petierit.

Sz quēadmodum nos matrib⁹ p̄speximus ita eas opozuz sue soboli cōsulere m̄ scituris⁹ eis q̄ si tutores liberis nō petierunt: vl̄ i locū remoti vel excusati iura annū petere neglexerint: ab eorum impuberum mortē tium successione merito repellentur.

Filio non tm̄ legitimof⁹ e. iam vulgo questio mater succedit. Areti.

Lz autez vulgo questio sit fili⁹ filia ve: pot̄ tamē ad bōa ei⁹ mat̄ ex tertuliano senatusconsulto admitti.

Defenaruscōsul. orficia.

Fili⁹ z nepos veniūt ad hereditatē m̄ris e. autē ab

testato ex senatusconsulto orficia. Areti. Er^o p̄trariū autē liber⁹ ad bōa matrum⁹ intestatay admittuntur ex senatusconsulto orficiano: q̄ orficio z iusto p̄iul i

iusmōi successioes que deferunt a p̄dictis duob⁹ senatusconsultis. vt. l. r̄si. capius di. l. m̄ina nō intereūt. p̄pter quādā r̄l̄az cur⁹ intellect⁹ recitat in l. fa. Quarto dicit q̄ hoc senatusconsult. orficia. vulgo q̄stus admittit ad successioē matris sicut senatusconsult. itū. m̄fes vocabat ad successioes illoz. Quinto z vl̄. def. q̄d iuris sit si ex plurimis heredib⁹ legitimis q̄dā aliq̄ cā amiserit hēditatem: ad q̄s. l. deuoluet portio eoz. Et sim hoc ad maiorē ip̄s⁹ euidentia diuidas t̄. an q̄nq; particulas q̄rū prima du. vl̄q; ad illū. s. Sed cū ex senatus. ibi incipit sc̄ba. z durat vl̄q; ad illū. s. Sciēdū t̄m̄ ē. ibi tertia. z durat vl̄q; ad illū. s. Nouissime. ibi q̄rta z du. vl̄q; ad illū. s. Sz si ex plu. ibi q̄rta z vl̄. z du. vl̄q; i. fi. ti.

q Per h̄riū. i. e. h̄rio. nā. s. n. i. tractatū ē q̄liter m̄ filio succedit: m̄cōt e. h̄. Uñ h̄s⁹. M̄i succedes o nate p̄ orficianū. Inuidiā potat ecōtra tertulianū. Ac. **additio**. En autē in correlatiuis fuerit equitas. vt. d. Bar. in. l. ij. C. de cupres. ex lu. li. xi. Ange.

r Liberi. stricte ponit p̄ filijs tm̄. vt. l. eo. s. j. alē contra. vt. ff. de verbo. sig. l. liberorum.

s Adarū. ingenuarū vel libertarū. vt. ff. e. l. i. i. r̄m

Conti nuatio

diuisio

matris: et nepotes ad hereditatem auie admittant. Secō nūquid capiti dimi nutione tale ius succedendi tollatur. Tertio q̄ sit illi filij q̄ ad hereditatem matris admittunt. Quarta to subneceit nō uū calum ad materis: b̄ inestato. Secō ibi sc̄ba dum est. Tertia ibi: nouissime. Quarta ibi. si ex pluribus.

Per cōtrariū.

Causa. In tit. isto ita d̄ns ipe. procedit. p̄mo ondit quat̄ sicut p̄ senatusconsult. itū. succurrit m̄ris⁹ ad successioē liberoz: ita succurrit libis p̄ senatusconsult. orficianū ad successioē m̄ris. Secō ondit q̄r quis p̄ senatusconsult. orficia. nō iuuaretur nepores vl̄ the pres ad auie successioem: eis t̄m̄ p̄ncipalib⁹ p̄ h̄o: bus ē subuentū.

Tertio d̄t q̄ huz

iusmōi successioes que deferunt a p̄dictis duob⁹ senatusconsultis. vt. l. r̄si. capius di. l. m̄ina nō intereūt. p̄pter quādā r̄l̄az cur⁹ intellect⁹ recitat in l. fa. Quarto dicit q̄ hoc senatusconsult. orficia. vulgo q̄stus admittit ad successioē matris sicut senatusconsult. itū. m̄fes vocabat ad successioes illoz. Quinto z vl̄. def. q̄d iuris sit si ex plurimis heredib⁹ legitimis q̄dā aliq̄ cā amiserit hēditatem: ad q̄s. l. deuoluet portio eoz. Et sim hoc ad maiorē ip̄s⁹ euidentia diuidas t̄. an q̄nq; particulas q̄rū prima du. vl̄q; ad illū. s. Sed cū ex senatus. ibi incipit sc̄ba. z durat vl̄q; ad illū. s. Sciēdū t̄m̄ ē. ibi tertia. z durat vl̄q; ad illū. s. Nouissime. ibi q̄rta z du. vl̄q; ad illū. s. Sz si ex plu. ibi q̄rta z vl̄. z du. vl̄q; i. fi. ti.

Cōmo dū senti ens fēti at onus

18

immo et ancillarum: dñmodo sit sibi facta mora in sñ
deicommissaria libertate. vt. C. eo. l. fina.

a Legitima. nō q̄ lege. rñ. tabularū dare. imo de
negabat. vt. s. n. i. in pñc. s. i. senatusconsultū dat q̄vicē
legis obinet. vt. f. d. exemptioni. s. hęc exēpli causa.

b Et preferuntur. scilicet filij.
c Consanguineis. i. cognatis.
d Accursus. **Ad
dico.** Alibi. expos
nit consanguineis. i.
fratrib⁹. vt. l. i. C.
eo. tit. 2 illa cōter
tenetur.

d Constituti
onibus. quas non
habemus.

e Nepotes.
idē in alijs descen
dentib⁹. ex hac linea
dicā. s. qd si ne
pos iste tuit cōce
ptus post mortē
aue. rñ. vt. s. de
here. que ab inte
sta. s. cum autem
diximus.

f Sciendum.

f Capitis di
minutione. scilicet
minima: nā p̄ ali
as omne ius etiam
cognationis tollit
vt. s. d. ca. dñmi. s.
quod autem.

g Regulam.
Tenor cuius est
hic. r. ff. d. ca. dñmi.
tutelas. f. rñ.

h Sed ille so
le. ff. vñ l. i. fina. in
fine. contra. Sol.
hic dicit sole. vt ex
cludat eas tantū que ex senatusconsulto deferunt. non
pretorias successiones. vt ibi nota.

i Ex lege. rñ. tabularum. sic. ff. eo. l. i. s. capitis. sic
ff. de suis 7 legi. l. capitis.

k Deferuntur. Quare magis lege. rñ. tabularum
data hereditas perditur per capitis diminutionēz mi
nimam q̄ senatusconsulto delata. Respon. quia illa ag
natis defert que agnatio per capitis diminutionem
minimam tollitur. et senatusconsultum filio qui matri
est cognatus. et cognatio non tollitur per capitis dimi
nutionem minimam. vt. s. de leg. ag. tu. s. fina.

l Nouissime. Vulgo quesiti. quia non habent cer
tum patrem. vt. s. de nup. s. si aduersus. multo magis
in naturali tantum. vt. C. eo. l. penult.

m Hereditatem. Scilicet vna cum legitimis nisi
erat mater illustris. tunc enim cum legitimis ab inte
stato non veniunt. secus in naturalibus ex licita con
suetudine procreatis. vt. C. eo. l. penult.

n Admitti. Nunquid hodie succedit vulgo quesiti
tūc videtur q̄ non. vt in autent. qui. mo. na. effi. l. i. s.
vlti. Sed tamen distingue. aut est ex tali coitu qui pos
sit damnari. vt incestus. adulterij. nepharij. et similis.
quo casu non succedit. cum ob hoc ipsum damnandus
est. vt in dicto autē. et. ff. so. matri. si ab hostibus. **aus**

heredi
tas p̄ ca
pitis di
minuti
onē mi
nimam
quāq̄ p̄
dit q̄n
q̄ non.

si vul
go quis
an suc
cedat d
iure no
do.

non: tunc succedit matri. vt hic. non patri. cum sit m
certus. nam: si h̄ certum patrē naturalem. non tamē
succedit ei. nisi in duob⁹ vñcjs ab intestato nō exanti
bus legitimis: als in nichilū. vt in aut. q̄mo. na. effici.
sui. s. dicitis. coll. vñ. **Ad dno.** De eq̄tate tñ cano
nica a parētib⁹ sunt alēdi. c. cū h̄ret. de eo qui dux. in

C Etia h̄i? vulgo quesit⁹.
ad hereditatem matris ad
mittitur. **Arctinus.**

C Nouissime scidū ē et illos
liberos q̄ vulgo 1 quesiti sūt
ad m̄tis hereditatem ex hoc
senatusconsulto admitti n.

C Si plurib⁹ deferat here
ditas: r quidam adierunt: r
quidaz repudiauerūt: adēu
tib⁹ portio deficiens accref
cit q̄ ius etiā ad hēdes trāf
mittitur. h. d. **Arctinus.**

C Si ex plurib⁹ legitimis
heredib⁹ quidam omiserint
hereditatē: v̄l morte v̄l alia
cā v̄l impediti fuerint quomi
nus adeant: reliq̄s qui adie
rint accrescit r illoz portio
et licz ante decesserint ad
heredes tamen eoz p̄tinz

C De successioe cognatorū
C Post suos r agnatos vo
cat cognati d iure pretorio
qua parte veniūt emācipa
ti agnati: nulli sunt frater r so
ror defuncti: q̄ veniūt cum
agnatis. **Arctinus.**

C Adierint. Sic. ff. de lega. ij.

cum pater. s. libertis ibi. ceterum prout.
r B. reficit. Sed pro qua parte? Respon. prout
erant instituti. vt. C. de ca. tollen. s. h̄is ita. et. s. de vul
gari substitutione. s. i. **Item** nunquid est necesse
iterum adire. rñ. non: nisi quando ex alterius p̄sona
puta serui fiat michi augmentum. vt. ff. de acqui. here.
si solus. in fi. rñ. r in fi. l. **Ad dno.** Dic q̄ in heredi
tate pars deficiens accrescit etiam inuitis. **fallit** p̄
mo si iure speciali deficiat. **Item** si ope exceptionis.
Item si iure diuerso succedat. **Item** in pluribus par
tibus prouenientibus ex pluribus hereditatibus etiā
ex eodem testamento. **fm Ange.**

s Ante decesserint. q̄ accresceret eis. Vel dic an
te q̄ illi repudiarent. vel ante q̄ adirent illoz portio
nem: non autē ante q̄ suaz partem adirent: immo adi
uerant vt sequitur. als non trāsmitterent olim vel ho
die. vt. C. de cadu. tollē. s. in nouissimo. nisi in personis
liberorum. vt. C. de his qui ante aper. ra. l. i. **Ad dno.**
hoc verum nisi in hereditate ascendentiū ex v̄traq̄
linea: nō in hereditate tranſuersaliū vel extraneorum:
quia extraneorum per liberos ad posteritatem non
transmittitur. Suus tranſmittit ad quoscunq̄ etiā ex
traneos. dic vt per Ange.
t Pertinet. l. augmētū supra dictū vel portio illoz

ma. quā pol. per a
dul. ex q̄ inferunt
docto. q̄ pater po
test reliquere ba
stardis p̄ dote et
alimenti. si v̄l tra
in fraudē nō relin
quat. **fm Ange.**
o Si ex pluri
bus. **iste. s.** est cō
mūis ad oēs titū
los q̄s hoc i tertio
libro habuim⁹ nō
tñ ad hunc titulū
r de iure accrescē
di tñ legitimis tñ
tractat. vt. h. et. ff.
e. l. i. s. si nō. r. C.
de ca. tollen. s. is
ita. idē etiā est in
h̄is q̄ de iure p̄to
rio succedūt. vt. ff.
de bo. poss. l. ij. in
fine. et. l. iij. et. v.
Ad dno. Nota q̄
iste. s. est lex. ff. de
suis et legi. here.
et incipit si ex plu
ribus.
p Alia causa
vt si defecerit con
ditio sub qua insti
tuti erant. vt. s. q̄
mo. testa. infir. s.
posteriorē.
q Adierint.
Sic. ff. de lega. ij.

Conti-
natio.

diuisio.

De successione cognatorum. Continuat p ipsu
textu in pncipio ad pcedentia. Vel sic r clarus. s. de
successioe suoz r agnatoz. veru qz post illos vocant
cognatu. sequit de successioe cognatoz. Porcus.
Ost suos. **T**orus iste titulus diuidit in tres
partes. pmo qn cognati admittuntur: r quo iu

re. Seco q snt co
gnati. Tertio vs
q ad qtu gradu
cognati r agnati
admittuntur. Se-
cunda ibi. qua p
te. Tertia ibi.
hoc loco.

Suos. vt
s. de here. q ab in
testa. s. i.

Pretor. vt
s. de here. q ab in
test. s. emancipati

Constitu-
tiones. vt. s. de he
re. q ab intest. s.
necno. s. diui.

Agnati. vt
s. de legi. ag. luc.
in pncipi.

Et hi. Scz
qui snt de nume
ro legitimorum.

Senatus
consulta. vt. s. pro
ximis duobus
titulis.

Constitu-
tio. vt. s. de legi.
agnat. luc. s. hoc
etiam.

Proximos
Scz quos nemo
cognatus antecedit
vel pcedit:

Sine vnus sit sine
plures. r impici-
tur quis primi-
or sit eo tpe quo
bonoz possessio
defertur. vt. ff. e.
l. i. s. primus. et
s. gradatum.

Cognatio.
Naqd q inter s
uos dat hec bo-
norum possessio:
Rn. etiam si fiat
postea liber non

dat. vt. ff. e. l. i. s. p-
tiner. r. l. is q. s. n-
qd adoptiuus.
scz qz no videt ibi
naturalis car. Rn. sic.
qz qd agna-
scit r cognat. vt. ff. e.
l. i. s. cognatione. Ac.
Aditio
Sed hoc no obrinet
iure nouo. Vide. s.
de here. que
ab intesta. s. post
mortem. in fi. Joh. fa.
r Ange.

Quiqz Breue
debet esse illud qz.

Non habentur. vt. s.
ritu. i. s. sciendum.

Tertio ordine. Na
snt quatuor ordines
succedendi. vt. ff. si
tabule testa. nulle
ex. l. i.

Exceptis. na isti
inter legitimos nu-
merantur.

Quos. Scz fratres
emancipatos r sozores.

Dst suos hedes
eosqz qz iter suos
hedes ptoz r co-
suetudines vocat:
r post legitimos qz
numero snt
agnati r hi qz i locu
agnatoz ta supradicta
senatus scd
sulta qz nra erit
constitutio qz
primos h cognatos p-
toz vocat. **Q**ua pte
naturalis cognatio
spectat. Na
agnati capite dimi-
nunt qui qz ex
his pgenti snt ex
lege. r ij. tabulaz
int legitimos no
habent: s. qz ptoz
tertio ordie
vocant. **E**xceptis
snt
solis tmm fratre
et sozore
emancipatis: no
et liberz eoz
qz snt
lex anastasi-
ana cu
fratribz itegri-
iuris pstitutz
vocat qd ad
legitimam fra-
tris hereditate
sine sozoris
no equis tñ
pibz: sed eu
ali
qua diminutioe
qua facile
est ex ipz
constituitio-
nis ver-
bis collige. Aliis
ho agna-
tis inferioris
gradus capi-
tis diminutione
passi no snt
tñ antepont eos
et pcul-
dubio cognatis.

Transuersales p
linea se-
minia: r liberi
in alteri
familia
adoptiuo
existentes
vocat ex isto
ordine. **A**re.

Eos et qz p
feminini se-
rusponas ex
transuerso
cognatioe iugunt.
tertio gra-
du primitat
noie ptoz ad
successione
vocat. **L**iberi r

Lex anastasi-
ana. Qua no habem.
sz de ea ha-
bet memo. C. de legi. tu. l. iij. r de legi. he. l. fi. s. j. Ac.

Integri. iuris. i. non
emancipatis.

Diminutione. tertie
partis forte.

Eos. scz fratres
emancipatos. **A**ccur-
sus.

Cognatis. Scz ante-
ponit. et sic vocantur
cum

fratribz: r agna-
tis r cognat. vlti-
rioribz pferunt.

Eos etia. **N**o
solum agna-
tos capite minu-
tos. vt. s. r. c.

Tertio g-
du. Scz cogna-
tionis.

Liberi. vt
de he. ab intesta.
s. admonendi.

Aditio. **D**ic ho-
die immurarū vt
habet. C. de ado.
l. penul. Ange.

Eode gra-
du. l. tertio puta
cognationis.

Vulgo. **S**pes
e. Na ag-
tio gen. est. **C**on-
sanguinitas e il-
la q inter fies tñ
est. vt. ff. de suis r
le. l. ij. r. r. s. de
leg. ag. luc. s. j.

Cognati
snt sibi. sic. ff. eo.
si spurus.

Itaqz oibz
inter se r cu ma-
tre. vt. ff. vñ cog.
hac parte.

Hoc loco. **I**ste
s. cois e ad
totu istu titulu: r
illu. s. de legi. ag.
luc. sic. s. i. j. s. fi.

Legitimis
Scz agnatis.

Proximita-
tis. i. cognatiois.

Pretor. cau-
re tacet hic de iu-
re civili. Na cog-
nati de iure ci-
uili no vocant.

Vulgo ad se-
xtum. imo videt

q vsq ad qntu tñ
vocat ta agnati qz
cognati. vt. ff.
de vetera. mu. luc. l. ij. s. fina. **S**es
rñ. illa ena in castre
sibus loquit: hec in alijs. **V**el
die qz ibi ita eret de
fap. s. qda in qno gdu. r
ita factu narrat. **A**dit.
Dic qz pua solutio
pbatur r obstat in
duobz quo ad agna-
tos r cognatos: sed
ibi speciale quia ius
privilegiat
tum non tam sit
sicut ius comune.
Angelus.

Ex septimo. **S**ubaudi
qui sunt.

Nate ve. **S**ed nuqd
snt alij in septimo
gradu? **R**n. multi r alij
e pnt. vt colligit. s. i. i. s. s. sexto. **T**e
et
quare magis hi
vocantur qz alij
in septimo gradu?

agnatio r co-
sanguinitas
differt.

Rñ. quia hi respiciunt inferius lineam trāuersalem: alij omnes superius. vt. arg. ff. vnde li. scripto. i. fi. Sz nunquid corrigitur hodie distinctio huius. s. per aut. de here. ab intest. s. j. vbi nulla inter agnatos z cognatos differentia fit: p. dicit omnes in infinitū succedere. z sic corrigat quod hic dicitur. Nos omnes vsq ad

Cognati z agri pariter succedunt hodie vsq ad decimum gradum.

ad. r. gradū vocamus: nō autē trahimus agnatos ad cognatos: cū extendere successiones debeamus. i. velim⁹. vt. j. de bono. pos. s. ad huc. Arg. s. C. de pac. con. l. lege. et in auten. de nup. s. deinceps. col. iiii. Quod dicitur est piz. i. aut. in successione. C. de suis. z le. Ad. auto. i. Sok. ibi maior trahit ad minores: qz consistat partes i hoc tantū conuenisse et hoc satis constat de mente. l. successione in ampliare volentis. Pieterea cū ter. hodie vocet cognatos z agnatos cōstat eos ceteriles gnumos: vt legitimos succedere vsq ad. r. gradum. vt hic ar. s. e. in prin. Ang.

De gradibus cognationum.
Quis agnatio ē infra aut supra aut extrāuerso. Et superior z inferior incipit a primo gradu. Et trāuerso incipit a secundo gradu.
In loco necessario est exponere quemadmodū gradus cognationis nūerentur.
Quare i priis admonendi sum⁹ cognationes aliaz supra nūerant: aliā infra: aliā ex trāuerso: q̄ et iā a laterē. Superior cognatio est parentū inferior: liberorū ex trāuerso fratrum sororū: eorū q̄ que ve ex his gnanf: z conuenient patru: amite: auūculi materere. Et superior q̄ de z inferior cognatio aprio gradu incipit. at ea q̄ ex trāuerso nūerant: a secundo incipit.
Prius gradus ascendendo q̄ descendendo.
Prius gradu est supra patre

Conti. diuisio. Cont. diuisio.

Quā in succedēdo admittit q̄ est primus in gradu: vt p̄phēdat quoto gdu q̄ sit ponit iste titulus. Arc. In loco. **I**ste titulus diuidit in plures partes. Primo p̄nat materia. Secundo incipit diuisare gradus. Tertio dat vnā regulā gñalē in gradib⁹ ad cogitos. Quarto ponit quō nūerent gdu agtorū. Secūda ibi. q̄re in. Tertia. ibi hactenus. Quarta. ibi agtionis. **N**ecessarium est. **C**alvus. In tit. isto ita procedit. Primo dicit se quadam necessitate compulsum hoc loco de gradibus cognationis nō sufficit ponere vnā psonā sz due p̄oe p̄me faciūt vnū gdu q̄ p̄mo gdu facto ex duab⁹ psonis vna qz psona sola que postea adiungit facit aliū gdu ad similitudinē fenestre: qz necessario ad p̄cedēdū vnā fenestrā requirēdue colūne post ea vnaqz colūna supaddita facit aliā fenestrā. Ang. **F**ilius. filia. qui licet multi sint: omnes sunt patri in primo: inter se aut in secundo: vt. ff. eo. l. iuriscōsultus. s. transeamus. **S**ecundo gdu. Ex trāuerso. nō ē hoc gdu incipit: cū nō ex hoc ordine p̄mo gdu inueniatur vt. ff. eo. l. i. p̄nc. **T**ertio gdu. Ex trāuerso. Nō caute q̄ etiā illi qui sunt ex trāuerso diuidunt in superiorē z inferiorē lineam: z sic reperies in sequentibus gradibus: z q̄ in parentibus: vt. j. eo. s. quarto. **P**atru. **S**ecundo. **A**uūcul⁹. Sūt patruū p̄ris f̄res et auū amiteqz sorores. **F**rat. auūcul⁹ ē soror ē mīsera mīse. culus. **G**rece. patri adelphos. vt clare patet ex textu di amia:

Necessariū. Sed quid ad nos de his? Rñ. p̄p̄ hereditates q̄ p̄ grad⁹ deferuntur: z tutelae: z p̄pter testimonia nō dicenda. vt. e. l. iuriscōsultus. **G**radus. Quid sit: dicit vt. j. eo. s. hactenus. **A**dmonendi: sic. ff. e. l. j. **A**liā ex trāuerso hoc superfluum videtur. vt. ff. eo. stigmata. contra. So. ibi in di. recta linea tantū loquitur. hic in i. directa. **S**ecundo. **C**ogno. Sed quare nō a primo: Rñ. cum ego patri meo sim in vno gradu incipit a z ipe pater fratri primo meo in alio: sum⁹ gradu. Ergo in duobus gradibus ego cū fratre factō ascēsi ad patrem q̄si per quēdam gradū. vt. ff. eo. l. i. iuriscōsul⁹. s. gradus. sed null⁹ ex trāuerso primio fratre inuenitur. ergo nō potest inueniri primus grad⁹ a latere. vt. hic. r. ff. e. l. j. in p̄nc. **S**ecundo. **I**n plano est de iure ciuili non est grad⁹. et iterū a p̄fe descēdis ad filiu de est sc̄s grad⁹. de iure aut cano. non ascēdit ad supitē imo per salt⁹ etiā in linea plana sit p̄putatio vt p̄ An. f. **P**rimo. **P**at. m̄. si p̄ est michi p̄rio z ego tibi alio p̄mo gsum⁹ in duob⁹. Rñ. nō loquit. nā sum et in p̄mo ita qz in eodē z inter me z ipm vnū tm gradū facimus ad similitudinē fenestre. nā due colūne ex latera libus: vnā faciūt fenestrā: tertia etiā adiecta fiet ali fenestra. z ita in gradu psona adiecta etiā vna deinceps facit gdu. vt. j. e. s. hactenus. **S**ecundo. **N**ota hāc gl. qz ad faciēdū vnū gdu p̄mū nō sufficit ponere vnā psonā sz due p̄oe p̄me faciūt vnū gdu q̄ p̄mo gdu facto ex duab⁹ psonis vna qz psona sola que postea adiungit facit aliū gdu ad similitudinē fenestre: qz necessario ad p̄cedēdū vnā fenestrā requirēdue colūne post ea vnaqz colūna supaddita facit aliā fenestrā. Ang. **F**ilius. filia. qui licet multi sint: omnes sunt patri in primo: inter se aut in secundo: vt. ff. eo. l. iuriscōsultus. s. transeamus. **S**ecundo gdu. Ex trāuerso. nō ē hoc gdu incipit: cū nō ex hoc ordine p̄mo gdu inueniatur vt. ff. eo. l. i. p̄nc. **T**ertio gdu. Ex trāuerso. Nō caute q̄ etiā illi qui sunt ex trāuerso diuidunt in superiorē z inferiorē lineam: z sic reperies in sequentibus gradibus: z q̄ in parentibus: vt. j. eo. s. quarto. **P**atru. **S**ecundo. **A**uūcul⁹. Sūt patruū p̄ris f̄res et auū amiteqz sorores. **F**rat. auūcul⁹ ē soror ē mīsera mīse. culus. **G**rece. patri adelphos. vt clare patet ex textu di amia:

Necessariū. Sed quid ad nos de his? Rñ. p̄p̄ hereditates q̄ p̄ grad⁹ deferuntur: z tutelae: z p̄pter testimonia nō dicenda. vt. e. l. iuriscōsultus. **G**radus. Quid sit: dicit vt. j. eo. s. hactenus. **A**dmonendi: sic. ff. e. l. j. **A**liā ex trāuerso hoc superfluum videtur. vt. ff. eo. stigmata. contra. So. ibi in di. recta linea tantū loquitur. hic in i. directa. **S**ecundo. **C**ogno. Sed quare nō a primo: Rñ. cum ego patri meo sim in vno gradu incipit a z ipe pater fratri primo meo in alio: sum⁹ gradu. Ergo in duobus gradibus ego cū fratre factō ascēsi ad patrem q̄si per quēdam gradū. vt. ff. eo. l. i. iuriscōsul⁹. s. gradus. sed null⁹ ex trāuerso primio fratre inuenitur. ergo nō potest inueniri primus grad⁹ a latere. vt. hic. r. ff. e. l. j. in p̄nc. **S**ecundo. **I**n plano est de iure ciuili non est grad⁹. et iterū a p̄fe descēdis ad filiu de est sc̄s grad⁹. de iure aut cano. non ascēdit ad supitē imo per salt⁹ etiā in linea plana sit p̄putatio vt p̄ An. f. **P**rimo. **P**at. m̄. si p̄ est michi p̄rio z ego tibi alio p̄mo gsum⁹ in duob⁹. Rñ. nō loquit. nā sum et in p̄mo ita qz in eodē z inter me z ipm vnū tm gradū facimus ad similitudinē fenestre. nā due colūne ex latera libus: vnā faciūt fenestrā: tertia etiā adiecta fiet ali fenestra. z ita in gradu psona adiecta etiā vna deinceps facit gdu. vt. j. e. s. hactenus. **S**ecundo. **N**ota hāc gl. qz ad faciēdū vnū gdu p̄mū nō sufficit ponere vnā psonā sz due p̄oe p̄me faciūt vnū gdu q̄ p̄mo gdu facto ex duab⁹ psonis vna qz psona sola que postea adiungit facit aliū gdu ad similitudinē fenestre: qz necessario ad p̄cedēdū vnā fenestrā requirēdue colūne post ea vnaqz colūna supaddita facit aliā fenestrā. Ang. **F**ilius. filia. qui licet multi sint: omnes sunt patri in primo: inter se aut in secundo: vt. ff. eo. l. iuriscōsultus. s. transeamus. **S**ecundo gdu. Ex trāuerso. nō ē hoc gdu incipit: cū nō ex hoc ordine p̄mo gdu inueniatur vt. ff. eo. l. i. p̄nc. **T**ertio gdu. Ex trāuerso. Nō caute q̄ etiā illi qui sunt ex trāuerso diuidunt in superiorē z inferiorē lineam: z sic reperies in sequentibus gradibus: z q̄ in parentibus: vt. j. eo. s. quarto. **P**atru. **S**ecundo. **A**uūcul⁹. Sūt patruū p̄ris f̄res et auū amiteqz sorores. **F**rat. auūcul⁹ ē soror ē mīsera mīse. culus. **G**rece. patri adelphos. vt clare patet ex textu di amia:

Cognatio trahit ad minores: qz consistat partes i hoc tantū conuenisse et hoc satis constat de mente. l. successione in ampliare volentis. Pieterea cū ter. hodie vocet cognatos z agnatos cōstat eos ceteriles gnumos: vt legitimos succedere vsq ad. r. gradum. vt hic ar. s. e. in prin. Ang.

mater dicitur frater patris. et mitradelphos frater matris. et lera dicitur frater patris. Mitradelphi vero soror matris et vitra- qz theia dicitur.

a Quarto gradu. Nepps. hoc inferius respicit. b Patrimus magnus. hoc refertur ad superiores lineam transuer- salem.

c Auunculus magnus. hoc autem constat qz qui est mei patris patruus: michi erit magnus patruus. qui meo matris auunculus est michi erit magnus auunculus.

Sed quid si erat patruus matris mee vel auunculus mei patris. Respon. Johan. omnem illum michi esse patruum vel auunculum magnum qui est meo patri vel matri simplex. vt. ff. eo. l. iuriscō. filius. §. patruus. et. C. de sic. edic. l. j. Sed Roma. contra.

Quinto gradu. d. Filius filia isti nominari ui regunt superiores gentiuos ab illo versiculo: item fratris etc. Et sunt omnes isti in quinto gradu linee collateralis respectu descenditium.

e Propior sobrinus. q. d. quifilius dicitur propior sobrinus: et qz filia dicitur propior sobrina. Uel dic et forte meli sensum textualē esse: qz propior sobrinus et propior sobrina sunt in quinto gradu.

Et qui sint tales declarat textus subiungens hi sunt patri etc. Est enim propior sobrinus filius patris matris vel amite magne: et idem dicas de propiore sobrina: qz scilicet sit filia etc. vt clare patet in arbore. Qui aliter intelligeret arborem corrumperet.

f Hi sunt subaudi in quinto gradu linee collateralis ex parte ascenditium scilicet filius patris mei magni. et similia de quibus dicitur hic. r. ff. eo.

l. j. in fine. et. l. ij. s. C. hactenus. Generata persona gradum. hoc est verum si vna ab vna: non si plures ab vna. vt. ff. e. in riconsultus. §. transeamus. et hoc est verum ex omni ordine graduum fm nos. Sed fm canones ex latere transuerso aliud est. nam quem

frater et soror. Itē fratris patris vel sororis patruelis consobrini et consobrinate: mitini et amitine filius filia. ppior sobrinus/ sobrina. hi sūt patrui magni et amite magne auunculi magne matertere magne filii filia.

Tritauus et alie persone hic enumerate sunt in sexto gradu. Aretinus.

Sexto gradu supra tritauus tritauia: ifra abnepos abnepotē: ex transuerso fratris sororisqz abnepos: abnepotē: et couēienter abpatruus abamita. id est abauit frater. et soror: abauunculus abmatertera. i. abauie fratris et soror. Itē ppatrii p amite proauunculi promatertere filius filia. Itē pprois sobrinus sobrine vel filii filia. Itē sobrini sobrineqz. i. qui qz ex fratribus vel sororibus patruelis vel consobrinitis vel amittinis progenerantur.

Canica persona adiecta alteri persone per carnis propagationem facit gradum: tam i cognatis qz in agnatis. Aretinus.

Hactenus ostēdisse sufficiat quemadmodū gradus cognationis numerentur. Namqz ex his palam est intelligere quemadmodū quoqz vteriores gradus numerare debeam. Quippe sepe generata persona gradus adiicit: vt longe facit

Aditio. Gradus fm docto. aliter diffinitur. Gradus est distantia vnus persone ab alio in linea consanguinitatis. Uel est habitudo distantium personarum quacognoscitur quora agnationis vel cognationis seu affinitatis distantia. i. Longe facilius sit. propter duas rationes. et qz vltra trinepotem vel tritauum vocabula non inueniuntur specialia: sed superiores et inferiores vocantur.

Et sic in dire- cta linea accēdit tū et de scēdētis non est dria qz vtroqz iure li p sone de q. v. c. ij. Sed sū ags it eorum confide tur di- stāt eāz r. i. qto gdu dī stāt in ter se iē qualif: roro g du dī stāt qto distatē motio: Itē incipiāt a psona ex qua descen- dūt illi de qz gdu ags tur. Sz d. iure c. i. l. i. c. p. m. ab vno ex illis qz bus ags tur extē dēdo ad stipitē: et ab eo- tēz de scēdēdo ad aliū. et qto gdu dī stāt re- motioz toto gra du dī stāt iter se. vt hē docto.

Aditio. Nota hanc glo. qz allegatur quotidie qz in concernentibus peccatum preualer ius canonicum etiam in terris imperij et contra in non concernentibus peccatum preualer ius civile: etiam in terris eccle. v. per Ange. h. Aditio. hic potest colligi diffinitio gradus vt dicitur. Gradus est numeratio singularum personarum cognatione vel affinitate sibi coniuerarū: quoto gradu vna persona distat ab altera optime indicās. Dicitur quasi lapideus gradus. vt. e. iur. scō. l. i. §. gradus. Accur.

Nego: cia plur: ra sūt q̄ vocabu la. vi. ff. eo. l. fina. §. parentes. Et quia sunt plura nego: cia q̄ vocabula. vi. ff. de prescrip. verbis. l. iij. Sed vsq; ad quem numerabimus? Respon. vsq; ad septem cognatorum: et vsq; ad decimum agnatorum. vi. ff. eo. l. non facile. vi. §. rru. j. §. fina. nisi ratione demonitran di vellemus vterius numerare: non vult: atis: licet

decreuit hic aliter dicant. **Aditio.** Nota decreuit q̄ cōtra: num dicant solum in: collateralis linea: non autem in di: recta. vt supra di: ct. Si vis ergo sci re de duobus a: gnatis quoto gra du distant de iure cūm: incipe ab vno et computa ab illo descendendo ad personam median et qua omnes descendunt: et postea descende ab illa vsq; ad altam quamvis computare et apparebit quoto gra du sit. Sed de iure canonico incipias a persona ex

lius sit: respondere quoto a gradu quis sit q̄ propria cognatiōis appellatiōe quē quem denotare.

In gradib; agnatiōis et cognatiōis sifis e pputarō Et quia facili; ostenditur res ad oculum corporalem q̄ intellectuales: ideo neces sarium est hic arborem cō: sanguinitatis inscribi. Af. Agnatiōis quoq; gra

qua descendūt p̄sone de quoz gradu agit. Ibi gratia. vis scire quoto gradu sūt filij duoz fratru de iure ca: nonico incipe ab auo et fac vnum gradum ad filium: et de filio ad nepotem ex alio fratre qui similiter est in se cundo gradu. vñ quoto gradu quilibet distat a stirpe tali gradu sunt inter se: remotior addit gradum: vt in

duos eodem modo b nūeran tur. Sed cum magis veritas oculata fide q̄ p aures: animis hominum ināgitur ideo necessarium duximus post narrationem graduz etiam eos presenti libro in scribi quatenus possit et au ribus et oculorum inspectio ne adolescentes perfectissi mam graduum doctrinam adipisci s.

Adipisci. Unde quidam habent hic arborem. **Admo.** Et in veritate esse cum dicitur et glole illam requirant.

c. sedem. xxx. q. i. Angelus. **a** Quoto gra du. scilicet octauo vel decimo. **b** Agnatiōis. Eodem modo. scz adiecta persona. **c** Per aures vnde horatius in arte poetica. Segnius irritant ho: animos demissa per aures. Quam que sunt oculis subiecta fis delibus.

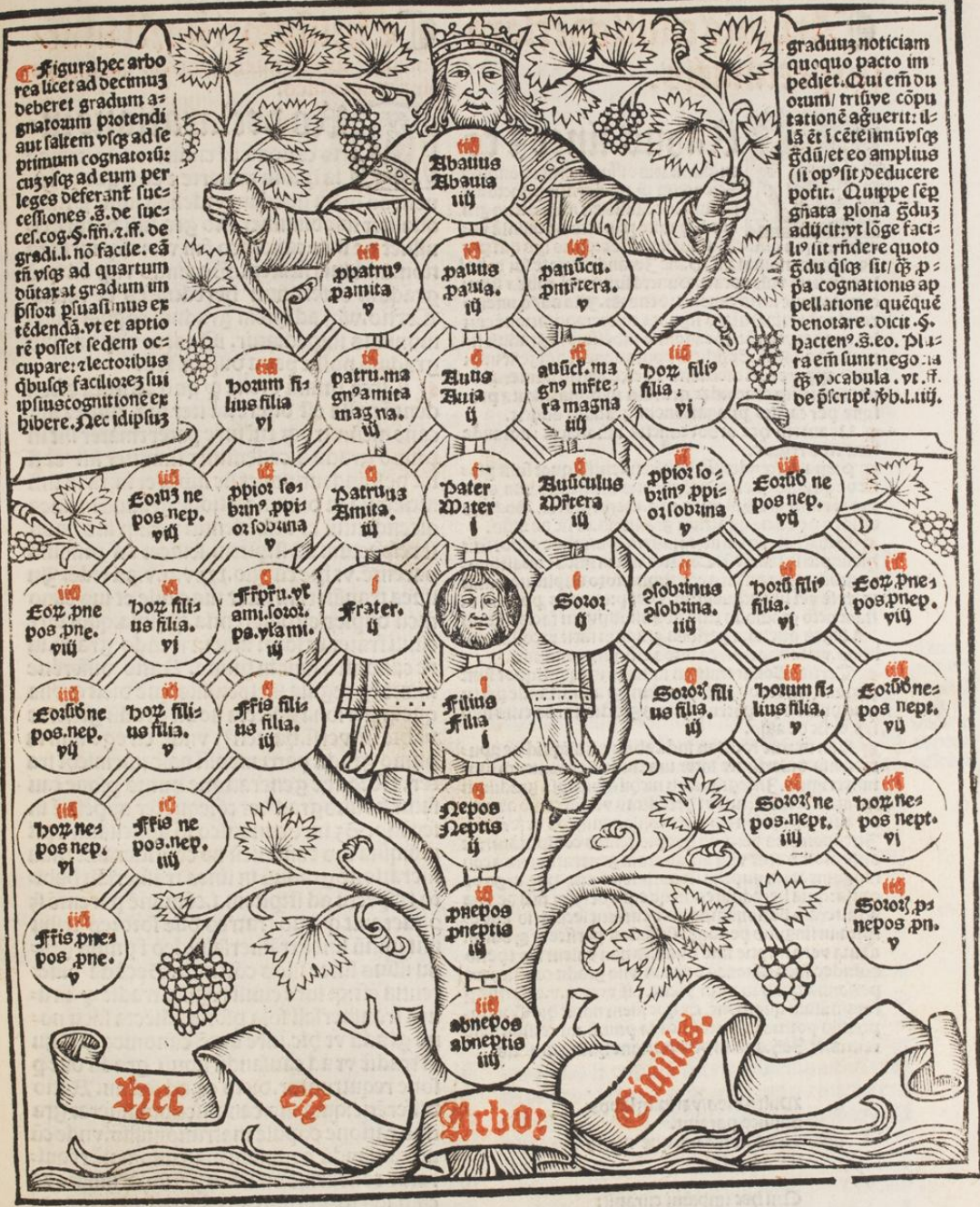
ho: animos demissa per aures.

[Faint, mostly illegible text from the reverse side of the page, appearing as bleed-through.]

[Marginal notes on the right edge of the page, including small diagrams and text.]

Figura hec arbor
 rea licet ad decimum
 deberet gradum as-
 gnatorum protendi
 aut saltem vsq ad se-
 primum cognatoru:
 cuz vsq ad eum per-
 leges deserant suc-
 cessiones .s. de suc-
 cess. cog. §. fin. r. ff. de
 gradi. l. no facile. ea
 m vsq ad quartum
 dicitur gradum un-
 pson pualis nus ex-
 tendenda. vt et aprio-
 re possit sedem oc-
 cupare: tlectotibus
 qbusqz facilitatez sui
 ipsius cognitione ex-
 hibere. Nec idipsum

graduz noticiam
 que quo pacto im-
 pediet. Qui em du-
 oum/ trilye copu-
 tatione aguerit: il-
 la et i cere iunvvsqz
 gdu/ et eo amplius
 (li op/ sit) deducere
 possit. Quippe sep-
 gnata plona gduz
 addit: vt loge faci-
 li/ sit rndere quoto
 gdu q/ qz sit/ qz p-
 pa cognationis ap-
 pellatione que que
 denotare. dicit .s.
 hacten/ .s. eo. Pl-
 ra em sunt nego-
 ia qz vocabula. vt .ff.
 de pscript. hb. l. iij.

Arboris civilis declaratio peculiaris.

Quidus linee & cō

anguinitatis diffinitionibus omittis. Sciendum q̄ numeratio punctoꝝ qui sunt in cellulis est numeratio graduum / habito respectu ad cellulaꝝ vanciam: a qua omnes sumunt nomē: exceptis his qui per genituum nominant. hanc Jo. andree noie sui vide li Petrucci vult vocari. Puncta supiora q̄ rubea sunt / cōputationē iuris canonici denotāt. Illa autē q̄ inferio rem locū retinet nigro signata colore: p̄putationē civilis iuris exprimit q̄ canonico subesse ipsa graduū si tuano declarat. Et p̄dicta p̄putatione si diligēt in spiciatur: apparet q̄ i ascendētū & descendētū numeratione ius virūꝝ concordat. q̄ in eis persona addita persone per carnis p̄pagationem gradum adūcit.

¶ Ut autem hec arbor cunctis innotescat: notande sunt tres regule.

¶ Prima. Ascendentū & descendētū. quot sunt p̄sonne de quibus queritur: cōputatio in medijs vna dem pra tot sunt gradus inter eas. Verbi gratia. Abbas distat a petruccio quatuor gradibus. et sic de alijs.

¶ Secūda. (sin ius civile: cuius t̄m̄ gratia hec arbor fuit hic impressa): aliter est. Collateralū in linea equali quoz to gradu quis distat a cōi stipite: toto duplicato distat inter se vel sibi autem: vt. p. et pronepos. p̄patruū distant octo gradibus cum abauū stipitem facis. Nam s̄m̄ leges quelibet persona gradum facit in collateralibus. vnde duo fratres duos efficiunt gradus.

¶ Tertia. Collateralium in linea inequali quot sunt perione (stipite dempro) tot sunt gradus. Vnde petruccius distat a p̄patruo quinq; gradibus. ab eius filio sex. et sic de alijs.

¶ Non inutile forsitan iudicabitur / si aliquid de p̄putationis diuersitate inter ius civile & canonicum sub iunxerimus. In legibus ob nichil aliud ipsa graduum mentio facta est: nisi vt hereditas vel successio ab vna ad alteram personam inter consanguineos deferatur. In canonicis vero ob hoc progenies computatur: vt apte monstretur vsq; ad quozam generationem a consanguineozum nuptijs sit abstinendum. hac ergo de causa: quia hereditates nequeunt deferri nisi de vna ad alteram personam / idcirco curauit secularis imperator: in singulis personis singulos perficere gradus. Quia vero nuptie sine duabus non valent fieri personis: ideo sacri canones duas in vno gradu constituere personas. hec habentur plene. c. ij. xxxv. q. v. et ferme p̄ totam illam questionē. Et hoc idem notat hic Christophorus potius in h̄ siculo. circa primū. ibi secūda differentia. et Jo. and. in declaratione huius arboris.

Multa dies variūꝝ laboros
huiusce parauit.
Artis noticiam: que modo
clara patet.

Qui hec imprimi curauit:
Multis prodesse putauit.

Christofori potius in arborē et ipsius intelligentiam questiones plurimum vtilis.

Quo declaratione iuris

Canonici & civilis: et etiā itelligētia huius materie & eoz que pertinent ad vnam quedam videnda sunt. Primo qualiter fiat dinumeratio graduū de iure civili: et de iure canonico s̄m̄ vtriusq; iuris rationum diuersitatem. Secundo vsq; ad quē gradum deferuntur hereditates et tutela. Tertio. vsq; ad quem gradum copula matrimonialis impediatur. Quarto vsq; ad quē gradum possit papa dispensare.

¶ Circa primū dicite q̄ quo ad lineā ascendētē nulla est differentia inter ius civile & ius canonicū: vtroq; enī iure pater & mater sūt in primo gradu ascendētū: & similit̄ filij et filia descendētū: et sic supra et infra in infinitū: quia in dinumeratione graduū in linea ascendētū et descendētū vtrūq; ius habuit respectum ad stipitem. scilicet ad primum parentē. vt hic cū glo. xxxv. q. v. ad sedē. In linea transversali inter ius civile et ius canonicū duplex est differentia. Prima. quia iure civili frater et soror sunt in secūdo gradu. iure canonico sunt in primo. Ratio differentie sumit̄ ex regula iurisciuilis que dicit q̄ vna queq; persona adiecta nouū gradū generat vt hic in versū. hacten. vnde cū ego sum in primo gradu patri meo: si nascatur michi frater vel soror: ex generatione huius persone causatur nouus gradus: et cōsequēter appellat̄ in secūdo. S; iure canonico id appellatur i primū: quia ius canonicū nō considerat̄ dinumerationē graduū in linea transversali habitō respectu ad stipitem. i. cōmunē parentē s; considerat̄ q̄ duo fratres due sorores tribunt̄ in itū lineę transversali: ideo i primo gradu illius lineę illos cōstituit. Secūda differentia est: q̄ iure civili regula tradit̄ q̄ in linea transversali sola p̄sona adiecta facit nouū gradū vt hic. iure autē canonico p̄ regula tradit̄ vt ad causandū nouū gradū due persone requiruntur. dicto ca. ad sedem. Ratio differentie: quia ius canonicū dinumerat gradus ratione copule matrimonialis. vnde cū ad causandū copulam matrimonialē requiratur concursus duarum personarum: ita ad causandū gradū quo ad eā. Sed ius civile dinumerat gradū quo ad hereditates et tutelas: vnde cum tutela et hereditas defera-

tur de vna persona in aliam: nimirum si vna
queq; persona generat nouū gradū. Ista fu
it ratio posita in. d. c. ad sedem. Quo igitur
ad inhibendā vel permittendā copulam ma
trimoniale dinumerabūtur gradus fm ius
canonicū. Quo aut ad tutelā hereditates
deferendas cōnumerabūtur fm ius ciuile.

Circa secūdū diciteq; vsq; ad decimum
gradum deferuntur hereditates et iutele. vi
distis. s. titu. j. s. fi. cū sua glo. 7. s. de legi. tu.
in tex. et in glo.

Circa tertiu dicite q; olim erat phibita
copula matrimonialis vsq; ad septimū gra
dū agnationis v[el] cognationis inclusiue. ho
die aut est phibita vsq; ad quartū gradū in
clusiue dinumeratione facta fm ius canoni
cum. c. non debet. extra de consangu. et aff.

Sz hic dubitat. pone q; vnus sit in qnto
gradu trāsuerſaliū alius sit in quarto: an im
pediat copulam matrimonialis? Si inspiciam?
p[er]sonā existentē i quarto gradu illa impedit
si inspiciamus personam existentem in quin
to gradu permittitur. Dicite q; copula est p
mittenda q; quoto gradu remotior distat a
stipite eodē gradu distat a quolibet descen
dente. c. fi. extra de cōsan. 7. affi. Illud tamen
est palā q; inter ascēdentes 7. descendētes ē
prohibita copula matrimonialis in infinitū
vnde si adā viueret vxorē habere nō posset.
s. inter eas. 7. ibi glo. s. de nup.

Sed quid de gradu affinitatis. Dicite q;
licet olim ratione affinitatis esset prohibita
vsq; ad tertiu gradū vt aliqui dixere. veritas
tamē hodie est q; solū prohibet quo ad gra
dū primū: vt not. glo. c. non debet. extra de.
consangu. et affini.

Sed nunquid per cōiunctionē illicitā cau
satur affinitas? In hoc articulo non parca i
totū verecūdie Archi. xxxv. q. iiii. c. extra ordi
naria. dixit per hanc dissolui matrimonium.
et in hoc bene: sed nō causari affinitatē pro
pterea quia affinitas est regularitas perso
narū ex nuptijs descendētium. l. nō facile. s.
affines. ff. de gradi. vbi ergo nō sunt nuptie
ibi nō causatur affinitas. Sed glo. tenuit cō
trariū in s. affinitas. s. de nup. que cōiter cō
probat per. c. tue. et per. c. iordane. et p. c. dis
cretionē extra de eo qui cogno. cōsan. vro.
sue. Stat igitur conclusio q; per illicitam cōi
ctionem contrahitur affinitas. Sed quid si
quis nō irauit claustra vulue in circuitu ta
mē palpitauit: v[el] feras reserauit: sed opus nō
expleuit. an cōtrahatur affinitas: glo. in di.

c. extraordinaria. dixit q; nō. Itē dicit illud
qd nō dico. Dicit. Inno. q; ad causandū affi
nitatē requiritur p[er]cursus v[er]iusq; sanguinis
S; tamē causa euitādī peccata ius canoni
cū 7. sancta mat[er] ecclesia in dubio presunt
ex copula cōcursu v[er]iusq; sanguinis 7. ma
ris 7. femine interuenisse. c. iuuehis extra de
spō. **A**ddite predictis q; si aliq; p[er]miserit
alicui illam accipere in vxorē: postmodū ha
beat copulam cū ea sine alijs verbis: itelligi
tur validum matrimoniū extitisse contractū
nec cū alia cōtrahere posset: sed matrimoni
um postea contractum esset dissoludum. c.
is qui fidem. extra de sponsali.

Circa quartum. Dicite breuiter q; in gra
du ascendētium et descendētium nō posset
papa dispensare vt copula matrimonialis cō
trahatur. nō posset enim papa dispensare q;
filia patri copularetur Itē in linea trāsuerſa
li in gradu primo. vnde nō. posset papa dis
pensare q; frater sorori nubat. Itē nec in gra
du secūdo linea existēte iequaliter. vnde nō
posset dispensare q; neptis patruo nuberet
v[el] auūculo. In linea vero equali bene posset
dispensare vt cōsanguinea cōsanguineo copu
larctur. ita cōmunit[er] concluditur. in. c. lute
ras. extra de restitu. spolio. facit. c. gaudem?
extra de diuoz.

Sed an papa possit dispensare: vt mari
moniu semel cōtractum dissoluatur? Dicite
breuiter aut matrimoniū fuit per copulā car
nalem consummatū: aut non priore casu pōt
postertore autem sic: quia primo casu effecti
fuere duo in carne vna. secūdo vero nō. Itē
quia matrimonium consummatum sortitur
naturam ex constitutione diuina cōtra quā
papa non potest dispensare. c. prop[er] osuit. ex
tra de concess. preben. Sed matrimonium
non consummatū sortitur naturam ex consti
tutione ecclesie: cōtra quā papa bene potest
dispensare. ista est glo. ordi. in. c. ex publico
extra de conuer. coniuga.

Sed nunquid maritus et vxor. possint se
separare? Dicite aut copula nō est subsecuta
7. tunc quilibet eorum altero inuito potest se
parare matrimoniū per ingressum religio
nis secus si copula fuerit subsecuta: nisi vter
q; concordauerit q; vterq; pariter intrauerit
religionē: vel alter qui remanet in seculo sit
talis cōditionis et qualitatis q; nulla suspi
ctio fornicationis sinistra sit p[er]tra eū: vt q; sit
etate confectus. c. qdaz. c. verum. c. vxorat?
.c. cū sis predictus. extra de conuer. cōiuga.
o. ff.

Matri
moniu
semel
cō
tractu
an
possit
p[er]
papam
dissolui

Affini
tas an
causat
ex cōi
iunctio
illicito.

Cognatiōis spūalis
Quoniam quibusque preferit ecclesiasticis
apta et utilis materia.

Christophorus Porcius iuris vtriusque professor acutissimus: quod difficultates aliquas circa cognationis spiritualis materiam hic luculenter tractauit: eius mentem (verbis ferme non mutatis) referre non erit absconditum: neque a proposito alienum: que verba talia sunt.

Queritur primo: an ratione cognationis spiritualis matrimonium impediatur? Circa quem articulum dicite breuiter quod inter copatrem et comatrem impeditur matrimonium ac etiam inter matrem spiritualem et filiam susceptam ex sacro fonte: et hoc si ista cognatio spiritualis fuerit causata siue per sanctum baptismum: siue per sanctum crisma. xxx. q. iiii. c. li quis vnus.

Ad idem predictis quod si maritus vel vxor tulerit aliquem vel aliquam ad baptismum vel crisma quilibet eorum efficitur copater vel comater. di. c. si quis vnus. Et hoc verum quod tempore cognationis spiritualis contracte constabat inter eos matrimonium. secus si ex post facto fuerit contractum. c. martinus extra de cognatione spiritali. cum sua glossa. Et contra autem si tenueris ad sacrum crisma vel sanctum baptismum filium vel filiam meam ex alia muliere quam vxore: non efficitur tibi comater mea vxor. c. quod spiritualis. xxx. q. iiii. Ratio quod in contractu da cognatione spirituali maritus et vxor copulatur sibi actiones et non passionibus. Et igitur agit vnus coniugum intelligitur alius agere: quia sunt duo in carne vna. di. c. si quis vnus in spiritu.

Queritur secundum si fornicator teneat aliquam ad sacrum baptismum an concubina efficiatur commater: videtur quod sic. nam sicut vxor hoc casu efficitur commater: quia est eadem caro cum marito. di. c. si quis vnus. ita dicendum videtur et de concubina. quod qui adheret meretrici vni corpus efficitur cum ea. xxxij. q. iiii. ca. in eo. Alij ibi tenuerunt contrarium quorum sententia magis placet: quia absurde dictum videretur quod spiritualitas super re improbata causaretur ex vtraque scriptura et hominum opinionione. Non obstat quod concubina et fornicator dicatur duo in carne vna: quia illa verba exponuntur. id est duo conueniunt in eodem opere carnali. et ita exponit glossa. di. c. in eo. Sed an vxore mea mortua poterit michi copulare eam que fuit sibi comater ante matrimonium.

um: Dicite quod sic. c. post vxoris obitum. xxx. q. iiii. Sed quid de filiis duorum copatrum an poterit simul matrimonio copulari? Dicite quod sic siue nati fuerint ante copaternitatem: siue post. d. modo matrimonium non contrahatur cum eo vel cum ea per quorum alterum deuenit ad copaternitatem. c. j. et. c. super eo. de cognatione spiritali. Christoforus Porcius iuris vtriusque doctor acutissimus.

Queritur tertio ad propositum materie presentis de questione quotidiana et apud vulgares satis dubia. Pone quod duo vel plures tenent aliquem in baptismo: n. quid isti inter se efficiantur copatres? Innocentius et bene dicit quod non. Unde possunt adinuicem contrahere matrimonium. Nam quemadmodum copatres carnales vel concubinarius et concubina non prohibentur matrimonio contrahere vel in. c. tanta. qui filij sunt legitimi. ita et isti qui sunt copatres spirituales respectu baptizati non debent prohiberi contrahere matrimonium. Et per hoc facit rectus. et ibi glossa. i. c. si. xxx. q. iiii. vbi dicitur quod maritus et vxor non debent aliquem simul de sacro fonte leuare ne ifamentur de facto. nam vulgares existimant illos esse copatres. Hec sunt verba abbatis siculi in. c. martinus de cognatione spiritali tua. de hoc in summa pauperum.

Abascius et mulier puerum de fonte leuantes legitime iungi poterunt: nec sunt prohibendi.

Queritur quarto. Pone quod tenui aliquam puellam in baptismo: volo contrahere cum eius sorore: an possim? Dicendum quod sic. pater enim spiritualis si copuletur sorori filie spiritualis bene tenet matrimonium. xxx. q. iij. c. vlti. vnde versus.

Duco mee nate germanam spiritualis.

Queritur quinto. Pone quod filius meus tenet in sacris fontibus filiam: volo cum illa filia postquam ad annos nubiles puenit contrahere an liceat? Dic quod sic. Pote est enim pater sumere filiam spiritualem filij suis carnalis. quod licet cognatio spiritualis de patre ad filios descendat vel. c. j. et. c. super eo. de cognatione spiritali. non tamen ascendit de filiis ad patrem. cum iure cautum non reperitur. et edictum de matrimonio prohibitorium est. adeo quod nulli licet contrahere nisi ex prece prohibeatur. c. cum apud de sponsa. et mari. Hoc notat Johannes de theopontus glossator decreti. i. c. fina. xxx. q. iij. Hoc idem recitat et probat Johannes andree in capitulo. i. de cognatione spiritali. libro. vij. Unde versus.

Cognatio spiritalis an contrahatur ex concubina.

ad met nat
fili legit
Dicitur
Querit
gatio spir
recurras a
de libe r
sillud. s.
gula por
ad panor
nem tam
notare p
ret q lic
positi co
cognati
Procu
Non ta
Adde
mitti p
comp
trabu
bas p
Cogn
to spū
le est
et duo
vtra
nitas
tione d
sunt ba
alioru
fi. de c
primu
confir
Jo. an
C. 2.
nas o
et. xx.
cogn
fines.
tione
bapti
tione
spiritu
Bapti
Bapti
gn
Bapti
Bapti
Bapti
pui
Inter
Bapti
s

Esse mei nati contunx michi spiritualis.
 Filia legitime poterit. nec iure vetatur.
 Descendunt et non ascendunt talia vincula.

Cognatio
 spiritualis
 per
 procurato-
 rem non
 dicitur.

Querit sexto an per procuratorem talis cognatio spiritualis possit contrahi: pro solutione recurras ad Baribolum i. l. gallus. s. forsitian. ff. de libe. et posthu. Ad angelum aretinum in s. illud. s. de nupt. Ad Johan. Andree. i. regula potest quis per alium. de reg. i. in. vi. Et ad panoz. in. c. veniens de cogna. spi. Decisionem tamen eodem et magis approbatam potest notare per versus sequentes. In quibus patet quod licet matrimonium per procuratorem possit contrahi. c. fi. de procu. li. vi. non tamen cognatio spiritualis. Unde verius. Procurator habet nodos vincire iugales. Non tamen hos nexu dno dat spirituales. Adde quod licet non debeat a principio quis admitti per procuratorem ad contrahendum hanc compaternitatem: si tamen admittatur contrahitur ipsa compaternitas. vt tenet do. Abbas panoz. in. d. c. veniens.

Cognatio
 spiritualis
 non
 ex
 duobus
 sacramentis.

Queritur septimo ex quot sacramentis descendit cognatio spiritualis: Respondeo quod cognatio spiritualis que impedit matrimonium contrahendum et dirimit post contractum oritur ex datione duorum sacramentorum dicitur: que sunt baptismus et confirmatio. non autem ex aliorum datione seu ministracione. patet. i. c. fi. de cogna. spi. lib. vi. Ratio est quia in baptismo renascimur: et confirmatio frontis ipsum confirmat: quod non est in aliis sacramentis. Jo. an. in. d. c. fi.

Cognatio
 spiritualis
 non
 inter
 personas.

Querit octavo ultimo inter quot personas oritur impedimentum matrimonij ratione cognationis spiritualis: Respondeo quod ex hac cognatione. xx. sunt casus prohibiti decem ratione baptismi et decem ratione confirmacionis. Ratione enim baptismi contrahitur cognatio spiritualis impediens et dirimens. vt dictum est.

Primo inter has personas.

Baptizatum et baptizantem.

Baptizatum et filios baptizantis.

Parentes baptizati et baptizantem.

Parentes baptizati et uxorem baptizantis prius cognitam.

Secundo inter has personas.
 videlicet.

Inter baptizatum et suscipientem.

Baptizatum et uxorem suscipientis prius cognitam.

Baptizatum et filios suscipientis.

Parentes baptizati et suscipientem.

Parentes baptizati et uxorem suscipientis prius cognitam.

Ecce decem casus prohibiti ratione baptismi Totidem in confirmacione reperies. in quibus sunt confirmatus/confirmans/et tenens ante confirmationem/qui scilicet ponit faciolas supra frontem post confirmationem episcopalem. de hoc: vide textum cum glosa. in. ca. j. de cognatio. spi. libro. vi. Ista clarissime referantur per carmina sequentia.

Signatur his sacris cognatio spiritualis.

Que sunt baptismus/ac confirmatio frontis

Personasque decem conectit quodlibet horum

Baptizans/huius uxorem si cognita primo.

Ac eius nati sunt abluto sociati.

Cum consorte thori baptizans/atque parentes

Fone sacro lori/sunt tali fune ligati.

Baptizans et suscipiens hic equiparantur.

In confirmato totidem reperire licebit.

**Hec nota diligenter: quis
 singularia sunt et plurimum
 vtilia. Hec est plures casus
 reperire qui matrimonium
 dirimant.**

De seruii cognatione.

Uiber. iiii.

Conti-
nuatio.

De seruii cognatione. **C** de cognatione et successione cognatorum libere additionis dictum est. Nunc quoniam naturalis iure inspecto in seruos etiam cadit cognatio. et dubitari potest an in seruos esset successio: de seruii cognatione merito subdit. Nec ob. quod in illis titulum de successione cognatorum et istum sit titulus intemedi de gradibus. quare quod pertinet ad materiam horum. continuatio non vitia. l. duos reos. §. si. ff. de duobus reis. Porcus.

diuisio

De seruii cognatione. **C**ognato seruii. i. quibus habuit originem in seruitute non considerabat olim. hodie pro seculis in patrem et filios: et fratres et sorores. aff.

Illud certum est ad seruii cognationem illam pre edicti b. q. primitiua noie bonorum possessio primitiua non pertinere. Nam nec vlla antiqua lege. talis cognatio preestabatur. Sed nostra institutio quam per iure pronatur fecimus (quod ius vsque ad nostra tempora factis obscurum atque nube plenum vndique confusum fuerat) hoc humanitate precessimus: vt

87

trac. de seruii cognatione: et spale tractatum facere. nam vos dixistis mihi super tertio tit. de luc. cog. circa quos in bo. poss. vbi cognatio quam pretor proximus agnatis pollicetur. sola naturalis causa spectat. nunquid igitur cognati in statu seruii concepti et nati et postea manumissi per bo. poss. vbi cog. in tertio ordine causa naturalis inspecta sibi iuncte potuerit succedere? Ad hoc non. in q. no. Illud enim certum est eandem parte edicti preestabatur. vbi visum erat huiusmodi cog. seruii quod ad emolumentum luc. no. computari: nec ad onera preestabatur. et hec vsque ad nostra tempora ita obtinebant: sed nos per rationem inquam per iur. patronatus fecimus: quod quidem ius patronatus vsque ad ipsos nostrum satis obscurum atque nube plenum et vndique confusum fuerat. et hoc suggerente humanitate statumimus. vt si quis in consortio seruii constitutus ex libera vel seruo seruii ordinis muliere libere liberos habuit. vel e converso mulier vel serua ex libero vel seruo liberos cuiuscumque habuit. et tandem parentibus et liberis ex seruii ventre natis ad libertatem puenientibus vel dum forte ipse mulieres libere erant. et ita liberi ab illis nati ingenui et postea patres qui huiusmodi liberos in seruii statu preauerunt ad libertatem puenierunt. statumimus dico in omnibus his casibus vt oes hi liberi ad successione patris vel matris ab intestato admittant iure patronatus in hac parte penitus sopito. nam hos liberos non solum in parentum suorum successione. sed etiam parentum in liberorum mutua successione auctoritate predictae rationis nostre spale inter vocamus. et hoc obtinere statumimus siue huiusmodi liberi ex seruii matre nati postea manumissi soli fuerint. siue cum alijs qui post libertatem parentum concepti et nati ad successione vocentur. siue ex eodem patre vel eadem matre: siue ex alijs nuptijs. precreati fuerint. et hoc statumimus ad similes

tudine eorum qui ex iustis nuptijs precreant. et hec b. i. v. ad illi. §. repetitis itaq. Cetera plana sunt vsque in finem. quod potest calius ponimus si quis littera iacet.

a Illud. alias est hic rubrica de seruii cognatione. alias non. Accursius.

b Edicti. sunt enim quattuor partes successiois ab intestato. vt. ff. q. 101. in bo. poss. ser. l. f. c. Proximitas tunc noie. id est cognationis vt sequitur. vt. ff. vnde cognat. l. j. §. primus. **d** Ad primas. Sed nec alias aliquas vt vel ipse succedat vel ei succedat vt. C. com. de suc. seruis. nisi in tribus casibus. vt. C. ad fil. l. pen. et. C. de suis. l. legi. l. apud hostes. et. C. ad offi. l. si. **e** Computabatur. hec videtur magis in re proxiore quod naturale cum inuenerit. vt. §. de her. q. ad test. §. emact.

pari quod civili. Sed hic etiam ad alia: vt tutelam et similia. nisi quo ad nuptias. vt. §. de nup. §. illud. et. ff. de rit. nup. l. ad optin. §. fules. **l** Sed nunquid dicitur ex sui persona succedit cognatis sui? Res. non. vt hic dicitur. Accursius. Nota ergo acquiri dno ab intestato sicut ex testamento. Et est ro. ius solum defert hereditatem ab intestato si quis seruis nihil est. l. q. attinet. ff. de re. in. sed ex testamento defert voluntas testantis quod ius sequitur. Aliud tamen est in monacho et monasterio. vt. l. deo no bis. C. de epis. et. de. **additio.** Nota quod in seruis quod ad matrimonium impediendum. Nota post manumissionem esse cognatio. vt dicitur. §. illud. quod etiam dicitur esse affinitas. vt. di. §. seruii. Angelus.

f Nostra tempora. Loquitur Justinianus.

g His. Scilicet parentibus.

h Ipsi. Scilicet parentes.

i In seruitute. id est donec serui erant.

k Perueniunt. Scilicet parentes.

l Veniant. aliud si liber factus seruis iterum manumittatur. vt. ff. vbi cog. l. is qui §. et. §. de ca. di. §. quod aut. quod est ibi quod sibi imputat. Sed nunquid etiam iste qui est in. l. is qui hodie succederet naturali causa inspecta. vt. C. de suc. l. legi. here. aut. l. in successione. Res. non. si in Joh. quod pretor naturalis causa inuenerit: et non vocabatur eum vt dicitur est. Item §. C. de suc. l. legi. l. ex libera. Sol. hic non ius. Vel ibi loquitur quod nec de facto erat matrimonium. Vel ibi quo ad honores loquitur: hic quo ad successiones.

m In alterius successione. i. parentes liberis: et e contra excludo patronos: et hoc si omnes. Item libertum vnum alteri eide fratri suo: et ita frater liberti preestatur patrono: et hoc si quis dicitur. vt. hic. Sed Jo. §. preestert em patronum fratri. vt. ff. de bo. libe. l. liberto. et. ff. de suis et legi. l. intestato. et. §. tit. i. §. si nati em sine.

n Et illa lege. Scilicet supra dicta greca.

hec
no e bo
na: qm
appet
de core
ctioe. vt
arg. l. p
cipim. l.
fi. c. de
ap. An.

De seruituti cognatione. De successione libertorum. fo. c. viii.

a Repetitio hic. S. cōis est ad omnes titu. S. hoc lis
bio tertio positos: r idē in sequenti pri. S. Sic r als. S.
de suce. cog. S. vlti. et ad o. S. fina.

b Tradidimus a pncipio tertii libri.

c Numerauimus. vt curie datos: et emancipa-
tos. vt. S. de he. q. ab intest. S. j. r. S. emancipati.

d Fuerit. hoc
subdunditur.

e Ex femineo
seru. q. m. cū dmi
nuōe tue pr. iuc
cedit hui. leg. ipe
S. d. he. q. ab inter. S.
dmi. hodie sū dī
minuōe. vt i aut.
dmi. r. S. nec nō
f. Amoz. i. cel
sātib. iust. fallit ad
huc hec regulam.
Qui pot. ē in gdu
r. vt. f. e. S. torie
g. Inregru ius
h. i. capite minu-
tus nō est. sic. S. de
sec. co. j. r. i. si. naz
sec. eēt. si esset ca-
pote minuz. quille
successioes q. veni-
unt ex leg. xij. tab.
peūt p. minima ca-
pit. dnuōne. vt
S. ad o. S. sciend.
h. Pleriq. p.
pter ff. r. foroz
emāptos. vt. f.
e. ibi excep. j. r.
p. p. f. d. az. cogna-
tos q. vocant vt a-
gnati. vt. S. d. legi.
ag. iust. S. hoc etiā.
j. r. p. p. r. p. f. z q.
filiū emancipauit
vt. S. d. legi. agna.
succel. S. fina.

i Nepos. q. ē
in quinto gradu a
gnationis.

k Pronepos.
qui ē in sexto gra-
du agnationis.

l Aviculo vlt
materter. q. sunt
in tertio gradu co-
gnationis.

m Prefertur.
In successione ei
q. tales hz agnos.

n Totiens.
Nota r tam bonā.

o Not.
euidētia nota tres eē ordies succedē d. i. f. r. i. o. r. z su
singula perios: r. r. later. v. n. i. c. r. e. s. vt i aut. de he. ab intest. in
rit illaz. pnc. p. mo. de succē d. i. e. s. in finuū vocat. vt. S. de he. q.
l. q. post ab intest. S. j. r. i. aut. de he. ab inter. S. j. his cessātibz
nepotē vocant al. edē d. i. e. s. p. mo. pat. r. mat. l. c. b. o. i. u. s. r. a. u. a. et
q. n. p. r. f. i. deinceps. sic. in vt. ff. ex v. r. o. z. p. a. r. e. de f. i. c. i. o. cō
ru. cū p. a. i. u. n. c. i. c. i. h. i. s. s. u. p. i. o. r. i. b. z. v. o. c. a. n. t. i. z. q. u. i. d. ā. d. i. c. a. t. c. ū. p. r. e. z

spaliter eos vocātes: siue so-
li iuciant q i fuitute nati-
postea manumissi sunt: siue
vna cū aliis q post liberta-
tē parētū pcepti sūt: siue ex
eodē pte: siue ex eadē mīe
siue ex alijs nuptijs ad simi-
litudine eoz q ex iustis nu-
ptijs procreati sunt.

**In successioibz ab testa-
to pzo vocantur sui hēdes
r hī q int suos noiant: q erit
an remotiori gdu cōstruit
pcedit oēs ascē dētes vlt
col-
laiales ē r primozes. Ar.**

**Repetit' itaqz oib' que
iā tradidim' b: appet nō sū-
eas q parē gradu cognatō-
nis obtinēt parit' vocari: eo
qz apti' nec eū qdem q pri-
mior sit cognat' sp potiore
eē. Lū ei pziacā lit suoz he-
redē r eoz qz int suos he-
redes enūerauimus appet
pronopotē vlt abnepotē de-
fūcti potiore eē qz fratrem
aut patrē matrēqz defuncti
cū alioqn pat qdēz r mater
(vt supra quoqz tradidimus
pimum gradum cogna-
tionis obtineāt: frat vero se-
cū dum pnepos autē tertio
gradu sit cognatōis r abne-
pos quarto. Nec intest an i
prāte mortē fuerit an nō
q vlt emācipat' vlt ex emanci-
pato aut ex femineo sexu
propagar' est.**

**Potius suos vocant agna-
ti r post agnatos vocat' co-
gnati prii excep'ti si h' r so-**

**roub' emācipat' qz cogna-
ti int tā cetos agnatos vlt-
terioz qd' excludit. Ar.**

**Amotis quoqz suis hē-
dib' r qz inter suos vocari
hēdes diximus: agnatus q
integrū sius habz agnatio-
nis: etiā si lōgissimo gradu
sit: plerumqz potior habet
qz proximior cognatus: nā
patruī nepos vlt pnepos k
auiculo vlt matertere pre-
fert m. Totiens n' igit dixi-
mus aut potiozem hēri euz
qui primiozem gradum co-
gnationis obtinē: aut parit'
vocari eos q cognati sūt qz
tiēs neqz suoz hēdū iure: q
queve int suos hēdes sūt: ne
qz agnatōis iure aliqz pfer-
ri deat fm ea q tradidim' o
Excep't' pffe r foroz emāci-
pat' q ad successioē fruz vlt
foroz vocant: qz si capite di-
miuti sūt tū pferunt q ceterz
vltorioz gradus agnatis**

**De successioe libertoz.
Sili pzon' hēbat ex lege
xij. tabularū ius in bonis li-
berti solū ab intestato nullo
suo herede relicto. Ar.**

Unc de libertoz
bonis videamus:
Sili itaqz licebat
liberto patronum
iui impune testē pferre
Nā ita demū lex. xij. tabla-
rū ad hēditatem liberti vo-
cabat patronū si intestatus
mortu' eēt libert' hēde suo
nullo relicto. Itaqz intestato

nem circa personas et genera libertozum. Secunda
ibi. Sed nostra. Tertia ibi. Sed hec.
r **U**nc. qz hucitqz de bonis ingenuozum dixit.
s **O**lim. Scilicet lege. xij. tabularum et est hoc
primū ius. quattuor enim sunt. vt hic. et. j. S. j. et. S.
postea. et. S. sed nostra.
t **I**mpugne. i. sine timore testamenti rumpendi.
y **I**ta demum. et non aliter.

truo vel
auicu-
lo: porē
m gdu
potior ē
iure nec
assumit
psonam
pziatū.
pzi ibi q
auuncū
luz q ē
i tertio
gdu q
preferē
fū plo r
bano q
est in q
to. l. gl.
j. r. i. q
multū. i
q. q ad
qntū g
duz aut
dicar: l. z
ibi dice
mus.
Ange.

**Supra de suc-
cessioe ingenuoz
vltū est. Et qz i bo-
nis libertoz ē da-
re successioem.
ideo de his subdit
Aditū. Uñ nota
q dicit h. Accur-
sius. De successio
ne libertoz passī-
ue accipe. i. quali-
ter succedat eis.
nō actiue. id ē qua-
liter ipsi succedat
alijs.**

Unc de lib.
Cor. ille diuisione
titulus diuidit in
tres partes. Pri-
mo circa successio-
nem libertozū po-
nit duplex ius an-
tiquum. Secun-
do ponit suoz sta-
tutum circa succes-
sionem: et qz vltz
ad quartum gra-
dum agnati pa-
tronozum succe-
dit liberto. Ter-
tio ponit a. i. a. z. no-
uam constitutio-

o. iij.

a Heredem. Naturalem vel adoptivum: vt. j. innuit.
b Nichil. Id est nullū fm Jo.
c Ex natura libus. ad differētiā adoptiuoz.
d Querela. i. non poterat patronat' cōqueri.
e Qua de causa postea. fm ius.
f Juris iniūquitas. dic vt. 3. ad tertū. in prin.
g Libertus. Nullum filiū habens legitimū et naturalem. vt j. e. s. prodesse.
h Dimidiā. Nisi i castris sint bona quesita: vt ff. de bo. liber. l. iij. §. patronus.
i Bonorum possessio. Unde legitimi. vt. j. de bono. possessi. §. cumq.
k Solebant hoc iure pretorio. nam de primo non erat dubium. vt. j. sibi. itaqz itestato et.
l Ad excludendum patronum. Scilicet in totum.
m Naturales et legitimi.
n In adoptionem dari. si instituit. erant vt sequitur: alias nec contra tabu. datur eis vt. ff. contra tabu. non putant. §. in adoptione.
o Repellebant. Quia pro mortuis habentur. vt. ff. de coniung. lib. l. j. §. sed et si patronus. i. nec a iure civili respicitur. vt in auten. de here. et fal. §. exheredatōs.
Aditio. (i) Nisi quando tracta-

mortuo liberto si is suū hēdez reliquissz: p̄ono nihil bin bōis ei? ius erat. Et si q̄dez ex naturalib' liber' alique suū herede reliquissz: nulla videbatur querela. Si q̄o adoptiu' fili' fuissz: aperte iniquū erat nihil iuris patrono superesse.
C Pretorio iure p̄onus i liberti bōis dimidiāz habebat: nō solum herede i iustituro: s; etiā ab itestato relicto filio adoptiuo. Ip̄sū tamēn patronū excludebant liberti siue eēt i p̄tate siue emācipati: siue etiā in adoptionē dati: dummodo iustituri eēt aut p̄teriti bonoz possessio ē perissent. **Arē.**
Qua de cā postea p̄toris edicto hec iur' i iniquitas emēdata ē. siue enim facebat testamētum libert' i iubebat ita testari: vt p̄ono partē dimidiā h' bonoz suorum reliqueret: si aut nihil aut minus partis dimidiē reliquerat: dabatur p̄ono cōtra tabulas testamētū partis dimidiē bonoz i possessio siue itestato moliebat: suo herede relicto filio adoptiuo dabat eque p̄ono cōtra hūc suum herede partis dimidiē bonoz i possessio. **P**rodesse autem liberto solebant kad excludē dum patronuz naturalem liberti non solum quos i potestate mortis tempore habebat: s; etiā emācipati et in adoptionē dati: si modo ex aliqua parte scripti heredes erant: aut p̄teriti contra tabulas bonoz possessiones ex edicto pretorio petierant. naz exheredati nullo mō repellēbāt patronum.
Per leges papiaz p̄onus vocabatur ad successionem liberti vna cum filiis ipsi' liberti. p̄viri: nisi tres v' plures fuissent liberti. v' libert'

minus centū aureis habuisset i bonis: siue decesserit in testatus: siue p̄dito testamēto. **Arētinus**
Postea p̄o lege papia adaucta sunt iura p̄onozū: qui locupletiores liberos habebant. Cautum q̄ē enīz vt ex bōis ei' qui sex tertiorum. L. miliuz patrimoniu reliquerat: et pauciores q̄ tres liberos habebat: siue is testamento facto: siue in testat' mortuus erat virilis pars p̄ono debebat. Ita qz cum vnum quidem filiū si hāve heredem reliquerat libert': p̄inde ps dimidia debebat patrono: ac si is sine villo filio filiave itestato decessisset cum duos duas ve hēdes reliquerat: tertia ps debebatur patrono. si tres reliquerat repellebatur patronus.
Hodie si libert' habeat minus qz centū aureos in bonis et fuerit testatus p̄onus excludit. Si autē testatus nō fuerit: ei succedit in totum nō errant' libertis. Si q̄o ultra centū aureos habuerit patron' a libertis excluditur: libertis q̄o non extantibus succedit in totū ab itestato sed facto testamento patronus hz tertiaz sine onere. h. d. **Arētinus.**
Sz nostra p̄stitutō quā pro omni natione et greca lingua/compensioso tractatu habito coposimus: ita huiusmodi causā diffiniuit: vt siquidē libert' v' liberta minores cētenarijs sit. i. min' centū aureis habeāt substantiā. (Sic enīz legis papie sumā interpretati sumus vt p̄ mille sextūis v' aure' copute' nullum locum habeat p̄on' in eorum successione: si tamē testamētū fecerint. Si autē itestati decesserint nullo liberorū relicto

tur de portione sua cui accretat. computatur enim in numero filiorum: vt faciat augeri legitimam fratrum. secus in filia dotata per statutum succedere parata. q̄a non possunt. **Angelus.**
Postea tertium ius.
Q Cautum. Scilicet lege papia. et male: vt et alias. C. de cadu. tollen. in p̄inci. **Accur.**
R Debebat. Et lege papia.
S Sed nra. Quartum ius.
T Omninatiōe. alias omnium natiōe: alias omnium natiōe.
U Compositum. Et hui' vt credo habetur mentio in multis locis. vt. 3. tit. j. de ser. cogno. in p̄inci. et. 3. de legi. ag. successio. §. fina.
S Sicut enim. Interpositio est.
N Nullum locum. Et in hoc nō corrigitur lex papia. Et nota qz prodest paupertas filio liberti. sic et alias. C. de episcopis et clericis si quis. §. s. in autem.
Aditio Not. qz paupertas p̄dest sed a tali prodest se libera nos domine. de quo in l. cū facile. ff. si cui plus. per. l. fal. et in l. si quis ad de cūmadam. §. j. C. de episc. et cler. et in aut. cui relictum. C. de indic. vidui. tollen. Ange.
F fecerint. Ies i i i liberti minores cētenarijs

a Reseruauit. Scilicet nostra constitutio scilicet vt in totum succedat. vt. 3. e. in princ.

b Bonorum possessorum. i. filios emancipatos vt 3. de here. que ab intestato. §. emancipati.

c Habebant. scilicet liberti.

d Ad eos. i. liberos libertorum. qm heredes insti-

tuti si se abstine-
rint: vel mixti he-
reditate in inte-
gru restituti fue-
runt dabit p'ono
ius succededi. vt
ff. de bo. li. 2. si ex
modica. §. si filii.
e **Ob** mo-
dis. Sed nunqd
econtra mouere
filio q est libere
pponit pater pa-
trono. Respō. sic
vt. 3. in i. de ser.
co. in fi. i. respon.
Additio. Not. q
sicut patronus ex-
cluditur per fili-
os liberti ita etiā
p patres liberti
z idē no. glo. 3. ti-
tu. i. in fi. in vbo
alterius. Ange.
f **Vocauim**
Etiā ante fres li-
berti qd dic. vt. 3.
tit. i. in fi. i. rñ.
g **Fecerit. i.**
ad extraneos.
h **Water si**
ue auus quorum
preterito pio exheredatione habetur. vt. 3. de exhe-
re. liber. §. mater.

tūc patronatus ius qd erat
ex lege. xij tabularū integrū
reseruauit a. Cū vero maio-
res centenarijs sint: si here-
des vel bonorum possessores
liberos habeant: siue vnū
siue plures cuiuscūq; vnus
vel gradus: ad eos successio-
nes parētū deduximus: pa-
tronis omnib' modis vna
cū sua pgeniesemotis. Sin-
autē sine liberis decesserit:
siquidē itestati ad omnem
hereditatem patronos pa-
tronaq; vocauim'. Si vō
testm qui dē fecerit: patro-
nos aut aut p'onas p'erie-
rit: cū nullos liberos habe-
rēt: v' habētes eos exhere-
dauerit: v' m' siue au' ma-
tern' eos p'ierit: ita qnō
possit argui i officiosa eozū
testamēta tūc ex nra consti-
tutione p'per bonorum pos-

Item vt vbi eum inuenit faciat ei reuerentiam. vt
ff. de iu. ius vo. generaliter. Et hec iura multis modis
perduntur. p'imo si patronus remiserit. vt in aut. vt
li. de cetero. §. illud. Item si compulsi libertū iura-
re ne accipiat vxorē. v' libertam ne nubat. vt. ff. de iu.
pa. qui cōtra legem. est. l. adigere. Item si denegat ei

sessionez cōtra ta. non dimi-
diam vt antea: s; tertiam p-
tem bonorum liberti conse-
quentur m: v' qd deē eis ex
cōstitutiōe nra repleatur
si qn min' tertia pte bono-
rū suorum liberrus v' liber-
ta eis reliquerit: ita sine one-
re v' nec liberis q liberti
liberte ve ex ea pte legata
v' fideicommissa p'sentur: s;
ad cohēdes eoz hoc on'
redundet.

**Liberto nō tm patron'
succedit: s; etiā iuncti ipsi
p'ono vsq; ad quitū gradū
i capita: tm q primoz ē: pa-
trono p'ferur. Aretinus.**

**Mult' alijs casib' a no-
bis i p'fata p'stitutiōe cōgre-
gatis quos necessarios eē
ad hmōi d'p'ositionē iuris
p'p'rim' v' tū patroni pa-
troneq; q' liberi eoz nec**

Jus pa-
tronar'
m' tripl'
citer p'
ditur.

factionem liberam testamenti impetrauerit. vt. ff. de
bonis lib. etiam. §. ij. Accursius. **Additio.** Dic hoc
verum quo ad ius succededi. remanet tamen sibi ius
reuerentie q'uis remanserit sibi ius patronatus. ac
etiam tali casu ex iniuria non verbali. sed illata in p-
sona tantum potest etiam eum in seruitutem reuoca-
re. vt est tex. in l. fi. C. de lib. et eo. lib. Ang.

**Sine onere. sic in auten. de here. et fal. §. nō
autem.**

**Libris. Quibus dantur alias legata etiam
rupto testamento per contraria. vt. ff. de lega. p'c. con-
trata. bo. pol. pe. l. i.**

**P'feruntur. Sed cum filij sint quare non exclu-
dūt patronum. vt. 3. eo. §. cum vero maiores: Respō.
hij filij erant ingrati. vt. 3. §. si vero. Vel dic q' hi libe-
ri erant nepotes qui et liberi dicuntur. vt. ff. de verb.
signi. liberos. et eos p'cedit eozū pater: et eis ta-
lia legata dabantur. vt. ff. de lib. p'iete. l. i. §. g'naliter.**

**Ad cohēdes. Sed nunquid insolidum tene-
buntur cohēdes: Respō. non. vt. ff. de le. iij. l. fi. §.
fi. et de vul. substi. et si contra tabulas.**

**Multis alijs casibus. qui sequuntur statim.
Patroneq; vt. ff. de bo. lib. patrono.**

**Additio. Ex qua i. nota q' licet filij patroni ve succes-
dant liberto non sit necesse q' sint heredes patris: de-
bent tamen esse tales qui patri vel matri succedere
possint. Ange.**

**Liberi. vt. ff. de bo. lib. si pater exheredi. et. l. si
ex patrono. §. iulianus.**

Testm
in officio
sum qd
et conti-
net ex-
hereda-
tionē et
p'teritio-
nem.

**Non possunt. Quia iusta causa ingrati-
tudinis
intercessit: q' ius. iij. vt in aut. vt cū de ap. co. §. cau-
sas. quo casu nullo iure agunt: vt in aut. de immēsio-
do. §. fina. in fi. Sed quid si filium emancipatum pas-
ter p'iereat sine causa: vnde contra tabulas habet
non autem q'relam: videtur admitti patronus. Sed
rñ. hic large accipi. de inoffi. vt etiam cōtineat per cō-
tra ta. sic. C. fami. her. l. filij. Accur. **Additio.** Nec ob-
stat q' hodie ad instar filij in potestate p'ieriti videat
tur posse dicere nullum zc. Cum sit sublata differētia
emancipationis z patrie potestatis ab intestato. non
autem ex testamento. Ange.**

**Constitutione. Scz greca.
Ut antea. Sicut erat de iure p'etorio. vt. 3. eo.
qua de causa. Accur.**

**Consequuntur. Scz quocūq; titulo relictī. vt
ff. de bo. lib. l. iij. §. finali.**

**Constitutione. Scz conductione ex. l. greca. vt
ff. de condi. ex lege. l. i.**

Jus pa-
tronar'
in mult'
cōstitit.

**Repleatur. p'eter hoc ius succededi. est et aliō
ius patronatus. i. vt non vocetur ab eo in ius sine ve
nia. vt. C. de in ius vo. l. ij. Item vt aliat eum. vt. ff. de
lib. ag. si quis aliberis. §. solent. Item vt turpē actio-
nem vel exceptionem contra eum nō p'ponat. vt. ff.
de excep. do. apud celsum. §. aduersus. z. ff. de obs-
quis. l. honore. z. l. parens. Item vt possit eum in ser-
uitutem reuocare. vt in aut. vt lib. de cete. §. i. col. vi.**

Liber. iiii. De assignatione liberorum

¶ Usq; ad quintū gradū. Nūquid filius trinepo-
tis ipsius patroni vel etiā ipse trinepos admittetur?
Uideť qđ nō. qđ hic dicit vsq; ad quintū gradū. si qđ tñ
velit cōtradidit illud. p se inducet. qđ oēs ascenden-
tes sui patris loco succedūt. vt. §. de here. qđ ab intest.
Cum filius in aut. de here. ab intesta. §. j. **Admo.**

¶ Ista glo. nō pce-
dit duplici rōne.
p̄mo qđ hic non
assumitur perso-
na alterius vt
cū altero pariter
succedatur. scđo
quia etiā in ca-
su vbi assumitur
hoc nō est vsq; in
infinitum. vt per
Ange. hic.

Succes-
sio liber-
tinoꝝ r̄
ignuo-
rum tri-
pliciter
differt.

¶ Uocentur.
per nostram con-
stitutionem: licet
olim per bonoꝝ
possessionem tā-
qđ ex familia vo-
carentur. vt. j. de
bo. possess. §. v.

¶ In capita.
cum eodem gra-
du plures inueni-
antur: alias pa-
truis nepore ex
fratre excludit.
vt. ff. de bo. li. si li-
bert. §. si libert.

¶ Ueniūt. scđ ab
ipsis patronis.

¶ Pene. pro-
pter tria dicit pe-
ne. et qđ hic vsq;
ad quintū gradū
succedūt vt hic b̄:
als vsq; ad deci-
mum vel sextum
vt. §. de succes. co.
§. si. Itē qđ hic in
capita succedūt.
vt hic b̄. alias nō
nō ita. vt. §. de he-
red. que ab intest.
§. r̄ quia pl̄. aut

† Et est
alias est
r̄. quia
cum filius
qđ vnus
successi-
one ige.
filius ex-
cludit ne
nuorum
potes ex
alteroꝝ
plures
quod nō
est ita in
descēdē
ingenius.
l. j. m.
tes ex
p̄radipen-
t. vt. ff.
de bo. li. si
libert.
benē vt
vn̄. sec.
in succes-
sione li-
berū vt
hic. fal-
lit in pa-
trons

¶ Et est
alias est
r̄. quia
cum filius
qđ vnus
successi-
one ige.
filius ex-
cludit ne
nuorum
potes ex
alteroꝝ
plures
quod nō
est ita in
descēdē
ingenius.
l. j. m.
tes ex
p̄radipen-
t. vt. ff.
de bo. li. si
libert.
benē vt
vn̄. sec.
in succes-
sione li-
berū vt
hic. fal-
lit in pa-
trons

¶ Quodā-
modo. nō enim
est vere pecu-
lium cum
sint liberi. vt.
C. de inoff. test. l. si. in fi.

nō qđ ex trāseruo latere ve-
niūt vsq; ad quintū gradū
ad successioez libertoz liber-
tati vevocent̄ b̄: sicut ex ea
cōstitutōe intelligēdum ē.
Et si eiusdē patroni v̄ p̄ro-
ne: v̄l duorum duarūq; plu-
riūve liberti sint: qđ primitor
est ad liberti v̄l liberte voce
tur successioez i capitā nō
in stirpes diuidatur succes-
sio. Eodemmodo et i his qđ
ex trāseruo later e veniūt
seruando. Pene enim con-
sonantia iura ingenuitatis
r̄ libertinitatis in successioi-
bus fecimus.

¶ Differentia int̄ liberos
est hodie sublata: ideo p̄di-
cta p̄cedūt i omnib; libere
qđ hodie ois manumiss̄ et
ficiť ciuis roman̄. **Arri.**

¶ Sz hec d̄ his libertinis
hodie dicēdo sūt qđ i ciuitate
romanā puenerūt cū nec
sint alij liberti: simul r̄ dedi-
ticijs r̄ latinis sublat̄: cū la-
tinoꝝ r̄ latinie successiones
nullē penit̄ erāt. qđ licet vt li-
beri vitā suā pagebāt: attē
ipovltimo spiritu simul ani-
mā atq; libertatē amitebāt
r̄ quasi fuozum ita bōa eoz
iure quodā mō peculij ex
lege iunia nozbanamā umi-
fores detinebāt. Postea ve-
ro senatuscōsulto largiano
cautū fuerat vt liberi manu-
missos nō nominatim her-
ederati facti extraneis he-
redib; eoz i bonis latinoꝝ
r̄ p̄ponerent. Quib; etiā
supuenit diui tritani edictū
qđ eūdeꝝ hoiez (si iuito vel
ignozare p̄ono ad ciuitatē
romanā venire ex beneficio

¶ Notatim. qđ hoc sit. dic. vt. §. de exhe. libe. §. j.
¶ Forum. id est manumissorum.
¶ Quibus. id est latinis.

¶ Ad ciuitatem romanam. s. vt cinis roman̄ effi-
ceretur impetrando ius aureorum anulozum vel na-
tales. quod iuito patrono non est faciendum. vt. ff.
de na. re. l. ij. in fi.
z. l. pe. r̄ fi.
¶ Constitu-
tione. vt. C. de la-
lib. tol. per totū.
¶ In perpe-
tuū deleri. **Adm.**
Nota qđ qñ sit de
rogatio alicuius
iuris intelligitur
esse perpetua: qđ
lex temper loqui-
tur: r̄ est in viridi
obseruantia vt. l.
arriani. C. de he-
re. Ange.
¶ Quibusdā
adiectionibus. s.
x. vel. xi. casibus.
C. de lan. lib. tol.
per totum.

¶ De assignatione libertoz
¶ Assignato liberto vni ex
p̄oni libere: sine filiis sine
nepotib; i p̄ate: ille sol; li-
berto succedit exclusi alijs
etiā i eo gradu p̄stitur. **Ar.**

¶ Summa qđ ad
bōa libertoz at-
tinz admōncndi
sum; cēiūse sca-
ti. vt. q̄uis ad
oēs p̄oni liberos qđ eiusdē
gradus sunt equalit̄ bōa li-
bertoz p̄tineant tamē
licere parēt vni ex libere; as-
signare libertū: vt post mor-
tem eius solus is p̄onus
habeatur cui pri; is assigna-
tus ē. r̄ ceteri liberi qui ipsi
quoq; ad eadem bōa nulla
assignatōe iterueniēte pa-
rif admitterentur: nihil iu-
ris in his bōis habeāt. Sz
ita demuz p̄stinū ius reci-
piunt: si is cui assignatus ē
decesserit nullis libere; re-
lictis. Nec tñ libertum sed
etiā libertam r̄ nō tñ filio
nepoti ve: sz etiā filie nepti
ye assignare permittitur.

¶ Totus diuisio.
iste titulus diuisio-
ditur in tres par-
tes. p̄mo qđ pa-
ter potest vni ex
libere; libertum
assignare: et ille
solus libertus suc-
cedit. Secundo
declarat quibus
libere; hoc fieri
potest. Tertio qđ
bus verbis et in
qua voluntate.
Secunda ibi. da-
tur autem. Ter-
tia ibi. Nec inter-
est.
¶ Senatum
cuis verba sunt.
ff. eo. l. j.
¶ Pertineat
nulla. scđ licet fa-
cta assignatione.

ecclieꝝ
in ca. cū
p̄les. de
iure pa-
tronat̄
de na. re. l. ij. in fi.
z. l. pe. r̄ fi.
¶ Constitu-
tione. vt. C. de la-
lib. tol. per totū.
¶ In perpe-
tuū deleri. **Adm.**
Nota qđ qñ sit de
rogatio alicuius
iuris intelligitur
esse perpetua: qđ
lex temper loqui-
tur: r̄ est in viridi
obseruantia vt. l.
arriani. C. de he-
re. Ange.
¶ Quibusdā
adiectionibus. s.
x. vel. xi. casibus.
C. de lan. lib. tol.
per totum.
¶ De assignatio-
ne libertozum. **Conti-
nuatio.**
¶ Supra v̄sum
est quē admōncit
patroni r̄ eoz li-
beris succedant li-
bertis. Verū qđ li-
berti interdū cōs-
sueuerūt assigna-
ri libere; p̄onoꝝ
rum: ideo de hac
assignatione lub-
dit. Porcus.
¶ Summa.
iste titulus diuisio-
ditur in tres par-
tes. p̄mo qđ pa-
ter potest vni ex
libere; libertum
assignare: et ille
solus libertus suc-
cedit. Secundo
declarat quibus
libere; hoc fieri
potest. Tertio qđ
bus verbis et in
qua voluntate.
Secunda ibi. da-
tur autem. Ter-
tia ibi. Nec inter-
est.
¶ Senatum
cuis verba sunt.
ff. eo. l. j.
¶ Pertineat
nulla. scđ licet fa-
cta assignatione.
¶ Etus. scđ licet patroni.
¶ Filio. etiam post p̄mo. vt. ff. eo. l. fina.

a **¶** *Das aut.* Plures vel liberos. nā in yno nō ē necesse.
b **¶** *Num id est an.*
c **¶** *Euanescat.* ff. eo. l. vtriusq. contra. Sol. fm. Pla-
cen. ibi valet assignatio facta emancipato vt ibi licet
emancipatione hoc perdat. / si antea facta fuerit af-
signatio. vt hic. ar. ff. de arbi. nō distinguem. §. cō-

¶ *Uni ex liberis i p̄tate p̄t*
libert assignari i oi voluta
te etiam q̄buscuqz verbis;
¶ *Das aut hec assignandi*
facultas ei quiduos plures
ve liberos an potestate ha-
bebit: vt eis quos i potesta-
te habet assignare libertuz
libertamve liceat vnde que-
rebatur si eum cui assigna-
uerit postea emancipauerit:
num euanescat assignatio
sed placuit euanescere: q̄z
iuliano z alijs plerisqz visū
est. **¶** *Nec interest an testa-*
mento quis assignet an sine
testamento: sed etiam qui-
buscuqz verbis patronis
hoc permittitur facere ex
ipso senatusconsulto q̄d
claudiani temporibz factū
est sub illo ruffo et ostorio
scapula cōsullibus.

¶ *De bonorum possessione.*
¶ *Bonorum possessiones*
introduce sunt de iure pre-
torio non solum ab intesta-
to: sed etiam ex testamento
causa corrigendi ius civile
antiquum. Aretinus.

¶ *De bonorum*
possessionibus.
¶ *Supra visum*
est de hereditatibz q̄ ex testō z ab intestato deferunt
iure civili z partim iure pretorio. Uez qz p̄tor in cōdū
emēdauit: interdū cōfirmant ius civile in successiōe
testati z intestati dando bonoz possessionē: ideo sub-
dit de bonorum possessionibus.

¶ *Uz.* **¶** *Totus iste titulus diuidit in quattuor par-*
tes. Primo ponit causas p̄pter quas fuit intro-
ducta bonoz possessio de iure pretorio. Secōdo ponit q̄s
bonoz possessiones pretor facit. Tertio impator q̄sdā
corrigit z emendat. Quarto q̄tū ips z q̄le statutū sit
ad cōgscendā bonoz possessionē. Secōda ibi: sūt aut bo-
noz. Tertia ibi: sūt eas q̄dē. Quarta ibi: cū igit p̄les.
¶ *Ius bonoz.* **¶** *Causa.* **¶** *Po. igit sic ca. in p̄ia parte*
Dne iā video q̄ vos vultis trac. de bo. pos. dicat igit
michi si placet quare bo. pos. inuente fuerūt: Ad hoc
rñ. Amice ius bo. pos. introduxit p̄tor ḡsa antiqui ius-
ris emēdandi. Nec em̄ solū in hereditatibus intesta-
torū antiquū ius p̄ bo. pos. emēdauit p̄tor. vt. §. dictū
est. sed etiā in hereditatibus eorū qui factō testamen-
to deceſſerunt. Nam olim si alienus posthumus ab
aliquo esset institutus. q̄uis iure cui hereditatē ad-
re nō poterat. p̄pote qz in testō nō valebat: iure tamē

pretorio iunabit. z ad bo. pos. admitteſ. Et ita loquit
in hoc casu quat̄ p̄tor verus ius z factō testō per bo
pos. emēdauit. Sed licet hoc de iure antiquo obtine-
bat. hodie tñ p̄ noſtrā cōstōnē huius posthumus alie-
nus recte institui p̄t tanq̄ iure civili non incognit̄.
Sed q̄ dixerit tibi qz p̄tor: introduxit bo. pos. gra-
tia antiqui iuris
emendandi: neqz
impugnandi an-
tiqui iuris. s; ma-
gis confirmandi
gratia p̄tor: bo.
pos. pollicetur.
P̄tor em̄ nō so-
lum indigentibz
aure civili exclu-
sis: sed etiam nō
indigentibus suū
tribuit auxilium
nā et illis qui tes-
tamento factō
heredes instituti
sunt: z de iure ci-
uili adire possūt
bo. pos. fm̄ ta. re-
tamēt polliceſ.
Itē ab intestato
suos heredes et
cognatos ad bo.
pos. admittit. Hi
tñ oimō bo. pos. re-
mota de iure ci-
ad hereditatem
admittuntur.

¶ *Uz bonoz pos-*
sessionis ē introdu-
ctiōe aptore emē
dādī veteris iuris
gratia nec solū i
intestatorū hereditatibz ver̄
ius eo mō p̄tor emēdauit s;
sic supra dictū ē s; i eorū q̄qz
q̄ testamento factō deceſſe-
rit. nā si alien⁹ posthumus
hēs fuerit institut⁹: q̄uis he-
reditatē iure civili adire nō
poterat: cū institutio nō vale-
bat honorario tñ iure bōo-
rū possessor. **¶** *efficiebatur*
licet cū a p̄tore adiuuabatur
s; z is a nra p̄stitutiōe nō
die recte heres instituit q̄s
iure civili nō icognit⁹. Ali-
qñ tñ neqz emēdandi p̄ neqz
ipugnādī veteris iuris s;
magis p̄firmādī gratia p̄tor
polliceſ bonoz possessionē
nā illis quoqz q̄ recte testa-
mento factō hēdes instituti
sūt: dat fm̄ tabulas bonoz
possessionē. Itē ab intesta-
to suos heredes z agnatos
ad bonoz possessionē vocat
s; z remota quoqz bonoz

ius civile nō cognoscēs emancipatos. vt. §. de he. q̄ ab i
testa. §. emancipati. sic. ff. ad. l. r̄ho. de iactu. l. vl. §. i. z fi.
Uel dic emēdādī p̄p̄e. vt in agris feminis: vbi ius p̄-
torū ius civile induxit. vt. §. de legi. ag. luc. §. sed qz.
et in posthumo. vt. §. p̄tori.

¶ *Emendauit.* expone. vt. §.
¶ *Alien⁹ posthum⁹.* q̄s sit dic. vt. §. de leg. §. posthu.
¶ *Nō potat.* §. de leg. §. posthum⁹. §. So. vt ibi.
¶ *Honorario.* ff. e. nō ē. §. vbi cūqz. §. S; hic sp̄alit̄
ex illa regula excipit p̄ ipm̄ p̄torem. z quo ad hoc de-
rogat illi regule ḡnali: qz non est dubiū quin generi
p̄ ip̄ez derogetur. vt. ff. de pe. l. sancio legum.
¶ *Bonorum possessor.* fm̄ ta.
¶ *Sed et is.* l. posthumus alienus.
¶ *Cōstitutiōe.* l. greca. vt. §. de leg. §. posthumus
¶ *Non incognit⁹ sed cognit⁹.* Nā p̄stitutiōes sūt
de iure civili. vt. ff. de iust. z iure. ius autē civile.
¶ *Neqz emēdādī.* vt. §. e. i. r̄n. Et dic emē. i. supplēdī
¶ *Neqz ipugnādī.* vt. §. p̄ri. r̄n. Et dic. i. corrigēdī.
¶ *Veteris iuris.* l. civilis.
¶ *Bonoz possessionem.* Nota tres vias p̄toris.
¶ *Remota.* Quare ergo fecit p̄tor: Respon. vt

Bonoz
posseſ:
uo quē

Generi
pspeciē
deroga-
tur.

Conti-
nuatio.

diuisio.

successoribus vias ampliaret. vt. l. eo. §. quos. sic. ff. de le. ij. cū filius. §. varijs. Br. §. ff. nau. cau. fia. idez. §. sed an sit. et. §. sed si gratis. **Aditio.** Dic q immo concors dant: quia ibi si non necessarium: vtile tñ fuit pzetoz se intronittere: qz qui recipit oino tenetur. vt ibi. quod non semper erat de iure ciuili. fm Ange. hic.

Quos aut ptoz

Casus. Hic incipit scba pars in q sic po. ca. Die iam video q ptoz succurrit no soluz indulgētibz. sed p deo nūquid est z alia dña inf eos qui succedunt de iure pzetoz: Ad hoc fh. q sic. Illi em quos solū ptoz ad successione vocat ipso iure heredes no sunt. naz ptoz heredes facere no p. l. em tñ vlt p simile pstone iuris veluti p senatuscōsul: ū vel per pstones pncipum fuit heredes. sed illi quibz ptoz dat bo. pos. loco heredu cōstituit. et in bo. pos. appellat.

Quos autem. Ad hereditate. i. ad successione: vt emancipatos ab intestato z cognatos.

Per senatusconsulta. tertio. et officii. Cōstituit. vt. C. de suis leg. hered. l. ff. **Adit.** Item in succedentibus ex pstone alicuius baronis vel marchionis: qz censet esse ms ptoz. zno. qz no hnt nisi actiones viles: nec ciuiles efficiunt ptoze fm Ange.

Adhuc aut. Casus. Hic incipit terna pars i qua sic po. ca. Die ita video quare ptoz introduxit bo. poss. et in quo differat illi qui admittunt iure ciuili ab his q de iure ptozo admittūt. nunqd est aliq alia rō q mouit ptozem vt ipse successione ampliaret. Et ipse maer q sic. Adhuc em oēs alios gradus in bo. pos. dādis fecit ptoz: Multū em studuit ptoz ad hoc ne aliqs sine successione mouat: z ius pcpiedaz hēditatū p. l. xij. tab. in finibus augustissimis cōstitutū ptoz ex bono et equo bo. pos. introduxit: z introducendo dilatauit.

Adhuc autem. Quamplures qz lex. xij. tabularum. vel qz dixerat.

De quis. sic. ff. de interroga. ac. et quia.

Nā angustissimis. nā sui heredes et agnati tñ succedebāt de iure ciuili ius integrū hntes: qz no sunt emancipati. de alijs em no dicitur. vt. §. de here. q ab intesta. §. i. et de legi. agna. succ. in prin.

Sūt aut. Pteritis liberis. siue emancipatis: si ue no. vt. C. de libi. pte. in apmū. circa pan. Ac. **Aditio. Non tñ dat expere: itans. ut nec in iuribus: nisi cōmiso edicto p pteritos. vt. l. no putauit. in pnc. et. §. ff. de cōtratabu. lz adhuc dicitur pteritis no petat. nec amz plus petere possit contra tabulas. fm Angelum.**

Contratabulas. Sed quare datur suis contratabulas: cum ipso iure nullū sit testamentum. vt. §. de expere. lib. in pn. Rñ. duas habervias. vnam de iure ciuili per quam potest dicere nullū. aliam de iure pzetozio per quā non dicit nullū sed annullandum. cū nec fieri. nec desinere possit heres de iure pzetozio. vt. C. de li. pte. l. ff. et. §. eo. §. quos aut. Itē quare z tabulas: ex testamento cum magis cōtra testamentum dici deberet cum rum pte testamentum. vt. C. de col. vt. l. beris. Rñ. ideo sic dicit: qz sine testamēto cōpetere non pōt. Itē quare hanc ptenit cum fm tabu. dīgnior sit: Rñ. quia donec ista ppetur illa dari non pōt. vt. ff. de pira tab. l. illud. §. ff. et de secū. tab. l. i. §. eqf simum. j. rñ. Itē nunquid hec pteriti datur cōtra. filij emancipati Respon. sic ad instar patroni. vt. ff. si a pa. qz fu. ma. nu. l. i. et arg. ff. de bo. dam. l. ff. sic. ff. si ta. testam. nul. extra. l. j. **Aditio.** Etiam si sit nullū

simis finibz pstituti p. l. xij. tabularum ius pcpiedaz hereditariū ptoz ex bono z equo dilatauit.

Decet bonozū possessio nes hic nūerant: qruz due prime competunt testamento facto. Reliquæ pō ab intestato. Angelus.

Sūt aut bonozū possessio nes ex testamēto quidē hereditaria que pteritis liberis datur vocaturqz ptra tablas. Scda quā omibz iure scriptis hereditibus ptoz pollicet. Ideoqz vocat fm tabularū testamenti. Et cū de testamento ptoz locur: ad i testatos transitum fecit k.

Et primo loco suis hereditibus z his q ex edicto pzetozis iter suos heredes cōnūerant. dat bonozū possessionē que vocatvñ liberi n. Secūdo legitis o hereditibus

testamentum: vt quia sine causa pteritis sit. sicut de filio supradictum est. et hec vera in ascendentibus per masculinum sexum: secus si per femininum: quia datur querela tantum. l. illud. §. ad testamenta. ff. de cōtratabu. Angelus.

Scdm tabulas. sic. ff. si ta. te. nulle ex. l. j. Item hoc qñ testamētum factum est in scriptis. alias fm nūcupationem. vt. C. de secum. tab. l. ij.

Fecit. sic. ff. si tab. ac. nulle extra. l. j.

Primo loco. scz inter eas que ab intestato defertur. Et nota hunc ordinē qui legitur in edicto fuisse sed non in obseruando. vt. j. sequitur.

Cōnumerat. vt. §. de her. q ab ite. §. emancipati. m

Unde liberi. Quid erit cōtra filio emancipato mortuo: Rñ. pater habet bonozū possessionem. vnde parentes: vel vnde liberi vltiter: cū equa ratione vocent patrē ad hereditatem filij. vt. ff. de inoff. test. nam et si. z. ff. vnde l. scripto. Vel dic vnde legitimum: cū semper cōtracta fiducia eū emancipet. vt. §. de legi. agna. succ. §. ff. Itē nunquid filio in bonis matris dat hec bonozū possessio: Rñ. non. vt. C. de suis et legi. here. l. ff. Itē nunquid in alijs vltioribus ex linea vel cōdētibus supradicta seruantur. l. z vitā filios. Respon. sic: cum omnes inferiores dicantur liberi. vt. ff. de verbo. signi. l. liberorum.

Secūdo legitimis. i. agnatis. et eis qui eorum loco sunt. vt. §. de legi. ag. succ. §. j. et. §. hoc etiam. et. ff. vnde l. ij. §. hoc autem. et. l. ij.

Liberi pteriti habēt duo res media ad ign: gnādūz testam. Bonozū possessio z tabularū possessio ex testa mento.

Pf quo iure veni ad bōa filij emancipati.

a Tertio. x. personis quas extraneo manumissori. id est ei qui emebat filium a patre et postea eum manumittebat. na sic fiebat ut emancipatio. vr. s. q. mo. nus pat. po. fo. s. p. rera. Vel meli. vr. j. eo. s. que aut.

b Quarto cognatis. Quare civili no vocantur. vr. ff. vnde co. gn. l. j. resp. z. s. de suc. agnat. i. resp. on.

c Quinto tanquam ex familia. q. dabatur patre no liberto mortie te testato: seqns dabatur eidem liberto mortie: cu testamento secundum quosda. Al dic q. he familie. id e agnatis tras uer. sub. patro: ni dantur vsq. ad quintum gradum: vr. ff. de h. bo. sig. p. nunciatio. s. fa. mille. z. j. e. s. cu. q. z. s. de suc. lib. s. multis. Se. quens patrono z descendibus: et ascendibus vsq. ad quintum gradum. prima em no valet cum hic tractetur tm de his que ab intestato deseruif.

c Sexto patrono. Quare pui mo agnati patro nio uocantur q. ipsi patroni. Rn. hic ordinem edicti seruat: no quat succedi de facto debeat: z hic error in alijs casib. inuenit.

d Septimo. Deficiente parentela: etiam sico ex cluso. vr. C. vnde vir. z. y. o. l. j.

e Sed eas. Casus. C. hic incipit. v. pars in qua sic po. ca. Domine iam video q. p. tero: decem bo. pos. in produxit duas ex testamento. z octo ab intestato. nun: quid remanet oes in statu suo: Ad hoc rñ. q. no. Nam licet supradictas. x. bo. pos. p. tero: ex sua iurisdictione in produxit a nobis: tamen nichil sine cura et studio pie termissum est: sed per nostras constitutiones omnia corrigetes duas bo. pos. ex testamento a p. tero: intro ductas. valet contra ta. z. rñ. ta. v. p. pote necessarias co stitutas diuisimus: nichil penitus circa eas immutat: tes. z. s. rñ. ab intestato bo. pos. vnde liberi z bo. pos. vñ legitim. in suo ordine z vigore remanere p. m. i. m. u. s.

f Illa autem bo. pos. que appellatur. vnde decem per sone: et q. in edicto p. tero: quinto loco posita fuerat annumeratis: videlicet duabus bonorum possessionibus: z testamento pio proposito z compendioso ser mone superuaciam esse ostendimus. Cum em p. di cta bo. pos. dec. personas supra numeratas extraneo manumissori p. p. onebat. i. illi qui non contracta fidu cia succedendi em. a. p. auer. et: nostra constitutio ex emancipatione liberor. facta oibus parentibus libe ros manumittentibus hoc gaudere. p. u. i. l. e. g. i. o. c. e. s. s. t. i. t. ut ex ipsa liberor. emancipatione: licet hoc non di catur expresse fiduciam succedendi tacite videat con traxisse. Manifeste ergo liquet predictam bo. pos. vñ

decem persone superuaciam esse: cum nullus hodie manumissor nostre constitutionis auctoritate vt dicta est contracta fiducia succedendi in bonis manumissi intelligatur manumittere. sublati igitur quinta bo. pos. in gradum eius z locum illam bo. pos. antea q. sepra fuerat valet bo. pos. vnde cognati per constitutionez

deduximus. z ea dem quinta fecim: z cum olim in edicto p. tero: seprimo loco posita fuerat bo. pos. q. ex familia rocta: i. o. loco bo. pos. vñ liberi pa: tron: patroneq. z parentes eor. vñ rñ. n. o. s. t. r. a. c. o. s. t. i. t. u. t. i. o. n. e. d. e. m. a. r. e. p. a. t. r. o. f. a. c. t. a. m. e. u. a. c. i. u. m. u. s.

C Bonorum possessio vñ. x. p. sone e hodie sublati: z i. e. locu bonor. possessio vñ cognati est collocata. Angel.

C Que aut in p. tero edicto loco quinto p. p. one fuerat. i. vñ dec. p. sone: ea pio p. p. o. s. i. t. o. z. c. o. p. e. d. i. o. s. o. s. e. r. m. o. e. s. u. p. u. a. c. i. a. o. s. t. e. d. i. m. u. s. C. u. e. m. p. l. a. t. a. b. o. n. o. r. u. m. p. o. s. s. e. s. s. i. o. d. e. c. e. p. s. o. n. a. s. p. p. o. n. e. b. a. t. e. x. t. r. a. n. e. o. m. a. n. u. m. i. s. s. o. r. i. n. r. a. c. o. n. s. t. i. t. u. t. i. o. n. e. q. u. a. d. e. m. a. c. i. p. a. t. i. o. n. e. l. i. b. e. r. o. r. u. m. f. e. c. i. m. u. s. o. i. b. u. m. p. a. r. e. t. i. b. u. m. e. i. s. d. e. q. u. a. m. a. n. u. m. i. s. s. o. r. i. b. u. m. c. o. n. t. r. a. c. t. a. n. i. d. u. c. t. a. m. a. n. u. m. i. s. s. i. o. n. e. p. r. a. c. e. r. e. d. e. d. i. t. q. u. i. p. a. m. a. n. u. m. i. s. s. i. o. e. o. r. u. m. h. o. c. i. f. e. h. a. b. e. a. t. p. r. i. u. i. l. e. g. i. u. s. i. n. s. u. p. u. a. c. i. a. h. i. a. t. s. u. p. r. a. d. i. c. t. a. b. o. n. o. r. u. m. p. o. s. s. e. s. s. i. o. S. u. b. l. a. t. a. i. g. i. t. u. r. p. d. i. c. t. a. q. u. i. n. t. a. b. o. n. o. r. u. m. p. o. s. s. e. s. s. i. o. n. e. e. t. b. o. p. o. s. s. e. s. s. i. o. n. e. r. e. m. o. t. a. e. t. b. o. p. o. s. s. e. s. s. i. o. n. e. v. n. i. v. i. r. z. y. r. o. r. q. u. e. i. n. t. e. r. v. e. t. e. r. e. s. b. o. p. o. s. s. e. s. s. i. o. n. e. i. n. n. o. t. o. l. o. c. o. p. o. s. i. t. a. f. u. e. r. a. t. i. n. s. u. o. v. i. g. o. r. e. s. e. r. u. a. u. i. m. u. s. z. a. l. t. i. o. r. i. l. o. c. o. i. s. e. r. t. o. e. a. p. s. u. i. m. u. s. d. e. c. i. m. a. s. b. o. p. o. s. s. e. s. s. i. o. n. e. b. o. p. o. s. s. e. s. s. i. o. n. e. b. o. p. o. s. s. e. s. s. i. o. n. e. p. p. t. e. r. p. d. i. c. t. a. s. c. a. s. o. m. e. r. i. t. o. a. b. r. o. g. a. u. i. m. u. s. v. t. t. a. n. t. u. m. s. e. x. b. o. p. o. s. s. e. s. s. i. o. n. e. o. r. d. i. n. a. r. i. e. p. e. r. m. a. n. e. a. n. t. s. u. o. v. i. g. o. r. e. p. o. t. e. n. t. e. s.

C Que aut in p. tero edicto loco quinto p. p. one fuerat. i. vñ dec. p. sone: ea pio p. p. o. s. i. t. o. z. c. o. p. e. d. i. o. s. o. s. e. r. m. o. e. s. u. p. u. a. c. i. a. o. s. t. e. d. i. m. u. s. C. u. e. m. p. l. a. t. a. b. o. n. o. r. u. m. p. o. s. s. e. s. s. i. o. d. e. c. e. p. s. o. n. a. s. p. p. o. n. e. b. a. t. e. x. t. r. a. n. e. o. m. a. n. u. m. i. s. s. o. r. i. n. r. a. c. o. n. s. t. i. t. u. t. i. o. n. e. q. u. a. d. e. m. a. c. i. p. a. t. i. o. n. e. l. i. b. e. r. o. r. u. m. f. e. c. i. m. u. s. o. i. b. u. m. p. a. r. e. t. i. b. u. m. e. i. s. d. e. q. u. a. m. a. n. u. m. i. s. s. o. r. i. b. u. m. c. o. n. t. r. a. c. t. a. n. i. d. u. c. t. a. m. a. n. u. m. i. s. s. i. o. n. e. p. r. a. c. e. r. e. d. e. d. i. t. q. u. i. p. a. m. a. n. u. m. i. s. s. i. o. e. o. r. u. m. h. o. c. i. f. e. h. a. b. e. a. t. p. r. i. u. i. l. e. g. i. u. s. i. n. s. u. p. u. a. c. i. a. h. i. a. t. s. u. p. r. a. d. i. c. t. a. b. o. n. o. r. u. m. p. o. s. s. e. s. s. i. o. S. u. b. l. a. t. a. i. g. i. t. u. r. p. d. i. c. t. a. q. u. i. n. t. a. b. o. n. o. r. u. m. p. o. s. s. e. s. s. i. o. n. e. e. t. b. o. p. o. s. s. e. s. s. i. o. n. e. r. e. m. o. t. a. e. t. b. o. p. o. s. s. e. s. s. i. o. n. e. v. n. i. v. i. r. z. y. r. o. r. q. u. e. i. n. t. e. r. v. e. t. e. r. e. s. b. o. p. o. s. s. e. s. s. i. o. n. e. i. n. n. o. t. o. l. o. c. o. p. o. s. i. t. a. f. u. e. r. a. t. i. n. s. u. o. v. i. g. o. r. e. s. e. r. u. a. u. i. m. u. s. z. a. l. t. i. o. r. i. l. o. c. o. i. s. e. r. t. o. e. a. p. s. u. i. m. u. s. d. e. c. i. m. a. s. b. o. p. o. s. s. e. s. s. i. o. n. e. b. o. p. o. s. s. e. s. s. i. o. n. e. b. o. p. o. s. s. e. s. s. i. o. n. e. p. p. t. e. r. p. d. i. c. t. a. s. c. a. s. o. m. e. r. i. t. o. a. b. r. o. g. a. u. i. m. u. s. v. t. t. a. n. t. u. m. s. e. x. b. o. p. o. s. s. e. s. s. i. o. n. e. o. r. d. i. n. a. r. i. e. p. e. r. m. a. n. e. a. n. t. s. u. o. v. i. g. o. r. e. p. o. t. e. n. t. e. s.

C Sed eas. Scz supradictos. x. bonor. possessiones g. Incuriosum. i. sine cura. h. Constitutionib. que remanserut in greco. i. necessarias. id est vitales. sic. ff. de off. p. tero. l. j. in p. n. c. i. s. a. d. d. i. c. t. o. D. i. c. i. m. m. o. a. l. i. q. u. e. s. u. n. t. n. e. c. e. s. s. a. r. i. e. v. r. j. e. o. s. i. n. a. z. c. A. n. g. e. l. o.

C Que aut. Loco quinto. Scz connumeratis bonor. possessionibus ex testamento: z ab intestato. l. i. Anumissori. expone. vr. s. s. tertio. Vel dicq. extraneus manumissor: est ipse pater quando non ex contracta fiducia emancipat. Sed si querat quare si b. ipsi preferatur: Resp. sane intelligas vt pater aut emancipantem nepotem precedat. vel si ipse pater emancipauit: inueniuntur ta. ne decem persone que eum precedunt.

C Constitutio. C. de emancipa. l. i. f. n. Anumissoribus. i. emancipatoribus. o. Contracta fiducia. i. saluo iure succedendi. p. Anumissionem. i. emancipationem. q. Dedit. i. concessit. r. Anumissio. id est emancipatio. s. Supradicta. bono. pos. vnde. x. persone.

C Sed eas. Scz supradictos. x. bonor. possessiones g. Incuriosum. i. sine cura. h. Constitutionib. que remanserut in greco. i. necessarias. id est vitales. sic. ff. de off. p. tero. l. j. in p. n. c. i. s. a. d. d. i. c. t. o. D. i. c. i. m. m. o. a. l. i. q. u. e. s. u. n. t. n. e. c. e. s. s. a. r. i. e. v. r. j. e. o. s. i. n. a. z. c. A. n. g. e. l. o.

C Que aut. Loco quinto. Scz connumeratis bonor. possessionibus ex testamento: z ab intestato. l. i. Anumissori. expone. vr. s. s. tertio. Vel dicq. extraneus manumissor: est ipse pater quando non ex contracta fiducia emancipat. Sed si querat quare si b. ipsi preferatur: Resp. sane intelligas vt pater aut emancipantem nepotem precedat. vel si ipse pater emancipauit: inueniuntur ta. ne decem persone que eum precedunt.

C Constitutio. C. de emancipa. l. i. f. n. Anumissoribus. i. emancipatoribus. o. Contracta fiducia. i. saluo iure succedendi. p. Anumissionem. i. emancipationem. q. Dedit. i. concessit. r. Anumissio. id est emancipatio. s. Supradicta. bono. pos. vnde. x. persone.

C Sed eas. Scz supradictos. x. bonor. possessiones g. Incuriosum. i. sine cura. h. Constitutionib. que remanserut in greco. i. necessarias. id est vitales. sic. ff. de off. p. tero. l. j. in p. n. c. i. s. a. d. d. i. c. t. o. D. i. c. i. m. m. o. a. l. i. q. u. e. s. u. n. t. n. e. c. e. s. s. a. r. i. e. v. r. j. e. o. s. i. n. a. z. c. A. n. g. e. l. o.

C Que aut. Loco quinto. Scz connumeratis bonor. possessionibus ex testamento: z ab intestato. l. i. Anumissori. expone. vr. s. s. tertio. Vel dicq. extraneus manumissor: est ipse pater quando non ex contracta fiducia emancipat. Sed si querat quare si b. ipsi preferatur: Resp. sane intelligas vt pater aut emancipantem nepotem precedat. vel si ipse pater emancipauit: inueniuntur ta. ne decem persone que eum precedunt.

C Constitutio. C. de emancipa. l. i. f. n. Anumissoribus. i. emancipatoribus. o. Contracta fiducia. i. saluo iure succedendi. p. Anumissionem. i. emancipationem. q. Dedit. i. concessit. r. Anumissio. id est emancipatio. s. Supradicta. bono. pos. vnde. x. persone.

Bonorum possessio tanquam ex familia cui datur.

f

a **C** C6q. Constitutio nostra. de qua habuimus mentionem. 3. de suc. lib. 5. sed nostra.

b **P** Posuimus. vt. 3. de succel. lib. 5. multis.

c **S** Sufficit eis. Scz tam cognatis q̄ agnatis paritroni. **Ad dno.** Qui excludunt agnatos et cognatos ipsius liberti. vt. l. liberti sine liberis. ff. de bo. lib. nec

Digniores alioz loco sedē debent.

rū possessione i gradu ei? sextam atea bonoz possessio ne iduxim? :z quintam fecimus quā pretor p̄rimis cognatis pollicetur.

C **Blāvero.** Altiou. hinc trahit q̄ digniores alioz loco sedere debēt. (i) et est alioz q̄ p̄rimoz dno ē. tirones vero posteriori. vt. C. de tiro. l. si. lib. xij. et. ff. de aqua plu. ar. l. i. §. pe. z. C. de off. recto. p. l. potioris. Ac.

Ad dno. Et ad hoc iplotari p̄t officium iudicis. nō autē agi actio ne iniuriarū fm Johan. fab. hic.

Decima. Bñ dico sexto ponit: z hoc dico sublata decima. Ac.

Enumerata. 3. e. §. cūq.

Septima eas. Ca. 9. **Adhuc** p̄sequitur iusti. quimā partē. vñ po. sic ca. Dñe tā video qualif corripit ius pretoriū circa bo. pos. a pretore iroductas. z qualiter quattuor per nostram cōstitutio nem sublatis sex tantūmodo bo. pos. fecit ius. pro deo dicatis si placet. nunqd ē aliq̄ alia bono. pos. Et rñ. q̄ sic. nā ex p̄dicta bo. pos. ordi naria ex septima extraordinaria

subsecuta est. quā quidē septimā extraordinariā pretores optima ratione introduxerūt. z hec octaua extraordinaria omnibus his competit quibus vt dicitur bo. pos. lege vel nouo iure vel senatuscō. cautū ē. quā quoniam septimā extraordinariā bo. pos. pretor neqz bo. pos. q̄ ab intestato neqz eis q̄ ex testamento sunt stabili iure cōnumerant. Sed qñ ex testamento. et qñqz ab intestato quasi vlti. z extraordinariū auxiliū. put res exigit accōmodauit illis q̄ ex legibus vel ex senatuscō. vel principum. cōstitutioibus nouo iure ex te

stamento vel ab intestato ad successionem veniunt.

C **Septima.** Introduxerūt. vt. ff. ex. leg. se. cō. l. i. j. rñ. **U** **Ut** dicitur. Scz bonoz possessio. Et nota duo eē necessaria vt hec bo. pos. cōpetat. l. i. vt lege caueat vt bonoz possessio detur: et q̄ de iure ciuili non possit succedere. alias p̄petit. vnde legitur. vt. ff. vnde le. l. i. §. ff. vt ex lege. z se. cō. l. i. §. fina.

C **Legē.** ponit quidā exem plū ex testō vt. C. de inoff. test. l. iij. §. 3. cū eā. ex eo q̄ fili? nat? i puer perio instituit p̄sumitur. Ab intestato ponit exē plū in agnatis feminis: z q̄buldaz cognat? q̄ efficiū tur agnatis similes. vt. 3. de leg. ag. luc. §. hoc est: am. **U** **U** rñqz reprobo. qz nulla lex ex p̄esse dat supradictis bonoz possessionē: z eos succedere dicit. §. nō dat hec septima: sed vñ legitū m. vt. ff. vñ leg. l. iij. pone q̄ exem plum ex testō in posthumo aliēo instituto. vt. 3. e. §. j. **U** **U** rñqz ex testō q̄ ab intestato pone exem plū in eo q̄ decel sit apud hostes: in cui? bonis dat bono. pos. ex lege noua cornelia. vt ff. de bo. pos. l. iij. §. sedz eius. **Ad dno.** **U** **U** dic hoc exēplū nōē bonū f3 docto. qz de iure nouo succedūt b iure ciuili q̄ habent vñ legitū m. vt. ff. vñ leg. l. iij. de iure antiq̄ pretor: dabat bo. pos. §. ita cessat. vt. 3. §. le. §. posth. An.

C **Septima** eas secuta quā optima rōne p̄tores iroduxerūt. Nouissime ei p̄mittit edicto his etiaz bonoz q̄b? vt de b? lege vñ senatuscōsulto vñ cōstōne l? cōprehensum est: quā neqz bonoz rū possessionib? que ab intestato veniūt neqz his que ex testō sūt p̄tor: stabili iure cōnumerant: sed quas vltimū z extraordinariū auxiliū (put res exigit) accōmodauit. l. his qui ex legib? senatuscōsultis cōstitutioib? principū ex nouo iure vñ ex testamento vel ab intestato veniunt.

C **Liberti** z parētes habēt iunum ad petendam bonoz rū possessionē. Alij agnati habēt centū dies. z p̄ntio deficiēs accrescit parti i gradu: vñ ad aliū deuoluitur p̄ successozū edictū. **Arctinus.**

C **Enā hodie** riget bonoz rū possessio vñ vñ z vroz et sextū locū occupat. Et bonoz rū possessioē vñ cognati manūmissoris p̄ sublata: remanēt tāntū sex bonoz possessiones ordinarie. **Angel?**

C **Aliā** hō bonoz possessio nē que vñ vñ z vroz appellat. z nono loco int veteres bonoz possessiones posita

fuerat z i suo vigore seruauim? z altioz loco. i. sexto eā posuim?. Decima vero bonoz possessione q̄ erat vñ cognati manūmissoris p̄pt causas enumeratas merito sublata: vt sex bonoz tñmo do possessiones ordinarie p̄ maneāt suoyigore polletes.

C **Si lex** dat auctū bonoz possessionem de nouo ex testamento vñ ab intestato: illa dicit septima extraordinaria. **Arctinus.**

C **Septima** eas secuta quā optima rōne p̄tores iroduxerūt. Nouissime ei p̄mittit edicto his etiaz bonoz q̄b? vt de b? lege vñ senatuscōsulto vñ cōstōne l? cōprehensum est: quā neqz bonoz rū possessionib? que ab intestato veniūt neqz his que ex testō sūt p̄tor: stabili iure cōnumerant: sed quas vltimū z extraordinariū auxiliū (put res exigit) accōmodauit. l. his qui ex legib? senatuscōsultis cōstitutioib? principū ex nouo iure vñ ex testamento vel ab intestato veniunt.

C **Liberti** z parētes habēt iunum ad petendam bonoz rū possessionē. Alij agnati habēt centū dies. z p̄ntio deficiēs accrescit parti i gradu: vñ ad aliū deuoluitur p̄ successozū edictū. **Arctinus.**

C **Senatuscōsulto.** offi. r̄ tu. vt. ff. vñ le. l. i. §. i. p̄n. z §. si. nā eis dat bo. pos. ibi z nō succedebāt de iure ciuili. vt. 3. ad terru. in p̄n. d3 §. dari. hic. vt. ff. vñ leg. l. iij. l. cōstitutioe. Ponit exēplū. 3. de leg. ag. succ. §. hoc est. Jte. C. de emā. l. i. §. si hoc reprobo: cū lege nō caueat eis dari bo. pos. vñ hñt vñ legitū m. vt. ff. vñ leg. l. iij. p̄t in dicit q̄ ibi subaudiat maxime. **U** **U** meli? dic si aliqua noua p̄stitutio fieret de nouo q̄ daret bonoz possessionem ex ea daretur hec septima.

C **Et** extraordinariū. Nota duobus modis fieri bñit.

vt. ff. vñ leg. l. iij. §. 3. cū eā. ex eo q̄ fili? nat? i puer perio instituit p̄sumitur. Ab intestato ponit exē plū in agnatis feminis: z q̄buldaz cognat? q̄ efficiū tur agnatis similes. vt. 3. de leg. ag. luc. §. hoc est: am. **U** **U** rñqz reprobo. qz nulla lex ex p̄esse dat supradictis bonoz possessionē: z eos succedere dicit. §. nō dat hec septima: sed vñ legitū m. vt. ff. vñ leg. l. iij. pone q̄ exem plum ex testō in posthumo aliēo instituto. vt. 3. e. §. j. **U** **U** rñqz ex testō q̄ ab intestato pone exem plū in eo q̄ decel sit apud hostes: in cui? bonis dat bono. pos. ex lege noua cornelia. vt ff. de bo. pos. l. iij. §. sedz eius. **Ad dno.** **U** **U** dic hoc exēplū nōē bonū f3 docto. qz de iure nouo succedūt b iure ciuili q̄ habent vñ legitū m. vt. ff. vñ leg. l. iij. de iure antiq̄ pretor: dabat bo. pos. §. ita cessat. vt. 3. §. le. §. posth. An.

C **Septima** eas secuta quā optima rōne p̄tores iroduxerūt. Nouissime ei p̄mittit edicto his etiaz bonoz q̄b? vt de b? lege vñ senatuscōsulto vñ cōstōne l? cōprehensum est: quā neqz bonoz rū possessionib? que ab intestato veniūt neqz his que ex testō sūt p̄tor: stabili iure cōnumerant: sed quas vltimū z extraordinariū auxiliū (put res exigit) accōmodauit. l. his qui ex legib? senatuscōsultis cōstitutioib? principū ex nouo iure vñ ex testamento vel ab intestato veniunt.

C **Liberti** z parētes habēt iunum ad petendam bonoz rū possessionē. Alij agnati habēt centū dies. z p̄ntio deficiēs accrescit parti i gradu: vñ ad aliū deuoluitur p̄ successozū edictū. **Arctinus.**

C **Enā hodie** riget bonoz rū possessio vñ vñ z vroz et sextū locū occupat. Et bonoz rū possessioē vñ cognati manūmissoris p̄ sublata: remanēt tāntū sex bonoz possessiones ordinarie. **Angel?**

C **Aliā** hō bonoz possessio nē que vñ vñ z vroz appellat. z nono loco int veteres bonoz possessiones posita

Bono rū possi sioy cō petat duo sū necessas ria.

Bonoz possessio septima quā do habz locum.

Carboz niana posses sio us non tri bñit.

bonorum possessione extraordinaria. q. vagant h. Itē q. nō tribuit ius: vt carbonaria. & si veniet mitrat i possessione. z illa q. dat gra agnoscedē lita q. dat sine cau se cognitiōe. vt. ff. de car. edi. l. iij. §. cāe. z de vē. in pos. mitr. l. vbi cāz §. inter dū. z de moisi. test. papinianus §. i. z alie cum cāe cognitiōe. (v. ff. de bo. pos. l. iij. §. si cā. z q. s. ordo. in bono. pos. ser. l. ij. §. dies. z §. in bo noz. Adamo. (i) hodie autē sine petitione et sine cāe cognitiōe z datione corā iudice agnoscent. ar. l. pe. z fi. et q. i. vi no. p. glo. z docto. C. q. adm. ad bo. pos. zc. Angelus

¶ Cū igit plures species successionū ptoz itroduxit: scilicet easq. p. ordinē disposuit: z i vnaq. specie successiōis sepe plures extēt dis parti gradu psonē: nec actio nes creditorū differāt: sed haberēt quos cōueniēt: z nē facile i possessionē bonorū defuncti mittāt: z eo modo sibi consulerent: ideo petēde bonorū possessioni. certū tēpus p̄finitū. Liberis itaq. z parentib. tā natura lib. q. adoptiuis in petēda bonorū possessione anni spaciū: ceteris aut agnatis vel cognatis cētū dierū dedit. Et si intra hoc temp. ali quis bonorū possessionē nō petierit: eiusdē gradus psonis accrescit: v. si nullus sit deinceps: ceteris bonorum possessionē p̄de ex successioe edicto pollicet. h. actiō is qui precedebat ex eo nō esset: numero. Primo repudiāte bono. pos. statim sequenti incipit

ris. Item rei. vt. ff. de diuer. et temp. p̄scrip. l. i. §. et. ff. quis or. in bono. pos. ser. l. i. §. in p̄nci. et. §. dies. Adamo hoc verum intellige de iure antiquo. Item in illis bo. pos. q. tribuunt ius. secus in alijs. vt est bonorum pos. que datur gratia litis agnoscedentē car. boniana: et que ventris nomine. de quibus an tribuatur ius in pos. ser. z an hodie proce dant et in eis locum habeat iste tex. vide per Jo. fa. hic. hodie autem indistincte i omnibus bono. pos. ser. dies dicitur viles etiam si iudex p. tribuendi non sedeat: z incipiunt currere a die sciencie: et currunt q. s. nō dubitat an sibi competat bonorum pos. ser. secum dum. Ange. n. Principes C. qui admitt. ad bo. pos. ser. l. penul. et. fi.

¶ Currere tempus. Areti. Si q̄stiaq. delatam sibi bonorū possessionē repudiauerit: nō quousq. tps bonorū possessioni p̄finitū excesserit expectat. i. statim ceteri ex eodē edicto admittūti

¶ Tempus petendi bono. pos. est vtile et hodie bono. pos. potest qualiter cūq. sine solēnitate peti. Aretinus.

¶ In petēdam aut bonorū possessionē: dies viles m̄ singul. cōsiderant. Sed bene ateriores principes: huic cause prouiderunt ne q̄s p. petēda bonorū possessione curet sed q̄cūq. mō si admittētēs eā iudiciū intra statuta tpa oñderit plenū habeat eārū beneficium.

¶ De acquisitione p. arrogationem.

¶ Quid oīa bona arrogati acq̄rebāt arrogatori: exceptis his q. p. capitis dimi nutionē p̄dunt: hodie vero acq̄rit sol. v. iustit. vt par sit patri naturali. Aretin.

¶ Cum modo dicat se velle agnoscere. que iudicialis dici potest quia in iudicis presentia agnosciunt vt hic. et. C. qui admitt. ad bonorum pos. ser. l. penulti. et. §. fina. Item nunquid hodie bonorum possessiones locum habent. Respon. sic. nam et eas proponere quis potest: et contra tabulas necessaria etiā est filio emācipato et p̄terito. Item vnde vt et vtot necessaria videtur: et vt olim alie non erāt necessarie: sic nec hodie: eis tamen vti possumus. Alij contra: cum nouus modus succedendi sit inuentus. vt in auten. de here. ab intesta. per totum.

¶ Additio. (i) hodie tamen recessit ab anla quia nec de creto nec partis citatione opus est. vt d. l. fina. secundum Angelum.

¶ Ostenderit. coram quousq. iudice.

¶ De acquisitione per arrogationem.

¶ Quia bona que nobis acquiruntur titulo vniuersali autem acquiruntur per aditionem hereditatis aut per bono. pos. ser. aut per arrogationem: aut per adiectionem bonorum n. causa liberatam conseruandam. §. fina. §. per quas perso. no. ac. ideo vti §. de here. et bono. pos. ser. sequitur videre de acquisitione per arrogationem. potius.

Bonorum pos. ser. hodie dicitur esse vtile.

Conte nua tps.

Et hoc verum est in ipso iure q. eodē iure succedat fecerit si diuer so. vt h. Ange.

Carbo naria pos. ser. hodie dicitur esse vtile.

divisio. Et et alterius. Totus iste titulus dividit in tres ptes. Primo vn fuit introducta acquisitio p arrogationem. Secundo postea illud declarat tam de iure an. iquo q̄ moderno: r quid arrogator acquirat. Tertio an arrogator teneat ad debita arrogari. Secūda ibi. ecce enim. Tertia ibi. sed ex diuerso.

a Successio. vt. ff. pro socio. l. a. ctione. §. societas. b Cōsēti. l. ar rogāt. r arrogari. c Offis res. et etiā filij. vt. §. d adop. §. illud. d Antea. id ē iure veteri. e Per capitis diminutionē. l. mi numā. naz. dādo se in arrogationē mi nimā capitis dimi nutionē patit. vt §. b. ca. d. §. minia. f Operariuz.

hoc itellige de opas obsequa les de bēt lib. et pfo nis. Opas obsequa les de bēt lib. et pfo nis. Opas obsequa les de bēt lib. et pfo nis. Opas obsequa les de bēt lib. et pfo nis. Opas obsequa les de bēt lib. et pfo nis.

Arroga to q̄ pio ne luc cedere debet. Arroga to q̄ pio ne luc cedere debet. Arroga to q̄ pio ne luc cedere debet. Arroga to q̄ pio ne luc cedere debet. Arroga to q̄ pio ne luc cedere debet.

St r alteriusge neris p vnuerū tatē successio a q̄ neq̄ lege. xij. ta vularū neq̄ pto ris edicto: hēo iure qd cōsē subreceptū ē introducta est.

Ecce enī cū paterfamili se lē i arrogationē dat oēs res ei? corporales r incorpo rales q̄q̄ ei debite sūt: arro gatorū ātea? qdē pleno iure acq̄rebāt: exceptis hīs q̄ p capitis diminutionē pcur: quales sūt oparū r obiga tiones: r ius agnatiōis. A? eteni rvsustructū hīs ātea cōnumerabāt: artū capitis diminutiōe minima eostol li phibuit nra cōstitutio. Huc aut? nos eādē acq̄si tionē que p arrogationem fiebat coartauim? ad limi tudinē naturalū k parētū Nichil ei aliud nisi tātūmo do vsufructus: tā naturalibus parentibus q̄ adopti uis p filiosfamilias acq̄rit i hīs rebus que extrinsecus l filijs obuēniūt dominio eis integro seruato.

Arrogator succedit ar rogato: nisi sint certe psonē q̄ ip̄s excludant. Aretinus.

Adoptiuo autē filio arro gator i adoptiuā familia ē t dominio eius ad arrogato

ff. de adop. l. nō aliter. r. l. his r bis. et. l. hęc aut. et. §. de adop. §. cū aut. Sed quid in p̄e naturali a quo hic ar rogatus erat emancipatus: rñ. Pla. et p̄f. r arrogati (i) sed hodie fratres vtrinq̄ p̄uocant cū arrogā te: vt in aut. de here. ad m̄tel. §. p̄ha. coll. vt. Additio. Qd v̄z intelligevbi arrogatus ē sibi in lco gradu. vt

Arrogator nō tenet no mine pprio ad debita arro gari p̄r cōtracta: s̄ noie si li tenetur. Aretinus.

Sz ex diuerso p eo qd̄is debuit q̄ se in adoptionem dedit ipso quidem iure arro gator nō tenet sed nomine filij conueniatur: r si noluerit euz defendere: per mit titur creditoribus p cōpetē tes nros mgrat? bona que eius cū vsustructu futura fu issent: si se alieno iuri nō sub icisset possidere: r legitimo modo ea disponere.

De eo cui libertatis cau sa bona adiiciuntur.

Si hereditas illi? q̄ liber tates reliqt nō adeat p̄t il le cui libertas est relicta vel ali? petere sibi adijci bona defuncti r satisfacere credi torib?: et erit tā. Successor defuncti: r serui q̄bus liber tas directo r v̄ per fideicom missum ē relicta erunt liber ri: etiam si bona forēt a fisco occupata. Aretinus.

Cessit nou? cas? successōnis ex cō stitutōe d̄ diui mar ci. Nam si hi qui li

bonorum libertatū p̄seruandarum causa. §. fina. §. per quas perso. nob. acq̄ri. ideo subdit de eo cui libertatis causa bona adiiciuntur. Porcus. Cessit. Totus iste titulus dividit in quatuor diuisio. partes. Primo ponit acquisitionem causa liber tatis conseruande. Secūdo illud per rescriptum diui marci probat. Tertio verba dicit rescripti interpretat. Quarto illud supplet. Secūda ibi. et ita diui. Tertia ibi. hoc rescripto. Quarta ibi. sed cum multas. p. Nouus. et est hic quartus succedendi modus. vt §. per quas perso. nob. acq̄rit. §. finali. q. Ex constitutione. cuius verba sunt. §. eodem. §. virgineo.

ff. de adop. l. nō aliter. r. l. his r bis. et. l. hęc aut. et. §. de adop. §. cū aut. Sed quid in p̄e naturali a quo hic ar rogatus erat emancipatus: rñ. Pla. et p̄f. r arrogati (i) sed hodie fratres vtrinq̄ p̄uocant cū arrogā te: vt in aut. de here. ad m̄tel. §. p̄ha. coll. vt. Additio. Qd v̄z intelligevbi arrogatus ē sibi in lco gradu. vt

De eo cui libertatis causa bona adiciuntur. fo. cxiii.

a **C** Acceperunt destinatione.
b **C** In testamento. Idem privilegium datur cuiuslibet petendi bona hac contemplatione. vt. C. de test. ma. l. fina. Accur. **Aditio.** Et is preferitur qui pueniet. vt ibi in dicta. l. si. S. Sancimus.

c **C** Non aditur. scilicet ab herede.

d **C** Hereditas.

Quomodo ergo valet quod in eo relictum est. vt. C. de fideicom. l. eaz quam. Respō. hic speciale est.

Alavez nudari.

e **C** Venire. Id est vendi.

f **C** Donec. Si de iussoribus: vel pignoribus: vel si de habitis. vt. ff. de fideicom. lib. l. iij. S. adici.

g **C** Creditoribus. Vel omnibus: vel vni nomine omnium. (i) vt. ff. de fideicom. lib. l. iij. S. creditoribus.

Aditio. Nota casum vbi puaus tus potest stipulari p altero. ptra. l. stipulatio ista. S. alteri. ff. d. ob. obl. et in S. alteri. j. de pbo. obl. et est rō fauore libertatis vt facilius possit dari expedimentum quo libertate sui psequantur. Ang.

h **C** Adita esset. Nota mirabile quod ex hac pactione serui sunt liberi: vt occurrunt. vt. ff. de fideicom. l. l. iij. S. hi et. Qui sunt ordinati vbi dicant: dicitur et. S. d. sing. re. p fideicom. l. iij. S. pe.

i **C** Tu liberti fiant subaudi hoc tibi pcedim? h ope ras neqz oramus neqz ab eo manus missis impōet: vt ff. de ope. libe. l. si quis hac lege.

k **C** Nam huic. Subaudi concessimus.

l **C** Cōsentiat. Aliter seruare remaneret: quē nō lōt hēre patronum habebūt dñz. C. d. ma. re. l. iij. S. iij.

Aditio. Vide qd no. in. d. l. si. qz quod dicitur hic obtinet vbi extraneus petit adici. Secus si sit aliquis de illis cui sit relicta libertas. quoniam etiam pōt petere dissentientibus alijs. Angelus.

m **C** Accōmodauim. ff. de fideicom. lib. l. iij. S. hi qui.

n **C** Attendant. vt procuratores nostri.

dita est resset.

C Bōis adiectis cessat vē auto ipsorum Aretinus.

C Hoc rescripto subuentū est z libertatib? et defunctis ne bona eorum a creditoribus possideantur z venēat. Certe si fuerint hac de causa bōa adiecta: cessat bonorum veditio. extitit ei defuncti defensor z quidē idoneus qui de solido creditorib? cauet.

C Adiectio bonoz tūc deum habet locū: cum defunctus reliquit libertates ex testamento v? ab intestato. ar.

C In primis hoc rescriptū toties locū habz: quotiens testamento libertates date sūt. Quid ergo siqs intestatus dcedēs /codicillis libertates dederit: neqz adita sit ab intestato hereditas an fauor constitutionis debeat locum habere: Certe si intestatus decesserit /etcodicillis dederit libertatem: ppetere eam nemi dubiū ē. tunc em̄ pstitutiōi locum eē pba ostēdūt: cū nemo successor: ab intestato existat. ergo qz diu incertū sit vtrū existat an nō cessabit pstitō. si pō certus ceperit esse neminē existerit: tūc erit pstitutiōi locus.

C Ille qui repudiauerit hereditatez possit i integrū restitui iterum adire tamē adiectio semel facta z libertates non cessabunt.

C Si is qui i integrum restitui pōt abstinuit se ab hereditate: an qzuis pōt in integrum restitui p? admitti cōstitutio bonorum adiectio fieri: Quid ergo si post ad

o **C** Preferendā hoc est qz ppetent libertates.

p **C** Cogēda. i. accipiēda p fiscū.

q **C** Adita eēt.

Olim pūs fise ad mirtebat bōis nō adit? ab alio: et eēt adit? dūmō essent bona soluēdo. als aditio ab alio facta valebat. vt. ff. de fideicom. l. l. iij. S. pen. hodie idē fūctie admittunt vt. C. d. testamen. ma. l. si. S. penulti.

C Hoc rescripto.

r **C** Veniant. i. vendantur.

s **C** In pua. Eā libertate. Accur.

t **C** Successor.

Quid ex testamento vel ab intestato erit iste heres? Respond.

neutrum dici potest. Dic ergo hūc

anomalum succē

cessorez esse: sicut

illum qui succedit

hōi nō iplēti des

fūcti volūtate. vt i

aut. de here. z fal.

S. in oibul. col. j. z

iura sepulchroz

haber. vt bonoz

possessor. vt. ff. de

fideicom. l. l. iij.

S. finali.

v **C** Neminem.

heredem ab inte

stato **Aditio.**

puta qz repudi

auit: vel lapsus ē

terminus p̄fixus

ad instantiā petē

tis bona sibi adij

ci. Sed si soluz ad

instantiā credito

rum fuisse p̄fixus

haberet p̄o here

de. Ange.

Ubi is qui in.

C Fieri. Et in

deo. sic. vt. ff. de fideicom. lib. l. iij.

S. j. Accur. fuisde

florentia.

Successor anoz malus.

De successioneibus sublatiis que ac. Liber. iiii.

a Sed cum. Divisiones. id est casus.
b Constitutio. C. de testa. ma. l. finali.
c Species. Id est casus.

Cortis. De successioneibus sublatiis. Rubrica. C. supra vi.
sum est de multiplici specie successione. Sed qd sunt que
dam qd hodie sunt sublati: vt est illa qd fiebat p bonoz ve

diuisio

Rant aures. C. tot iste
titulus diuidit in
duas ptes. Pmo
tollit venditiones
z successiones q ex
eis fiebat. Seco q
fiebat ex senatu:
cōsulto claudiano
Secūda ibi. erat.

Nota

Emporio. i.
veditio: t vt seqt
sic. r. ff. d. actio. em
ptio. veteres. Ac.
Additio Qd facit
vt penale dispositi
tū in vno putaven
ne z e3
dēte habeat locuz
enā in emēte: cuz
sint correlatiua.

Nota

Ambages.
Nam pponēbat
creditor actionē: z
si cadebat a silla:
ba cadebat a cā.
Si pmo cadebat
bona debitorz ab:
sentis vt pntis ve
debat sua auctoz:
ritate. qd hodie n
est: vt h. z. C. d. for
mulis z ipe. l. j. z. h
f. Ordinaris.
Id est solemnia.

Nota

Expiret.
rūt. i. receperunt.
h Bona. Scz
ōmnia. vt. ff. quibz
ex causis l. posses.
ea. l. j. sed hodie p
mēlura debiti de:
clarati. vt i. aut. de
exh. z intro. re. s.
si fo. col. v. Addi.
Dic hoc verum

Nota

Libris. vt. ff. qui. ex cau. in pos. ea. per totuz z de
bo. auto. iudi. poss. per totum.
k Erai. Bachata: Id est capti. vel cecepta. vt enim
vino capitur vel bacho: ita et amore. Item furorē amo
mulier
si. legiti. s. illud. coll. vi. Additio Et maxime in iuveni
bus. vnde versus. Dilatat in teneris annis amor hof:
rantur
pes amemus. Est in canicie ridiculosayemus. ff. arit. ca.

Nota

De successioneibus sublatiis que ac.
hēbāt p bonoz veditioes:
z ex senatuscōsul. claudiāo.
Successio facta p veditio
ne bonoz debitorz ē hodie
sublata. Aretinus

Nota

De obligacionibus.
Continuat et diffinit ob:
ligacionem.
Angelus.
Anc transeamus
ad obligaciones.

Nota

De obligacionibus.
Continuat et diffinit ob:
ligacionem.
Angelus.
Anc transeamus
ad obligaciones.

Nota

De obligacionibus.
Continuat et diffinit ob:
ligacionem.
Angelus.
Anc transeamus
ad obligaciones.

Nota

De obligacionibus.
Continuat et diffinit ob:
ligacionem.
Angelus.
Anc transeamus
ad obligaciones.

Nota

De obligacionibus.
Continuat et diffinit ob:
ligacionem.
Angelus.
Anc transeamus
ad obligaciones.

Nota

De obligacionibus.
Continuat et diffinit ob:
ligacionem.
Angelus.
Anc transeamus
ad obligaciones.

cum in iuventute. extra de presump.
Substantia. Si pugebat se alieno sermo z cōtra
domini nunciacionem. vt. C. ad senatuscon. claudia. l. j.
De obligacionibus. C. hic incipit tertia pars princ.
cipalis diuisionis totius illius opus gratia comodioris
diuisionis z etiā materiariū. facit. l. cains. s. j. ff. de leg.

Cōtinu
nuatio
angeli.

Rat anpredicta
successioes oli z a
lie p vniuersita:
te successioes qly
fuerat bonoz ē
prio q de boīs debitorz vē
dēdis p mltas ābages fue
rat itroducta z tūc locū ha
bebat qñ iudicia ordiaria
in vni fuerāt s3 cū extra ordi
narijs iudicijs posteritas
vsa ē iō cū ipis ordiarijs iu
dicijs et bonoz venditio
nes expirauerūt s. z tantū
modo creditoribz datur of
ficio iudicis bōab possidere
z put vtile eis vñū ē) ea di
spōere: qd ex latioribz dige
stoz libris pfecti appēbit

ist. cum si ibi not.
Qm hic tractat b
tertia parte siue
de tertia materia
i quaverfaturus
nostrū. qm verfaē
circa tria: aut cir
ca psonas: aut cir
ca res: aut circa
actiones et obli
gationes. vt. s. de
iur. na. gen. z ciui.
s. fina. Vsqz huc
tractauit de perso
nis z rebus: vt di
cit glo. rubi. Igit
tur aliā z tertiam
partē faciē de
obligacionibus z
actionibus. z p cō
sequens de tertia
materia totius iur
ris ciuilijs. Areti.
Accursius aut sic
continuat istā ru
bricā. Dicit est. s.
de psonis lib. pmo
de rebz in scō et
frio vsqz huc. Nūc
de actionibz dz di
cere. vt. s. de iure
na. s. ff. sed qz obli
gatio mater ē acti
onis. vt. ff. d. pecu. li
cet. s. ea obligatio
iō pmitit b his ob
bligacionibus: z iō
dicit hic. Nūc rē.
Accursius.

Successio q fiebat p sena
tuscōsultū claudiāuz ē ho
die sublata. Aretinus.
Eratz ex senatuscōsulto
claudia. mifabilis pnuer
sitate acqfitio cū libera mu
lier fuili amorebachata: ip
sa libertates p senatuscōsul
tū amittebat z cū liberta
te substātā qd idignū nrīs
tēporibz eē existimātes: et
a nra ciuitate deleri z nō in
feri nrīs digestis pcessimz.

Cōtinu
atio aca
curis.

De obligacionibus.
Continuat et diffinit ob:
ligacionem.
Angelus.
Anc transeamus
ad obligaciones.

De obligacionibus.
Continuat et diffinit ob:
ligacionem.
Angelus.
Anc transeamus
ad obligaciones.

Anc transeamus
ad obligaciones.

De obligacionibus.
Continuat et diffinit ob:
ligacionem.
Angelus.
Anc transeamus
ad obligaciones.

De obligacionibus.
Continuat et diffinit ob:
ligacionem.
Angelus.
Anc transeamus
ad obligaciones.

et bene. scdo spectatioz e plur a cotinente. Itē primo dividit. scdo mēbra diuidentia exponit z sicyno modo ponitur ca. Ali aut ponit fm dnm Sul. sic ca. Ego iuris uolens uolens legalibus sulcari nutrimentis accessi ad iust. z talia uerba pposui corā eo. Adnevidi p continas tiones multiplices qd nūc est ad trac. d. obli. trāse iudū.

p deo dicitur mi z chi qd ē obligatōe frater. libēter di. in. obligatio ē zc. Omniū autez. Obligatiois posita diffinitōe hic ponit eius duplicem diu. que patz in f. a. d. u. z t. sciaf diuisio sumitur respectu iurū a qd pcedit obligatioq liber. scdo ho. pcedit a causis ppter quas introducunt obligationes. qz ois obligatio est ex pteu vel quasi zc.

Obligatio a est iuris byinculum quo necessitate astrigimur alicui soluede rei d secundum e nostre ciuitatē iura.

Ponit primam diuisio nem obligationum: quia a lique sunt ciuiles: alique ptozie.

sed per exceptionem. vt. ff. de condi. inde. l. iulian. scia latione enim est de iure ciuili. cū oia iudicia sint de iure ciuili. et scia. Obligatio ciuilis non ad heret seruus: cum nil sint inspecto iure ciuili. vt. ff. d. re. in. l. serui. z. l. qd attinet. Itē filio contra patrē uel econtra nō nascit. vt. ff. de p. d. inde. l. frat. afratre: cū inf eos non possit eē iudi ciū. vt. ff. d. iudi. lis iure ciuili ipediūa ter rōne patrie potestatis. vt. s. bpa. po. s. ius aut. Accur. Admo. hodie. in i aduēticijs foze nascit ciuilis obligatō: qz ius dū

Omniū autez obligatio nū sumā d diuisio s iduo genera deducit. namqz aut ciuiles sūt aut ptozie. Ciuiles sūt q aut legibz hōstitu te: aut certo iure ciuili pprobate sūt. Pretorie sūt qz p tte: que ēt honorarie uocāf

rante patriā pteate contra eū non exerceatur. Ange d. Rei. Uel etiā facti. qz uerbū rei gñale est. vt. ff. si cer. pe. l. i. in. fi. et. ff. de ver. sig. l. rei. Admo. Noia apz pellatione rei facti contineri. ex quo dixerit aliq q si statuto caueatur qz pro quacūqz petita soluat solid⁹ p libra qz habeat locū in facto petito: qd uerū limitat hic. Bal. qn tale factū petitiū erat estimabile. vt librum scribi: domum edificare: vt fossā fodi. Si aut eēt inestimabile. vt facere ptozie: cōsentire: tunc nihil esset soluedū: qz uerba statuti debēt intelligi in casu possibilis: hoc est quo res estimari possit. l. non solū. ff. de actio. z obli. z. l. si ideo. C. ad sille. xpo.

Scdm. Stud scdm potest referri ad totam diffinitionē. q. d. obligatio sic diffinitur fm iura romana. i. fm leges. et sic ciuiles et naturalis hic simul diffinitur. Uel dic q referit tm ad principiū. i. iuris uinculū. Et qd dicit quo astrigimur. l. qnqz: vt qn est ciuilis z natural. qnqz non: vt qn est naturalis sola: uel ciuilis sola. z fm hoc quelibet diffinitur hic: non etiā naturalis uel ciuil sola. Uel dic q ponitur remouet hec dictio fz. q. di. illa obligatio ē iuris uinculum q est fm ius nō s ius. ff. de uerbo. obli. gñalit. z. l. ueluti. z fm hoc referit ad p mū. Uel dic q referit tm ad illā dictionem soluede. nam fm ius sunt faciēde solutiones vt res eque bona soluantur vt. ff. si cer. pe. l. cū quid. z. ff. cōmo. l. iij. s. si res. Itēz cōgruo loco z tpe. vt. ff. de sol. si soluturus. Itē de euictio ne p mittit: nō uidet soluede. vt. ff. de hb. obli. l. iulian⁹ s. qui sūdū. z. ff. de p. d. cā da. l. fi. z de euic. l. ij. Item p cōpetēs actiones z iudices fiat solutio: alit nō ualet scia nec solutio fieri dz. vt. C. si a nō compe. in. l. fina.

Omniū. Sumā. i. pma. uel sumā. i. breuis. sic. s. de iure perso. in. p m. est em qnqz maior. vt. j. eo. s. fina.

Diuisio. Diuisio ē inuērabilis: a tie breuis pposito. diuisio ad multa facit. vt dixim⁹. p. p. m. s. p. diuisio

Legibus. vi legis a quille obligatio. vt. j. ad. l. a. quill. in. p m. Itē de pauperie per legē. xij. tabularum. vt. ff. si qua. pau. se. di. l. j. respon. Item furti nec manij festi. vt. j. de noz. s. sunt autem. Secus autem est de furto manifesto: quia illa obligatio est pretoria. vt. j. de perpe. et temp. ac. s. furti quoqz.

Iure ciuili cōprobate. vt sunt obligatiōes iure gentiū inuēte. vt. s. de iure na. s. ius autē q a iure ciuili sunt cōprobate. vt. ff. de iusti. et iur. l. ius ciuile.

Cōstitut. Ut obligatio ex furto manifesto. vt. j. de perpe. z tēp. ac. s. j. Itē ex rapina. z ubi cūqz ptoz al quā obligationem induci: vt p m. multos titulos. vt ff. de iusti. z iu. l. ius autē ciuile. s. ius pretorium.

Honorarie. Quia pretoria honores gerebant p. ij.

Obligatio daz ē ciuilitm qdā naturalis em qdā ciuilis z natural simul. Diffinitio bēa quertē euz suo diffinito

Additō

Obligatio effectualis hz radice naturalē z ciuilem.

Obligatio ciuili mo. tol. obli. s. i. als. s. item per acceptilationē. Itē per accepti-

lacione et scia. Obligatio ciuilis qbusdā personis non ad heret.

Diuisio onis dif finito.

quod dic. vt. 3. de iu. natu. §. p. rorum.

a Sequens diuisio. Scilicet obligationum.

b Ex actu. vt. j. vlt. ad ti. de obli. q. ex q. i. actu.

c Ex quasi contractu. vt. j. de ob. ex quasi actu. Sequentes duo titu. vlt. ad quartu lib. sūt cōes. scz per quas perso. no. ob. acqui. z quot mo. tol. obli.

d Ex maleficio. vt. j. de ob. ex malef. vlt. ad ti. de ob. ex quas si malef.

e Ex quasi maleficio. vt. j. de ob. ex quasi maleficio. Et subaudi aut ex varijs si guris causarum. vt. ff. de act. z ob. l. j. in punci.

f Quis est. Ex contractu. pro p. rorum quo ad ius contractu.

vt. hinc inde nascitur obligatio. improprie quo ad alios. vt. ff. de verbo. signifi. l. labeo. sic. ff. si cer. pe. l. certi conditio. in prin. et de offi. procon. et leg. l. j. Additio. Nota appellatione contractus intelligi proprie contractum vltro citroq. obligatoriu. pro quo. l. labeo. ff. de verb. signi. Et quo dicit Bal. q. si statuto caueatur q. qui non petierit debitum ex contractu infra decem annos: cadat a iure suo no. habet locum in creditore ex mutuo. Ne no. est proprie contractus cu. solum recipiens obligatur non autem numerans. Chusio.

g Quis est. vt. 3. Accursius.

h Re contrahuntur. vt. j. titu. proximo.

i Verbis. vt. j. u. j. vlt. ad ti. de lit. obli.

k Litteris. vt. j. de lit. obli.

l Consensu. vt. j. de obli. ex cōsen. cu. se. tit. Sed q. est differentia inter actione: z obligatione z contractu? Rñ. contractus est verboru. pceptio vel cōsensu. vt. p. r. ff. de p. r. obli. l. stipulatio. §. stipulatio. z est facti. vt. ff. de cur. fur. l. cōfissio. ff. si. Obligatio est q. inde nascitur vt. ar. ff. si cer. pe. §. circa finem. Actio est quod postea inde surgit: sic nullu. est alteru. vt. ff. de pecu. licet. §. ea. z. j. ti. ff. in prin. et hec duo sunt iuris. vt. in diffinitionibus patet.

Quibus modis re datur obli. Cōtinuatio istu. titu. ad precedentē patet. §. titu. pri. in fi. Brerinus. **R**es. Primo ponit de mutuo. Secundo de indebito soluto. Tertio de cōmodato. Quarto de deposito. Quinto de pignore dato. Secunda ibi. in §. Is quo q. Tertia ibi. Item is. Quarta ibi. Preterea. Quinta ibi. in §. Creditor quo q.

Re contrahitur. Caus. C. Po. ca. sic. Dixi iust. dñe §. dixisti michi q. obligatoriu. q. ex actu nascitur: q. t. tuo: sūt species. Quartu prima est q. re contrahit obligatio: Dñe p. deo dicit michi qualr re contrahit obligatio re. Sed dñe p. deo in quibus rebus cōsistit mutui dario? Ad hoc rñ. impe. q. mutui dario cōsistit in his rebus q. cōsistunt pondere numero z mensura: veluti vino oleo frumento zc. hoc est in rebus istis q. sunt vt. quantitas. no. vt. spēs quas res aut in numerādo. z hoc refertur ad pecuniā numeratā: aut in metiēdo. z hoc refertur ad vinu. oleu. z frumentu. aut in ap. pēdēdo. z hoc refertur ad es aurū z argētū. in hoc da.

mus. vt. accipientium fiant. z de natura mutui est. vt. non idem corpus reddatur. sed q. in eodem genere Transit em dñum re in mutate in accipientē: licet res ne aut de corpore equiualeat in eodē genere. Ideo em si mutuū. quia de meo fit tuū. Sed dñe vos tota die loquimini de contractu mutui. sed pro deo q. actio

tractu f. sūt dispiciam? hax eque q. t. tuoz sūt spēs aut ei re h. trahunt: aut h. bis: aut litteris: aut cōsensu: de q. bus singulis dispiciamus.

Quibus modis re trahitur obligatio.

Obligatio ex mutuo cōtrahitur rez i. his reb? pōdere nūero vlt. mēsurā cōsistunt. Et dicit mutui q. de meo tuum fit. Arctius.

q. q. q. re trahit obligatio. §. dicitis michi si p. r. q. Rñ. impe. re trahit zc. Et q. cōsistit primo in mutui dario: ideo q. r. deter. in q. b. cōsistit mutui sine mutui dario ibi. Mutui. Cōsequēter modum designat. z addit rōnē quare sic appellat ibi. Un. zc. In fi. dicit q. actio ex eo nascit deter. z ita q. q. p. r. p. r. i. hoc cōtinent. Is quoq. hic ponit scōs modus qualr re cōtrahit obligatio. Unde po. sic ca. Dixi impator. Dñe iā bene vidi qualr in mutuo re trahit nec alio modo. Ad hoc rñ. dñs impe. q. sic. q. no. solū qui mutui acceptit re obligat. sed etiā ille qui indebitū sibi p. erroze solutū recipit re obligat. vñ si aliq. putat se t. t. b. teneri. in. c. cū in veritate no. teneat. z illa tibi solue rit: re obligatus es ei. z p. perit sibi cōtra te cōditio in debitu. q. datur p. p. r. indebita soluta. No. ab eo q. in debita recipit a sibi soluere p. erroze poterit condici p. cōditionē indebiti: sicut ab eo q. accepit mutua pecuniā pōt illa pecunia cōdici p. cōditionē certi spālis de mutuo. z ita nūc ista duo patria sūt in effectu et in modo obligatiōis. Sicut em qui mutua pecuniā recipit tibi re obligat z potes ab eo pecuniā recepta condici p. cōditionē certi spālis de mutuo. sic z iste qui in debitu recipit ab eo qui indebitū soluit p. errorem re obligat. z ab eo pōt pecunia illa p. dci. Sicut ergo patria sunt in ponēdo siue in affirmādo. sicz patra debet esse in negādo. vñ sicut pupillus si sibi mutua re pecunia no. tenebit si indebitū sibi fuerit solutū. In fine q. q. d. iniuria videt fieri huic sp. ei: eo q. ponit in spe cie q. ex contractu oriuntur eo q. ille q. indebitū soluit: credens se teneri: cū tamē no. teneatur magis in tendat distrahere negotiū q. trahere eo q. solutum intendit deliberare z hec dicit. Item is cui zc. Expe. ditis duob? modis q. b. re cōtrahit obligatio. §. p. com. modatū. Si em res alicui v. r. d. g. r. a. def. i. cōmodetur re obligat z teneat actio cōmodati. Sz di. aliq. dñe satis p. r. silitudo inter illu. q. recipit mutuū: z illu. q. re cipit cōmodatū. q. v. r. z re obligat: sed si placet dica tis michi q. est dñs inter eos? frat. (b. ipse) dñs ē: q. q. mutuū recipit: fit dñs rei mutuate: si dñs fuerit ille qui rē sibi mutua uerit: q. aut cōmodatū accipit. no. fit dñs rei cōmodate. vñ teneatur restituere idē corp. quod accepit. Dñe in. dixi ego nunqd. alia dñs inter eos recipitur: v. r. q. dixit ipse. Ille enim qui recipit mutuū re obligatur. z ab illa obligatione per casu for.

Contra-
cr: obli-
gatio et
actio dif-
ferunt.

Conti-
nuatio
diuisio.

85

Quibus modis re contrahitur obligatio. fo. cxv.

tuisti nequaquam liberat. sed in illo qd recipit modatum: qm is exacta custodia tenet prestare circa re sibi comodatam. si tñ ea p casu fortuitu amiserit nō tenet. et hoc verū est. nisi culpa sua pcessit ca. illuz. Sz dñe. p deo ponatis mihi exemplū de culpa fortuitu casu pcedere. Libentē dicit ipse. Si ego tibi cuphos meos argenteos modauē rim. vt eis domi-

tervicios tuos qd ad cōmūtū iuita: ueras vtereris et tu eos tecū pegre potastū: si postea aliq cāu fortuito amiserit: teneberis eo qtuā culpa pcesserit ca. illuz. z. h. di. **C**ōmodatū zc. **Q**uestiua in. **W**omine. p deo dicat michi qñ dñs res p pnie modata: fff dicit ipse. Res tñc bñ cōmodata. ppe esse qñ nulla merces interuenerit: q tñc si merces interuenerit dicere potū: locata vel pducta: qd nō est in modato: qz cōmodatū d3 esse gratuitū. z. h. di. **P**etereā. hic psequitū. quartū modū q dñtur re obligatio di. q pter p dicitos modos re dñtur obligatio. s. in deposito. Cñ si tu rem tuā penes aliquē deponeris ipse re tibi obligat. z cōpetit tibi actio. depositariū nō tenet: nisi de solo dolo subaudi z de lata culpa: de alio vō nō vñ si re depositā per modicā culpā amiserit depositariū nō tenet. qz est qd imputef deponēti. Sive em facultati iputari d3 et qñ q re suā custodiēdā amico tradidit negligēt. h. d. **C**reditor esse zc. **N**ō solū dicit qtuor modis re dñtur obligatio: s3 et creditor q pign⁹ accepit a debitore re obligat z tenet de ea re restituēdā quā accepit pignoz ticia act. Sz dñe dñi g tenet ne leui culpa: Rñ. q nō. qz pign⁹ vñ iulq gra datū ē creditor: vt mag⁹ pecunia sua in tuto sit: z debitor: qz foian nō crederet ei pecunia: z ppe ea sufficit vt exacta diligētā adhibeat. z hec ē illa quā reb⁹ suis adhibē sol3 quā si pstitit qñ pign⁹ amiserit nō tenet. z nihilomin⁹ creditū petē poterit. h. d. **a** **R**e contrahitur. In primis nota vestiri pactum id quod est nudū. vt. modis. **U**erbis. vt. j. i. f. Litteris. vt. f. delit. obl. Cōsensu. vt. j. de ob. ex cō. **C**oherentia factus vt si iuxta contractū apponatur a: liquidum pactum ante vel post. vt. C. de pac. petens. z. ff. de pac. l. iuris gentiū. Sz quinnimo. Itē interuentu rei vt in factibus innotat: qbus nascit actio demū refecta. vt. C. d. re. per. ex placito. Sz qd differē ea vestit re ab ea qiteriētū rei vestit: Rñ. pma h3 vestimentū et robur statim cū nascitur. nā tacite agit vt reddatur mutū vel cōmodatum. ff. si cer. pe. cum quid. Sed in alia dudum forte postea qñ res traditur. C. de pac. petens. et. C. de re. per. in. ex placito. Et adde duos modos vt no. di. s. quinnimo. scilicet qñ vestitur legis autilio quod est quotiens nudum pactum actionē parit. vt in donatione. vt. ff. de pac. l. legitima. Item rei pncipio: vt in pollicitatione facta reipublice. vt. ff. de pollicit. l. j. Accur. Item vestitur pactum auctoritate legis. vt. C. de donat. si quis argentum. sed iste modus comprehenditur sub predictis. Item iureiurando. vt. ff. de ope. libe. vt iuris iurandi. **Ad dno. (1)** Et dñ pactū nudum quod stat in puris simibus conuentionis. atqz si transit in propriū nomen contractus: vel formam seu

Extrahit obligatio veluti ex mutui datione. Ab utui bñ obligatioi his reb⁹ pstitit q pōdē: nūe ro mēsurate pstat: veluti vi no oleo frumēto peccita numerata ere argēto auro qd res aut numerado aut metiēdo: aut appendendo i hoc damus: vt accipientiū fiant. Et quandoqz nobis non eedē resqz alie eiusdey

solēntatem. vel causam per quam robur z efficaciam assumit erit vestitū. Angelus.

Mutuū. Not. qz qtuor debent esse in mutuo. nā: Mutuū: tur vt ad hoc sit inuenta vt mēsurat vel ponderat vel qtuor: i numeret sicut est in pecunia. vt. ff. de cōtrahē. emp. l. j. sunt ne: Itē puetudo. Itē aptitudo vt ad numerū vel ad pon cessaria dñe nature apre tur. Item actus. scz vt betur fm naturā suā. nā si de dero pecuniaz in sacculo nō numeratā vt tantūdem reddas nō erit mutuz sed innotatus contractus. Vide hos cas. ff. si cer. pe. l. ij. s. ij. **C**ōdēre. ff. si cer. pe. l. ij. s. ij. **S**ol. ibi large accipit nōm pecunie. vt. ff. de le. ga. j. talis. Accur.

Si soluit non debetur p errorem re cōtrahitur obligatio: sicut et in mutuo pupillus tñ sine tutoris auctoritate non obligat. Aretin⁹. **I**s qz qui nō debitu accepit ab eo q p errore soluit re obligat datur qz agit

Numerando. vt pecuniam. **D**etendo. vt vinum oleum frumentum. **A**p ppendendo. vt ere: z argento z auro. Sed qd si libat ad pondus dederit: Rñ. non est in mutuo: qz consideratur puetudo z aptitudo et natura rei tal. sic. ff. eo. l. ij. s. j. Item qd si pecuniam in sacculo vt speciem: Rñ. non est mutuum qz actus mutuo similis erigitur. vt. ff. de lega. j. plane. s. ij. **E**t quandoqz. Incidenter enim qñqz eadem: qz non indiget ea. vt ar. ff. si cer. pe. l. qui pecuniam. sed cū accipit eius debet esse propofiri vt aliud reddat. vt. ff. si cer. pe. l. ij. in prin. Accur.

Qualitatis. i. bonitatis quod tacite semp prestumitur agi. vt. ff. si cer. pe. l. cum quid. s. ij. **U**nde. Quia fit accipientis. Accursus. **T**uū fiat. Cōponit enim ex integro z corrupto: vt hic. z. ff. si cer. pe. l. ij. s. appellata. Et nota qz l3 deseruire nomini: qnoia debent esse cōsonātia rebus. vt. s. de dona. s. est z aliud. Et nota reconciliari mutū tribus modis. vt not. ff. si cer. pe. l. ij. s. ij. et. f. e. s. rem is. in glo. **Ad dno.** Quibus adde duos alios modos scz propter supuentiam dñi in mutuantēz ex causa de preterito. vt. l. proinde. ff. si cer. pe. Item ratipabitione secuta. vt. l. si procurator. ff. de condit. inde. et hec vera in mutuo mere naturali. als mere civili cursu biennij. Item civile cui natura cooperat reconciliatur stipulatione: siue pcedat siue sequat. vt per Ange. hic.

Condictio. Scz certi specialis que de mutuo datur que appellatur a quibusdam si certum petatur. vt ff. de tritica. l. j. Sed dicitur conditio certi ex mutuo spe ge. h. ca cialis dicatur. Et z alia generalis que datur ex omni causa z ex omni contractu ex quo certum petitur. vt. ff. C. de in eo. l. certi conditio in pin. Sed nunquid ad interesse un. si datur certi conditio? Quidam dicunt q non. vt. ff. si qd pulau. in us vo. non te. l. fina. Nos dicimus q sic. et. qd. l. di. **N**ō est certū conditio dic. i. certi conditio que datur ad in interesse quod est incertum. z est ratio: qz licet prima facta pte a cie sit incertū certificatur tñ p iudicem. vt. j. de acti. s. ctoz qz curare. z secus si ad factum qz etiam in finia non certitas in fidatur quantitas. vt. ff. de verbo. oblig. vbi autē. s. qui teresse: id quod. z. ff. de re iudi. si quis ab alio. s. fi. sed ipse m. **I**s quoqz. Per errorem. Aliud si ex certa scientia. citat ad vt. ff. de condit. inde. l. j. z. ff. de re. in. cuius per errorem z iudicez p. ij.

Mutuū: qtuor: i numeret sicut est in pecunia. vt. ff. de cōtrahē. emp. l. j. sunt ne:

Cōsuetudo: a lia ma i m. auro sunt pñ derada

Mutuū vñ ppo. nūc.

Et p hoc alle gat An ff. de tritica. l. j. Sed dicitur conditio certi ex mutuo spe ge. h. ca cialis dicatur. Et z alia generalis que datur ex omni causa z ex omni contractu ex quo certum petitur. vt. ff. C. de in eo. l. certi conditio in pin. Sed nunquid ad interesse un. si datur certi conditio? Quidam dicunt q non. vt. ff. si qd pulau. in us vo. non te. l. fina. Nos dicimus q sic. et. qd. l. di. **N**ō est certū conditio dic. i. certi conditio que datur ad in interesse quod est incertum. z est ratio: qz licet prima facta pte a cie sit incertū certificatur tñ p iudicem. vt. j. de acti. s. ctoz qz curare. z secus si ad factum qz etiam in finia non certitas in fidatur quantitas. vt. ff. de verbo. oblig. vbi autē. s. qui teresse: id quod. z. ff. de re iudi. si quis ab alio. s. fi. sed ipse m. **I**s quoqz. Per errorem. Aliud si ex certa scientia. citat ad vt. ff. de condit. inde. l. j. z. ff. de re. in. cuius per errorem z iudicez p. ij.

Pactuz nudum sex mo: dis vestit tur.

C. de iur. fac. igno. est quis. Accursus. Additio. Ex quo nota modum concludendi esse quod indebitum soluit per errorem iuris vel facti put fuerit: et est necesse hoc expiare: nisi qualitas pnone agentis esset causa vade conditionis. vt in pupillo: in demente vel furioso. Ange.

Coditio idebiti ad qd dat.

ppter indebita soluta si facta sint accipiētis. vt. ff. eo. l. indebiti. §. i. alias nulla coditio dat nisi dñum sit traslatu. vt. ff. v. usufruc. que admodus. ca. l. fi. et. j. de act. §. sic itaq. et. §. apppellam. Item ad augmenta naturalia. vt. ff. eo. l. indebiti. no ad ciuili. vt. C. eo. l. j. et in sum locupletior est accipiens si bona fide pcept vt. ff. e. si no forte. §. libertus. als si scies accepit i totu. vt. ff. e. l. i. summa. §. si fuit. z qñq. furti. vt. ff. de p. di. fur. l. qm. Alibi dicit ibi.

contra eum pppter repetitionem coditicia actio. Nam perinde de ei b z ab eo pot dicit si appetenti dare oportere ac si mutuū accepisset. Aut pupillus si ei sine tutoris auctoritate indebitū per errorem datum est: non tenetur indebiti conditione magis quam mutuū datione. Sed hec species obligationis non videtur ex contractu consistere: cum is qui soluendum datur: magis voluit negocium distrahē quam prahere. Qui recipit comodatum obligatur re z differit a mutuo

Ab eo. Scilicet qui soluit. Si apparet. Si id est quod. Sed videtur hic dicitur primo appareat indebitum. et sic probet ante factio proponatur. z ita antelitem contestatam quod est falsum nisi in casu. vt. C. de testi. in autent. sed et si quis. Sed respon. hoc verbum potest quod hic est in elligatur cum effectu. scz vt condemnatur reus. Accepisset. Ut tenetur nisi in casibus: vt si soluit ex causa que infirmitate crescit. vt. C. eo. ea que. Item ex causa pietatis. vt. ff. e. cū is. §. si mulier. itez trasactionis. vt. ff. e. in summa. ite rei iudicat. vt. C. e. l. i. Itē sciencie vt. ff. e. l. j. z hic dicit. Itē iuramentum. vt. j. de acti. §. itē si qd postulante. Et als vt not. j. de obli. ex quasi p. §. si. et etiam. in. l. eleganter. §. fina. ff. de condi. inde. Unde pupillus. Sed si pupillo solueris indebitum per errorem credens teneri non potens contra pupillum agere conditione indebiti ex mutuo. sed ista obligatio non videtur ex conditione descendere: quia soluit pupillo per errorem.

Mutuū q. neutra: nisi sit factus locupletior. Datione Sed qualiter tenetur ex mutuo? Distiguntur aut est infans: et tunc nullo modo tenetur. vt. ff. e. l. ad pupillum. et. ff. de ac. et obli. l. pupillus: aut maior: infans: et tunc si tutor pmittat: nullo iure debetur. vt. ff. de auct. tu. pupillus. si alij pmittat et sine tutore naturaliter tantum tenetur. vt. ff. de noua. l. i. si cum tutore: etiam ciuilitate z naturaliter obligatur: sed restituitur. vt. ff. de auct. tu. l. impubes. et. C. si tu. vel cura. inter. per. to. Et in adulto habente curatore idez quod in pupillo. vt. C. de in integ. resti. mil. l. si curatore. aliter. i. si curatorem non habet ciuilitate z naturaliter tenetur. (i) sed restituitur. Et hec omnia sunt verba: nisi factus sit locupletior: vel q. sit salua pecunia: vt in alia rem versa. vt. ff. de sol. l. in pupillo. tunc enim tenetur ciuilitate z naturaliter: cum effectu. vt. ff. e. l. natura. §. si. et. l. se. z ff. de mo. l. iij. his ergo eiusdem modis z de indebitis tenetur: vt hic dicitur. Et nota similitudines

Solus actione ex eo et ad eum aliqd p ueretur in tunc coditione si ne ca vt ad exhibendū: vt. l. iij. p. n. ff. de mo. l. iij.

inter mutuum et indebitum. quod valet ad multa. vt. ff. eo. indebiti. §. j. z. ij. vbi reconciliatur indebitum eiusdem modis quibus mutuum. Alio (i) Nisi contrahatur super re cuius alienatio est interdicta: q. non obligare tur sine decreto. l. ad resoluendā. C. de p. mino. Ang. Ang. §. i. Et contractu. Nec est. immo ex quasi contractu

quod i comodato non transferret datus nec tenetur de casu fortuito nisi culpa eius pcedat casus: quod si gratis pcedat alias si cuius merce se est locatio usus. Arretin. Itē is cui res alij vtenda dat. l. i. comodati re obligatur: z tenetur comodati actione. Sed is ab eo qui mutuū accepit longe distat. Nam quod non ita res dat vt ei fiat: z ob te de ea re ipsa restituenda tenetur. Et is quidem qui mutuū accipit: si quolibet fortuito casu amiserit quod

vt. j. §. ob. ex quasi contractu. §. itez is. Aliquid tamē tacite geritur pppter quod est positus hic casus inf obligationes ex contractu. vt. ff. e. si in area. j. rii. z. ff. com. mo. si is q. §. vlti. h. Itez is cui. q. d. non solum in duobus superioribus casibus scilicet quando alij quis accipit mutuum. vel quando accipit indebitum obligatur re: sed etiam in hoc casu. Accursus. Not. q. si comodauero ti

bi rem aliquam re obligaris vt possim contra te agere comodati actione. Sed differentia est inter illum qui mutuū accipit: et illum cui comodata est res: q. si comodauero tibi equū meum ego non do tibi eū vt tuus fiat. z ideo teneris michi de eadē re restituendā. secus in mutuo. quia si mutuanus abinon teneris michi redere eandē rem: sed aliaz rem eiusdem nature eque bonam. Alia est differentia: q. qui mutuū accipit si casu fortuito amiserit quod accepit mutuo: veluti incendio: ruina: naufragio: aut in cursu latronum. vel hostiū: nichilominus possit agere et eum ex mutuo. Sed comodarius d. ligetur de custodire re sibi comodata: nec sufficit si adhibeat talē diligentiam in custodiendo qualem in suis rebus solet adhibere: si alius hō diligentius potuerit custodire. Si hō pppter maiores casus comodarius re sibi comodata amiserit non tenetur: dū tamē pppter culpā suam casus iste non euenerit alioquin si tibi comodauero ciphum meum vt haberes in domo tua: tu forsitan tecum in peregrinatione attuleris: z in cursu latronum amiseris: vel naufragio: teneris michi de eo restituendo: vel ad eius estimationem.

Comodatus et mutuū differunt dupl. Casus fortuiti

Datur. i. tradit quod dare est dñum trāsferre. vt. l. Additū vbi autem §. si. ff. de p. bo. obli. et. j. de actio. §. sic itaq. quod non fit in re commodata. Chysofo. Namq. prima dñia inter mutuū z comodatum. Uterius fiat. quod est in mutuo. De ea re ipsa. quod non est in mutuo. Restituenda. etiam non deteriorē. alias non videtur reddita. vnde tenetur ad interesse. vt. ff. com. mo. l. iij. §. si reddita. Et is quidem. Secunda differentia. Mutuū accepit. h. nota mutuū esse triplex. Nam: Mutuū naturale tñ scz qñ fit numeratio sine stipulatione de soluendo. Ciuile tñ qñ stipulatio inuenit de soluendo sine numeratione. Ciuile z naturale qñ numeratio et stipulatio interuenit. vt. ff. cer. pet. l. ij. Itē Nota q. deficit Mutuū mutuu ratione rei: vt in fure. vt. ff. e. l. ij. §. mutui. z. §. deficit appellata. z rōne pnone. vt. ff. si cer. pe. l. i. a furioso. et triplex. ratione dñensis. vt. ff. si cer. pet. l. i. si ego pecuniam.

Mutui receditur pbi bus modis.

Comodatario de qbul tenet.

et. l. si me z tibi. Receditur autē mutui cōsumptio ne. vt. ff. si cer. pe. l. nā z si fur. stipulatione. vt. C. si cer. pe. l. q̄uis. yscapione ad instar aliene pecūie date in dorem. vt. ff. de iure do. l. poculus.

A Naufragio. hic nota fortuitos casus melius q̄ in aliqua lege. sic enumerant aliq̄ casus. C. de pig. ac. que fortuitis.

B Exactam. a lias exactissimam et sic ponit positi uis p̄ suplatiuo. Et distinguit q̄ in terdū solus dolus venit in comodato: vt si commodato yrou mee vt com̄ p̄yemat ad me: vt. ff. eo. si vt certo. §. nūc videndū. z §. in eodē. Quā doq̄ dol⁹ z culpa leuis: vt si comodato tibi ciphum vt q̄munes anni in uentur ad cenaz vt. ff. eo. in reb⁹. §. hoc ita. In eodē leuissima: et hoc generalit̄ vt hic. In eodē casus. vt si culpa p̄cedat casus. vt. hic sequitur. et. ff. eo. in reb⁹. §. alioqui.

Ad duo. Si queratur an incommodato commodatarius teneatur de dolo / lata culpa / vel leui. dic ex me te docto. in dicta. l. si vt certo q̄ si cōtractus celebrat gratia dantis: tunc recipiens tenetur solum de dolo et lata culpa. Sed si gratia recipientis tantum tunc tenetur de dolo et omni culpa sed non de casu fortuito: nisi culpa p̄cedat casum vt hic. Si gratia vniusq̄ tunc de dolo z lata culpa et leui. Quid si res commodata sit cōsumata anteq̄ commodetur: dic q̄ cōsumatio semper addit vnam speciem obligatoris p̄me. vt per glof. et Bartho. in dicta. l. si vt certo z. l. in 3lo. z Chustoforum p̄ocum.

C Et. Scilicet commodatario. **D** Casus. Scilicet alios.

E Mercede. Sic. j. locati. §. si. sic. j. man. §. si. **F** Comodatū. Comodatū est si dedi tibi rez meā vt vitaris nec inde accipi mercedē: si vero merces inueniat erit locatio z conductio: gratuitum enim de gñalis. her esse commodatum: ideo teneris ad exactissimam diligentiam. sic. j. locuti. §. si. sic. j. man. §. si.

Comodatario de pbi bus modis.

P Preterea. Id est preter in iudicatos modos accipiens depositum re obligatur. Unde si depositus p̄nes te rem meam michi obligaris z possim agere contra te actione depositi ad rem michi restituendam: et teneris ex solo dolo si dolum commiseris: sed si negligēter custodieris non teneris. Et ideo si depositarius re sibi depositā per negligentiam suā amiserit furto: de

bet sibi imputare qui custodiendam rem suam amico uo tradidit negligenti. vt dicitur in fine huius. §.

D Deponit. i. custodienda datur. vt. ff. de positi. l. j. **D** Dolo. Nota in deposito solum dolum venire: vt hic. et. ff. de positi. l. j. §. illud. Item veni lata culpa q̄ p̄ dolo accipiunt. vt. ff. eo. q̄ neris. Quandoq̄ leuissima: vt si hoc fuerit pactus: vt. ff. e. l. j. §. sepe. Item si fuit in culpa quia portauit rem depositam per locū periculosus: vt. ff. cōmo. l. in reb⁹. §. i. et. l. si vt certo. §. interdū. Item mora facta in restitutiōe. vt. ff. de positi. si i alia. §. si. Et hic et superior similitur tenetur de casu. **Redmo.**

C Depositari⁹ obligat re z tenet de dolo. h. d. Aretin.

P Preterea et is ap̄d quē res aliqua deponitur h̄re obligat. tenet z actione deponit: q̄ ip̄e z de ea re quā accepit restituēda tenetur. Sz is ex eo solo tenet si qd dolo commiserit. culpe k̄ aut noie i. desidia ac negligentie nō tenet. Itaq̄ secur⁹ ē q̄ parus diligent̄ custoditā rem furto amiserit: q̄ qui negligent̄ amico rez custodiendam tradit / non ei: h̄ sue facultati imputare debz.

C Creditor ex pignore re cepto obligat re: z tenet solum de leui culpa. Aretin⁹.

C Creditor quoz qui pignus accepit re obligat: q̄ z ip̄e de ea re quaz accepit restituēda tenet actiōe pignoratitia. Sz q̄ pign⁹ vniusq̄ gra datur: z debitorz q̄ magis p̄cūta ei credere z creditorz q̄ magis ei in tuto sit creditum. placuit suffi

ud latam culpam. vt non intelligere quod omnes intelligunt. vt. ff. de iur. z fact. igno. l. regula. §. si filius. et de verbo. significatio. l. late. Aliud leuē: vt desidia et negligentie: vt hic. Aliud leuissimam. vt si quocumq̄ modo potuit p̄uidere et non p̄uidit: vnde furtum fieri non potest sine leuissima culpa. vt. ff. pro socio. l. cum in duobus. + vel incendium nasci: licet non noceat inculpabilibus: vt. ff. de offic. p̄fecti. vigi. l. iij. §. i. et. ff. de pericu. et commo do rei vendi. l. si vendi tā. et. §. p̄xi. §. Aliud casum fortuitum qui scilicet p̄uideri non potest. vt. §. p̄xi. §. et. C. de pigno. actio. l. que fortuitis.

C Creditor. Creditorem accipe ex omni causa. vt in autent. de fideiussozi. §. fina. et. ff. de verborum significacione. l. si cui.

A Accipit. Nota caute ponit accepit: aliter non dicitur re obligari: sed pignus creditoriam nuda conuentione tenet. vt. ff. de pigno. act. l. j. et hypothecaria sibi nascitur ad pignus illud persequendum. vt. j. de acrio. §. item seruana. **Ad duo.** Pro hac glo. vide text. in l. grege. §. in superficiali. ff. de pigno.

A Actione pignoratitia. Que nascitur demum soluta pecunia. vel alias satisfacto: vt. ff. de pig. ac. si rē. §. hypote omnis. Sic in actione tutelē quedemum h̄nt: tutela p̄ iij.

Dolus Culpa lata.

Culpa leuis. Culpa leuissima.

Chile uissima tñ ad a huc ē ca lus fer tuit⁹: se cus si sit leuis et sic intel ligit q̄ no. in l. ff. nau. cau. sta.

Actio caria e

Actio
tutele
qñ na-
citur.

nascitur. vt. ff. de tu. et ra. distra. si tutor. §. fina. z. l. se-
quen. licet quidam dicunt etiam prius eam nasci. sed
non impentari. vt. no. in di. §. omnis.
a **Extracta.** ppue ponit nō p suplatio. vt. §. e. §.
at is. nō est tenetur de leuissima. vt. ff. de pig. ac. l. si cū
venderet. §. venit. z. l. lequē. Accursus.

b **Quā.** Scz
eractā diligētiā.

c **Fortuito**
casu. Sed qñ p
babit hūc caluz?

Rñ. creditor pro-
bat se amississe. vt

C. de pig. act. l. si
creditor. Itē de-

bitor. pbabit do-
lum vel culpam

creditorē pmissis-
se. vt. ff. de pba. l.

in exceptioib⁹. et
l. qñ dolo.

Sed tertio credi-
tor probat casū si

vult euadere. l.
licet Bulgari ali-

ter distinxerit. vt
no. dic. l. si credi-

tor. Accur. **Addi-**
tio. Et hec est cōis opin. fm Jo. fa. e. pcedit indistin-

cte qñ est talis casus q̄ cōmitti pōt sine culpa: vt hoz-

stium incurfus. alias debet probare in tali casu culpā
non commississe. Ange.

Conti-
nuatio.

d **Securū esse.** repete placuit.

diuisio.

e **Verborū obligatio** ibus rubi. **Ma** pinnaf.
ad pcedētia: vt patet in textu. §. de obli. in fi. Areti.

U **Verbis.** **U** **Constitutio** tui. diuidit in quattuor
ptes. p̄m̄o ponit qualiter obligatio verbis cō-

trahitur. z. q̄ actio ex ea resultet. Sc̄o quibus verbis
olim et hodie concipitur. Tertio quod modis stipula-

tio fieri potest. Quarto illud per exempla declarat.
Secunda ibi. In hac re. Tertia ibi. Omnis stipula-

tio. Quarta ibi. Pure veluti.

U

U **Verbis obligatio.** **Casus.** **Po.** ergo sic ca. **Questi-**
ui a tu. Dñe quat̄ obligatio contrahitur p̄bis: z. rñs-

der ex interrogatiōe pcedente z rñsione subsequente
cū qd dari fieri ve stipulamur. Ex qua obligatiōe p̄-

bonum due proficiscūtur actiones. f. certi. conditio ex
stipulatione. et actio ex stipulatu si res icerta dedu-

catur in stipulationem. Sed domine quod est nomē
verbo. obli. Et rñ. dñs impe. quod vocatur stipulatio.

Sed dñe quare dicit̄ hec oblig. stipulatio. Et ad hoc.
q̄ hoc est ideo q̄ stipulū apud veteres firmū appella-

batur a stipite descendens. z. ideo hec obligatio tāq̄
vocabatur stipulatio.

e **Ex interrogatiōe.** Scz pcedēte et respōsiōe
sequēte: vt hic. z. C. de vsur. l. f. alias nō valeret.

f **Dari.** Scz certū qd̄ appareat qd̄ quale. vt q̄tū
sit in obligatiōe. vt. ff. e. stipulationū. z. l. seq. Accur.

g **Fieri ve.** Uel enā non fieri. vt. ff. e. vbi autē. §.
id quod. et. f. eo. §. fina. Accursus.

Stips
latio.

h **Stipulamur.** Est aut̄ stipulatio p̄boz pceptio
q̄ aliqd dare vt̄ facere. p̄mittim⁹ z. vt. ff. e. l. v. §. stiplo.

Condi-
tio trit-
caria.

i **Ex qua.** Scilicet obligatiōe verborū.

k **Condictio.** Scilicet certi generalis de qua dic-
tur. vt. §. titu. j. diximus circa p̄m̄. Item et triticaria locū
habet vbi petitur certum vel incertum: nisi petatur
pecunianumerata. vt. ff. de tritica. l. f.

cere q̄ ad eam rez custodiē
dam extractā a diligētiā ad
hiberet: quambsi p̄stiterit z
aliquo fortuito casu rē amī
ferit: securum eē d̄ nec impe-
diri creditum petere.

De p̄boz obligatiōib⁹
U **Verbis obligatiōe** p̄trahit̄
tur p̄bis obligatiō ex q̄ out̄
certi p̄ditio si ē certū in sti-
pulatiōe deductum: als̄ ac-
tio ex stipulatu. Aretin⁹.

U **Verbis obligatiō**
cōtrahit̄ ex iterro-
gatiōe z rñsione
cū quid dari fieri

l **Ex stipulatu.** Si autē incertū qd̄ michi debeat
nō ex stipulatione sed ex alio cōtractu agitur p̄ditioe:
incerti. nam dico q̄ ē p̄pūsi nomē actiōis. vt. ff. de con-
di. inde. l. fed z si me. §. j. de hoc notauit. Accursus.

m **Si incerta.** nisi in casu. vt. C. de rei vzo. ac. i. p̄n.
Sed qd̄ si p̄mitto aliqd̄ in ghe: Respon. nō valet. nā

dando mufcā li-
berarer. opotet
em̄ q̄ aliqua cer-
tudo sit ibi. vt

homo vt equus:
q̄ certis finib⁹ cō-
tineatur: als̄ non
valet. vt. ff. e. l. ita
stipulatus. in. p̄n.

z. ff. de iure do. cū
post. §. gener. a so-
cero. Accursus.

n **Que.** Scz
stipulatio.

o **Stipulsi.**
Allud̄it vocabu-
lo. sic. §. de testa.

in p̄nc. z. ff. de ac-
qui. pol. l. i. in p̄n.
nā nomina cōso-

nantia debent
esse rebus. vt. §.

de do. §. est et aliud.
p **Firmum.** Nam z baculū vel stipitem palee da-
bat vñ alteri pro inuestitura. vt hodie fit in marchia:
sed in lombardia bibunt. alibi per mantellum inuesti-
unt. sic. ff. de pac. l. i. §. j. Ac. **Additio.** Ita tamen inue-

stura nō est necessaria de iure ciuili: sed de consuetu-
dine sic. Idem in beneficiis libus de iure canonico. p̄ eā
tñ possessio non acquiritur: vt hic per doctores.

q **In hac re olim.** **Casus.** **Questiui** a legislatore
sub qua forma fieret stipulatio: z di. legislator. i. ipse
iu. frater recitabo tibi antiquitatē circa hoc. z etiam
nouitatē. z recitat p̄mo antiquitatē di. q̄ antiquitas
erat q̄ per illud idem verbū p̄ quod fiebat interroga-

tio debebat fieri rñsio mutata. f. p̄sona sc̄ba a parte q̄
rentis in p̄mā p̄sonā a parte rñdentis. Verbi gratia
Spondeo spondeo sed hec solēntias idēntitas p̄boz
p̄ do. Leonē fuit sublatā p̄ cōstitutionē suam quā ha-

bes. C. de contrahen. z committ. stipula. l. omnes. Unde
constitutio illa imperatoria de solemnitate verborū
non curauit. sed intellectū consonātē inter partes de-

siderauit vt stipulantes adinuicem se intelligerent:
nec curauit illa constitutio p̄ q̄cumq̄ verba fieret sti-
pulatio: dummodo fieret per verba ad stipulationē
idonea et istam constitutionem approbat hie. z sic
patet sub qua forma debet hodie fieri stipulatio.

r **Utrum autem gre. zc.** Domie iaz bene video q̄ so-
lemnitas verborū q̄ olim necessaria erat ad stipula-
tionem hodie est sublatā: sed domine pro deo possit
ne stipulatio fieri diuersis linguis. Ad hoc respon. et
dicit q̄ non refert quacumq̄ lingua fiat stipulatio
siue greca. siue alia dummodo contrahentes se adin-

uicē intelligant: nec est necessarium q̄ ambo vna lin-
gua vtantur: sed prius vnus vna lingua q̄rere: z ali⁹
altera lingua respondere. z nichilominus valet stipu-

latio: dum tamen verba aperta fuerint ad stipulatio-
nem. et vterq̄ alterū intellexerit. Nā duo etiam dia-

tonis verbis dummodo se intelligant. vnde greci las-
tina lingua contrahere possunt.

Inuesti-
ture for-
ma.

U

a In hac re. Scz stipulatione contrahenda. **b** Faciam. Que omnia dici debebant in stipulatione vel aliqua de his. sic. & de singu. reb. p. fidei. d. relic. §. fina. Sed hodie vel unum ex his vel etiam aliud dum apu. sufficit. vt. l. eo. §. h. q. p. n. u. a. r. d. z. cum isto. §. vel olim per idē fiebat responsum: hodie etiam per aliud.

c Ligna. Ut asyria latia greca: vel alia: vt. ff. eo. l. i. §. fina. **Ad ditio.** Dū modo se intelligant. alias erit necessariū interpres. Idem in theutonico cuius lingua nō intelligitur: quia in dex. eū interroga bit per interpretationē. Et si ipse iudex et notari: vel etiam notarius solus interpres sufficit. Imo ipse scriptura vel instrumentū faceret fidē etiam contra nūcium vt. te stem dicētes aliter denūciaffe vt. dep. ouisse q. scri ptum sit. et hecve ra in iudicis ciuilibus. secus in criminalibus. vt. Ange. hic.

d Stipulantū. Proprie z impropie dicitur. sic. in autē. de equalido. §. i. colla. vii. z sic impropie etiā promittens dicitur stipulari. vt. hic. et. ff. de condi. in d. l. si non solem. §. si decem.

e Sed hec. Que diximus. §. eodē. §. in hac.

f Constitutio. vt. C. de contrahen. et commit. stipulatione. l. omnes.

g Consensum. Alias consensum. scz verbis expressum ab vtroq. z incontinenti. vt. ff. eo. l. i. in prin. et. §. qui presens. z. §. si quis ita interroget. licet verba inutilia fuerint inserta: vt. ff. e. q. extrinsecus. alias si diceret verba expressa non exigi. non differret ab his contractibus qui consensu contrahuntur. vt. i. de obli. ga. ex. consensu. i. respon. Accursius.

h Quibuscuq. habilibus tamen ad hoc. Quid essi si dicam. a. et velim representare promitto non valet. vt. ff. de constituta pe. qui autē. §. fina. et. l. sequen. et. ff. de mu. et ho. vt. gradatim. §. et si lege.

i Ois stiplo. **o** Dixi in. Dne. pcedat in materia et dicatis michi aliqua stipulationū diuisionem. Et rñ. q. omnis stipulatio aut est pura: aut in diem: aut sub conditione. **p** Pure zc. dixi in. Domine posuisti iā trimembzē diuisionem: ponatis de primo exēplum si placet. Et rñ. q. stipulatio fit pure. Nam si q. ram a te sic. ff. q. aureos dare spōdes. z tu rñ. promitto. ista stipulatio dicitur pura. et ideo illud q. in istam stipulationē deductū est statim peti pōt: non tñ sic intelligendū est: vt statim veniat cum sacco paratus. **r** In diē zc. dixi in. Dne. iā vidi qualr fit stipulatio pure. sed qualr fit in diē: rñ. di. In diē fit stiplo

veluti si dicat stipulator pmittis michi in primis kal. unij. z. pmisso: rñdeat. pmitto. ista stipulatio in diē z statim stipulatione facta debetur quod promissū ē: sed non pōt peti anteq. dies venerit. z die adueniente vel stante adhuc non pōt peti promissum: nisi tota dies sit preterita siue elapsa. incommutabiliter nō possumus dicere q. soluerit sua die. i. apposita vel pfi ra anteq. totus dies fuerit elapsus.

luz desiderat: licz quibuscū q. b. verbis expressum est.

C Stipulatio vbi est pura statim potest peti. Si vero est in diem non potest peti nisi pretereat tota illa dies **Arretinus.**

C Dis stipulatio aut pure aut i diē aut sub pditioe fit. Pure veluti q. aureos dare spōdes: idq. p. festi. pe pōt. In diē k. cū adiecto die q. pecūia soluat stipulatio fit veluti decez aureos prius kalēdis martij dare spōdes Id at q. d. diē stipulamur statū qdē debet p. peti prius q. dies venerit nō pōt at nec eor. qdē ipō die i que sti pulatio facta ē. peti pōt: q. to t. is dies arbitrio soluet. tri bui. d. z. Neq. ei certuz ē eo

solu. q. diximus: sed aliquod spacium pura. x. dierum dandū est: vt. i. de mun. sti. §. si. z. ff. de p. si. pe. pmis. for. Sic etiā fere vbiq. p. uerudo interpretat. vt. i. x. d. is es fiat p. p. a p. rñ. q. que ē bona legū impies. vt. ff. de le. z. se. p. ul. l. si de interpretatioe. z. c. v. lect. et de p. ue. **Ad d. i.** Nō est tñ ibi nata actio obligatio: q. cū sit incertū an fruct. nascant vel non: dies q. tacite test. hebent p. pditioe. vt. l. i. ff. b. pdi. z. demō. An. terpres

C In diē. Scz fit stipulatio. Sed nunquid stipulatio est act. ciuilit. rñ. sic. vt. i. de act. §. de p. stituta. ergo nō dz recipere diē: nec etiā cōditionem. vt. ff. de re. iu. actus. Sed dic q. hic act. ibi nō cōputat. sic in nouatioe. vt. dicit. ff. de noua. l. nouatio. Et illa regula actus habet locū in suis numeratis casibus.

C Primis. Superflue hoc dicitur. ff. eo. eum qui kalendis. in p. n. c.

C In diem. Aliud si ad diē. nam tñc vq. ad diē tenet et non post. vt. ff. de act. et obli. l. obligationū fere. §. i. Et dic q. idem est dicere ex die quod in diē. vt. di. l. in p. n. c. et hic.

C Pius. Nam cessit: sed non venit dies. q. dic. vt. ff. de verbo. signi. cedere.

C Nō pōt. sic. ff. si cer. pe. certi pditio. i. p. n. z. si pe. z. tar repellit p. exceptionē. vt. ff. de excep. §. p. r. r. e. a.

C Nec eo quidem ipō. Nisi ab initio sic dicat ho die dare spondes. quo casu pura est. vt. ff. eo. liber hō §. decem. sed si est pura ergo peti nō potest ante de: cem dies: ita enim determinatur verbum confestum. nata p. §. eo. §. omnis. z. in dicta. l. ff. eo. liber homo. dicitur q. x. dies. eadem die ergo male. Sed ibi exp. ssa est dies.

C Facta est. Scz vt soluat.

C Tribui debet. hic nota questionem de facto.

C Omnis Cō festum. i. statim vt ff. eo. l. eum qui kalēdis. §. fina. z hoc nisi rōne loci si in diē. vt. i. eo. §. loca. Vel rōne rei q. adhuc nō ē in rerum natura. vt. i. de excep. §. antepe. z. ff. eo. in terdum in p. n. c. et. ff. de condi. et demō. l. i. §. fina. Sed ad quid fit p. missio. cū nō in continenti soluitur: rñ. non est sic p. r. u. e. intellis gendū verbū cōs festum vt venias statim cum sacco paratus. vt. ff. de

Obliga tus pus re an possit statim pueniri.

Cōstue tudo cōt gum ins terpres

Stipn latio an possit cō rri sub cō ditione.

In diez z ad diē teneri differit

Cōfesti determini nata p. x. dies.

Stipulatio fit ri debet verbis apu.

§

Judez statuit terminis peremptorium partib⁹ ad au-
diendam sententiam puta diem iouis: vna partiu no
veniente eadem die quero quado debeat ea senten-
tia ferri. an die statuta vel sequenti: Et videtur q no
die statuta: quia vt in contractibus tota illa dies vide-
tur sua: vt hic. Et pro hoc est. ff. de ferijs. l. moie roma

no. per quam les-
gez etiā si media
nocte venisset. la-
tis sufficeret. vñ
pater q ea die
ferri non debuit.
Itē alia ratione:
quia post perem-
ptorium debz eā
partē absentē ci-
tare iudex. vt. ff.
de iudi. l. post edi-
ctum. et inter vñā
citationē et aliam debet esse spaciū decem esse spaciū
decem diez olim. vt. ff. de iudi. l. per intervalla. hodie
xxx. dierum. vt in aut. de liti. §. omnem. colla. viij. et fz
cōsuetudinē bonoñ. vñus diei. Unde pater q in die
peremptoriū no debet ferri. Sz in illa lege post edictū
exponit dz id est pōt. Itē videt cōtra q in die perē-
ptoriū debeat iudicari. vt. C. quando prouo. nō est ne-
cess. l. cum nō eo die. Itē si sit ita prope seroyt certū
sit eam partem amplius non posse venire. debet iudi-
care in die peremptoriū. vt. ff. de verbo. obli. l. cū stipu-
latus sū michi a. pculo. et l. liber hō. in fine. Et ē veri-
or opinio. Sed tñ post velpas statim vel in ipis velpē-
ris debet ferri. vt in aut. de iudi. §. se debūt. colla. vj. fz
nec in nocte dz ferri mīa: et ita paulo post excessum ve-
l sperariū debet iudicare. Et ita quidā electi ad quod-
dam consiliū de facto iudicauerūt. **Ad dno.** Nisi ius
risditio iudicis sit peritura. Et hec pcedūt in diffiniri-
ua non in interlocutoria qz etiam de nocte ferri pōt.
z ab opt. istius glo. quā etiam tenuit Bar. et Bal. dicit
Ang. non esse recedendū. et an die sequenti pempto-
riū possit ferri sententia. vide pulchre per eum hic.

¶ At si ita stipuleris decē aureos annuos quoad vi-

Enia
die pfi-
ra debz
ferri et
absente
altera
partiu.

¶ Datus nō esse. Id ē nō ē hoc vep incomutablr.
¶ Piusqz. vt. ff. eo. quicquid. §. fina. et de pigno.
act. si necessarias. §. si annua.
¶ At si ita stipuleris. **Causa.** **¶** Supra vidimus q il-
le qui pmitit nō pōt pueniri cū effectu quousqz dies
venerit. sed do. quid diceretis de illa stipulatiōe qua
qs michi pmitit. x. quoad viam. ff. dicit ipse ista sti-
pulatio pura est. et ppetuo obligat⁹ ē. pmissor. vnde si
pura est postum singulis annis qdū viā agere de
decē in principio cuiuslibet anni. et heres etiā me⁹ de
rigore iuris pōt agere sed submouebit per exceptio-
nem pacti facti de nō petēdo quasi videar tacite pa-
ctum fecisse qz ego postum petere dū viuo: heres aut
meus nō possit. Istud aut vt dicunt pactū tacitū est
inductū a pte iuris ab isto verbo in stipulatiōe in-
terio. vj. quoad viā. Et enim ipso quod fuit michi. p-
missum illud annuū quoad viuerē. per hec tacite vi-
deo: pactus fuisse. ne heres meus petar. et h. d. Et lez-
gatur illud at. l. quod ponitur in pnc. §. aduersarum.
vj. sic ita est q illa stipulatio in diem q est in proxi. §.
non est pura at pro sed.

¶

Promit-
so. p. au-
reos an-
nuos et
singulis
annis
differūt
caput anni.

¶ Annuos alind si dixerit singulis annis.
Nā primo casu in initio cuiusqz anni. sed in fine cō-
mittitur stipulatio: quia sic est in legato sic relicto. vt
C. quando dies lega. ce. l. i. et ff. quando dies leg. ce. l.
nec semel. vnde verius. Annus si debes tūc respicies
Anno si debes in fine teneberis anni. vt

dices. j. de inuti. si. §. qui hoc anno. et. ff. eo. l. qui hoc
anno. Sed nūquid est vna stipulatio: vel plures? Re-
spon. vna est. vt. ff. eo. si Stichum. §. j. **¶** Licet legata sic
relicta sint plura. vt. ff. de dona. cau. mor. l. fenatus. §.
si. Sed que est ratio? Respo. quia semel in stipulatio-
ne inspicitur conditio stipulantis vt si sit filius acqui-

rat patri: et vna ē
actio vt. ff. eo. si si-
lius. sed in legarij
pluries confide-
ratur. scz singu-
lis annis. cuij sin-
gulis annis ce-
dat dies legati: et
plures sint actio-
nes. vt. ff. de an.
leg. l. cum in an-
nos et quado di-
leg. ce. l. cum i an-

¶ Stipulatio collata i ali-
quē futurū euentum incertū
est condicionalis. **Arretin⁹.**

nos. Sed. **¶** dicebat hanc esse differentia: quia in sti-
pulatione est vna verborū cōceptio: sed quātū ad re-
veritatem plures sunt: sicut legata. et facit. p. eo. ff. eo.
pluribus. §. j. Sed ibi certe per alia verba fuit facta
scz per hec annua/bima/trima die. vñ dic q ibi quōdā
dam sententia recitatur. Nec obstat q vna est conce-
ptio. nam et in legato vna est conceptio. **Ad dno. (1).**
hoc verū vbi non enumerat anni: sine aliquid qd pfo-
ne non cohereat sit ex parte stipulantis implendum
sive nichil: dummodo ex cursu tēporis debeat stipu-
latio committi: alias si euentum alicuius conditiōis
vel expresse fuerint anni dūnerari est se: vt p Ang. h.
d.

¶ Quoad viā. i. donec viam.
¶ Pure facta. Scz rōne primi anni: sed ratione se-
quentis est in diem quo ad quid: quia ante annū non
debetur: et condicionalis quo ad aliud. nam alias nō
debetur nisi viam. arg. ff. de hoc iure. et l. in illa. **¶** Uel
dic q est pura abnegatur. id est non condicionalis.

¶ Perpetuatur. i. donec viuar. sic. ff. p focio. l. j. fz
quosdam. immo dic per omnia secula: etiam post mor-
tem. nam tempore non tollitur obligatio ipso scilicet
iure. **¶** vt sequitur. vt. ff. de acti. et obliga. l. obligatio-
num fere. §. placet. et. ff. de ferui. feruitutes sed per ex-
ceptionem vt sequitur. sed heres petendo et. vt. ff. de
acti. et obli. l. obligationum fere. §. placet. et. ff. de fer. l.
feruitutes. **Ad dno. (1)** Nisi expresse vel tacite ex sti-
pulantis paupertate pro alimentis deducta censerē-
tur. et ita fm Bar. potest saluari glo. in l. Stichū. §. hu-
iusmodi. ff. e. licet sit magna dimmutio. **¶** Uel dic q quo-
tiens agitur de multiplicanda obligatione infinitas ē
ruitāda. vt. l. fideicomissa. §. si decē. ff. de leg. iij. Ang.

¶ Sub conditione. **Causa.** **¶** Dixi ut. Domine iam
vidi exemplum de primo membro diuisiōis nostre. l.
qualiter fit stipulatio pure. et etiam de scdo membro
l. qualiter fit stipulatio in diem: ponatis modo si plac-
cet expelli de tertio membro. l. qualiter fit stipulatio
sub conditione. Et ad hoc rñ. do. iij. q sub conditione
fit stipulatio cū in aliquē casum promissio differ hoc
est ad aliqd quod indifferēter se habet ad esse: et ad
non esse. veluti si aliqd factū fuerit. pmitis michi. x.
vel si aliquid factū non fuerit. pmitis michi. x. Et p
mo ponit exemplū conditiōis q sit p verba affirmati-
ua: vt pura si iustus factus fuerit consul quinqz aure-
os dare spondes. et in seq. §. qui incipit. **¶** Si quis sti-
puletur. ponit exemplū conditiōis polate per vei-
ba negatiua di. q si aliquis ita stipuletur promittis
michi. x. si capitolium non ascendero. bene valet talis
stipulatio sed perinde est ac si stipulatio stipulatus

esset cum moreretur. r. tibi bari. nā in vtroq; casu de-
mum post mortem stipulationis poterit illud quod in
stipulatione deductū est peni cum effectu. No. q. con-
ditio alia respicit tempus futurū. vr. s. e. s. Sub con-
ditione alia preteritum. et alia presens.

a Sub condicione. In aliquem casum. i. in aliquas
fortunam inopi-
natam: vt possit
se habere ad esse
et non esse: quod
in futuris tantū
est. vr. j. e. s. con-
dicionēs.

b Differtur
obligatio. Nam
ante euentum cō-
dicionis obliga-
tio cessat. vr. ff. si
cer. peta. l. non
ois. r. sicea pen-
dente non est de
bitor: sicut nec he-
res sub conditio-
ne institutus in-
terim ē heres. vr.
ff. fami. her. si ma-
ritus. Arg. con-
tra. C. de pñi. pe.
l. i. in eo. qd dicit
condicionale des-
bitū posse consti-
tui. qd nō possit
nisi esset debitū.
vr. ff. de cōsti. pe.
l. j. Sed dic q. sus-
scit debitū spe. Itē nec illud interim debet. vr. ff. de
confl. pe. id quod. Item argu. contra. ff. ex qui. cau. in
pos. ea. l. in possessione. et. ff. de verbo. sig. l. creditores
Sed ratione spei creditores dicitur. vr. j. eo. s. ex cō-
dicionali. **Admo.** Improprie tamen: proprie autem
creditor est qui fidem alterius credendo securus est.
et ita intelligitur statutum de eo qui creditur faciēs
mentionem. secus si de creditore simpliciter. q. intel-
ligitur quōd cūq; aliu habeat obligatum. dūmodo non
in diem vel sub condicione. Ange.

c Si quis ita stipulat: si i
capitolium non ascēdero: da-
re spondes: perinde erit
acti stipulat? eēt cuz morie-
tur sibi dari.

d Stipulatio pditionalis
trāsmittit ad heredes. ff.

e Ex cōditiōali stipulatio-
ne tantum spes est debitū
iri: eamq; ipsam spē in here-
dē trāsmittimus: si priusq;

h Contigerit. Sed quare legatarius conditiona-
lis legati spem ad heredem nō trāsmittit. vr. C. de ca-
tollen. s. sin autē: Respon. in stipulatiōe interuenit fa-
ctū stipulantis volentis sibi prospicere: r. sic heredi-
vr. ff. de. pba. l. si pactū. qd non est in legatario. cuius
nullum factū interuenit. r. eodē modo rōde in heredi-
tate conditiōali.

conditio extet mors nobis
contigerit h.

**Loc? solutiōi adiectus
a: act stipulationem in ulā
diē in qua verisimiliter pos-
sit ad locum perueniri: im-
possibilitas vitiat stipula-
tionem. Aretinus.**

**Loca etiam inseri stipu-
lationi solent: veluti cartha-
gine dare spondes: q. stipula-
tio lz pure fieri videat tñ re-
ipā hz tempus k iuctū q. p-
missor vtaf ad pecuniā car-
thagine dādam. Et ideo si
qs rome ita stipulet: hodie
carthagine dare spondes: in
utilis erit stipulatio: cuz im-
possibilis sit repromissio.**

**Cōditio de preterito vlt
de pñenti: non suspēdi t obli-
gationem. Aretinus.**

carthagine dare spondes: ista stipulatio nō v3 cū pmissio
sit impossibilis. r. rōne hui? impossibilitatis v. t. a. f.
h. m. i. stiplo. h. d.

Loca etiam. Non solū cōditio vel dies.

l Tps. Qd bon? iudex arbitrat. qd dic. vr. ff. eo.
pñm. s. cū ita. **Adm.** No. q. licz in actib? iudicialibus
ipsa itinerādi sit statutū certū. vr. xx. miliar. i. singulo-
die. vr. l. j. ff. si qs cau. r. dic vt ibi p Bar. r. doc. tñ i hēri-
bus nō ē defmīnatus: lz torū residet in pectorē iudic-
cis. q. multa bz p̄siderare r. locū r. periculū r. q̄litatē p-
sone. vr. l. pñm. s. j. r. ibi vide Bar. r. Jmo. ff. eo. An-
l

**Impossibilis. Rōne ē tñ impossibilitatis stipula-
tio vitiat. vr. j. de iuri. stip. s. si impossibilis. nisi vter-
q; haberet ibi pcuratorem: r. egisset quilibet cuz suo
vt eadē die fieret solutio. vr. ff. e. l. fina. s. si inter eos.**

**Cōdicionēs. Casus. Que sit a u. Die. s. dicitū
est q. stiplo cōditiōalis est cū differē in aliquē ca. s. z
dñe nunqđ ois stiplo est incerta q. sit p hāc p̄iuctionē
si: Rñ. dñs iu. q. nō nā ea q. sūt pñtia vel p̄terita nō di-
citur p̄dere: lz ea q. sūt futura. pprie dicunt p̄dere:
quasi diceret tūc intelligit stiplo sub cōditiōe qñ dif-
fertur in aliquē ca. futurū. Qñ aut in aliquē de p̄teri-
to vel de pñti cōcipit tūc nō est stipulatio sub p̄ditio-
ne. mimo aut statim valet obligatio aut nō. Ea em q.
per rez naturā certa sūt nō morant obligationē. Sū
em dicā p̄mittis michi. r. si meū? viuit. r. tu rñdes. p-
mitto: si viuit tpe cōcepte stipulatiōis statim v3 stipu-
latio. si aut nō viuat tpe cōcepte stipulatiōis nō v3: im-
mo statim infirmat. r. ita in stipulatiōe. q. p̄cipiunt lz
aliquē casum p̄ntē p̄teritū q. q. illi casus sūt incerti
quia tamē q. ad naturā naturā nō ē sūt certa nō morā-
tur. q. q. apud nos sunt incerta. h. d.**

Credi-
tor: ppe
qs dica-
tur.

Et

Die ce-
dere et
venire
differēt

Ex conditiōali. Casus. Po. sic ca. Aliquis sti-
pulatus est aliqd sibi dari sub cōditiōe q. pendet. nū-
quid hz statim aliu sibi obligatū. l. illū a quo stipula-
tus est: Et rñ. q. nō. imo ex cōditiōnali stipulatiōe tñ
spes est in debito. r. si cōtingat ipm decedere anq; cō-
ditio existat ipse itā spē trāsmittit ad heredem suum.

f Spes ē. Nō aut cessit vel venit dies: sed i pura
statim cedit r. venit. ff. de p̄bo. sig. cedere: lz in il a q. ē
venire in diē statim cedit dies legatari: lz nō venit. s. eo. s. i die.
g Trāsmittit. sic. C. de his q. an ap̄tas tab. l. j.

ds

ds

a **Conditiones.** Cōsul fuit. sic. ff. si cer. pe. itaq. et. l. cū ad pñs tps. p. z. etiā in l. cōditio. ff. de verbo. obliga. **b** **Naturā.** ergo nec futura morant obligationem. nam etiā illa p rerū naturā certa sūt. vt. ff. de iudi. sed et si restituatur. §. si. cōtra. Sed dic q aliud est esse certum per rez naturam. i. per naturale cursum nature:

Naturā ē duplex.

Conditiones q ad pñs vel preteritum tps deteruntur aut statim infirmat obligationem aut oīno non differūt veluti si tici⁹ consul a fuit: vel si meui⁹ viuit dare spondes. Nā si ea ita nō sūt nihil valet stipulatio. sin autē ita se habent: statim valz q em p rerum naturam sūt certa non morātur obligatōnem licet apud nos icerta sint.

Etā facta possunt in stipulatiōe deduci in quib⁹ vti le est adijcere penaz: ne alis stipulator habeat pbare in teresse. Aretinus.

Nō solū res in stipulatum deduci possunt: s; etiā facta: vt si stipulemur aliqd fieri v⁹ nō fieri: z in hmoi lti

Aditio. (f) Not. ex glo. cōditiones in futurū collatas q necessariā habēt existētiā nō differre obligatōne: qd v⁹ p liminare si pferat p tale qd. qd tps sūt. pmitto cū moreris. §. id aut. j. de iuri. l. i. p. xpo. **c** **Non morant.** i. nō suspendūt siue differunt. **Be.** **d** **Incerta sint.** ff. de reg. i. l. in totū. §. Sol. illa loquitur in his vbi pñs solēntas exigit. vt. vñ. testes in testamēto. vt. §. de testamētis. §. j. Uel loquitur in illis casibus vbi certa scientis. §. j. Uel loquitur in illis casibus vbi certa scientis. vt. §. de doñ. nec inuitus. hic autem in conditionalis.

Non solū res z. Casus. **Supra dictū de stipulationib⁹ q pñs sūt in bādo. nūc tractādū est de stipulatiōib⁹ q cōsistūt in faciēdo. vñ di. i. nō solū res pñt deduci in stipulatiōe: s; z facta: puta cū stipulor aliqd a se fieri v⁹ nō fieri in futurū: z si nō fuerit factū fm stipulatiōe poterō agere z ter petē infesse meū: z qd difficile ē pbare in teresse. ppter ea dar iust. pñs stipulatiōe vt adiciat: penā i stipulatiōe quā petē poterit stipulatiōe si nō fuerit factū fm stipulatiōe. z ita nō habebit necessario pbare quātū sua interesi. Et docet in lsa quā pena debz stipulari di. q si aliquis stipuletur aliquid fieri veluti turrin ita adijcere debet: z si turrin nō feceris decem aureos dare spondes noie pene. Contingit autē aliqñ in eadē stipulatiōe stipulatur quis aliquid fieri z ali quid nō fieri. puta stipulor a te vt eas romā. sed q non eas per florentiā: et in istis stipulatiōibus in quibus stipulari aliquid fieri z non fieri ita erit pena adijciēda si aduersus ea factum fuerit. id est si ueris per loz cū prohiberetur ita factū non erit. i. si non ueris romam decem aureos spondes. hoc dicit lsa presens.**

e **Non solam.** **De stipulationibus** q in bando consistunt hucusq; diximus. Nunc de his que in facto consistunt. Accursus florentinus.

f **Penā subijcere.** sic. l. pñs sūt. ff. de preto. l. i. §. si. **g** **Quantitas.** ff. de arbi. l. non autē. §. So. non in teresi quo ad hoc vt valeat compromissum. Interest tamen quo ady:

litate stipulatiōis **h** **Probare.** s; quō in teresse probatur: Rñ per resnes vt hic inuif. et. C. de sen. que p eo. l. j. §. j. nisi pe tatur ex dolo aliterius: tunc per soluz factū. vt. ff. qd vi aut clam. l. sem per. §. in hoc inter dicto. z. §. se. et. C. vnde vi. l. si qñ. et C. de iure. do. un. pe. l. j.

Interes se qualr pbarur

i **Quedā fieri.** puta ire romā. **k** **Quedā nō fieri.** puta per florentiam non ire. **l** **Clauisula.** i. penalis. Accur. m **Factū erit.** hoc redditur secū do dicto.

n **Factū non fuerit.** hoc referē ad pñum. Et si ex vno capite sit pena cōmissa nō pmitteretur plus. vt. ff. de arb. l. i. duo. §. hñ. nisi hoc actuz sit vt pluries pmit tatur. vt. ff. de trasac. q fidem. **Aditio.** Tres nisi sit ap posita super facto iterabili vel ptime plura capitula si rōne interesse peratur fm 3o. fa. hic. Et nota q iura mentū de nō sūe medio hz vim istius clausule. 3te facti vt act⁹ valeat eo meliori modo q pōt. Ange. aretini.

De duobus reis stipulandi et promittendi. **Q**uoniam in stipulatione de qua dictum est. §. titu. s. plures persone interueniunt quandoq; quaz quedam dicuntur re stipulandi. alie rei promittendi: ideo dicit de duobus reis stipulandi ac promittendi. Accursus.

Conti nuatio.

Stipulandi. **Corus** uterulius diuiditur in quattuor partes. Primo ponit de duob⁹ reis stipulandi qualiter sūt. Secundo de duobus reis promittendi. Tertio ponit effectus ipsius obligationis plurium reorum. Quarto redit ad duos reos promittendi. Secūda ibi. §. duo plures ve. Tertiatibi. Ex huiusmodi. Quarta ibi. Ex duobus.

Et stipulandi. Casus. **Q**uestiua iustimiano qualr possunt fieri duo pluresve rei stipulandi vel promittendi? **Et respon.** di. q duo rei stipulandi si postq; duo stipulati fuerint eandem rem ab eodem: ipse post am bonum interrogationem respondeat vtriq; vestrum dare spondeo. verbi gratia. pone q sum stipularus a Ticio in hunc modum. promittis michi sicqum. et Petrus incontinenti post meam stipulationem z ante promissoris responsonem stipularus fuerit ab eodem Ticio sibi dare eandem sicqum: et ipse post ambas interogationes respondeat. vtriq; vel sibi dare spondeo et ego et petrus effecti sumus duo rei stipulandi. Sed

pone dicitur qd si michi primo stipulandi nichil pmisserit. deinde petro stipulanti ex intervallo eisdem nichil pmisserit. Rñ. dñs u. di. q. nos. lego & petrus sumus duo creditores in eadē re. sed nō sum⁹ duo rei stipulantis obligatiōis sed diuersarū obligationum. Una est obligatio michi est acquisita. & alia petro stipulanti ex intervallo.

Stipulādiar p mittēdi duo plures veri fieri possūt. Stipulādi itali post oim irogatiōez pmissor respōdeat spondeo b: vtpu ta cuz du ob⁹ sepati stipulātib⁹ ita pmissor respōdeat. vtriq; ve strū dare spōdeo. Nā si pri⁹ ticio spopōderit: deide alio infogante spōdeat alia atq; alia erit obligatiō nec cre dūt d duo rei stipulādi esse.

Si duo pmittāt eisdem eandez pecuniā efficiuntur duo rei pmittēdi. Retin⁹.

Duo ples ve rei pmittēdi ita sunt meui. x. aureos dare spōdes: & sei eodēz. x. aureos dare spōdes si rōpō deāt singuli sepati spōdeo e

id est vtriusq; obligatione. nam vna est quo ad vnum effectum. vt. ff. e. l. iij. in fi. sed plures sūt: quia plures tenentur. vt. hic.

Alter. l. reorum stipulandi. Alter. l. reorum promittendi. Per vnu obligationem. ille qui accipit. Liberat. alle q; soluit. Similis lectio seu implicatio hōz est. ff. de arbit. l. si duo. Vel dic q; libet istorum referatur ad vtrūq; supradictū. Et possūt fieri et in stipulatiōe duo rei et in quolibet genere obligandi. vt. ff. e. l. eandem.

Ex duobus reis. Casus. Quisui a iu. an vnus de duobus reis promittendi alter possit obligari q; alius. videtur q; non. quia videtur q; equitas omni moda que paritas debeat esse inter duos reos debēdi. dicit tamen q; ex duobus reis promittendi alter pure: & alter sub conditione obligari potest. puta. x. sui stipulatus a ticio pure. & eadē. x. sui stipulatus a martiano sub conditione. Isti duo intelliguntur esse duo rei debēdi. et l. 3. d. sub cōditione obige: nō iō min⁹ petere potero illa. x. a ticio q; michi pure ē obligatus q; adhuc pendeat cōditio. z. h. d.

Ex duobus. Potest. Sed nonne est hic imparitas quod esse non debet. vt. ff. e. l. eandem. S. sed si quis. Respon. f. 3. d. quod ibi regulariter dicitur: salu hic. vt. ff. e. l. si ex duobus. S. h. Alij vt. p. dicit q; hic non est imparitas: cum adueniente conditione vtrūq; ambo equaliter teneantur. sed adhuc medio tempore remanet imparitas. quare dic q; in q̄ritate debita vel re q; debetur non potest esse imparitas. vt. ibi. sed in alijs potest: vt. hic. et. ff. e. l. si ex duobus. S. fi. et. ff. eo. ex duobus. S. finali.

Ex hōi. Dicitur in. i. vidi qualiter fiant duo rei stipulandi & pmittēdi. pro deo dicatis michi

Natura duoz reoz ē vt quilibz teneatur in solidum sed vnus solutione & receptione tollit obligatio vtri usq; Arretinus.

Ex hōi obligatiōib⁹ & stipulatiōib⁹ solidum singulis debet: & promittētes singuli in solidum tenentur In vtraq; tamē obligatiōe vna res vertitur: vtrūq; debiturum accipiēdo: vtrūq; solūdo oim pimit obligatiōem: & omnes liberat.

Etia; diuersitas tps ad lecti solutiōē nō facit cessare cōstitutiōē duoz reorum. Arretinus.

Ex duob⁹ reis pmiten di ali⁹ pure: alius in diez vtrūq; ex conditione obligari potest nec impedimēto erit dī

id est vtriusq; obligatione. nam vna est quo ad vnum effectum. vt. ff. e. l. iij. in fi. sed plures sūt: quia plures tenentur. vt. hic.

Alter. l. reorum stipulandi. Alter. l. reorum promittendi. Per vnu obligationem. ille qui accipit. Liberat. alle q; soluit. Similis lectio seu implicatio hōz est. ff. de arbit. l. si duo. Vel dic q; libet istorum referatur ad vtrūq; supradictū. Et possūt fieri et in stipulatiōe duo rei et in quolibet genere obligandi. vt. ff. e. l. eandem.

Ex duobus reis. Casus. Quisui a iu. an vnus de duobus reis promittendi alter possit obligari q; alius. videtur q; non. quia videtur q; equitas omni moda que paritas debeat esse inter duos reos debēdi. dicit tamen q; ex duobus reis promittendi alter pure: & alter sub conditione obligari potest. puta. x. sui stipulatus a ticio pure. & eadē. x. sui stipulatus a martiano sub conditione. Isti duo intelliguntur esse duo rei debēdi. et l. 3. d. sub cōditione obige: nō iō min⁹ petere potero illa. x. a ticio q; michi pure ē obligatus q; adhuc pendeat cōditio. z. h. d.

Ex duobus. Potest. Sed nonne est hic imparitas quod esse non debet. vt. ff. e. l. eandem. S. sed si quis. Respon. f. 3. d. quod ibi regulariter dicitur: salu hic. vt. ff. e. l. si ex duobus. S. h. Alij vt. p. dicit q; hic non est imparitas: cum adueniente conditione vtrūq; ambo equaliter teneantur. sed adhuc medio tempore remanet imparitas. quare dic q; in q̄ritate debita vel re q; debetur non potest esse imparitas. vt. ibi. sed in alijs potest: vt. hic. et. ff. e. l. si ex duobus. S. fi. et. ff. eo. ex duobus. S. finali.

Ex hōi. Dicitur in. i. vidi qualiter fiant duo rei stipulandi & pmittēdi. pro deo dicatis michi

unde si fuerunt duo rei stip. & ita duo creditores. si tñ vnus eoz reci piat illd quod de ductū erat in sti pulatiōibus ille qui recipit perimit obligatiōē singulorū. vnde ab altero reo sti pulādi liberat p missor. & si fuerit duo rei. pmiten di: ita duo debi tores eiusdē reiss alter rem illā sol uat perimit obli gationem illā et liberat alt. & h. d.

Ex hōi. Obligatiōibus hoc referē ad reos promittēdi. & quod sequit et stipulatiōib⁹ ad reos stipulādi vt pbat. j. statim.

In vtraq; Obligatiōibus hoc referē ad reos promittēdi. & quod sequit et stipulatiōib⁹ ad reos stipulādi vt pbat. j. statim.

In vtraq; Obligatiōibus hoc referē ad reos promittēdi. & quod sequit et stipulatiōib⁹ ad reos stipulādi vt pbat. j. statim.

In vtraq; Obligatiōibus hoc referē ad reos promittēdi. & quod sequit et stipulatiōib⁹ ad reos stipulādi vt pbat. j. statim.

In vtraq; Obligatiōibus hoc referē ad reos promittēdi. & quod sequit et stipulatiōib⁹ ad reos stipulādi vt pbat. j. statim.

In vtraq; Obligatiōibus hoc referē ad reos promittēdi. & quod sequit et stipulatiōib⁹ ad reos stipulādi vt pbat. j. statim.

In vtraq; Obligatiōibus hoc referē ad reos promittēdi. & quod sequit et stipulatiōib⁹ ad reos stipulādi vt pbat. j. statim.

In vtraq; Obligatiōibus hoc referē ad reos promittēdi. & quod sequit et stipulatiōib⁹ ad reos stipulādi vt pbat. j. statim.

In vtraq; Obligatiōibus hoc referē ad reos promittēdi. & quod sequit et stipulatiōib⁹ ad reos stipulādi vt pbat. j. statim.

In vtraq; Obligatiōibus hoc referē ad reos promittēdi. & quod sequit et stipulatiōib⁹ ad reos stipulādi vt pbat. j. statim.

Reus p mittēdi

Reoz debēdi vel credēdi cōditio an p interval lum im pediat.

¶

¶

Obliga tio eadē pot esse vna et plures.

Obliga tio an possit in parita te continere.

Rei de: bēdi in: solidum: nō pnt: ueniri.

Conti: quatio.

diuisio:

§

Dñs: ē: caput: serui.

heredi: tati fur: tuz fieri: nō pōt: nisi i: tri: bus ca: sibus.

§

¶ Quominus. sed aduentente cōditione socium poterit conuenire mādari sim quosdā. vel verius ne: go. gest. vt. C. e. l. i. Pater ergo cōstitui posse pure du: os reos debēdi: z quēlibet in solidū conueniri. vt. C. eo. l. i. hodie ptra: etiā si hoc actū est exp̄ssim: nisi altero abfente vel inope existēte. vt in aut. de duob: reis. §. i. z auc. hoc ita. eo.

¶ Si aut p̄ditio quomin? a ab eo q̄ pure obligat? ē petat. **¶** De stipulatiōe suomm.

¶ Etiā sū? hereditarius potest stipulari z acq̄rit hereditūro. **¶** Ar.

Seru? ex p̄fō ad sūb ius stipulādi hz. Sz z hereditas i pieritqz p̄fōne defūcti? vicē sustinz. Ideoqz qd̄ seru? hereditari? an aditā hēdita tē stipulat: acq̄rit hereditati: ac p̄ hoc etiāz heredi postea factio acq̄ritur.

¶ Seruus sine nūisfamili as a quocunqz stipulet z in cuiuscunqz persona stipula

rit dño in cuiuscunqz persona stipulatio cōcipiatur. Se cundo exp̄cipit a regula q̄ factū nō acq̄ritur. Tertio si sint plures dñi p̄ dñicis portionibus acq̄ritur. Se cūda ibi: sed cū factum. Tertio ibi: seruus communis. **¶** Seruus ex p̄fōne. **¶** Caus. **¶** Po. ergo sic ca. Que sūia i. u. v. r. u. seru? hāberet ius stipulādi. z videbat q̄ nō cū stipulatio sit actus ciuilis. z quātū ad ius ciuile attinet seruus p̄o mortuo hāberet. Et rñ. do. u. q̄ s̄ s̄ seruus quātū ad p̄fōnā suā p̄p̄iam p̄ mortuo hā: beatur ex persona tñ dñi sui pot̄ hābere ius stipula tionis. Sed di. aliq̄s dñe hoc est verū si seruus hābz dñm: sed qñ nō hz dñm puta dñm hereditas tacet: nun qd̄ v3 stipulatio. z rñ. q̄ sic. q̄ hereditas in ca. isto vicē dñi sustinet. vñ si seruus hereditarius ante aditā hē: reditarem stipuletur acq̄rit hereditati. et sic hē: di futuro et hoc dicit.

¶ Dñi. quid dñs caput ē serui: vt. f. de nox. §. om: nis. ex sua enim persona nichil potest. vt. ff. de reg. iu. l. in seruitutem. z. l. quod attinet. nisi ex quo manumit tit: tūc est incipit hēre caput. vt. ff. de capi. dumi. hodie.

¶ In pleriqz. hoc p̄pterea dicit: quia hereditati fur. hereditarie. z. l. sequen. Item p̄pter vsufruc. q̄ seruo hereditario p̄mitti nō potest. vt hereditati que ratur. vt. ff. eo. vsufructus. **¶** Aditio. Et est ratio scdm̄ doc. q̄ sine p̄fōne cui accedat debet non potest.

¶ Defuncti. non heredis vt hic. z. s. de here. l. i. §. seruus. z. ff. de acqui. re. do. hereditas. Et q̄ sit ra: tio quare personam defuncti: non heredis. dic vt. d. §. seruus.

¶ Hereditati. sic. ff. de inu. l. i. §. quoties autē. **¶** Siue autē dño. **¶** Caus. **¶** Dñe vidi q̄ si seru? stipu let aliquid dari dño suo quod illud dño suo acq̄siret. Sed ponamus q̄ non domino suo. sed sibi stipulet aliquid dari acq̄rit non domino suo. Et respon. iu. di. q̄ siue seruus domino suo: siue sibi siue conferuo suo. siue impersonaliter. i. persona non adiecta omni

bus his quattuor modis dño acq̄rit. z. h. d.

¶ Siue autē. Siue sibi. nisi in casibus vt cum fa ctū est in stipulatione quo casu dño non acq̄ritur. vt f. p̄xi. §. i. et cum operas a liberto stipulatur. vt. ff. e. l. antepe. z in alijs casibus quos no. ff. eo. l. i. z. l. seq. Sed nunq̄ frater potest stipulari fratri suo in eadē

stipulatione cōcipiat: acq̄rit do mino z patri. **¶** Arretinus. **¶** Siue autē dño siue sibi siue p̄seruo suo: siue impso: naliter a seruo stipulet: dño acq̄rit. Idem iur? est z in liberis qui in potestate pa: tris sunt: ex quibus causis acq̄rere possunt.

¶ Si sū? stipulat ire age: re licere: solus ipse non etiā dñs et ire potest. **¶** Arretin?.

¶ Sed cū factū in stipula tione p̄tinebitur: omni mo: do persona stipulantis cō: tinetur veluti si seruus sti: pulet vt sibi ire magere lice ar. ipse enim tm̄ p̄hiberi nō

impersonaliter vel domino stipularetur. vt per An: gelus. hic.

¶ Impersonaliter. nullius facta mentione: id est vel proprio nomine vel appellatio. vel facta mentio ne de nomine appellatio: sed non proprio vt. s. de ex here. libe. §. i. Accur. **¶** Aditio. Idem per omnia dici potest in monacho stipulante. An.

¶ Idē iuris et. **¶** Caus. **¶** Supra dictū ē q̄ seru? q̄lter cūqz stipulet dño acq̄rit. idem iuris est: et in filio q̄ quā altercūqz stipulet patri suo acq̄rit ex his causis per quas pater per filium acq̄rere pot. z. h. d.

¶ Acq̄rere. vt ex causa p̄secutia et a diuenticia isto iure. qd̄ dic. vt. s. p̄ q̄s p̄o. nobis acq̄rit. §. i.

¶ Sed cum factū zc. **¶** Caus. **¶** Supra dictum est q̄ quocūqz modo seruus stipulet quod dño acq̄rit. s3 hoc est verū si ipse stipuletur aliquid quod consistat in dando. Sed pone q̄ seru? aliquod factū stipulet: puta vt liceat ei ire agere: tunc seruus per hanc stipu lationē dño nichil acq̄rit: sed sibi soli. vnde si domi: nus veller ire agere bene posset prohiberi ne iret vel ageret. et. h. d.

¶ Sed cum factum. Sed si stipulatur seruus s3 bi scribitur et sic factum: nonne acq̄rit domino? Rñ. sic. et z quod hic dicitur: sed cum factum zc. i. a ser uo faciendum et non ab alio vel etiam a domino.

¶ Aditio. Tu dic scdm̄ Ange. q̄ factum si persone ser: ui hēreat a quocūqz siue ab ipso seruo: siue sibi ab alio sit prestandum: non acq̄ritur domino: alias les: cus. Johan fa.

¶ Omnimodo. sic. ff. de vsu et habi. plenum. §. si vsus. Accur. ius.

¶ Continetur. sic. ff. de condi. et demon. qui hēre: di. Accur. ius floren.

¶ Ire agere. hec verba expone. vt. s. de serui. in lari ire p̄nci. et. ff. de serui. rustico. p̄dici. l. i. Et nota quia hic z stipu per verba loquitur: aliud si per nomen puta iter tunc iter enim domino acq̄ritur vt. ff. eo. si communis.

prate existenti? Dic q̄ sic. q̄ ser: uus cōseruo suo stipulari potest. vt hic. igit̄ frater fratri. argu. C. de diuer. relcrip. l. i. Item q̄ vox filij vox patris intelli gitur: z vox serui vox dñi intelligit̄ vt. j. de muti. stip. §. ei qui z. §. post morte. **¶** Nec valet talis stipulatio: q̄ cūz per sōe cohereat de p̄fōne serui in dominiū transire nō pot. Item q̄a operas nemo nisi si dominus stipu laretur. valeret tamen si eas vel

Stipu: m. l. i. de serui. rustico. p̄dici. l. i. Et nota quia hic z stipu per verba loquitur: aliud si per nomen puta iter tunc iter enim domino acq̄ritur vt. ff. eo. si communis.

Non etiam dominus. subaudi prohiberi non debet: quasi diceret debet prohiberi. Sed contra. 3. per quas perso. no. acqui. s. non solum. 2. 3. de his qui sunt sui vel alieni iuris. s. i. Sed non est contra: quia et hic acquiritur domino commodum. nam et sui do- minij utilitatem ibi seruus.

Seruus pnu nis re. Calys.

Supra dictus est quando seruus vnus stipulatur sed dicitur quid iuris est si seruus stipulatur cois. Et re spon. in. q. si seruus cois stipulatur aliquid sibi dari impersonali ter vel dominis sub noie appella tiuo acquirit vni cuius dno pro por tione dñij. et non pro portione viri li. nisi vnus ex do minis iusserit eis stipulari. Tunc est iuberenti acquiritur: vel si nulli eorum iusserit ei ipse tamen alterum nominauerit: pu- ta stipulatur est petro domino suo. tunc per hanc sti pulationem acquiritur noiato. Si autem vnus iusse rit et ipse alium noiauerit quid iuris sit: habes in gl. b.

debet: no etiam a dñis eius

Serui communis acq- rudo minis suis pro portio ne dominica: nisi iussu vni- autem fuerit stipular? Ar.

Serui communis stipu- latio vnicius dnoꝝ p por- tione dominij acquirit: nisi iussu vni- eoz: aut nomina- tim alicui eoz stipular? d e tunc enim soli ei acquiritur

Seruus communis sti- pulado re que no potest vni ex dominis acquiri acqrit i solidum: alteri. Aretinus.

Seruus communis sti- pulat si alteri ex dñis acq-

De diuisione stipulationu. Supra dictu e de sti pulationi materia. Veru qz earu multiplex est spes: id eo subdit de diuisione stipulationu. Porcus.

Stipulationum. Totus iste titulus diuidit in duas partes principales. Primo ponit diuisi- onem stipulationis. Secundo illa per exempla de-

clarat. Secunda ibi iudiciales. Stipulationum Calys. In su- ma tradidit iud. di- uisione stipula- tionu. modo sin- gula membra di- uisionis per exe- pla declarat. 2. p- mo ponit qd iud- iciales di. q. ille fut iudiciales sti- pulationes que a- mero iudicis of- ficio proficiscunt quod sic itellige- scz que proficiscun- tur ab officio iud- iciali mercenari- o. 2. appellatur iudicis officium mercenarium

De diuisione stipulationu. Pretoria stipulatio e: q est iudicia a iuriscofulto v' ali- is parrib' iuris qz a preto- re. p' uentionalis a sola par- titu couentione: communis quandoqz a pretore quando qz a iuriscofulto inducta e

h. d. Aretinus. Stipulatio- num alie fut iud- iciales 2 alie pretorie 2 alie

quando aliquid expedit per iudicem propter quod iudex principaliter no aditur. Verbi gratia. Aliquis vsucepit re mea qua a non dno emit bona fide. Ego egi qd eu rei v' dicatione. 2 litu cu eo sum cotestatus. lit- te cotestata coplenit vsucapione no obest ei litis pre- statio quo ad cursum vsucapionis complende. Sed secus est in prescriptioe. qz si tm copleta vsucapione pbet illa re mea esse tenet illa michi restituere 2 ita li- cet quo ad cursum no noceat sibi litis cotestatio: tñ q ad effectum vsucapionis ei obest. Et dz iudex ipm face- re cauere qd no pmissit doli in re illa seruii forsitan pe- titu alienado vel manumittendo. vel aliquo alio mo- vt. ff. de rei ven. l. si post accepta. Et illa cautione dz iudex facere interponi p officiu mercenariu. 2 sic ac- cipe qd lra di. mero. qz nuqz pretor viuis vel mortu' de hoc se intromisit sed lege iubete interponit hmot- cautio vt in cautione de dolo per. l. pms allegata. ff. de rei ven. si post. Et subdit exempla duo. p' amu est veluti de colono cautio. scdm b' e qda stipulatio iud- icialis. Si em ago qd alique p: gnoticia actione dz iud- ex ex officio suo facere reo interponere cautionem qz in re pignozata no comisit doli fut iudicis amittedo v' aliq mo ius leserit: vt de psequendo suo. Si em aliqz metu abstulit a me suu meu: 2 illu postea pdideru dz iudex facere cauere de psequendo suo illoz: de restitua- edo ei' p'cio. Pretoria at. pprie e illa stipulatio ppter- qua adit iudex viu: ad hoc qz illu exequat qd mortu' iudex pmi. vt pce. Cu ei p'ioz mortu' pcept qz ille cu- ius dom' minas ruinā caueat de dano ifecto si adea- tur p'ioz viu' ad execu. illi' pce. hoc e ad hoc vt faciat ipm cuius domus minatur ruinā caueat de dano in- fecto. ista cautio siue stipulatio p'ioza nucupatur.

Stipulationu. s'ite p oia ff. de obli. stipula- g iudiciales fut. qñ iudex cogit de aliq ca. etiā pcedere ca. etiā pcedere ca pncipali incidit. 2 facit in- terponere cautione. 2 dicitur iudiciales a iudicio. h Pretorie. quando non additur iudex aliqua de causa. sed pncipaliter vt talis cautio interponas

Conti- nuatio.

diuisio.

Addit

Quod si seruus communis stipulatur. Calys. Su- pra dictu est quid iuris sit quando seruus communis stipulatur sibi vari aliquid: et dictum est quod vtriqz dñorum potest acquiri. sed domine quid iuris e si ser- uis communis stipulatur aliquid quod alteri dñorum acquiri non potest: veluti si res quam seruus stipula- tus est sit alterius dñorum cum res sua sibi acquiri non possit. Et respō. in. q. tunc necessarium est quod alteri acquirat. et h. d.

Quod seruus. Vnius domini sit. Nam cu sua sit amplius queri et non potest. vt. s. de lega. s. sed si rem. 2. i. de act. s. sic itaqz. restat ergo vt soli alteri q- ratur. Aliud si ex re vnus stipulatur: tunc omnibus queritur sed communi diuidendo iudicio reddetur: id est cu ager coi diuid. p isto seruo: potest etiam de- ducere quod focus suus lucratus erat ex stipulatio- ne facta ex rebus suis: 2. redditur illi ex cuius re qri- tur. vt. ff. eodem. si ex re. s. pmo.

fur: veluti damni infecti: et cautio legatorum probans
domum: et talis est differentia inter ea que dicta sunt.
Sed cum hic ponitur pretorie vt species opposita iudiciali. quare. ff. de ptero. stipulat. l. i. in punci. ponitur
vt genus: scz pretore? Respon. ibi aliter accipiunt iudicialis. scz a iudicio: hic a iudice. vt. ff. mand. l. lucius:

Admo. glo. ista non intellexit bene differentia: sed melius dixit. j. eo. in verbo: veniunt Cyprioso.

a **Conuentionales.** que ex conuentione partium fiunt: z de his certum est z planuz.

b **Comunes.** Veluti rem pupilli saluaz fore. quia principaliter potest adiri iudex vt interponatur cau-

Cautio re pupilli saluaz fore est cois.

Cautio re ratas haberi est cois.

tio cum pupillus habet tutorem qui non satisfecit rem pupilli saluaz fore. sic dicitur pretoria. potest vero adiri iudex non principaliter vt cautio illa interponatur sed ex alia causa: veluti cum pupillus non habet tutorem potest petere coram iudice: et iudex qui dat tutorem ex officio suo facit interponi cautionem rem pupilli saluam fore: et ita dicitur iudicialis. Item quidam dicunt illam cautionem rem ratam haberi esse communem: quia quandoq; interponitur a procuratore actoris: qnq; a procuratore rei. vt. ff. de pecul. l. pomponius. §. sed et is qui. Vel alia ratione dicitur communis: veluti cu procuratoris nomine quis conuenit: iudex ex officio suo debet facere vt cautio rem ratam haberi interponat: et tunc est iudicialis. Pretoria est quando quis promittit michi q; promitteret rem ratam haberi: modovoloz promittatur: sic principaliter ad istam stipulationem vadit ad pretorem vt ipsa interponatur. **Admo.** Residuum glose que in alijs impressionibus hic communiter ponitur: in finali glofa huius tituli habetur.

c **Judiciales.** scz stipulationes.

d **De dolo cautio.** vt si ago pignoratitia caueas ne seruitutes dolo perdidideris. vel rei ius in aliquo leseris. vt. ff. de pigno. act. creditor. Item si reipen. agam pro re quam vsu cepisti iam lite contestata: caues de dolo alienaueris vel manumiseris futi. vt. ff. de reipen. si post. sic. et. ff. man. si. pcuratores. §. pe. z. l. sequen.

e **De persequendo seruo.** vel si metu michi abstitulisti seruum quem postea perdidideris: caueas de eo. persequendo vel eius precio restituendo. vt. ff. quod me. cau. si cum exceptione. §. q; si homo. Item qui redhibet z non habet seruum quem reddere debet: quia au fugit debet cauere emptor de persequendo seruum: et si habere poterit restituat veditori. vt. ff. de edili. edili. redhibere. §. si. sic. z. ff. de codi. ca. da. si pecunia. §. pen.

f **Ue. pro vel.**

g **Pretorie stipulationes.**

h **A mero. i. puro.** sic q; non iudicis officio: scz tali quali z superiori casu: vt statim dicam. Accur.

i **Damni infecti.** vt. ff. de dno infecti. l. pretor ait. §. meam qui. Dicitur z alio respectu pretoria illa que ab initio erigitur: siue sit pretoria inuentione: siue iudicialis: siue quocunq; modo inuenta: et eo scilicet q; pretor eam approbat. vt. ff. de verbo. signifi. l. lege. et hoc sensu comprehendit pretorias z iudiciales z communes: et

omnes pter conuentionales. z ita accipit. ff. de pto. stipulat. l. i. sic est de adoptione. vt. ff. de adoptioni. l. i. ff. de legatorum. vt. ff. vt lega. vel fideicommissa. no. ca. l. j. i. reponso.

Pretorias. Caus. Hic manifestat per exempla que sunt pretorie stipulationes que proficiunt a me-

nes sic exaudiri oportet: vt in his etiam contineantur edilicie: nam z he a iurisdictione pretoris veniunt.

Conuentionales sunt que ex conuentione triumq; pty concipiuntur: hoc est: neq; iussu iudicis: neq; iussu pretoris: sed ex conuentione contrahentium: quarum totidē gna sunt quot pene dixererum contrahendarum.

Edilicie. scilicet stipulationes. vt si animal tibi vendendo de vitis eius cauere debeo. vt. ff. de edil. edili. l. itaq; et. l. i. venditor.

Veniunt. cum ediles erant ex pretoribus. vt. §. de iure naturali. §. proponebant. Sed que erit intelligibilis differentia inter pretorias et iudiciales: cu hoc titu. accipiuntur pretoria vt iudicialis: Respon. quia pretoria a pretore motuo inducitur: sed iudicialis a iuriconsultis alijs. Item in pretoria inuenies iudicē ob hoc ipsum principaliter ad iudicem in iudiciali per pnam vt patet ex supradictis exemplis. Item iudiciales vage sunt per totum corpus iuris: sed pretorie licet z ipse sint vage: comprehenduntur tñ simul in vno titulo. vt. ff. de ptero. stipula. l. i. Item potes notare quarum differe niam. vt notatur. ff. de verbo. obligat. l. v. §. i. Accur.

Admo. hanc offere niam dñs Johā. addit dices: q; pretorie sunt que per solū iudicem ordinari imponuntur: z iudiciales que per quēlibet aliu iudicem.

Conuentionales. Caus. Quasi a Ju. que est: q; dñs sent stipulationes conuentionales: Et respō. q; ille sūt stipulationes conuentionales que sunt vel fiunt ex conuentione contrahentium. hoc est: neq; iussu pretoris neq; iussu iudicis ordinari. Sed dñe quot sunt genera conuentionalium stipulationū: Et respō. q; tot fere sunt quot diximus esse genera rerū contrahendarum et in quibusdam v3 contractus. verū gratia. Venditio in quibusdam v3 in quibusdā v3 stipulatio. vt. ff. de contrahē. emp. z ven. l. liber homo. §. si. z. j. ti. pxi. f. rñ.

Quartum. scz conuentionalium.

Pene. Ideo dicitur pene: quia in quibusdam valet alius contractus. vt venditio in libero homine z similibus. vt. ff. de contrahen. emp. l. z liberi. et. f. de contrahē. emp. §. si. in quibusdam non valet stipulatio. vt. j. tiu. j. i. repon. et. §. i.

Rerum contrahendarum. scilicet esse genera: id est quod possumus dicere esse genera contractū: tot sunt genera stipulationum. ad est vbiq; potest contrahē: ibi potest stipulatio interuenire. nā stipulatio p pū ē nō est contractus. vt. ff. de verbo. signifi. l. labeo.

Communes sunt. Caus. Quasi a Iusti. que essent communes stipulationes: Et ipse respon. di. q; communes stipulationes sunt veluti rem pupilli saluam fore. Stipulatio enim quem interponi rem pupilli saluam fore ē communis: quia et pretor mortuus

td

hanc q; dñs nam ali q; vt per Joz. fa. que de da. itec. quui sit prozag quilibz et mmi: m. ma. g. l. ratū expedi: ri pr. vt. l. j. et. l. i. tū. §. i. ff. de dñ. itec. Nt si fore dicas ibi spā: le. ppi p. uluz more. Ang.

precepit hanc cautionem interponi. et iudex vivus hoc exequit aliter res hmoi non possit expediri. sicut stipulo de rato est cois. qd pto: mortuus pcepit qd cauere de rato a procuratore actous: et qd pcepit iudex vivus qd cauere de rato. Alio et mo b: cautio de rato cois: qd iter ponit a procuratore actous: ppuer: et qd a procuratore rei

Cautio penit a turore: qd p: cipalit qd m: adent.

Comunes a sunt: veluti re salua fore pupillo. na z pto: z iubet re saluam fore pupillo cauere: z interdum iudex si aliter hec res expediri non potest: vl de rato e stipulatio expitit.

De iuribus stipulatioib:
Stipulatio rei q non e nec ee pot i rex natura non valz secus si possit in nostro dominio haberi. Arctinus.

Dominis res q do minio nro subijci tur e in stipulatio ne deduci potest siue mobilis sit siue soli. At si quis rem que i rerum natura non e: aut ee non potest dari stipulatio fuerit: veluti stichum qui mortuus sit quem viuere credebat: aut hypocentauru qui esse non possit: inutilis erit stipulatio

aliquando stipulatio est inutilis: et hoc potest contingere multis modis: ideo ponit hic istum titulum de inutilibus stipulationibus. Arctinus. **O**mnis res. **Q**ui iste titulus est valde longus et habet plurimos. Et vnus quisque habet materiam de peccato non diuisa. qd esset valde longa diuisio.

diuisio.

Omnis res. **C**ausa. **Q**uestiui a iustis. super quibus rebus possit fieri stipulatio: **R**es. dominus iustis. qd super illis que dominio humano subijci possunt siue illa res sit mobilis siue immobilis. dum tamen sit subijcibilis commercio humano. z. h. d.

Subijctur. **I**d est subijci potest. Sunt enim quedam res que non possunt esse in nostro dominio: vel que nec sunt nec fuerunt: scilicet in rerum natura. vt. i. proximo. s. vel si sint: impossibile est de natura. vt in sole z luna: z similibus: vt. j. eo. s. si impossibilis. vel de factio vt aureum montem. vt. ff. de sta. lib. cum heres. s. j. vel de hominum dispositione: vt res sacre z religiose z sancte z publice z in vsu publico existentes. et alie similes: vt liber homo ex sui natura. vt. j. proximo. s. et. s. de rerum diuis. respon. z. s. nullius. z. ff. de verbo. obliga. inter stipulantes. s. sacram. Accur sius doctor.

DB

Diuisio in quibus da reb: hre non possit: nus.

Mobilis. Cuius appellatione z per se mouetia: vt equi continentur. vt. ff. de verbo. signi. mouetia. **A**dditio. **I**ura autem z actiones sub simplici bonorum appellatione continentur: z sunt quedam species de per se que fm rem cui adijciuntur mobilia vel im mobilia esse indicantur. fm Ange.

Ar si. **C**ausa. **S**upra dictu est qd omnis res que subijcibilis est commercio humano priuato in stipulatione potest deduci. At pro sed quis stipulatus fuerit sibi dari quod non est in rerum natura. licet fuerit: puta stichum iam mortuum aut rem que esse non potest: puta hypocentaurum non valet stipulatio. h. d.

In rerum natura. i. apud aliquos hoies. sic. s. de verbo. obliga. s. conditiones. Accur sius floren.

Credebat. Maxime subaudi. nam idem si sciret mortuum: nisi mox debitoris precessisset mortem. vt. ff. de consti. pecu. l. promissor. et ff. de verbo. obligat. inter stipulantes. s. stichum. que est contra. **A**dditio: Et tunc res ipsa z stipulationem z in petitionem: condemnationem deducit debet. In eius tamen estimatio nem fiet executio. l. si seruum. s. effectus. vbi glo. et oc. ff. de verbo. obliga. Angelus.

Hypocentauru. Animal forte natum ex equa et thauru: qd nunq fuit visum. vnde horatus. humano capite cervicē pictor equinam. Jungere si velit zc.

Inutilis. i. vitiosa. quia contrarius ius est. **I**dem iuris. **C**ausa. **S**upra dictum est qd inutilis est stipulatio si quis stipulatur dari sibi hypocentauru. q. j.

Cautio de rato est cois.

Cautio a statu: to inducitur an bus ipsum dicitur civilis. Si vero ab episcopo/duce/ sit cuius vel marchione: dicitur pretoia. Angelus.

De inutilibus stipulationibus. **S**upra in titulo de verbo obligatioibus dixit in genere de stipulationibus interpositis ab vno: verum qd tam ex parte creditous qd ex parte debitoris aliquando plures persone

taurū qui esse nō p̄t. Si r̄ inutilis est stipulatio si q̄s stipulat dari sibi r̄ sacra vel religioſa quā credebat ef se humani iuris vel publicā q̄ publico vſui deputata est: vt for̄ vel theatrū vel liberū hoīem quē seruū esse credebat r̄ r̄ cuius cōmerciū haberi nō pōt: vel r̄ suā sibi dari. r̄ si dicas. vt q̄ iste stipulones nō debēt esse: vel dicitur inuiles: s̄ma gis in p̄dēt: eoq̄ illud qd̄ mō publi cū est: pōt p̄uatus fieri: r̄ r̄ libero ho mine p̄t fuus fie ri: r̄ sic de alijs. et sic stiplo p̄t vale re: sed nichil dicit. S̄iplo em̄ cū iur rib⁹ n̄itaf ex p̄nti illicov⁹ vel vtilitē. r̄ h. di. Supra di ctu⁹ est q̄ si aliq̄s stipulat⁹ fuerit si bi dari liberū hoīem nō v̄z stip. h̄ postea fact⁹ fue rit seru⁹. vel si ali quis fuerit stipla tus dari sibi rem suā. h̄ postea alie na facta fuerit nō v̄z sti. vt si ecōuer so fuerit aliq̄s sti pulatus r̄ alienā sibi dari. si postea facta fuerit sua nō valet stiplo. Si r̄ si aliq̄s stipulatus fuerit sibi dari r̄ p̄uataz r̄ postea fiat sacra. r̄ sic de alijs non v̄z stipu. Quoniam h̄c q̄ em̄ sine facto p̄missoris illud qd̄ stipulat⁹ deductū est in eſu casū a q̄ incipē possit nō v̄z stip. r̄ h. d.

C Stipulatio rei que in do minio nostro non est v̄que est h̄ postea desinit licet pos sit effici i nostro commercio nō valet: siue pure siue cōdi tionaliter fiat cōcepta. **Ar**

C Idē iuris est si r̄ sacra aut religioſa quam huma ni iuris esse credebat: vel r̄ publicam que v̄sibus popu li p̄petuo exposita sit: vt fo rum vel theatrum vel libe rum hominem quem seruuz esse credebat: vt cur⁹ p̄mer tium non habuerit: vt rem suā dari quis stipulet. Nec i p̄denti erit stipulatio ob id q̄ publica res in p̄uatu

pe. vel reruz venalis. Sed fons est bursa. Accursus. **Ad**ditio. **I**tem fons d̄ locus exercendarū litium. vt. c. fons. extra de verbo. signi. **I**tem calcatorū. i. locus vbi vna calcas q̄ pede calcantis feriat. Dicunt etiam fons tabulata nauū ab eo q̄ in celsus ferant. **I**tem spectacu la hoc ē loca erecta: vt ex his spectet. **I**tem fons dicitur

deduct potest: r̄ ex libero ser uis fieri potest r̄ cōmertuz adipisci stipulatoz potest: et res sua stipulatoz desinare esse potest: sed p̄otin⁹ inuti lis est. **C** **I**tem contra licet i initio vtiliter res i stipulatū deducta sit: si postea aliquid eoz cām (de q̄b⁹ supra di ctū est) sine facto p̄missoris deuenit: extinguit⁹ stipu latio. **A**t nec statū ab initio ta lis stipulatio valebit luttum titū cū seru⁹ erit dare spō des: r̄ similia: q̄ em̄ natura sui d̄nō nostro exēpta sunt in obligationē deducti nul lo modo possunt.

foramen illud per quod reuis im mittit a forando. **U**n versus. **C**ausatur: vendiqz fo rum: signatqz fora mē. **A**lta foni loca sunt: datqz carina fotos. **H**ostie. dicit q̄ fons in neutro genere ponitur p̄ territorio cuiusqz iudicis infra quod potest in facioz sos homines anis ma duertere. **V**n de tota dioecesi dicit territorio ep̄i scopi. **v**i. q. vii. om nes basilice. **C** **Theatru**. **E**xpone. vt. s. de rerum diui. **S**. vni uersitatis **A**ccur. **C** **Credebat**.

idem si sciebat. vt. j. pri. s. et. ff. de verbo. obli. inter sti pulantem. **S**. sacram. ibi. casum enim r̄.

C **C**ōmercium. **S**uale nomē est ad oēs cōtractus. **U**nde dicit aliquis habere cōmercium rei quando per emptionē vel alio mō potest ea habere: quare iudeus non h̄z cōmercium christiani mancipij. vt. **C**. ne xp̄ianus man. i. r̄. **U**n si iudeus iudeo p̄mittit tale mancipij non valet: vel xp̄ianus iudeo. vt. hic. si autem xp̄ianus no p̄mittat iudeus valet. vt. ff. de verbo. obli. multum interef. r̄ de leg. i. apud. iulianum. **S**. fina.

C **S**ua. **N**ā cū tua sit plus sua fieri non pōt. vt. s. deleg. **S**. sed si r̄. r̄. j. de act. s. sic itaqz. nisi rōne posses sionis apud alij p̄stite. vt. ff. de h̄en. emp. l. si in em p̄tione. **S**. iij. vel nisi sub conditione: dum tamen adue niente conditione stipulationis res esse desierit. vt. ff. de verbo obligat. si rem meam. r̄. l. existimo.

C **P**rocurator. **I**tem qz pura stipulatio suspēdi nō potest. vt. ff. de sti. ser. l. v. i. i. i. r̄. **A**dditio. **P**ura per euentū p̄firmationis q̄ ex postfacto fieri pōt: sed i si ipse actus in veritate nō pendet sicut nec stipulatio sed interim vel est nullus: vel sola ip̄sius qualitas: puta do minij translatio vel cui acquiritur pendere dicitur: et hec vera in acibus puris.

C **I**tem s̄. i. e. contrario. **N**ā s̄. dicit q̄ ab initio res erat sacra vel similia: h̄ postea desist. nūc econtra quā do prius non sacra sed postea sit.

C **L**oz cām. **I** sacra vel religioſa: vt. ff. de sti. ser. l. i. et. q. **S**. **S**ine facto qd̄ est cū erat res aliena: alias si sua semp̄ suo facto factum videt: etiam si aliena erit post tempus stipulationis. idē m̄ si erat aliena dummodo post mortem. vt. ff. de p̄bo. obli. si seruum. **S**. i. et. q. **C** **E**xtinguit. **A**rg. s̄. de leg. **S**. q̄ si viuo.

C **S**imilia. **P**ura rem sacra cū erit prophana: et sic de singulis. **I** sacra vel religioſa. vt. s̄. proximo. **S**.

C **I**n obligationē. **I**stā hoc est stipulationem.

Cōmer cūōphē dit om̄a fctus.

Stipula tio rei sue an valet.

Stipula tio pu ra nō su spendit s̄ b̄n a s̄ lū act⁹.

Sacre rei ven ditio v̄z m̄ igno rantes. **A**liena res v̄dēt h̄t: h̄ nō obligari **N**isi in bone fide ip̄os seltoz. vt l. si ab e. ff. de pig. **E**t ē rō quille re putat q̄ si d̄ns. vt. j. de act. s̄. a lū. **F**orum totus

Ad em iuris est. **S**cz vt sit inutilis.

C **S**acrā. **L**icet non valeat stipulatio vt hic: valet tñ venditio in igno: antes vt actio de f. vt. j. de h̄en. emp. **S**. fi. r̄. ff. de h̄en. emp. l. liberi. r̄. l. sed celsus. **S**z que est ratio: **R**ñ. quia in venditione non ē necesse trā ferri d̄nium: in stipulatione sic. vt. ff. de h̄en. emp. r̄. v̄ di. l. si ita. **S**. fi. **E**t est similis rō quare quis potest rem alienam vendere. vt. ff. de h̄en. emp. l. rem alienam: sed non obligare. vt. **C**. q̄ res pig. ob. poss. l. q̄ liberos. **I** nisi hypothecariam actionem: in venditione sola traditio ne cum obligatōne euictionis sufficit. vt. ff. de pigno. l. et que nondum. **S**. quod dicitur. et de act. empri. l. ex erupto. **A**ccursus.

C **R**eligioſam. **H**ec verba sacra r̄ religioſam ex pone. vt. s̄. de re. diui. **S**. nullius. r̄. **S**. religioſū. **A**dditio **D**ic hoc verum quando res in totū ē sacra vel religio ſa. **S**in autē esset p̄ parte an valeat stipulatio/emprio/ vel alia dispositio. vide. l. hanc. r̄. l. in modicis. ff. de con trahen. emp. **A**ngelus.

C **V**ſibus. **A**ls si non est in vſu publico potest ali enari. vt. ff. de h̄en. emp. sed celsus. **J**. respon. r̄. l. paz tra. **S**. fina. sic. ff. de via publica. l. viam. **C** **F**orum. **S**cybi reddi ius. vt. ff. de iust. r̄ iur. l.

Si aliquid. Caus. Quidam promissit qd dñs epus daret michi decem. v3 ne ista stipulatio: Dicit q non qridet factū alienum pmississe si in promitteret se facrum vel pstituit: vel procuratorū qd alius aliquid michi faceret factū suū pmittere videt. 2 ideo stipulatio v3: 2 ex eo obligat. 2 h. d. Et ad instantiā illas que ponit in glosa 2 re...

Factū alienū nō pōt i stipulationē deduci. Arretin.

Si qd aliū daturū factū rū ve quid promissit: nō obligabit: veluti si spondeat ticiuz qnq aureos daturum Qd si effectuz se vt tici daret sponderit obligatur.

Alteri stipulari nō pōt nisi ei cui pñati sit subiect.

Si qd aliqz ei cui iuri d

Si quis alij. Jur. i. dominio: vt seruus dñi cui acquirit. vt. 2. per quas perso. no. acqui. s. item qd her. ni. alias ite in vobis. Item reuerentia paterna vt filius patri. vt. 2. per quas perso. no. acqui. s. j. Item obedientia: vt monachus monasterio cui querit 2 se et alia. vt in autent. de monac. s. illud. collat. j. Idem dicas de seruo fructuario. Idem de usufructuario. Idem de seruo bona fide possessore. 2 libero bona fide possessore. qui ex duabus causis que runt. vt. 2. p. quas personas nob. acz qui. s. de his. 2. s. idem placet.

subiectus sit stipuletur: nichil agit.

Potest extraneus solutioni esse adiectus: licet sibi nō queratur obligatio hoc dicit. Arretinus.

Plane solutio etiā in extraneam personam conferri potest: veluti si qd ita stipuletur michi aut seio dare spō des: vt obligatio quidem sit

seruo fructuario. Idem de usufructuario. Idem de seruo bona fide possessore. 2 libero bona fide possessore. qui ex duabus causis que runt. vt. 2. p. quas personas nob. acz qui. s. de his. 2. s. idem placet. Nichil agit. Et est ratio: quia inuente sit. 2 c. vt. j. eo. s. alte. ri. et. ff. de verbo.

obligat. stipulatio ista. s. alteri. Fallit tamen in casibus. xvi. In primis vt si stipulantis interfit: qd sit tutor la. alter eius cui stipulat rem pupilli saluam fore. Secundo qd alij. xvi. procurator stipuletur dominus. Tertio si stipulet ere modis. ditor. vt. j. eo. s. sed si quis. 2. ff. de verbo. obliga. stipulatio ista. s. si stipuler. 2. s. si quis insulam. Quarto fallit in omnibus p̄teritis stipulationibus. vt. ff. de p̄terito. stipula. in omnibus. vt est damni infecti. vt. ff. de dam. infect. damni. s. fin. Item iudicatum solui 2 similes. vt ff. de procu. in cause. s. fin. Item fallit in procuratore presentis. vt. ff. de verbo. obligat. si procuratori. 2. ff. de procu. l. quod procurator. Item fallit in actioe municipum ex cuius pacto queritur municipibus. Idem 2 rōau in curatore furiosi 2 consimilium personarum 2 tutoribus. vt. ff. de consti. pecu. l. eum qui. s. si actor. Item fallit in institute. nam sibi actio ex pacto institute queri vt. ff. de insti. l. j. in fi. 2. l. j. Item fallit in iudice vel notario vel simili persona publica 2 quorum pactis 2 stipulationibus alteri queritur. vt. ff. rem pupil. saluaz fore. l. j. 2. iij. 2. iij. j. Respon. 2 in aut. de exco. 2 his qui p̄ncip. con. s. j. col. vij. 2 in aut. de here. ab intest. s. ex his. col. ij. Item fallit a creditore ex cuius pacto queritur acrio debitor. vt. ff. de pigno. act. l. si cum venderet. j. re. spon. Item fallit si auus paciscatur dotem reddi nepti quam etiam in potestate non habet. vt. ff. solut. marri. na s̄ba caus. leyus. Item fallit in procuratore vendentis. vt ff. de acf. empi. iustianus. s. si procurator. Item fallit in deponente si paciscatur alij rez restitui. Item fallit in com. modante faciente simile pactum. vt. ff. de pos. publica. 2. C. ad exhib. si res. Item fallit in donante si mile pactum faciente in euentum alicuius conditionis. vt. C. de donat. que sub modo. l. quotiens. Item qd est in fallit si pater stipuletur filio vel alij p̄posito sub sua potestate post mortem suam: scilicet patris. nam 2 filio l. cui sit queritur licet heres non sit. vt. ff. de verbo. obligatio. l. pulatur quodcumq. s. si quis ita. si vero pure et non post mor. Ex qd col. tem: ipsi stipulanti queritur. vt. ff. de verbo. obligatio. l. i. l. i. de leg. 2. s. enatus. consul. l. quod vero. S3. M. dicebat hos sua casus facere regulam. 2 si quis casus esset illud sp̄ale lere 2 re est: 2 quod hic regulariter dicit. vt. j. e. s. alteri. 2 p. quas neres in perso. nob. acquirit. l. j. dicebat iure directo non valere: Chy. d. q. ij.

Stipulatio ista. s. alteri. Fallit tamen in casibus. xvi. In primis vt si stipulantis interfit: qd sit tutor la. alter eius cui stipulat rem pupilli saluam fore. Secundo qd alij. xvi. procurator stipuletur dominus. Tertio si stipulet ere modis. ditor. vt. j. eo. s. sed si quis. 2. ff. de verbo. obliga. stipulatio ista. s. si stipuler. 2. s. si quis insulam. Quarto fallit in omnibus p̄teritis stipulationibus. vt. ff. de p̄terito. stipula. in omnibus. vt est damni infecti. vt. ff. de dam. infect. damni. s. fin. Item iudicatum solui 2 similes. vt ff. de procu. in cause. s. fin. Item fallit in procuratore presentis. vt. ff. de verbo. obligat. si procuratori. 2. ff. de procu. l. quod procurator. Item fallit in actioe municipum ex cuius pacto queritur municipibus. Idem 2 rōau in curatore furiosi 2 consimilium personarum 2 tutoribus. vt. ff. de consti. pecu. l. eum qui. s. si actor. Item fallit in institute. nam sibi actio ex pacto institute queri vt. ff. de insti. l. j. in fi. 2. l. j. Item fallit in iudice vel notario vel simili persona publica 2 quorum pactis 2 stipulationibus alteri queritur. vt. ff. rem pupil. saluaz fore. l. j. 2. iij. 2. iij. j. Respon. 2 in aut. de exco. 2 his qui p̄ncip. con. s. j. col. vij. 2 in aut. de here. ab intest. s. ex his. col. ij. Item fallit a creditore ex cuius pacto queritur acrio debitor. vt. ff. de pigno. act. l. si cum venderet. j. re. spon. Item fallit si auus paciscatur dotem reddi nepti quam etiam in potestate non habet. vt. ff. solut. marri. na s̄ba caus. leyus. Item fallit in procuratore vendentis. vt ff. de acf. empi. iustianus. s. si procurator. Item fallit in deponente si paciscatur alij rez restitui. Item fallit in com. modante faciente simile pactum. vt. ff. de pos. publica. 2. C. ad exhib. si res. Item fallit in donante si mile pactum faciente in euentum alicuius conditionis. vt. C. de donat. que sub modo. l. quotiens. Item qd est in fallit si pater stipuletur filio vel alij p̄posito sub sua potestate post mortem suam: scilicet patris. nam 2 filio l. cui sit queritur licet heres non sit. vt. ff. de verbo. obligatio. l. pulatur quodcumq. s. si quis ita. si vero pure et non post mor. Ex qd col. tem: ipsi stipulanti queritur. vt. ff. de verbo. obligatio. l. i. l. i. de leg. 2. s. enatus. consul. l. quod vero. S3. M. dicebat hos sua casus facere regulam. 2 si quis casus esset illud sp̄ale lere 2 re est: 2 quod hic regulariter dicit. vt. j. e. s. alteri. 2 p. quas neres in perso. nob. acquirit. l. j. dicebat iure directo non valere: Chy. d. q. ij.

Etia. si foret s̄ba i p̄sona n̄ci. Item fallit in procuratore presentis. vt. ff. de verbo. obligat. si procuratori. 2. ff. de procu. l. quod procurator. Item fallit in actioe municipum ex cuius pacto queritur municipibus. Idem 2 rōau in curatore furiosi 2 consimilium personarum 2 tutoribus. vt. ff. de consti. pecu. l. eum qui. s. si actor. Item fallit in institute. nam sibi actio ex pacto institute queri vt. ff. de insti. l. j. in fi. 2. l. j. Item fallit in iudice vel notario vel simili persona publica 2 quorum pactis 2 stipulationibus alteri queritur. vt. ff. rem pupil. saluaz fore. l. j. 2. iij. 2. iij. j. Respon. 2 in aut. de exco. 2 his qui p̄ncip. con. s. j. col. vij. 2 in aut. de here. ab intest. s. ex his. col. ij. Item fallit a creditore ex cuius pacto queritur acrio debitor. vt. ff. de pigno. act. l. si cum venderet. j. re. spon. Item fallit si auus paciscatur dotem reddi nepti quam etiam in potestate non habet. vt. ff. solut. marri. na s̄ba caus. leyus. Item fallit in procuratore vendentis. vt ff. de acf. empi. iustianus. s. si procurator. Item fallit in deponente si paciscatur alij rez restitui. Item fallit in com. modante faciente simile pactum. vt. ff. de pos. publica. 2. C. ad exhib. si res. Item fallit in donante si mile pactum faciente in euentum alicuius conditionis. vt. C. de donat. que sub modo. l. quotiens. Item qd est in fallit si pater stipuletur filio vel alij p̄posito sub sua potestate post mortem suam: scilicet patris. nam 2 filio l. cui sit queritur licet heres non sit. vt. ff. de verbo. obligatio. l. pulatur quodcumq. s. si quis ita. si vero pure et non post mor. Ex qd col. tem: ipsi stipulanti queritur. vt. ff. de verbo. obligatio. l. i. l. i. de leg. 2. s. enatus. consul. l. quod vero. S3. M. dicebat hos sua casus facere regulam. 2 si quis casus esset illud sp̄ale lere 2 re est: 2 quod hic regulariter dicit. vt. j. e. s. alteri. 2 p. quas neres in perso. nob. acquirit. l. j. dicebat iure directo non valere: Chy. d. q. ij.

Et h. qd tibi qd scellit p̄cusem p̄tōis b̄ cui? natura te. nef ex scō oiz et e fine orū: pu. ta d̄ cui. ctione. fm An. sed Jo. fa. 2. qd et tunc nō misit scō suo vt here distene tur nisi vel quā ti infest vt penā p̄misse. rii.

Non obligabitur. Et est ratio: quia nemo alienum factum p̄mittere potest: vt. hic. et. ff. de h̄bo. obligat. stipulatio ista. in principio nisi pena promittatur. vt. j. eo. s. versa vice. Nisi in casibus in quibus p̄sumitur lex interesse p̄mitti nisi fiat: vt in cautione iudicio si stipula. vt. ff. de verbo. obligatio. quotiens quis. Item in stipulatione ista habere licere. vt. ff. de verbo. obligatio. stipulatio ista. j. respon. Item in stipulatione de rato. vt. ff. rem ra. ha. l. in stipulatione. Item in stipulationibus edilitiis. vt. sanū esse seruū venditū vel nō furem: 2 similia. vt. ff. de euc. l. si ita quis. Item in stipulatione rem pupilli saluam fore. nam cum sit p̄terita exigitur fideius. fo. vt. ff. de p̄terito. stipu. p̄terite. Stipulatur ergo pupillus his verbis a fideiusso: promittis rem meā saluam fore per tutorem vel curatorem. nam 2 his h̄bis ab eis stipulatur. vt. ff. rem pu. sal. fo. l. j. 2. l. cum pupil. lus. p̄terea nōne quissemper promittit per se suos heredes ea facta que per alium possunt explicari. vt C. de contrahend. stipu. l. si licet contra sit si non potest per alium fieri. vt. ff. eo. centesimus. s. id quod. 2. C. de cadu. tollen. l. j. s. ne autem. Respon. non est alius heres q̄ testator: immo idem p̄sumitur. vt in autent. de iureiur. a mo. p̄e. s. j. col. vj. Adde fm Ang. alios casus: puta quando promittit alium dare vel facere ad quod promissor tenebat. Item quando iuravit: quia facit valere omni meliori modo quo potest. vt l. cum pater. s. filius. ff. de lega. ij. Ang.

Effecturum. tunc enim suum factum manifeste promittit: idem si dixit se curaturum vt fiat. vt. ff. si cer. pe. l. finali. s. finali.

Si quis alij. Caus. Pone qd ego stipulor dari ei centū cuius iuri nō sum subiectus: valet ne ista stipu. Et rñ. iij. qd nō considerata stipulationis natura. Inueni ta ei fuit stipulatio vt stipulationem vnusquisqz sibi met aliquid acq̄rat. sed lz stipulando extraneo aliquid acq̄rere nō possim? tñ in p̄sona alteri? solutionē possu mus p̄ferre. C. ubi gratia. Promittis michi. x. aut seruo. et tūc b̄n valet h̄mōi stipulatio. Obligatio em̄ michi stipulanti acquisita ē. solutio tamen pōt fieri adiecto meo iurto. 2 continget p̄missoz plena liberatio. Competit tamen stipulatio contra adiectum acrio mandati. p̄pter id quod solutus est. h. d. Ex r̄a ca. nota sp̄alem ca. in quo si soluat debitor alij q̄z cui soluere debet puta adiectio. scz alteriatur liberatur. Nota qd vox patris est vox filij: 2 contra.

Effecturum. tunc enim suum factum manifeste promittit: idem si dixit se curaturum vt fiat. vt. ff. si cer. pe. l. finali. s. finali.

Si quis alij. Caus. Pone qd ego stipulor dari ei centū cuius iuri nō sum subiectus: valet ne ista stipu. Et rñ. iij. qd nō considerata stipulationis natura. Inueni ta ei fuit stipulatio vt stipulationem vnusquisqz sibi met aliquid acq̄rat. sed lz stipulando extraneo aliquid acq̄rere nō possim? tñ in p̄sona alteri? solutionē possu mus p̄ferre. C. ubi gratia. Promittis michi. x. aut seruo. et tūc b̄n valet h̄mōi stipulatio. Obligatio em̄ michi stipulanti acquisita ē. solutio tamen pōt fieri adiecto meo iurto. 2 continget p̄missoz plena liberatio. Competit tamen stipulatio contra adiectum acrio mandati. p̄pter id quod solutus est. h. d. Ex r̄a ca. nota sp̄alem ca. in quo si soluat debitor alij q̄z cui soluere debet puta adiectio. scz alteriatur liberatur. Nota qd vox patris est vox filij: 2 contra.

sed vtiliter acquiri potest. et sic secundū eum semper ex pacto alterius queritur: quod falsum est. cum pax intererit directo vel vtiliter quereretur. vt. ff. de neg. gest. actio. Accursi. legum doctor.

a **¶** *Planz.* Acquiratur. s. tantum.

Solutio an possit fieri adiectio.

b **¶** *Seio.* non tamen heredi eius. vt. ff. de hb. obli. cum quis. Item hoc intellige statū huius adiecti non mutator: alio cōtra. vt. ff. de sol. cum quis. Item hoc intellige ante litem contestatā tam a stipulante alio contra. vt. ff. de sol. si q̄s stipulatus fuerit. x. §. primo. Item licet solui possit adiectio nō tamē age re potest adiectio vt. ff. de consti. pe. cu. sed z filie. in fine. et. l. si vero.

c **¶** *Inuito* eo qui stipulatur. **d** **¶** *Cōtingat.* nisi in casu. vt. ff. de eo quod certo loco. l. ij. §. idē in lianus. Sed ibi facta fuit solutio alibi q̄ fieri debuit vnde venit interesse. vt. l. de actio. §. loco. in quo nō potuit dño preiudicare accipiendo forte adiectus. vt. ff. de regu. iur. non debet. licet et ipse dominus postet. vt. ff. de eo quod cer. loco. l. centum in fi. et. l. si. in fine.

e **¶** *Ille.* s. stipulator.

f **¶** *Mandati.* Nūquid adiectus mandati semper teneretur. **M** dicit q̄ sic. vt. hic. z. ff. de verbo. obliga. in lianus. §. si. Nam semper tacitum mandatum et si nō exp̄ss̄ vel interuenire dicebeat z in absentia z sine nūcio vel ep̄stola: quod est contra. l. ff. de procur. l. i. §. i. Quare dicimus q̄ mandati agit si intercessit mandatum: vt qui a presente adiecto fuit stipulatus. vt. hic z ff. de verbo. obliga. iulianus. §. si. et. ff. mā. qui fidem. alio agat neg. gestorū cum nō sit procurator. vt. ff. de solu. l. vero. procuratori. §. interdum. z. l. de obliga. que ex quasi contra. in prin. **A**dditō. Nota bene hāc glō. quia actione teneatur: et ista sunt vera nisi adiectio esset animo sibi donandi. vt. d. l. iulianus. §. i. z ibi Bar. ff. de verbo. obliga. In dubio autem non videtur adiectus animo donandi. vt. l. si cum aurum. ff. de solut. Angelus.

Adiectio cui soluitur diuersa a cōditiōe tenetur.

¶ *Quod z si quis.* **C**asus. **S**upra dictū est q̄ si stipulatur alteri dari q̄ ei qui iuri meo subiectus est: non valet stipulatio. Sed po. q̄ aliquis stipuletur aliqd̄ dari sibi z extraneo. valet ne ista stipulatio? **R**ñ. tu. q̄ sic. sed nunqd̄ in totum: rñ. q̄ non. sed pro parte dimidia scz pro parte stipulantis. Super isto. §. q̄ri pōt quare ita est q̄ si ego emero fundū michi z extraneo. p. x. v3 totus contractus. vt. ff. de cōtrahē. emp. z. v. l. fundus. Si autē stipulatus fuero. x. dari michi z extraneo nō v3 stipulatio in totū. sed pro parte. **R**ñ. cōtrahē emp. z ven. celebrat tā gratis emptoris vt. vnde tā em ptori q̄ ven. expedit q̄ valet contractus: z nisi in totum valet venditio contractus qui vtriusq̄ ḡsa celebrari d̄ in detrimentum alterius partis redudaret

q̄s esset non debet. Sed si dicas possi esse q̄ nō exp̄ss̄ dicit emptori q̄ emptio in totū valet semp. Ad hoc dicas q̄ si ibi imputet Regulariter eni loquendo ḡsa vtriusq̄ contractus h̄mō dicitur fieri. non sic autē est in stipulatione. Semper em̄ expedit promissori q̄ stipulatio potius valet in parte q̄ in totum.

¶ *Si quis* valebit. s. pro parte dimidia vt. l. vbi dicitur. vt. ff. de eo quod certo loco. l. ij. §. si quis. Et collige q̄ non vtriusq̄ vtile p̄ mutabile. sic. ff. de h̄bo. obligatio. l. i. §. s3 et si michi. **B**r. cōtra. ff. de arbi. l. parui. als p̄ d̄. §. i. Et dicit vt ibi. **h** **¶** *Nō plus.* vt. ff. de verbōis obligatio. l. si michi. Sed contra. de contrahē. emp. l. fundi. **S**3 dicit vt ibi.

Utile p̄ mutabile non v3 tatur.

¶ *Si quis* valebit. s. pro parte dimidia vt. l. vbi dicitur. vt. ff. de eo quod certo loco. l. ij. §. si quis. Et collige q̄ non vtriusq̄ vtile p̄ mutabile. sic. ff. de h̄bo. obligatio. l. i. §. s3 et si michi. **B**r. cōtra. ff. de arbi. l. parui. als p̄ d̄. §. i. Et dicit vt ibi. **h** **¶** *Nō plus.* vt. ff. de verbōis obligatio. l. si michi. Sed contra. de contrahē. emp. l. fundi. **S**3 dicit vt ibi.

¶ *Si quis* valebit. s. pro parte dimidia vt. l. vbi dicitur. vt. ff. de eo quod certo loco. l. ij. §. si quis. Et collige q̄ non vtriusq̄ vtile p̄ mutabile. sic. ff. de h̄bo. obligatio. l. i. §. s3 et si michi. **B**r. cōtra. ff. de arbi. l. parui. als p̄ d̄. §. i. Et dicit vt ibi. **h** **¶** *Nō plus.* vt. ff. de verbōis obligatio. l. si michi. Sed contra. de contrahē. emp. l. fundi. **S**3 dicit vt ibi.

¶ *Si quis* valebit. s. pro parte dimidia vt. l. vbi dicitur. vt. ff. de eo quod certo loco. l. ij. §. si quis. Et collige q̄ non vtriusq̄ vtile p̄ mutabile. sic. ff. de h̄bo. obligatio. l. i. §. s3 et si michi. **B**r. cōtra. ff. de arbi. l. parui. als p̄ d̄. §. i. Et dicit vt ibi. **h** **¶** *Nō plus.* vt. ff. de verbōis obligatio. l. si michi. Sed contra. de contrahē. emp. l. fundi. **S**3 dicit vt ibi.

¶ *Si quis* valebit. s. pro parte dimidia vt. l. vbi dicitur. vt. ff. de eo quod certo loco. l. ij. §. si quis. Et collige q̄ non vtriusq̄ vtile p̄ mutabile. sic. ff. de h̄bo. obligatio. l. i. §. s3 et si michi. **B**r. cōtra. ff. de arbi. l. parui. als p̄ d̄. §. i. Et dicit vt ibi. **h** **¶** *Nō plus.* vt. ff. de verbōis obligatio. l. si michi. Sed contra. de contrahē. emp. l. fundi. **S**3 dicit vt ibi.

¶ *Si quis* valebit. s. pro parte dimidia vt. l. vbi dicitur. vt. ff. de eo quod certo loco. l. ij. §. si quis. Et collige q̄ non vtriusq̄ vtile p̄ mutabile. sic. ff. de h̄bo. obligatio. l. i. §. s3 et si michi. **B**r. cōtra. ff. de arbi. l. parui. als p̄ d̄. §. i. Et dicit vt ibi. **h** **¶** *Nō plus.* vt. ff. de verbōis obligatio. l. si michi. Sed contra. de contrahē. emp. l. fundi. **S**3 dicit vt ibi.

¶ *Si quis* valebit. s. pro parte dimidia vt. l. vbi dicitur. vt. ff. de eo quod certo loco. l. ij. §. si quis. Et collige q̄ non vtriusq̄ vtile p̄ mutabile. sic. ff. de h̄bo. obligatio. l. i. §. s3 et si michi. **B**r. cōtra. ff. de arbi. l. parui. als p̄ d̄. §. i. Et dicit vt ibi. **h** **¶** *Nō plus.* vt. ff. de verbōis obligatio. l. si michi. Sed contra. de contrahē. emp. l. fundi. **S**3 dicit vt ibi.

¶ *Si quis* valebit. s. pro parte dimidia vt. l. vbi dicitur. vt. ff. de eo quod certo loco. l. ij. §. si quis. Et collige q̄ non vtriusq̄ vtile p̄ mutabile. sic. ff. de h̄bo. obligatio. l. i. §. s3 et si michi. **B**r. cōtra. ff. de arbi. l. parui. als p̄ d̄. §. i. Et dicit vt ibi. **h** **¶** *Nō plus.* vt. ff. de verbōis obligatio. l. si michi. Sed contra. de contrahē. emp. l. fundi. **S**3 dicit vt ibi.

¶ *Si quis* valebit. s. pro parte dimidia vt. l. vbi dicitur. vt. ff. de eo quod certo loco. l. ij. §. si quis. Et collige q̄ non vtriusq̄ vtile p̄ mutabile. sic. ff. de h̄bo. obligatio. l. i. §. s3 et si michi. **B**r. cōtra. ff. de arbi. l. parui. als p̄ d̄. §. i. Et dicit vt ibi. **h** **¶** *Nō plus.* vt. ff. de verbōis obligatio. l. si michi. Sed contra. de contrahē. emp. l. fundi. **S**3 dicit vt ibi.

¶ *Si quis* valebit. s. pro parte dimidia vt. l. vbi dicitur. vt. ff. de eo quod certo loco. l. ij. §. si quis. Et collige q̄ non vtriusq̄ vtile p̄ mutabile. sic. ff. de h̄bo. obligatio. l. i. §. s3 et si michi. **B**r. cōtra. ff. de arbi. l. parui. als p̄ d̄. §. i. Et dicit vt ibi. **h** **¶** *Nō plus.* vt. ff. de verbōis obligatio. l. si michi. Sed contra. de contrahē. emp. l. fundi. **S**3 dicit vt ibi.

¶ *Si quis* valebit. s. pro parte dimidia vt. l. vbi dicitur. vt. ff. de eo quod certo loco. l. ij. §. si quis. Et collige q̄ non vtriusq̄ vtile p̄ mutabile. sic. ff. de h̄bo. obligatio. l. i. §. s3 et si michi. **B**r. cōtra. ff. de arbi. l. parui. als p̄ d̄. §. i. Et dicit vt ibi. **h** **¶** *Nō plus.* vt. ff. de verbōis obligatio. l. si michi. Sed contra. de contrahē. emp. l. fundi. **S**3 dicit vt ibi.

¶ *Si quis* valebit. s. pro parte dimidia vt. l. vbi dicitur. vt. ff. de eo quod certo loco. l. ij. §. si quis. Et collige q̄ non vtriusq̄ vtile p̄ mutabile. sic. ff. de h̄bo. obligatio. l. i. §. s3 et si michi. **B**r. cōtra. ff. de arbi. l. parui. als p̄ d̄. §. i. Et dicit vt ibi. **h** **¶** *Nō plus.* vt. ff. de verbōis obligatio. l. si michi. Sed contra. de contrahē. emp. l. fundi. **S**3 dicit vt ibi.

¶ *Si quis* valebit. s. pro parte dimidia vt. l. vbi dicitur. vt. ff. de eo quod certo loco. l. ij. §. si quis. Et collige q̄ non vtriusq̄ vtile p̄ mutabile. sic. ff. de h̄bo. obligatio. l. i. §. s3 et si michi. **B**r. cōtra. ff. de arbi. l. parui. als p̄ d̄. §. i. Et dicit vt ibi. **h** **¶** *Nō plus.* vt. ff. de verbōis obligatio. l. si michi. Sed contra. de contrahē. emp. l. fundi. **S**3 dicit vt ibi.

¶ *Si quis* valebit. s. pro parte dimidia vt. l. vbi dicitur. vt. ff. de eo quod certo loco. l. ij. §. si quis. Et collige q̄ non vtriusq̄ vtile p̄ mutabile. sic. ff. de h̄bo. obligatio. l. i. §. s3 et si michi. **B**r. cōtra. ff. de arbi. l. parui. als p̄ d̄. §. i. Et dicit vt ibi. **h** **¶** *Nō plus.* vt. ff. de verbōis obligatio. l. si michi. Sed contra. de contrahē. emp. l. fundi. **S**3 dicit vt ibi.

¶ *Si quis* valebit. s. pro parte dimidia vt. l. vbi dicitur. vt. ff. de eo quod certo loco. l. ij. §. si quis. Et collige q̄ non vtriusq̄ vtile p̄ mutabile. sic. ff. de h̄bo. obligatio. l. i. §. s3 et si michi. **B**r. cōtra. ff. de arbi. l. parui. als p̄ d̄. §. i. Et dicit vt ibi. **h** **¶** *Nō plus.* vt. ff. de verbōis obligatio. l. si michi. Sed contra. de contrahē. emp. l. fundi. **S**3 dicit vt ibi.

¶ *Si quis* valebit. s. pro parte dimidia vt. l. vbi dicitur. vt. ff. de eo quod certo loco. l. ij. §. si quis. Et collige q̄ non vtriusq̄ vtile p̄ mutabile. sic. ff. de h̄bo. obligatio. l. i. §. s3 et si michi. **B**r. cōtra. ff. de arbi. l. parui. als p̄ d̄. §. i. Et dicit vt ibi. **h** **¶** *Nō plus.* vt. ff. de verbōis obligatio. l. si michi. Sed contra. de contrahē. emp. l. fundi. **S**3 dicit vt ibi.

¶ *Si quis* valebit. s. pro parte dimidia vt. l. vbi dicitur. vt. ff. de eo quod certo loco. l. ij. §. si quis. Et collige q̄ non vtriusq̄ vtile p̄ mutabile. sic. ff. de h̄bo. obligatio. l. i. §. s3 et si michi. **B**r. cōtra. ff. de arbi. l. parui. als p̄ d̄. §. i. Et dicit vt ibi. **h** **¶** *Nō plus.* vt. ff. de verbōis obligatio. l. si michi. Sed contra. de contrahē. emp. l. fundi. **S**3 dicit vt ibi.

78

¶ **P**reterea Inutilis e interdu i totu: mtdu p pte. Non rsideat. l. zgrue. diliget th attende q vbi...

¶ **S**ubaudi: nec ex se displiceat: qz tunc non est locu d. s. cuz adicit nec huzic mate rie. Jo. fabri.

¶ **M**isi esset a: cium si pulatio ne non valere: nisi sub toto vel nisi vali ditas si pulatio nis no: ceret si pulanti vt. l. si b. c. ff. l. i. ca. z hec vera qn stipulatio et rñ fio e de toto z p te nūc rabili.

¶ **I**nter de minuz seruū patre z filii nō p̄trahitur stipulatio. h. d. Aretinus. ¶ **I**nter de inutilis e stipulatio si vtab eo stipuler q tuo iuri subiecto est: vt si is a te stipuletur. Sz seru qdē nō solum dño suo obligari non p̄t...

¶ **E**xpresserit. Que enim in prefationibus dicuntur in contrahibus reperta creduntur. vt. ff. de hō. obliga. l. i. ca. s. idem respondit.

¶ **I**tem inutilis. Causus. Non soluz in casibus qui p̄cesserunt e inutilis stipulatio. sed etiā in alijs. quia si fueris stipulatus aliquid ab eo q iuri tuo subiectus est. vel si is a te fuerit aliqd stipulatus inutilis e stipulatio. Sed dñs e inter seruū qui e in p̄tate z filiu. qui similiter e in p̄tate. qz neqz dño neqz extraneo p̄mittēdo obligat. Sz filius aut fa. p̄t suo non obligat p̄t qz in voto z in mutuo. sed vt qz filius fa. p̄mittēdo in voto obligat p̄t. l. in auc. de scil. epi. s. interdicimus. Sz potest r̄ideri distinguēdo in voto persone z votū reruz. In voto rerū non obligat. In voto aut persone obligatur. z sic loquit auct. ¶ **M**utuum r̄c. Quesiui a iust. vtrum mutus stipulari potest: Et responderi dicens q neqz mutus stipulari potest neqz p̄mittere. z ratio huius est. quia stipulatio fit vno interrogante altero rez...

spondente. z sic vtroqz loquente. Idem dicit de surdo p̄ter defectu auditus. Qui em stipulat exaudire dz p̄mittentē: z qui p̄mittit h̄ba interrogatis similiter exaudire dz: hoc planū est. Qd̄ tñ de illo surdo intelligitur qui oīno non exaudit: nō de illo qui tardius exaudit. Qui enim tarde exaudit p̄mittentē z stipulantem. poterit exaudiri qz qz nō illico. z ita stipulari z promittere potest. h. di.

¶ **M**utur r̄c. omnino nō possit stipulationē p̄trahere. h. d. Aretinus.

¶ **M**utū neqz stipulari neqz p̄mittere posse palā e qd̄ et i surdo receptū e: qz z is q stipulat h̄ba p̄mittēt: z is q p̄mittit verba stipulatis audire debet. vñ apparet nō de eo nos loq̄ q tardius exaudit h̄ de eo qui oīno non audit.

¶ **F**uriosus neqz stipulari neqz aut p̄trahere p̄t. Aret. ¶ **F**uriosus nullū negotiū h̄gerere potest: quia non intelligit quod agit.

¶ **P**upillus maior isante p̄t totū sibi obligat etiā sine iuratus auctoritate: h̄ ip̄e alij nō obligat nisi sit primus p̄briari z tutoris auctoritas infueniat. Filij h̄o familias i etate populari nō obligat e. iā cū colēta patris. Aret.

¶ **C**. de pac. cō. l. pactum dotale. contra. Sol. maxime: ubi positum abundat. sic. C. de test. ma. l. si. s. j. Accur.

¶ **O**bligari non p̄t. scz ciuiler. Accur. s. i.

¶ **O**bligari possunt. Ex omni causa. vt. ff. de iudic. tam ex contractibus. z conueniri in solidum durate patriate: auctoritate tñ patris interueniente. ad qd̄ pater compellitur officio iudicis. vt. C. de bo. que h. l. cum non solum. s. j. ¶ **I**tem postea. nisi in sex casibus qui sunt. ff. q. cum eod. l. i. f. Excipe duos casus vt in mutua pecunia ex qua non tenetur cum effectu propter exceptiōnem macedoniam: neqz pater. vt. C. ne filius pro patre. l. i. ¶ **I**tem in voto vel deo vel republice facto. vt. ff. de polli. si quis rem. s. voto. Nam licet alias scz ex contractu: vel qsi conueniatur a prelato maiore locullius: hic tamen non conuenitur. vt. C. de episc. z cleri. l. nulli. z in auct. de eccl. tit. s. si quis. col. v. ¶ **R**atiō ¶ **S**cz captis pignobus. Et si nullo modo vellet p̄sentire: si filius agat z pater sit p̄ns: repellit a iudicio. scz si p̄t sit absens longa absentia: vel filius contumacia. Ang.

¶ **F**uriosus. Nullū negotiū. scilicet obligatorū idem in prodigio cui bonis interdictum est. ff. de is. cui. quis furiosus. nullus est. vt. ff. de cu. furio. l. i. primo r̄c. z ff. de reg. iur. l. furiosus. idē in mente captio. vt. s. de cura. s. j. ¶ **R**atiō ¶ **I**dem in infatio. Et intellige de his qui oīno nō nihil rationis sapiant. alio secus. s. in Ange.

¶ **P**otest. Scilicet ciuiler. q. iij.

¶ **F**uriosum r̄c. Quesiui a iust. de furioso an possit h̄balē oblationē p̄trahere: et dicit q non. Nullum em negotiū furiosus recte gerit: qz non intelligit qd̄ agit.

¶ **I**te inutilis. Quantum ad ciuile vinculi: s. naturalē h̄. vt. ff. de cōdi. indebi. si idq. et. l. frater a fratre. s. j. vñ fide iussor accedit. vt. j. de fide iussor. in p̄n.

¶ **E**t hec vera sunt: nisi in castris peculio vel quasi: nā tūc est loco patris familias. vt. ff. ad mace. l. i. et. ff. de coll. bon. l. i. s. nec castrensē. tunc est et cū p̄te obligatur et agit cū effectu. vt. ff. de iudic. l. l. nulla.

¶ **O**bligatio natiuitatis p̄t z si h̄ p̄t coistere.

Pupillus. **Causa.** **Q**uesti a ius. an pupillus potest recte stipulari? Rñ. q. pupillus oē negociū recte gerit dū tñ tutoris auctoritas intercedat z hoc qñ necessa- ra est. cū se alteri velit obligari. **A**lterz tñ sine tutoris auctoritate bñ pot obligare. z. h. d. **S**z qd dixim? z c. Uersiculū istū ex certa snia distinguo. vñ. po. in. h. isto sic cas. **S**upra dicitū est. p. pupillus recte gerit oē negociū. s. cū infans sit pupillus oē negociū recte gerit ita stipulari vel pmittere recte poterit. sed non ē ita simplr. Et ad hoc rñ dē legislator dicit q. dicitū ē de pupillo intelligēdū est de eo q. p. p. rñ est pubertati: z ēt de illo qui aliquē hñ intellectū. In f. ntes ei z illi q. p. rñi sūt infātie nō multū distāt a furiosis: q. nullū hñt intellectū. Sz dei de statim corrigi iam dicitū sūt qd vñ mēbz dī. q. pupilli. p. rñi infātie: nō p. oia sūt cēfendi pubertati. p. rñi. l. q. tāq. s. furiosū. sed hñt idē iuris q. cū tutoris auctoritate se alijs possint oē ligare. z sine tutoris auctoritate sibi alios obligare pnt. Sz pot ne siluiffa. ipubes auctoritate pris sui alteri obligari pñs auctoritate pcedēte: sicut p. pupillus tutoris auctoritate? Et rñ. q. nō. rñmōi rō pot eē: q. si tutor male pñt auctoritate pupillo suo pupillus habebit illū sibi oblig. nō sic autem filius patrem.

C Pupillus. **S**alicer pubertati primus: vt sequitur. z est ratio: quia intellectum habet. vt. ff. de regulis iuris. l. in negotijs. **O**bligetur. scilicet alijs. **A**uctoritate. sic. d. de aucto. tut. in princ. ff. de pact. l. contra iuris civilis. **I**nfans. id est vsq. ad septē annos. vt. C. de iure deli. l. si infanti. j. respon. **I**nfanti. primus. i. vsq. ad x. ānos z dimidiū. et sic primus respicit. j. sed cū dico pubertati. primū a decē annis z dimidio. s. intellige. naz sic in masculis d3 fieri diuidiano i feminis in nono z dimidio. vt. s. qui. ex cau. manu. nō li. s. fi. z. s. qui. mo. tute. fini. j. respon. **N**on multū. Nam distāt aliquantulū. vt in hereditate quā trāsmittit infās. vt. C. de iur. delib. si infanti. s. j. secus in furioso. vt. C. de cura. fa. l. fin. s. sin aut ē. et hoc fm Bzo. Sz certe sic posset dixisse: q. vñ paruos. alter magnus: alter cōtinuū tēpus: alter h3 interualla dilucida. Dic s. distāt in stipulādo in hoc: q. infans sine intellectu interdū stipulā: sed furiosus nūq. vt. ff. rem pupil. sal. fore. l. seruū pupilli. Itē dicit nō multum ppter. primū infātie qui intellectū h3: z ideo corrigi statim quod h3 dicitur: ibi. sed in proximis. **B**enignior. q. supra dicitū est. **I**dem iuris habeant. vt alios sibi obligent: alijs vero non obligentur sine tutore. vt. s. p. rñi. s. **I**mpubes. aliud si pubes. naz obligat ac si esset

Proxi- m? pu- bertati
heredi- tas trās- mittit p- mte ante- sed non- p. furio- sum.
Stipul- laf q. s. ifās- nō autē- furiof.
filius

luti iuris. vt. ff. eo. l. si. s. j. nisi in duob? casibus. vt. s. eo. ipubes etia cū auctore obliget? Respondent quidā q. ob hoc ipm datur tutor: sed patria potestas ē a j. corrigēdū. z ē p. p. rñ oblig. eis. C. de bo. que li. l. si. s. sin autē. Uel dic q. tutorem h3 obligatur si male auctoratur: patrē non. vt. C. de bo. q. libe. cū oportet. s. sub hoc m. s. ficulo nō autē h3 hypothe- cam. **S**curtus. **A**dditio. hoc vey qñ de pupillo me re obligando tractat. secus si b me ra vilitate: q. pot etiam sine patre. Si hō pot esse vti litas z dñū: puta qñ vilitatis vel aliquid patri que pot: q. casu de iure nouo p. legitimā administratione h3: sufficit ipius auctoritas: non in alijs. vt. l. si infan- ti. C. de iure deli.

testate parentis ē ipubes i nec auctore quidem patre obligatur. **C**onditio impossibilis viciat stipulationem. cōditio hō necessaria facit eā haberi p. pura. **A**retinus **S**i impossibilis cōditio obligationibus adijciatur nihil valet stipulatio **I**mposibilis autē cōditio habetur cui naturam impedimēto ē q. minus existat: veluti si q. ita dixerit: si digito celū attingero dare spondes? At si ita stipule si digito celū nō attingero dare spondes? p. re nō facta obligatio intelligit ideo q. statim petere pot.

Supra habuistis multa exēpla inutilū stipulatio- num. adhuc ponit hic vñ. l. cū impossibilis cōditio stipulatio adijciat. z appello impossibilem cōditionē illā. s. cū natura impedimēto ē. vt. p. a. hōiem in statu isto ex istentē celū digito attingere. vñ ista stipulatio p. mittit mihi. x. si celū digito attingeris maritus ē. s. si negando cōditionem impossibilem p. mittas aliquid stipulati vt. pura. p. muto tibi. x. si celum digito nō attingeris. pura ē stipulatio z q. stipulatur incontinenti peti potest. z. h. d. **N**ot. q. impossibilis cōditio viciat stipulationem. **S**i impossibilis. **O**bligationibus. quibuscumq. vt hic. z. ff. de act. z. obli. nō solū. **S**ecus est i vltimis voluntatibus: quoniam p. pro non apposita habet. vt. s. de here. insti. s. impossibilis. **A**dditio. **E**t dum glo. ibi soluit cōtrarium de. l. si militem. C. de condi. ob. cau. est p. raria hinc glo. ista tñ est verior. **N**ec ob. s. q. con- cordat: cum hic z ibi conditio causa possibilis annullat effectum. non enim ad conficiēdum agit: sed solum ad reuocanda data. fm Johan. fab. **C**ui natura. **N**on ita si verborū perplexio sit. vt ff. de cōdi. insti. si ticus. **J**o. cōtra. tūc enim qñq. nō dicitur esse impossibile: licet non posset existere. vt. ff. de h. b. obli. si ticus. fm Bzo. z. facit ad hunc. s. ff. de reg. iur. l. impossibilium. z. ff. e. l. impossibilis. s. j. **P**ure. **I**d est sine conditione: etiam si dies esset apposta. vt. ff. eo. l. in illa stipulatione. s. si. **S**tatum. **C**um spacio tamen quo solui possit. vt. j. eo. s. fina. ff. eo. eum qui kalendis. **E**t de hoc dicit. s. de verbo. obli. s. omnis stipulatio. **I**tem verborū. **C**ausa. **S**upra dicitū est multa exēpla de inutilibus stipulationibus. sed p. deo quid si inter abfētes fiat stipulatio: valet ne stipulatio? Rñ. q. non. sed ē inutilis: z hoc. s. q. stiplo inter abfētes cōcepta inutilis sit. hoc idē est. quia viam siue materiā ab- tercandi cōtēntiois hōibus p. stabat. **C**ū enim aliquis

ipubes etia cū auctore obliget? Respondent quidā q. ob hoc ipm datur tutor: sed patria potestas ē a j. corrigēdū. z ē p. p. rñ oblig. eis. C. de bo. que li. l. si. s. sin autē. Uel dic q. tutorem h3 obligatur si male auctoratur: patrē non. vt. C. de bo. q. libe. cū oportet. s. sub hoc m. s. ficulo nō autē h3 hypothe- cam. **S**curtus. **A**dditio. hoc vey qñ de pupillo me re obligando tractat. secus si b me ra vilitate: q. pot etiam sine patre. Si hō pot esse vti litas z dñū: puta qñ vilitatis vel aliquid patri que pot: q. casu de iure nouo p. legitimā administratione h3: sufficit ipius auctoritas: non in alijs. vt. l. si infan- ti. C. de iure deli. **S**i impossibili- bus zc. **C**ausa. **S**upra habuistis multa exēpla inutilū stipulatio- num. adhuc ponit hic vñ. l. cū impossibilis cōditio stipulatio adijciat. z appello impossibilem cōditionē illā. s. cū natura impedimēto ē. vt. p. a. hōiem in statu isto ex istentē celū digito attingere. vñ ista stipulatio p. mittit mihi. x. si celū digito attingeris maritus ē. s. si negando cōditionem impossibilem p. mittas aliquid stipulati vt. pura. p. muto tibi. x. si celum digito nō attingeris. pura ē stipulatio z q. stipulatur incontinenti peti potest. z. h. d. **N**ot. q. impossibilis cōditio viciat stipulationem. **S**i impossibilis. **O**bligationibus. quibuscumq. vt hic. z. ff. de act. z. obli. nō solū. **S**ecus est i vltimis voluntatibus: quoniam p. pro non apposita habet. vt. s. de here. insti. s. impossibilis. **A**dditio. **E**t dum glo. ibi soluit cōtrarium de. l. si militem. C. de condi. ob. cau. est p. raria hinc glo. ista tñ est verior. **N**ec ob. s. q. con- cordat: cum hic z ibi conditio causa possibilis annullat effectum. non enim ad conficiēdum agit: sed solum ad reuocanda data. fm Johan. fab. **C**ui natura. **N**on ita si verborū perplexio sit. vt ff. de cōdi. insti. si ticus. **J**o. cōtra. tūc enim qñq. nō dicitur esse impossibile: licet non posset existere. vt. ff. de h. b. obli. si ticus. fm Bzo. z. facit ad hunc. s. ff. de reg. iur. l. impossibilium. z. ff. e. l. impossibilis. s. j. **P**ure. **I**d est sine conditione: etiam si dies esset apposta. vt. ff. eo. l. in illa stipulatione. s. si. **S**tatum. **C**um spacio tamen quo solui possit. vt. j. eo. s. fina. ff. eo. eum qui kalendis. **E**t de hoc dicit. s. de verbo. obli. s. omnis stipulatio. **I**tem verborū. **C**ausa. **S**upra dicitū est multa exēpla de inutilibus stipulationibus. sed p. deo quid si inter abfētes fiat stipulatio: valet ne stipulatio? Rñ. q. non. sed ē inutilis: z hoc. s. q. stiplo inter abfētes cōcepta inutilis sit. hoc idē est. quia viam siue materiā ab- tercandi cōtēntiois hōibus p. stabat. **C**ū enim aliquis

ab aliquo sibi pmissum p stipulatione peteret & instru- mentum in quo fuit pmissum p se pducere in mediu in hmoi casibus solebat pmissores leuissime p stipula- tores talibus vt allegacionib? ff qd in instra conti- neatur me tibi hoc vel illud pmississe. ista tn stipulatio nullus est momenti cu eo no essem pns tali die in loco quo coficiebat in- strumentu. vel et cu tu no esles pns et stiplo inter ab- sentes cocepta sit inuit. z id ppr se- curitate diuimen- daru litiu introdu- cra fuit a dno iust. qda pso quaz has- bes. C. de pben. et comitens. stipu. l. optima. qua scri- pti ad cesariades aduocatos in qua cautu est q hmoi scripturis q pres- pto iudicant om- nimodo fides ad-

C Stipulatio no pot hbi iter absentes. Et si in instru- mento continet partes fuisse presentes vs stipulationi iter- fuisse stat scripturam nisi con- trariu pbetur. Aret.

C Item verboru a obliga- tio inter absentes concepta inutilis est sed cu hoc mate- riam litiu cotentiois homi- nib? pstabat. forte post de- pus tales allegaciones op- ponentibus z no f presentes esse vel se vel aduersarios

habet. nisi ille q talibus vt allegacionibus. f. dicendo aliquas partium absentem fuisse manifestissimis probati- onibus. veluti per scripturam aliam. vel per testes ido- neos quibus nulla possit opponi exceptio probauit se. vel aduersarium suum in alio loco fuisse qd vbi instru- mentum confectum erat. z. h. d.

C Item verbor. Sicut per conditionem impossi- bilem: ita per absentiam fit inutilis stipulatio.

b Absentes. Ita intellige absentem vt audire non possit. Un si est in turri vel a remotis z clamer valet sti- pulatio si se audiatur. arg. ff. ad fil. l. j. s. eod. als acci- pit multis modis. vt. ff. de hb. sig. l. absentem. z notat in- aut. de fidei ius. s. j. Sed est. ff. de dona. in vi. z xpo. ea que. Sed ibi intercesserit stipulatio ante absentiam: cuius sba etiam int absentes nunc repetit. Item ff. de pac. labeo. in pn. Sed aliud in pacto qlibet alio: qd sine hmoi solentate fieri pot: sed in pulatio non. vt. ff. de pac. l. i. i. n. fi. et. j. de act. s. de constituta. Item contra. ff. de ipon. l. iij. et. l. v. Sed pot dici ibi spale vt valeat int absentes. Vel dic q et per stipulationem fieri possunt sponsalia: z tunc inter presentes vt hic. Item p seniu. l. sos- lo pnt fieri sponsalia: z tunc etiam int absentes. vt. di. l. iij.

Aditio. Et hec vltima coiter tenet in. l. j. in prin. ff. eo. facit. c. vl. de procura. lib. vi.

c Prestabat. Annuitus.

d Post tepus. Post id dicit: qz quando conueniun- tur. post tempus contractus talia opponuntur.

e Tales. Quales subicit statim. z non re.

f Et non. Ecce allegaciones.

g Constitutio. vt. C. de pben. z comit. stipu. optima.

h Scripsim. loqf Justinian? aucto: illi? psonis.

i Scripturas. Sed quid si vn? pferat instrum in q continet contrahentes esse presentes rome tali die: al- ter q Bon? dicit quidam q neutri credit. Alij q bon? vider dz amaduere cui potius credendu sit: vt si stipulato: ipso tempore tenebat scholas Bon. stabit il- li instrumento quo continetur ipsum fuisse Bon.

k Presto. Id est presentes.

l Omnino. Nota standu scripture: nisi p probef. stabit. sic. C. de pba. cu precibus. z. j. eo. s. si scriptu. z. j. tit. j. s. Sctus. fina. z hoc qn forau hz publicis: ais si puatam: si p scri- bere no valet: si contra scribentem: valet si est cu causa.

vt in aut. de iure iur. a mo. s. j. et. C. de non nume. pecu- generaliter. Accur. Aditio. Scz sola: sed cu admittu- lis sic. puta si a tribus testibus sit annotata pro tertio: tamen si persona scribens sit legalis scriptura pua- ta facit semiplenam probationem. vt per Johan. fab. et Ange. hic.

suos cotendebus. Ideo nostra constitutio ppter ce- leritatem dirimedaru litiu introducta est: qua ad cesari- enses aduocatos scripsim: m? per qua disposuim? ta- les scripturas i q psto kesse partes idicat omnino esse crededas: nisi ipse qui tali- bus vtitur improbis malle- gationib? manifestissimis p- bationib?: vel per scriptu- ra? vt per testes idoneos p- approbauerit i toto eodie?

mit. stipu. l. optima. Accur. sicut.

q Eo die. Nota q dies debet inferi in instru- mento: z alia sunt necessaria. vt dixi in autentica. vt pprop- natur nomen imperatoris. et facit. C. de diuers. reb. si- qua. Sed quomodo hoc probabitur: cum dies instru- menti non debeat exhiberi. vt. ff. de eden. l. j. s. editio- nes. Respon. Tribus modis petitur instrumentu edi. Primo vt fundet intentione ex instrumento rei actor: vel reus ex instrumento actoris videretur quod non de- beat esse: z tunc nulla pars instrumenti debet exhibe- ri. vt. C. de eden. l. fina. in fine. et. C. de testi. l. i. in ius. Se- cundo scilicet quando aduersarius vtitur. nam tunc e- ditur vt videatur an aliquid possit ei opponi: et tunc exhibetur: sed sine die z consule: ne materia deur fal- sum fabricandi. vt. di. l. ff. de eden. l. j. s. editiones. et. ff. quemadmodum testa. ap. l. j. s. j. Tertio vt de falso ac- cusetur: z tunc etiam cum die z consule e exhibendu vt hic. et. C. de contrahen. et comit. stipu. l. optima. et C. de fide instru. l. fina. Alijs modis petunt instrumen- ta edi vel tradi per varia genera actionum. vt. ff. de e- den. quedam persone sunt: sed dictis tribus modis pe- tuntur edi. i. demonstrari. Item quod hoc e q hic probat reus contra iuris ordinem. vt. C. de eden. l. qui accusa- re. Respon. hoc propter presumptionem que e contra eum ppter scripturam. vt. ff. de pac. iur. l. gentu. s. qd- fere. Item nunquid duo testes hoc probantes scilicet alteru contrahentu abfuisse sufficiunt? Respon. sic. vt ff. de testi. l. vbi. Sed none instrum etu vice duorum te- net. vt. C. de fi. instru. in exercetio: quare videt q in du- bio pro instrumento stetur. Sed certe non directe con- tradicatur instrumento: sed per obliquum scilicet se fuisse in scriptura quadam facta rome: vel vt testis: vel vt contrahens. Si vero contra eam directe dicitur: plu- res q duo exiguntur vt vincant scripturam. vt. ff. de testi. l. iij. ibi alias numerus re. Vel dicas etiam hic exi- gi tres. Sed nunquid si aliqui testes dicant pro instru- mento vel in eo scripti vel non: tot vel plures erunt ne cessarij contra instrumentum? Respon. sic. quia instru- mentum per se vicem duorum tenere videtur est. Item p- pter ipsum sunt probationes vt ponis. vt. ff. de pig. contrahitur. Item q dicit eodie idem dicas si alio tali

sta. d. l. j. s. sic. puta si a tribus testibus sit annotata pro tertio: tamen si persona scribens sit legalis scriptura pua- ta facit semiplenam probationem. vt per Johan. fab. et Ange. hic.

m Improbis scilicet pama fa- cie: que forte pbe- apparebit tande sic. C. de epico. et cleri. l. omnesqui. circa pn. fm Joh. n. Manifestu: simis. Quia con- tra scripturam.

o Scriptura Scz aliam quod est melius.

p Idoneos. Omni exceptio ne maiores. i. q nulla exceptio poterit eis opponi. vt. C. de contrahen. z co

+ Sine crimis e- lit siue cuius z sum fabricandi. vt. di. l. ff. de eden. l. j. s. editiones. et. ff. quaz p- queumadmodum testa. ap. l. j. s. j. Tertio vt de falso ac- cusetur: z tunc etiam cum die z consule e exhibendu vt hic. et. C. de contrahen. et comit. stipu. l. optima. et C. de fide instru. l. fina. Alijs modis petunt instrumen- tas op- ponat- li alio- mo pro- bari no- possit: atasilla- ps taru- edit? net. vt. C. de fi. instru. in exercetio: quare videt q in du- bio pro instrumento stetur. Sed certe non directe con- tradicatur instrumento: sed per obliquum scilicet se fuisse in scriptura quadam facta rome: vel vt testis: vel vt contrahens. Si vero contra eam directe dicitur: plu- res q duo exiguntur vt vincant scripturam. vt. ff. de testi. l. iij. ibi alias numerus re. Vel dicas etiam hic exi- gi tres. Sed nunquid si aliqui testes dicant pro instru- mento vel in eo scripti vel non: tot vel plures erunt ne cessarij contra instrumentum? Respon. sic. quia instru- mentum per se vicem duorum tenere videtur est. Item p- pter ipsum sunt probationes vt ponis. vt. ff. de pig. contrahitur. Item q dicit eodie idem dicas si alio tali

Sub audi et intelli- gant.

Spofa lia int abien- tes et presen- tes sic- ri pnt.

Inffa duos- sint eiusde- diet: q diuerli- loci cui- stabit. Sctus: re an ip

q. iij.

quo hic esse non ponit. vt ar. 3. de verbo. obliga. §. lo
ca. Accursius legum doctor. **Aditio.** Ex hac glo. no
ta q̄ duo testes pbantes per indirectum cōtra instru
mentum faciunt vacillare instrumentū: quia que st̄ i
affirmatiua. et etiā voci vine magis creditur q̄ mor
tue. aut. si quis aliquid. C. de testi. Chaldo.

a Quo. vel
etiam alio: dum
modo sit tantuz
remotus locus i
quo dicit fuisse
tempore quo st̄
instrumentū esse
factū. q̄ hic non
potuit esse. vt. ff.
de verbo. obli. l.
vlt. §. si. z. 3. de h̄
bo. obligat. §. lo
ca. Accursius.

b Esse. Id ē
fuisse. sic. §. d̄ his
qui sunt sui vel a
lie. in. §. in p̄tate.
Accursius.

c Post mortem.
Ca. 3. In. §.
Isto recitat nobis
luth. antiquā for
mam stipulatio
num et eam cor
rigit. Olim ei ita
fuerat q̄ si aliq̄s
stipularet ita p̄
mit̄ michi. x. post
mortē tuam non
valebat stipula
tio q̄ post mor
tem stipulatio
vel promissio q̄

quod in stipulationem deductum est solueret vel reci
peret cum iure vetustissimo q̄ in fine huius. §. corri
gitur. neq̄ ab heredib⁹ neq̄ contra heredes incipere
posset obligatio. Similiter si is qui in p̄tate alicuius
esset vt p̄tris vel domini. stipularetur sibi aliq̄d dari
post mortem patris vel domini nō valebat stipulatio
olim: sicut si ipse pater vel dominus stipularetur aliq̄d
post mortem suam sibi dari. quia filius vel seruus vo
ce patris vel domini loqui videtur. aliter si quis olim
ita stipularetur p̄dicie q̄ moriar vel p̄dicie q̄ morie
ris promittis michi. x. non valebat stipulatio: sed de
mum iam dicta corrigit in. di. q̄ cum stipulationes va
leant q̄ consensu contrahentiū sunt concepte sibi pla
cuit hunc iuris articulum emendare. statuens vt siue
post mortem seu p̄dicie q̄ moriar fuerit stipulat⁹ ali
quid sibi dari vel promittit aliquid se daturum valet
stipulatio et hoc dicit.

c Post mortem. Nemo stipulari poterat. s. iure ve
tustissimo: q̄ hodie corrigitur. vt in fi. huius. §.

d Non magis. Quia nec hec valebat. Accursi⁹.

e Eius. Scilicet patris vel domini.

f Videtur. Unde sicut patre vel domino sic stipu
lamē erat stipulatio inutilis: ita et seruus talia verba
dicente vt. ff. de iur. do. l. si mulier. Vel dic fin. 3o.
cū stipulat marit⁹ sic: si dabis michi. x. p̄mittis te mi
chi nupturā. p̄tio em nubere z postea dare debebat.

g P̄dicie. Id ē die p̄cedēti mortē. vt. ff. de feri. p̄dicie.
h Erat. Scilicet olim.

i Sed cum iam. Nunc corrigitur.

quo a cōficiēbatur instrumē
tum sese vel aduersariuz suū
in alijs locis esse b.

C Stipulatio cōcepta post
mortē stipulatiois v̄ p̄mis
siois v̄el p̄dicie q̄ alter mo
reretur oliz nō valebat: ho
die valet. **Arctinus.**

C Post mortē suā dari sibi
nemo stipulari poterat nō
magis q̄ post ei⁹ mortē a
quo stipulabatur. At nec is q̄
in alicui⁹ potestate est: post
mortē eius stipulari pote
rat: q̄ p̄tis vel dñi voce loq̄
videff. Sed z si q̄s ita stip u
let: p̄dicie q̄ moriar: vel p̄
dicie q̄ morier⁹ dare s̄p̄des
iutilis erat stipulatio. Sed
cū iā vt dictū k̄ ex cōsensu
cōtrahentiū stipulationes va
lent: placuit etiā nobis hūc
iuris articulumz necessarium
inducere emendationem vt
siue post mortem siue p̄dicie

k Dictum est. Sic. §. de verbo. obli. §. sed hec.

l Placuit. vt. C. de contrahē. et cōmit. stipu. l. scru
pulosam. **Aditio.** Et sic quando constat de mente cō
trahentiū s̄m eam sit interpretatio etiā in his que st̄ i
cti iuris sunt. quod facit vt statutum recipiat interpre
tationē expr̄ssū etiā actiua: si sicconstet de mente
statuentium. ali
as secus. vt per
Ange. hic.

m Valeat. s.
statim: efficac̄ au
tezerit post mor
tem vnde ab hec
rede z cōtra hec
dem incipient a
ctiones hodie:
quod olim non
erat. vt. C. vt act.
ab here. z 3. l. j.

C Itē si quis ita stipulat⁹ e
rat si nauiser asya venerit
hodie dare spondes. inuti
lis erat stipulatio: q̄ prepo
stere cōcepta est. Sed cum
leo inclite recordationis in
dotibus eandē stipulationē
q̄ prepostera nūcupat nō ef
se reiciēdā existimauit: no
bis placuit q̄ z hūc perfe
ctū robur accommodare vt
nō solum in dotibus: s̄ etiā
in omnibus valeat huius
modi conceptio stipulatio
nis.

C Stipulatio cum moreret
p̄missio v̄ stipulatio v̄ post
mortē: r. ij valet etiā de iu
re veteri. h. d. **Arctinus.**

pulatione q̄ datio euentum conditionis debeat p̄e
cedere. sed cum preposteram stipulationem in doti
bus non existimauerit reiciēdā. placuit iur. i. z hūc
stipulationi non obstante preposteratione perfectuz
robur accommodare. vt non solum in dotibus sed z in
alijs valet stipulatio prepostera et prepostere con
cepta. z. h. d. **C** Ita autē concepta zc. Supra dictū ē
q̄ huiusmodi stipulatio promittis michi. x. post mortē
inutilis erat olim. hodie tamen utilis est. sed quid di
ces de ista stipulatione cui moriar dare spondes. Et
r̄n. in. di. q̄ olim h̄mōi stipulatio utilis erat. z hodie ē
utilis est. Item si quis ita stipulatur. Promittis michi
x. post mortem tici bene valet stipulatio h̄mōi. z. h. d.

C Itē. Venerit. post hoc s̄bū venerit ē p̄ctū: et
subaudi q̄ h̄q̄ v̄l q̄ ad annū. si autē eēt post illā dictio
nem hodie: nō eēt stipulatio inutilis: etiā iure veteri. litteraz
sed utilis z p̄ditioalis. vt. §. de h̄b. obli. §. sub p̄ditioe. **Dup.**

o Prepostere. p̄mo em d̄z venire nauis s̄z natu
ram p̄ditioalis stipulatiois v̄ p̄ditiois q̄ dari hodie.

p Existimauit. s. cū ita stipulabatur mulier si sine li
beris decefferit. p̄mittis michi dotē reddere: vt de ea
possum testari. cū p̄ testari. p̄ponebat: et ea mortua
dotē redd̄t. vt. C. de iur. do. l. si mulier. Vel dic fin. 3o.
cū stipulat marit⁹ sic: si dabis michi. x. p̄mittis te mi
chi nupturā. p̄tio em nubere z postea dare debebat.

q Placuit. vt. C. de testa. l. preposteri.

r In omnibus. Sez obligationibus.

s Cōceptio. Extractio tñ sit post p̄ditionē existētē

28

Dup. exponit

Oido scripturae attendens non est.

vt. C. de testa. sposteri. in fine. Et facit ad huc. s. scz q non sit curand' oido scripturae. ff. de pecu. leg. l. quida et. s. de lega. s. ante. r. ff. de solu. non enim.

C 31. Utiles erat. vt. ff. de bo. auto. in. pos. l. hereditarium.

b Alterius. Scilicet tertij.

C Scriptura

C pone ita scriptura fuerat i quodam in sfo pe trū. pmisisse nio c. postmodū ricio c. illa perēti ptes textu illi' instrumēti petri' oppo nit in hunc mo dum. frater q' cōtineatur in instrumēto me ti bi. pmisisse. c. tñ cōtinet ibi q' in terrogatio. pmis sione non pcesse rit. vnde cū non valeat. pmisio i stipulatione nisi terrogatio pcedat. nō poterit p illud instrumētu ad illa. c. agere.

Questiū q' a iur. si. i isto casu qd iuris r' ruder do minus iust. q' si scriptū fuerit in i strumēto aliqd p misisse. pnde habetur ac si in terrogatione pcedente. pmisio facta esset. cum em in instrumēto continetur ipsum pmisisse videntur omnia solemniter acta. r. h. d.

C Si scriptum. Nūquid idē sit si testes dicūt ali quē pmisisse. vt etiā tunc intelligat interrogatio. Uidetur q' sic. vt. C. de fide instru. in exercendis. Sed tñ cōtradico. vt. C. de iur. l. i. Et est rō fm Johā. quia tes tes non sic in iure instruci sunt. vt instrumenta que a iurisperitis sunt.

C perinde. nisi contra probetur. vt. ff. de pact. iur. r' gentium. s. quod ferre.

C Quotiens plures. **C** Quisdam stipulatus est sibi dari pures res. vt puta codicē. digestū. r' insti tuta. Querit vtrū valeat talis stipulatio. Et r'ndet q' si r'ndeat. pmisioz. pmitto oia videt. pmisisse. si aut r'ndeat instituta pmitto. p sola instituta p'rahit obliga tio. Singulas em res stipulari r' ad singulas respon dere debemus. r' hoc dicit.

C Quotiens. Sponderit. alias respondeat.

C Contrahitur. Immo videtur non valere cū sit diuersitas in respondendo. vt. s. eo. s. p'eterea. Sed distinguit vt ibi diximus.

C R'ndere debem'. Si volum' in oibus teneri. als tenemur tñ in his in qbus r'ndem'. vt h. Item r' sufficit simplex r'nsio vt diximus. cū eqparet ei qñ ad omnes responderet. sic. ff. de verbo. obliga. l. ncia. s. idē respondit. et. s. eo. s. p'eterea.

C Alteri. **C** Supra dictū ē q' nemo pōt aliter stipulari eo q' mēte sūt h' mōi obligatiōes ad hoc vt

vnusq'q' sibi acquirat qd sua interest. sed nō interest stipulatus q' aliqd alteri def. Sed ponam' q' aliq's velit alteri aliqd stipulari q'nter poterit hoc facere. Et r'ri. q' penā d'z stipulari. v'z sic. nisi ita factū sit vt cōp'ehensū est in stipulatione. v'bi gratia. Promittis ticio decē. pmitto. r' nisi illa decē dederis. pmitto michi vi

si vero vnā ex his vl' quas dam daturum se sponde rit obligatio in his pro qui bus sponderit contrahitur. Ex pluribus enim sti pulationib' vna vel quedā videt esse perfecte singulas enim res stipulari et ad sin gulas respondere debem'. **C** Stipulatio de dando al teri non valet. nisi fuerit ap posita pena. Arcemus.

C Alteri stipulari. v'z supra dictū est. nemo potest. In uente enim sunt huiusmodi stipulationes vel obligatio nes ad hoc vt vnusquisq' ac quirat sibi quod sua interest ceterum si aliqd datur. nihil in terest stipulatoris. Plane si quis velit hoc facere. penā stipulari conueniet. vt (nisi ita factum sit vt est compre hensum) committatur pene

signantia. cuiusmodi sūt duplū. triplū. quadruplum. et talis pena non debet excedere quadruplum aut p verba de signantia qualitatem r' tūc p'ctum q'z fue rit quantitas etiā in centuplū dñ v'z stipulatio. r. h. d. **C** Alteri sic. ff. de v'bo. ob. stipulatio ista. s. alteri. **C** Ut supra dictū est. s. e. s. si quis aliq. hoc tñ fal sit in multis casibus. vt ibi diximus. Et nota q' hic tri bus modis alteri stipulamur. Nā interdū directā ac quirimus actionē (subaudi alteri stipulādo) vt filius patri. seruo dño r' ecōtra. vt. s. eo. s. si q's aliq. r. s. ei q. q'q'z v'ilem. vt tutor pupillo: et in s'ilibus: rōne offi cij vt seruus publicus. vt. ff. de p'hi. pe. l. eū q. s. pe. et ff. r' pu. sal. fo. l. iij. interdū nullū. r' tunc necessaria est pena. vt hic dicit. Itē nota q' hoc vltimo casu v'ba sti pulatiōis r' sortis r' pene p'nt formari tribus modis. Aut em sic dico. pmitto michi q' dabis illi r' eodem modo penā. Aut sic. Promittis illi q' dabis ei et eodē mō penā. Et i his duob' casib' nō v'z neq' sortis neq' pene. pmisio. sed aliud qñ deberet v'tilis vel directa acq'ri: vt in primis duob' casib'. vt. ff. de p'hi. pe. l. eū. s. si actor r' s. iulian'. r' hic. Aut sic. Promittis michi q' dabis illi: at penā michi tantū stipulor: q' r' tūc h'z lo cū qd hic dicit. Aut quarto modo dico. pmitto q' dabis michi recipiēti noie ei: q' casu valet v'z q'z et ego illi cedā cuius noie stipulatus sum vt. ff. m. s. pcuratorē. s. sine. **C** vltimo. Et hoc verū siue sim pcurator h'is mādātū. siue negotiorū gestor: siue saltē g'ialis: vt michi acquirā r' postea cedā sicut pcurator cum ratis habitioe r. c. p. l. i. c. ad mace. r. l. i. ego. ff. ne nego.

ginti pena autē adiecta i secūda stipulatiōe nō fa cut pūmā stipula tionem ē q' pmo erat inuālidā va lere. sed metu pe ne qd in pūa sti pulatiōe p'entū est soluit. nisi em dederit. r. i. n. pūa stipulatiōe contē ta p'mittit illa sti pulatio. i. in vigi ti cū quis stipu latur penā nō in spicitur v'ruz in terstit stipulato ris q' sit quāntas in cōditōe sti pulatiōis. qd sic m' telligūt quidam penā q' pena nō excedat duplum alij autē dicūt q' nō o'z excedere q' druplū. Dis au tem Suido sit di stinguit. Cū autē pena interponit aut interponit p v'ba q'ntatē de

Stipulatio aliter q' sibi actione q'rim' q' non.

Stipulatio aliter q' sibi pot' tribus modis formari.

gest. vt per Johan. fab. & Ange. hic.

Etiam ei. Scz stipulanti: cui? tñ nō interest da
ri ei cui fuit stipular? nec mirū qz sibi fuit stipulatus
penā: vt modo diximus. & facit. ff. de arbi. l. cum pena
Sed cōtra. ff. de arbi. l. aduersus. §. h. si eū. Scz ibi nō
directo cōtra arbitrū: nō: & ideo inspicitur an interfuit
etiam in pena: cū

ad ea q̄ frequentē
accidūt iura lere
ferūt. vt. ff. de le.
l. nam ad ea. 3. tē
cōtra. ff. si quis i
iur. vo. l. ij. §. fina.
Sed ibi in pena
proza: hic autē in
cōditionali dicit
Vel ibi ideo nō
cōmittitur: qz nō
debuir venire:
quia aduersarij
non intererat: et
iura per obliquū
illa ratio reddi-
tur.

Penā em̄
cum stipulatur.
Nota qz caute
ponit stipulatur:
nam secus est cū
pacifitur tantū:
cū pena ex nudo
pacto etiā incōti-
nenti appositio si
cur vltiā non possit
peti. vt. ff. de ser. expo. l. seruus.
et. C. de vtr. l. iij.

Que sit cōditio. i. q̄ sit cōditio. inspicitur cōditio
vtrum sit possibilis vel pbabilis: vel non: vt. §. e. §. si
impossibilis. et. j. eo. §. quod turpi. Quantitas vero q̄
sit inspicitur vt q̄tā cūqz sit peratur certi cōditioe si ē
certa. alias si stipulatio ē incerta: actione ex stipula-
tu. vt. §. 2. §. de verb. obl. in pn. Ita em̄ noia q̄s & que
substantie sūt significatiua: nō cōtinent. l. certe. vel ta-
rate. vel taxanderz hoc fm̄ Bzo. Sed contra est. vt. j.
de acti. §. oēs. Solue vt ibi. Item contra. ff. de euc.
l. si dictum. Sed ibi sic agebatur. Item contra. C. de
in finitum pena excedat. vt. C. de muti. st. l. ij. Alij vt
M. dicunt vsqz ad duplū & in hoc q̄siderat hic cōditio
vt duplū nō excedat fm̄ eū. vt. C. de sen. q̄ p eo qd̄ in-
terest. l. ij. Alij vt Jo. distinguūt inter eū q̄ licent. pmit-
tit vltra duplū cū sciat se nō teneri: vt ille teneat: alj
nō. vt. ff. si quis cau. sed & si quis. §. si. Alij dicunt vsqz
ad quadruplū semp̄ extēdit & nō pl̄. vt. j. de act. §. oēs
vtrōali p̄ia verior est. Ac. **Admo** Que pcedit vbi datio cō-
ditio. ad ea em̄ agere nō possum. & sic facti obligatio
in pena censetur appositā. fm̄ Jo. fab. & Ange. hic.

In cōditione stipulatiois. Id est in penali sti-
pulatione que est cōditionalis: scz si non pareat pmissi-
sōr principalipromissioni. Accursius.

Citio dari. vt pmittit ticio vlt michi qz dab ticio.
si enim f̄ **S**pōdes. Scilicet michi: alias nō valet hoc vt
agat cūz modo diximus. Accursius.

Cōmittitur stipulatio. Scz pene eo non dante
non autem illa inutilis efficitur vtilis. sed pene metu
vt. l. si cū & illi statur. vt & alias. C. de arbi. l. j. Accursius.

Sed si quis. **C**aus. **S**upra dictū qz nemo alteri
pōt stipulari. vñ querit qualis hoc est intelligendū: Et
dicitur imperator qz hoc est sic intelligendū: nisi interfuit
eius qui stipulat. nam si tutor qui tutela pupillo suo
cepit ministrare cesserit administrationem contutori
suo bene poterit a contutore stipulari rē pupilli salua
fore: & alteri stipulari cum eius interfuit. eo qz si male

stipulatio etiā a et cui? nihil
interest. Penā b enim cū sti
pulatur quis / non illud ipsi
titatur quod interfuit ei? sed
q̄ sit quantitas in conditio
ne stipulatiois. Ergo si q̄s
ita stipulatur ticio e dari: ni
hil agit: Scz si adiecerit pe-
nā nisi dederis tot aureos
dare spōdes: tūc cōmitti-
tur a stipulatio.

C Stipulatio qz def ei cui
dari meā interest tenet. Are.
Sz si quis stipulet alij:
cū et us h̄teresser: placuit sti-
pulationē valere: nā et si is
q̄ pupilli tutelā administra-
re ceperat cesserit administra-
tionē cōtutori suo: et stipu-
latus est rem pupilli salua
z

fore qm̄ interest stipulato-
ris fieri qd̄ stipulatur est: cūz
obligatus futurus esset pu-
pillo si male res gesserit) te-
net obligatio k. Ergo et si
q̄s procurator suo dari stipu-
lar? sit: hēbit vires l stipula-
tio **E**t si creditori suo q̄s
stipular? sit m̄ (qz sua interest
forte vel pena cōmittatur:
vel predia distrahētur que
pignori data n̄ erant) valet
stipulatio o.

Promissio facti alieni nō
valet: nisi appositā sit pena
h. d. Ar. etinus.

Versa vice quā altum fa-
cturū pmissit videt in ea eē
causa vt nō tenetur: nisi pe-
nā q̄ ipse promiserit.

administrauerit
cū tutor tutela m
haberet pupill?
tutorē q̄ pmo
administrauit si
bi obligatū & ea-
dem rōne pote-
rit aliquis aliqd̄
stipulari: pcurator
qui aliquid
certa die a domo
no suo promissit
sub pena ne pe-
na cōmitat. vel
creditori suo ne-
pignora sua di-
stipulatio h. d.

Sed qz
Et. scz stipular?
l. i. C. de ser. Sic
§. de sancta. tu.
§. ij. alias. ij.
k. Tener ob-
ligatio. Nā vtilis
actio pupillo da-
tur. vt. ff. de ma-
que. l. i. §. pe. 3. tē

ip̄i stipulanti directā acquiritur. vt hic dicitur.
l. Chabebit vires. Interest enim mea procuratori
meo soluique in rem meam expēdit. vt. j. man. §. tua
gratia et mandatis.

Item qz sua interest. qz. i. quia. Ac.
n̄ **D**ata. Ad isto qui nunc stipulatur.

Valeat stipulatio. Nō vt procurator vel creditori
actio cōpetat sed qui stipulatus est ager actioe ex sti-
pulatione ad interesse quanti sua interest creditore vt p-
curator fuisse solum. vt. C. de inter. stipu. l. ij. §. de
verb. obl. l. liber homo. §. ij. C. de dona. cū res. Ulp̄
nos ager certi cōditione ad interesse quod pbauim?
vt. §. de verbo. obliga. in pn. Accursius.

Versa vice. **C**aus. **S**upra dictū est qz si aliquis
alteri stipulet non valet stipulatio nisi fuerit stipula-
tus sic: si ita non factum fuerit: vt in stipu. p̄p̄hen-
sus est in casu contrario. nam si aliquis promiserit alium
aliquid facturū & stipulari nō valet. pmissio: nisi penā
pmissit si illud nō fecerit alius. h. dicit.

Versa vice. An superiorē §. alteri.
q̄ **P**enā. sed et tunc ad penam tantum tenetur. &
facit. §. e. §. si quis alium.

Item nemo. **C**aus. **P**one sic. Aliq̄s promissit sibi
fructū sūdi in futurū: valet ne h̄mōi stipulatio? Et rñ.
iusti. qz nō. Nemo em̄ rē suā futurā in eū casū: q̄ suā sit
vtiliter stipulat. & h. d. **S**i de alia rē. p̄o. sic. Stipu-
latus sui a. ticio in h̄c modū. pmissit michi aial: itel-
ligens de equo & ip̄e rñ. pmissio: intelligens de alio
vñ ne stipulatio? Et rñ. do. iusti. qz non. Cū em̄ de vna
re senserit stipulatio: & de alia pmissit: p̄inde nō valz
stipulatio: ac si ad interrogatū rñ sum nō esset. & h. d.
Et istū. §. bene itelligens: nisi diuersitas illa placeat sti-
pulationi: qz si sic bñ valet stipulatio. **Q**d ex turpi.
Stipular? sūi sic pmissit michi. & si ticio hic occides.

pena
expacto
non pōt
peti.

quis &
q̄ substā
etiā signi-
ficant.
Dic qz
ibi loq̄t
in pena
legali q̄
nō exce-
dit q̄drū-
plū: sed
nos lē q̄
mur in
pena cō-
uētiōali
q̄ pōt ex-
cedere q̄
duplū
ex d̄p̄o
sitide cō-
ditioe cō-
am: m̄
si enim f̄
agat cūz
lege q̄s
cū hoie
vt. l. si cū
dies §.

ff. l. se.
qn. ff. de
ar. Chu
no. pot.

Ed

ro. vel si factu fecero valet ne hmo stipulatio. Rñ. q. no. Qd em ex turpi causa promissum est zc.

¶ Quo sua sit. hoc id q. i eo casu quo sua factura no est valet stipulatio. vt. ff. de verbo. obli. rem mea. Accursius.

¶ Si nular. e. Sz dari. Et e ratio q. qd suu e amplius suu fieri no potest. vt. j. de ac. s. sic itaq. restitui tñ possuz stipulari. vt. ff. de ver. obli. nemo. j. rñ. z. ff. q. si fruct. que admodu. ca. l. j. s. q. d. v. r. m.

¶ Si de alia re. Credideris hoc est verum qñ certu e eos disse. sisse. vt. ff. de s. obli. cõmuni. s. j. alias aut si pot fm vtriusq. intel lectu valere valz fm intellectu p.

¶ Nisi favora biliter fer. fz sti pulatio nem inf. p. rari. l. in am. biguo. ff. de re. gu. iur. Stipu lato an vinct. p. pter tur pitudi nem.

¶ Non valet. hmo em conditiones turpes: im. possibiles presumuntur a iure. vt. ff. de p. d. m. l. i. si filu. vñ no valet stipulatio. vt. s. e. s. si impossibiles. Circa qd tamen dic q. aut ipsum qd. p. mittit est turpe: vt fa cere homicidiu: z tuc non valet. nec etiã pena apposi ta. vt. ff. de verbo. obli. generaliter. z. l. v. l. i. si pla gis. idem dico et si sub conditioe turpi: vt hic. Aut si ho nestu p. mittat: sed tñ turpiet: vt dare decem: sed p. metu vel per doli: z tunc valet. p. missio facta: sed ex ceptioe elidit. vt. C. de iuri. s. i. dolo: nisi in casu vbi ipso iure non valet promissio facta per metum. vt. ff. quod. metus causa. l. i. si mulier. s. si dos fm Jo.

¶ Cum quis zc. Casus. Po. sic. Stipularus fut a ticio dari michi. s. sub aliqua pditioe ante qd. existeret conditio decessi: postmodu si existeret conditioe queri tur: vtrũ meus heres agere possit ex ista stipulatioe: z rñ. i. q. sic. Eodem modo si me stipulatioe vnuente demũ ante conditiois euentũ decedat. p. missio: post modum si existat conditio: potero agere contra here des promissus.

¶ Nemo pot stipulari rem suam: Aretinus.

¶ Itē nemo rem suã futu ram in eũ casu quo sua sit vtiliter stipularus est.

¶ Diffēsus i corpore vitiat stipulationem. Aretinus.

¶ Si de alia re stipulator seferit de alia pmissio: per. i. de nullaz trahitur obliga tio: ac si ad interrogatũ re spõsum non eet: veluti si ho minem stichum a te qd sti latus fuerit: tu de pãphilo seferis quem stichum voca ri credideris.

¶ Stipulatio turpis: vt ex turpi cã decedens: no valet.

¶ Quod turpi ex cã pmissu e: veluti si qd homicidi um vel sacrilegiũ se factu rum promittit: non valet.

¶ An stipulatio sit. vt. C. qñ di. le. ce. l. j. Vel distinguere aut p. mittit per hec verba hoc anno vel quolibet anno: z tunc in fine anni fit solutio. vt hic. et. ff. de ver. obli. q. hoc anno. z. l. eũ qui certarũ. Aut annuũ z tuc in capi te anni fit solutio: siue legatũ sit: siue in cõtractu fiat p. missio. fm Joh. z. B. vt. ff. de condi. z. demõ. l. i. in an nos. z. ff. qñ. di. le. ce. nec semel. Un. s. ius. Annua si de besitic inspicies caput anni. Anno si debes: in hne teneberis anni. Sed quid si vltz ad forum rem p. mi seris: Videtur q. statim incepto foro possit agi. vt. ff. ad trebel. l. qui hñ. s. s. ab mus.

¶ Admo. Et hanc approbat Ange. hic propter dictio nem vsq. que de proprio significato excludit. vt. l. i. ff. de pig. ac. fm Ange.

¶ Si fundum zc. Casus. Pono sic casu promissisti fundum z hominẽ pure: qro ergo cum ista stipula. sit puravtrum ex ea incontinenti possim agere: z respõ. iust. q. non nisi tantum tempus preterit: in quo tradi tio fieri posset. z. h. d. Super isto iur. solebat aliquas do a quibusdam fieri tale: quare apud antiquos ista stipulatio promittis michi pudie qd. mouar erat inuri lis. hec autem promittis michi. x. cũ mouar apd an tiquos erat vtilis: quidam istud quare reputant pro trusa: cum etiam ius antiquum hodie sit cõtracum. sic tamen respondent. Incertior e dies mortem pre cedens qd dies mortis dicebatur: vt in plures et pro pter maiorem incertitudinem dies proxima morti di cebatur apud antiquos stipulatio in diem proxima morti non sic autem in diem mortis.

¶ Si tudum fieri possit. cum cõmodo promisso ris. vt. ff. de verb. sign. l. nepos. p. culo. nec tñ numũ ex pectat. l. p. p. no possit soluere. vt. ff. de s. ob. p. i. m. p.

¶ Cum quis Agere pot. hoc in contractibus. vt h. z. s. de s. obli. s. ex conditionali. aliud in relictis vt. C. de ca. tol. s. sin autẽ aliqd. z. ff. de ma. rest. l. si ua scriptum fuerit. in fi. l. Et facit adhunc. s. ff. de per. et com. rei ven. l. q. si pendente. i. respon.

¶ Qui hoc anno. Casus. Po. ita. Stipulatus sum te dare michi. x. hoc anno vel hoc mense. qñ. quan possum ista. x. pe. tere: Et rñ. impe ra. q. in oib. par tibus anni vel mensis prentis possum petere. Aliud autem est si stipulatus sum michi dari aliqd. annuũ: quia tuc in p. n. anni po rest hoc dicit.

¶ Stipulatio conditionalis trahit ad heredes stipulato ris z omissois. Aretinus.

¶ Cũ qd sub aliqua condi tione stipulatus fuerit: z ate conditioe decesserit: postea existente conditioe heres ei agere pot. Idem est z ex p. missiois parte.

¶ Qui p. mittit certo tpe: no pot cõueniri: nisi tor ter minus sit elapsus.

¶ Qui hoc ano h aut hoc mense dari stipulatus e nisi oib. p. artib. p. teritis anni vñ melis no recte petet.

¶ Promissioi dat tps habue ad soluendum. Aretin.

¶ Si fidũ dari stipulatus vñ hoiem: no poteris p. tinuo a gere nisi tm spatũ preterie rit quo traditio fieri possit.

¶ An stipulatio sit. vt. C. qñ di. le. ce. l. j. Vel distinguere aut p. mittit per hec verba hoc anno vel quolibet anno: z tunc in fine anni fit solutio. vt hic. et. ff. de ver. obli. q. hoc anno. z. l. eũ qui certarũ. Aut annuũ z tuc in capi te anni fit solutio: siue legatũ sit: siue in cõtractu fiat p. missio. fm Joh. z. B. vt. ff. de condi. z. demõ. l. i. in an nos. z. ff. qñ. di. le. ce. nec semel. Un. s. ius. Annua si de besitic inspicies caput anni. Anno si debes: in hne teneberis anni. Sed quid si vltz ad forum rem p. mi seris: Videtur q. statim incepto foro possit agi. vt. ff. ad trebel. l. qui hñ. s. s. ab mus.

¶ Admo. Et hanc approbat Ange. hic propter dictio nem vsq. que de proprio significato excludit. vt. l. i. ff. de pig. ac. fm Ange.

¶ Si fundum zc. Casus. Pono sic casu promissisti fundum z hominẽ pure: qro ergo cum ista stipula. sit puravtrum ex ea incontinenti possim agere: z respõ. iust. q. non nisi tantum tempus preterit: in quo tradi tio fieri posset. z. h. d. Super isto iur. solebat aliquas do a quibusdam fieri tale: quare apud antiquos ista stipulatio promittis michi pudie qd. mouar erat inuri lis. hec autem promittis michi. x. cũ mouar apd an tiquos erat vtilis: quidam istud quare reputant pro trusa: cum etiam ius antiquum hodie sit cõtracum. sic tamen respondent. Incertior e dies mortem pre cedens qd dies mortis dicebatur: vt in plures et pro pter maiorem incertitudinem dies proxima morti di cebatur apud antiquos stipulatio in diem proxima morti non sic autem in diem mortis.

¶ Si tudum fieri possit. cum cõmodo promisso ris. vt. ff. de verb. sign. l. nepos. p. culo. nec tñ numũ ex pectat. l. p. p. no possit soluere. vt. ff. de s. ob. p. i. m. p.

Solutio qñ fiet si hoc an ne pmissum sit.

Uerfus:

Promissio an fiat pueniri possit.

... illud. Itē z si incōtinēti pōt nō in ideo statim exigē
vt. ff. de solu. qd dicitur qdā ergo ips mediu erigim?
scz. x. diez fm quosdā. vt. ff. d. pti. pe. l. pmissor. Vel dic
arbitrio iudicis cū lege nō sit determinatū. vt. ff. d. iur.
deli. l. j. in fi. q uidez statuet ipō qdā nec nūmū nec mo
dicū. vt. ff. de sol. l. ratū z rezra. ha. l. quo em. s. j. z. j. de
offi. iudi. j. rñ. Itē

De fideiussoribus.
**Fideiussor ē qui accesso
rie obligat ad maiorē cau
telam creditori. Aretinus.**

Quo eo qui promit
tit solēt alij obli
gari qui fideiussor
res appellant qd
hoies accipe solēt dū curāt
ut diligenti sibi cautum sit

**Quintū obligationi acce
dere pōt fideiussor: et civili
tū: et naturali tantum: et nō
tantū p homine libero: sed
etiā pro seruo. Aretinus.**

turaliter obligari potest et dare fideiussorem domino
suo: et id quod enaturaliter debet z etiam extraneo:
et erit ille fideiussor a seruo datus domino naturali
ter et civiliter obligatus cū tñ debitor principalis sit
tantum naturaliter obligatus: quod mirum videtur
cum plus non debeat esse in accessione q̄ in principa

**In oib⁹ aut obligatōib⁹
assumi pnt. l. siue re: siue ver
bis: siue l. si: siue consensu f
ptracte fuerint: At nec sūllō
quidē interest vtruz civilis h
an naturalis sit obligatio
cui k adijciatur fideiussor: a
deo l quidē vt p seruo qd
oliget n: siue extraneus li q
fideiussorē a seruo accipiat:
siue ipse domin⁹ sit in id qd
sibi naturaliter debetur.**

**Obligatio fideiussoria est
transitoria ad heredem.
Aretinus.**

li obligatōe. vt. j.
eo. titu. s. f. de ius
sors. ad quod rez
sponde q plus lo
co vel tempore v
re vel causa non
potest esse in fide
iussor. q̄ in pncip
ali debitorē. ta
men circa illud
idem q debeat ef
se principalis des
bitor potest esse ef
ficacior obligatio
fideiussor. q̄ pncip
alis debitoris.

**In omni
bus autem obli
gationibus. Id ē
in omni specie o
bligatōum: dū
modo non sit contra legem. vt. ff. eod. l. cum lex. Sed
contra. c. ne fideiussor. do. denur. l. j. Solutio illō spe
ciale est. (i) Item in presentibus: et futuris negotiis
potest accedere fideiussor. vt. ff. de iudic. l. non quomz
admodum. et. j. eodem. s. fideiussor. **Admo. (i)** hoc
verum in fideiussore. de dote conferenda propter per
fidiam euitandam inter eos. vt ibi dicit rex. Quid au
rem de dote restituenda. vide in l. constante. s. quonies
ff. soluto matrimo. Ange.**

**Consensu. siue etiam ex maleficio vel quasi. vt
ff. eo. l. grece. s. sed si ex delicto.**

Dec. id est non.

**Civilis. Scilicet tantum vt pro eo qui fuit cons
fessus spe future numeratōis. vt. j. titulo proximo. ha
ber tamen eandem exceptionem quam reus. vt. c. de
non numerata pecunia. l. penult. in fine. et. l. tam mana
dato. Et sic nota civilis tantum obligationi accedere
fideiussorem. vt hic. z dicta. l. dicitur. z. ff. eodem. l. fidei
ussor. s. secundo.**

**Naturalis. scz vt pro seruo vt subicit. z. ff. eo. l. si
deussor accipi. ergo q̄tum ad datōnē fideiussoris non
interest: sed quo ad alia multa inter est. l. inter civilem z
naturalem obligationem. vt. ff. de cōst. pe. l. j. s. debiti.
et. l. q si maritus. s. si quis autem.**

Cui scilicet obligationi.

Ad eo. i. tantum.

**Pro seruo. qui seruus de iure naturali tenetur Seru⁹
tantum: non civil. vt. ff. de conditio. indebiti. si id quod
de libert. s. j. et. s. de inutilibus stipulationibus. s. neq̄ or
rem inutilis. et huic naturali accedit hic fideiussor. At
iple seruus fideiubere non potest. vt. ff. eod. l. seruus.
in scio. et. l. sequenti.**

Obligetur. fideiussor qui pro eo intendit.

**Dominus. non idem e contra: vt dominus ser
uo possit fideiussorem dare. Et est ratio: quia talis fi
deussor obligando seruo p se conueniens domino obli
gatur. Item p eodem. scilicet domino obligatur quod
esse non potest: vt idem pro eodem z apud eundē poss
sit obligari. vt. ff. eodem. si quis pro eo. s. j. et. l. vianus.
et. ff. ad velleia. tutor.**

Conti
nuatio.

diuisio.

Cautio
quā dicit
plenari
plenior
vel sim
plex.

pensare vel aliquid exponere poterit: quia tale tēpus
miserationis causa concedit fm Ange.

De fideiussoribus. **Cōtinua sic. Cūqz est de his
qui principaliter obligant ex pluribus scibus. Verū
vt hic dicit rextus. in pn. pro eo qui obligatus est solet
accedere fideiussor: ideo post illos tit. subijciunt iste de
fideiussoribus. Aretinus.**

Pro eo. **Totus iste titulus diuidit in quinqz
partes. Pūmo q̄ter fideiussores accipiunt. Se
cundo in qua obligatione accedere possunt. Tertio qñ
sunt plures fideiussores an in solidū vel pro parte qui
libet obliget. Quarto q nō pōt fideiussor in plus obli
gari q̄ principalis z quando dicitur in plus obligari.
Quinto quando solemnitas in iureca presumitur. Se
cunda ibi: in omnibus. Tertia ibi: si plures. Quarta
ibi: fideiussores. Quinta ibi: in stipulationibus.**

Pro eo qui pmittit. Caus. **Questiui a iustri vnde
pcedere ut fideiussores siue ortum haberent: dicit ipse.
Sepe cōtingit q vnus principaliter obligat: z alius p
eo intercededo obligat q̄ fideiussor appellat: z fideiul
fores istos accipiūt creditores dū curāt vt tū caueat.**

**Promittit. scz pncipaliter. s. p stipulationē: z idē
si quocūqz alio mō qd obliget. vt. j. e. s. j. z. ff. e. l. j. Nun
quid aut accessorie obligatōi accedere fideiussor pōt?
Rñ. sic. vt. ff. e. l. grece. s. hñ. z de pigno. actio. si rem. s. j.**

Quos homines. i. fideiussores.

Solent. scz creditores.

**Cautum sit. z est cautum sine dubio. vt. j. de rez
plica. s. fina. **Admo.** Unde plena cautio dicitur cū fi
deussoribus: sed plenior cum pignobus: simpliciter
vero prolata ab homine intelligitur sine fideiussoribus
secus si a lege vela pteoz: nisi pcederet vltra decla
rando nudam cautionem sufficere. Ange.**

In omnibus. Caus. **Questiui ab impe. an fidei
ussor accipi possit solimodo a debitore qui est verbis
obligatus: Rñ. di. q̄ fideiussor potest accipi in omni ob
ligatione siue sit obligatio contracta re siue verbis
siue consensu z plus dico q̄ fideiussor potest dari p ob
ligatione civili tantum z pro naturali tantum z p ci
uili z naturali. vnde cum seruus domino suo positus**

Fideiusfor. **Casus.** In isto. S. sic pone ca. Si alius quis p debitore aliquo fideiubeat...

Fideiusfor nō tantuz ipse obligatur. S. etiam heredē relinquit obligatum.

Fideiusfor p̄r adhiberi. Et p̄ futura obligatioe.

Fideiusfor debz p̄cedē obligatiōem. r̄ sequi potest.

Si p̄tes p̄ eodē fideiubeat: quibz tenet insolidū. S. beneficio epistolae firmatio inter eos qui soluendo sunt tpe litis prestatōnis.

Si plures sint fideiussores: quotquot erūt numero singuli insolidū tenentur.

Itaqz liberū ē creditori a quo velit solidū petere. S. ex epistola d̄m̄i Adriani cō...

foribus quoru quilibet tenet insolidū vt ipse reus p quo intercedit. r̄ ita habebit locū epla hodie vt olim. Additō. Et ita communiter approbat: adhibentur enim isti pro securitate. vt. S. eoum p̄n secus induobz reus: ideo r̄c. Ioan. la. r̄ Ange.

Ex epistola. Sed vbi est hec epistola: R̄n. non habemus eā scripram: multoties tamē de ea mentione in facit lex. vt hic. r̄ c. de cōs. si. pe. l. fina. r̄ ff. e. l. inter fideiussores. r̄ l. sequen. e. Partes. Hec tamē epistola fallit in quinqz casibus: vt in fideiussoibz n̄to: rum q̄ nō implorant beneficium: licet tutores implorent. vt. ff. rez. pu. sal. fo. l. fina. r̄ ff. de tu. r̄ ra. di. l. j. S. nunc tractemus. Item fallit in fideiussoze fideiussores vt. ff. e. si plures. S. fina. Item fallit q̄n ceferi fideiussores soluendo nō sunt tempore litis cō...

pellitur creditor a singulis q̄ nō soluēdo sūt litz p̄testate tpe p̄tes petere. Ideoqz si quis ex fideiusforibus eo tpe soluēdo nō sit hoc ceteros onerat. S. si abvno fideiussoze creditor totuz cōsecur fuerit: huius soli d̄rri mentū erit si is p̄ q̄ fideius sit soluēdo non sit: et sibi iputare d̄z cū potuerit iuari ex epistola d̄m̄i Adriani r̄ desiderare vt pro parte in se detur actio.

Fideiusfor nō pot̄ i plus obligari q̄ p̄ cipalis. Et in plus obligari d̄t etiā qui cetero tpe obligatur. R̄re.

Fideiussores ita obligari nō possūt vt plus debeat q̄ debz is p̄ quo obligant̄

testate vt. j. subsc̄it statim. Item fallit quando eiusdē summe sunt fideiussores: sed nō p̄ eodē debitor. vt. ff. eo. si a r̄cio. Item r̄ quando inficiant. vt. ff. e. si dubitet. S. ita. Sed nunquid hec exceptio epistolae est peremptoria: vel dilatoria: videtur peremptoria: quia p̄tius permit id in quo opponit. Item econtra videtur dilatoria: quante licem p̄testatā opponi d̄z vt hic: quare videt dilatoria. vt. c. de p̄b. l. exceptio. nem. Sed dico eam quasi anomalā cū nec peremptorias p̄tius imitet: q̄ vsqz ad finem opponunt: nec dilatorias q̄ t̄m̄ differūt. vt. j. de excep. S. hec exempli. et C. sen. rescm. nō po. l. p̄emptorias. Sed qd̄ si soluit: nunquid repetet quasi sit favorabilis exceptio? Videt q̄ sic vt in velleiano. vt. ff. de cōdi. inde. l. qui exceptionē. r̄ ff. e. l. si contēdat. Sed cōtradico: q̄ nō inuenio q̄ sit sic favorabilis: r̄ q̄ suum recipit. vt. ff. de cōs. di. inde. repetitio. Additō. Tu dic q̄ etiam vsqz ad finem pot̄ opponit. vt no. glo. m. l. fideiusfor. C. e. an autam post sententiā. vide Ange. hic.

Onerat. arg. contra. ff. ad leg. r̄ho. de iac. l. ij. S. si quis. Accursius. Additō. Solu. ubi non erat fideius obligatus. nisi pro sua parte.

Si is. sc̄ilicet reus. Junari. facit. d̄ e. l. vt fideiusfor.

Fideiussores. **Casus.** Quęstio. a. m. vtrum fideiussores ita possunt obligari q̄ plus debz: aut q̄ debeat debitor p̄ncipalis? Et r̄pon. tu. q̄ non. Obligatio em̄ fideiussoza accessoria est p̄ncipali obligatiōi. plus enim nō debet eē in accessione: q̄ in p̄ncipali obligatiōe: s. cōuerso bene potest esse. Si enim p̄ncipalis debitor obliget. in decē d̄ pot̄ fideius. obligari quinqz q̄ fideius. obli. m. vt. hoc esse nō pot̄. h. v.

Fideiussores. Obligantur. sed nunquid in id

fideiusfor. an se per reliquat he redē obligatur.

Excep̄tio d̄t in q̄nqz casibus.

Excep̄tio ep̄stole āt d̄t an̄t mala.

§

ipsum in quo reus tenetur saltē remanet obligat⁹ qñ in plus fideiussit: Quidam dicunt q sic. p quibus est hoc generale. Utile per inutile nō vitiat. vt. ff. e. si a reo. s. i. r. c. de do. si quis argentū. s. sed in his oibus Nos contra. scz q in nichilū teneat: r est p nobis. ff. eo. grece. s. illud. **Aditio** Collige ex glosa duas opi.

Pia q vbi fideiussor: fideiubēs in plus q̄ reus principalis debz obligat. p cōcurrēte q̄ritate: et p hac snia alle gatur pmo. l. si a reo. ff. eo. l. hactenus. in fi. ff. de cōsti. pe. l. rogatus: in fi. ff. māda. al. legat vulgaris regula: q̄ vñle p inutile vitari nō dz. regula i. vtilē. l. i. vj. Chyffo.

Nec plus contra hanc regulā est. s. de re. di. s. si in rē alies nam. Item. ff. de cōtrahē. emp. si i emptioe in pnci. Item. ff. de solu. q̄ res. s. si michi. r. et. s. qui stipulatur. r. s. michi rome. Sed his oibus dz. generalem solutionē: vt sic exponas hanc s̄fam. nō plus esse pōt in accessione rē. i. in accessoria obligatio ne. fm. Jo. Itē cōtra. ff. de iudi. nō quēdamodū. Sol. ibi non est plus: q̄ licet fideiubeat ante reū: nō tamē tenetur. Itē. cōtra. s. e. ar. nec. Sed ibi nō est plus eo modo quo dz plus. Dicitur em̄ pl⁹ quatuor modis: quorū nullus est ibi. vt. ff. de act. s. plus autē. Accur.

Aditio Et est rō: q̄ in dictis quatuor modis disparitas puenit ex facto stipulatois: ideo sibi imputet. Disparitas pō in efficaciat̄ seu substantia obligatiois ex iuris ordinatioe puenit: nō sibi magis succurrit. **C**ontra. i. si rē. v. pmissit: fideiussor. r. **C**ontra. si reus: sub conditione promittat: r fideiussor pure. **P**lus est em̄. facit ad hoc. ff. de verb. sign. is cui. s. fms. r. j. de ac. s. plus autē. r. ff. de solu. l. solidū. r. ff. sol. m. 3. si constante. s. quotiens. Accursius.

Si quid. **Calus**. **S**upra dicit̄ ē q̄ inter fideiuss. r. creditorē ē obligatio p̄bor: sed q̄ est obligatio inter fideiuss. r. principale reū. Et r̄nū. q̄ si aliqd̄ fideiuss. p reo soluerit hz cōtra eū actionē mādati: r ita q̄ p̄borū obligatio q̄ est stricti iuris sit inter fideiuss. r. principale debitorē est obligatio mādati q̄ est bone fidei. r. h. d. **S**i qd̄ autē soluerit. sine p iudicē: sine nō. vt. ff. m. 3. idēq̄. s. fideiussores. Sicut̄ in casib⁹ q̄tuor añ q̄ soluat agit mādati: vt si hoc dicit̄ sit vt ad tps teneat Itē si fuerit p̄denat⁹. Itē si cepit bona sua dissipare rē. Itē si diu stetit fideiussor in obligatioe. vt. C. m. 3. si p ea. r. ff. m. l. lncp. **Q**uis non agit añ q̄ soluat: sed soluere dz. vt. ff. de cōdi. inde. l. indebita. S; etiā in casibus nullo mō agit: vt si p muto aut donādi aio: aut in rē suā fideiussit. vt. ff. m. 3. si remunerādi. s. si pass. r. l. si p re p̄nte. Itē si hoc actū sit vt nō agā. vt. ff. m. 3. si remunerādi. s. marcell. Itē si mādatū nō sit obli

gatorū. vt. l. m. 3. s. illud Itē r si fideiussor nō opposuit exceptionē quā debuit opponere. vt. ff. m. 3. si fideiussor. Accur. **Aditio**. **I**ntellige de arbitrio iudicis s; eōz opinioe. r nō. q̄ debuit stitisse l. obligatioe nec sufficeret q̄ stitisset in pmissioe t̄m: vel fideiussioe. Et alios casus adde ad istā glo. vt p Ang. hic.

Si quid autem fideiussor p reo soluerit e i⁹ recuperandi causa: habet cū eo mādati iudicium. Grece s; fideiussor E VYVHTHOS dicitur q̄ plerumq̄ ita accipitur ΛΕΥΩΟΤΙ ΕΥΥΟΥ ΝΑΙ ΘΕΛΩ qd̄ pro eo est ac si dixert di co q̄ fideiubeo: volo.

In stipulationib⁹ solēntas intrinseca p̄sumit. **A**reti. **I**n stipulatioib⁹ fideiussorū sciēdū est hoc generaliter accipi: vt quodcūq̄ scriptum sit quasi actum: videatur etiam actum b. Ideo q̄ cōstat si quis scripserit se fideiussisse: videri omnia solēnter: acta. **T**extu. lego oti engyu me thelo. qd̄ sic exponit. lego. di co ori q̄ engyu me fideiubeo thelo. volo. dico q̄ fideiubeo. volo r hoc est quod latinū statim exprimit. **I**n stipulatioibus. **Calus**. **S**tipulatio autē fideiussorū pōt esse cauta. si autē cauta nō sit. vt si instrumētū dicat q̄ ipe. pmissit creditorū interrogatū. r nichilominus omnia p̄sumunt solēnter acta quasi intersrogatio p̄missionem p̄cessisset. r. h. d.

In stipulationib⁹. **Calus**. **S**tipulatio autē fideiussorū pōt esse cauta. si autē cauta nō sit. vt si instrumētū dicat q̄ ipe. pmissit creditorū interrogatū. r nichilominus omnia p̄sumunt solēnter acta quasi intersrogatio p̄missionem p̄cessisset. r. h. d.

In stipulationib⁹. **Calus**. **S**tipulatio autē fideiussorū pōt esse cauta. si autē cauta nō sit. vt si instrumētū dicat q̄ ipe. pmissit creditorū interrogatū. r nichilominus omnia p̄sumunt solēnter acta quasi intersrogatio p̄missionem p̄cessisset. r. h. d.

Solēnter. **I**d est etiā interrogatioem factam fuisse: quā necesse est p̄cedere. vt. s. de verbo. obliga. in prin. r. c. de contrahen. r p̄mit. stipula. l. i. **A**cta. **S**; s. ff. de public. in rē actio. que cūq̄. s. si. Soli sibi sūt extrinsece solēntates de tutore r iudice q̄ debet adesse cū pupillus vedit. At hic act⁹ pmissio nis null⁹ ē sine actu intersrogatiois. An ex q̄ dicit fideiussor. p̄mitto intelligit intersrogatio factā eē q̄ si ps p̄missiois: r sic nō ē extrinseca solē. cū sit ps stipulatiois. **D**e iurari obligatioe. **I**sta rubrica p̄nuat ad p̄cedētis. **C**. s. p̄p̄tū c̄st de obligatioib⁹ que p̄hūnt rez

Fideiussor in q̄tuor casib⁹ agit ante q̄ soluerit

Mandati iudiciū. i. actionē si intercessit mādati: vel etiā cōp̄ntē fideiussisset vt. ff. m. 3. qui fideiussor. l. lex mādato. **G**rece **Calus**. **D**ns ipe. di. hic q̄ fideiussor accipit nō solū per p̄ba latina. s; etiā per verba grece. r. h. d. **G**rece. s; cit. ff. eo. grece. l. r̄. r. j. q̄ mo. tol. ob. s. l. r. grece. r. s. de p̄bo. obli. s. vtrū autē. Accur. **E**xpositio **Aditio** Et aduertē q̄ vt etiā textus aperit Engyri grece b; latine fideiussor. **D**einde sequit̄ i

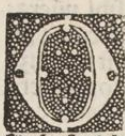
Scriptura rē r p̄ba te r p̄ba blice statur doz nec r̄itū p̄betur

Abis. Nunc ponit de his que hñtur lris. Aretinus. Olim scriptura...

Olim scriptura... Que sicut a dño in. qd est obligatio lra...

Delitterarū obligatione. Scribēs se debere ex mutuo quod nō recipit sperās...

locū cōtra patrē vel patronū: ideo adinuenta fuit ex ceptio in factū q̄ poterit opponi cōtra scripturas in ta...

Olim sc̄ptura a fi ebat obligatio q̄ no minib⁹ fieri dicebat que no...

mina specialia fiebat. vt subijcit. Plane. Licet dicta verba in vsu esse desierint. Si quis. Scilicet homo priuatus. Idem est et si fiat per alium...

tanto effectu: q̄a tñ necesse habe bit pbare pecu...

Scriptura pua ta qñ fia dem faz ciat.

Stipulatio m̄n fir p ver ba futu rit p̄is.

Obliga tio fir tā tump̄ r̄ba fir t̄uri t̄p̄if Lex nō ē iponē da reb⁹

a **C** Scripserit. Id est scriptura confessus fuerit.
b **C** Numeratum non est. alias enim si numeratum esset non litteris sed re obligatus esset. vt. s. quib. mo. re. contrah. obli. j. respon.

c **C** Multum. hoc exponitur. j. pri.
d **C** Exceptionem. Scz non numerate pecunie que potest proponi: si ue petat actor: si ue non. vt arg. C. e. l. si qsi. et in scrip- ptis fm quosdam. vt in aut. de te. non so. pe. sup do- re. s. j. col. vij. Uel for: e illud specia- le in dote. p. m. u. tamen fm Jo. ve- rius est. Accur. s.

Adiuto. Et hoc veru vbi non pro- uocatur: opponit. Et est ratio: quia tuc obtinere vice- actoz. als fec' An. se scripserit aqđ sibi nūera- tum b nō est: de pecunia mi- nime nūerata post multuz e tps exceptionē opponere non pōt hoc em sepissime con- stitutum e est: sic fit vt z ho- die f dū queri nō pōt scriptū rah obliget: z ex ea nascitur cōditio k: cessate scilicet ver- boz obligatiōe. **C** Mult- tū aut tps i hac exceptiōe ātea qdē ex pncipalib' pōt- tutiōib' vsqz ad qnquēntū

mittatur etiam probans. nā sacramentum non potest deferre quod est species probationis. vt. C. eo. l. in con- tractibus. s. illo. z. C. de iure deli. l. si. s. licentia. Sed certe satis credo p. m. u. vtum z equum. Nec obsta quod de iuramento dixi. q. ex parte illius legis in con- tractibus non habet iuramentum vim probationis si non vult aduer- rurs. vt. C. d. iure: iur. l. generaliter. s. sin autem. **Ad- aucto.** Ex hac glo. collige q. ille qui opponit exceptio- nes non nu. pecu. ante bienniu nō tenet probare ex- damentum sue ex- ceptionis. hoc est pecunia nō fuisse numerata: immo agens tenetur p- bare illā fuisse nu- meratam. x. po.

Jura- mentuz est spēs pbatio nis.

predebat. Sed ne o credito- res diuti' possit suis pecu- nijs forsita defraudari: per constitutionē q nostrā tem- pus coartatum est: vt vltar- biēny metashmōi exceptio minime extendatur.

C De obligatiōib' ex pscu **C** In quatuor cōtractib' hic enūeratis solo pscu cō- trahitur obligatio hinc inde: etiā iter absētes: mediane nuntio vel epistola. **Arri.**

ex illa. l. C. de non nume. pec. l. in contractibus. **C** Verborum obligatiōe. i. stipulariōe que ver- bis fit. nam tunc titulus iste cessat. z habet locum. s. de verbo obli. q. n. excepti. vel habet locū exceptio in factū vt. C. eo. titu. cum vlt. a. quando non accepit. **C** Multum autem. **C** Quia supra dixit Just. q. exceptio non numerate pecunie post multum tem- pus opponi nō poterit. ideo hic exponit quid est mul- tum tempus: dicens q. hoc tempus erat olim vsqz ad quinquēntum: sed ne creditores suis pecunijs defrau- darentur propter longum tempus ista quod olim po- tuit opponi exceptio nō numerate pecunie. ideo illud tempus per constitutionem imperatoris vsqz ad bien- nium est coartatum. ita q. possit illa exceptio opponi cum effectu: post biennium vero non cum effectu. scilz cum oneret creditorem ad probandum pecuniam fuisse numeratam: poterit etiam post bienniu probare hoc. vt supra dictum est. z. h. d.

e **C** Constitutum est. a multis iperatoibus qui ses- cerunt leges tales. C. eo. per totum vsqz ad. l. generali- ter. nam postea iustitiani sunt.

f **C** Hodie. hic loquitur quasi supradicta loquant- ante tpa iustitiani: et nunc subdit q. hodie sit idem. Uel dicit hodie. i. postqz cucurrit hoc tēpus scilicet quin- quēntium olim. hodie biennium. vt. j. p. i. et fm hoc non debet esse z in textu. Accur.

g **C** Dum queri non potest. i. dum querimoniam p- ponere non potest de exceptione non numerate pecu- nie: quia cucurrit tempus. i. obligabitur per scripturā ad dandam pecuniam non numeratam.

h **C** Scriptura. id est per scripturam. Sed certe vis- detur neminem scriptura vel litteris obligari: sed in- tellectu qui ex litteris percipitur z verbis. vt. ff. de ac. et ob. l. non figura. quod quidam concedunt. Sed cer- te vtrumqz facit ad obligatiōem: z ipsa figura littera- rum. z consensus quem exprununt: z quod dicta. l. dicit- tur non figura. scilicet sola. Item nunquid z per con- trariam scripturam obligatio civilis nata poterit tol- li: vt si creditor sic scribit. Confiteor me non numerasse: vel te confessum non fuisse: vel illum soluisse. Rñ. sic vt. ff. de reg. iur. l. nichil tam naturale. Accur. s.

i **C** Obligetur. Scilicet civiliter z naturaliter post biennium quasi biennium pariat naturalem obliga- tionem. nam ante erat civilis tantum non naturalis: cum nichil numeratum fuerat. Item si civilis non est- set. frustra diceretur habere locum exceptio. Dicimus ergo q. sola civilis fit ante biennium: sed post bienniu naturalis addicitur. Uel quod est verius non adijct- tur: sed p. ma civilis incipit habere vim naturalis z ci- uilis. nam z stipulatio est de iure ciui. habet tamē effe- ctum naturalis obligationis civilis: nam civilis per se non valet ad exigendum vt diximus. s. de obligat. s. i. Item sic est in re iudicata. Adhuc tamen dicunt qui- dam vt Jo. z hu. q. si vult post biennium exceptione z opponere et probare sibi non numeratam pecuniam quod admittitur sed ante biennium probat creditor. vt. C. eo. l. si ex cautione: quod certe est equum. et ita biennium hoc solum operatur q. pbationis conuerta- tur onus: z etiam p. his facit quod alias dicitur q. nō fiant illicite exactiones. vt. ff. de offi. p. si. l. illicitas. Sed certe aliter de iure videtur. scilicet vt nullo modo ad-

ex illa. l. C. de non nume. pec. l. in contractibus. **C** Verborum obligatiōe. i. stipulariōe que ver- bis fit. nam tunc titulus iste cessat. z habet locum. s. de verbo obli. q. n. excepti. vel habet locū exceptio in factū vt. C. eo. titu. cum vlt. a. quando non accepit. **C** Multum autem. **C** Quia supra dixit Just. q. exceptio non numerate pecunie post multum tem- pus opponi nō poterit. ideo hic exponit quid est mul- tum tempus: dicens q. hoc tempus erat olim vsqz ad quinquēntum: sed ne creditores suis pecunijs defrau- darentur propter longum tempus ista quod olim po- tuit opponi exceptio nō numerate pecunie. ideo illud tempus per constitutionem imperatoris vsqz ad bien- nium est coartatum. ita q. possit illa exceptio opponi cum effectu: post biennium vero non cum effectu. scilz cum oneret creditorem ad probandum pecuniam fuisse numeratam: poterit etiam post bienniu probare hoc. vt supra dictum est. z. h. d.

m **C** Multum. Quia post multum tempus exceptio- nem proponere nō potest. vt. s. modo dixi. quid sit mul- tum exponit hic. Et nota multuz pro quinquēntio po- ni: sed diu pro decennio ponitur. vt. ff. qui z a qui. si. qz. de: fideicommissaria. s. aristo.

n **C** Constitutionibus. quas non habemus.

o **C** Sed ne creditores. non solum isti sed veri.

p **C** Suis pecunijs. Subaudietiam. Nam occasio- nem huiusmodi si darem' longum tempuseriam ve- ri debitores in idum talia opponerent: z ita occasione occasio liciti committeretur illicitum. quod esse non debet. im- mo etiam licitum coartatur vt viter illicitum: vt hic. z tū nō dōz in aut. de eccle. re. immo aliena. in pnci. collat. v. cōmitti.

q **C** Per constitutionem. vt. C. de non nume. pecu. l. in contractibus.

r **C** Ultra bienniu metas. sic. C. de omni agro de ser. l. qui agros.

s **C** Minime extendatur. Et hoc in causa mutui: si vero ex alia causa confiteat in scriptis. veluti emptio- nis vel simili: incontinenti p. iudicat sibi: nec potest contra probari nisi per aliam scripturam. vt. C. de non nume. pe. l. g. aliter. Itē hoc in debitoze p. iudicat: sed in creditoze p. iudicat sibi soluti. xxx. dies statunt. nisi in casibus vbi incontinenti p. iudicat. vt. C. de non nu. pecu. in sctibus. s. super certis. z. s. sed quoniam.

Multū quē- nium. z cēnum compre- hendit.

Liciti occasio ne illici- tum nō dōz cōmitti.

L'fariuz obliga- tio tolli pōt per tria scri- pturas.

Excep- tio nō nu- merate pecunie et post bienniu pōt op- poni.

De obliga. ex cōsensu. De emptione & ven. fo. cxxix.

Conti. **C** De obligationibus ex consensu. **C** Supra dicti est de
nuatio. obligationibus q̄ h̄bis et litteris contrahit. vep̄ q̄ s̄it
alio q̄ sensu h̄untur. ideo de his subdit. Porcus.
distingo. **C** Consensu. **C** Totus iste titulus diuidit̄ in tres p̄-
tes. Primo ponit̄ q̄ casibus quis obliget̄ ex con-
sensu solo. Secundo quare in his magis cōsensu solo q̄ in
alio obligatione.

C Tertio ponit̄ effectū huius obli-
gationis ponendo
differētiam inf̄ hūc
seru. stipulationē
Secunda ibi. ideo
autē. Tertia ibi.
uem in his.

C Consensu s̄it ut
obligatio. **C**
C Quæsiuit̄ autē.
Dñe in quib⁹ ex
plis ē hoc q̄ obli-
gatio solo sensu
h̄it. Et r̄n. q̄ in
emptione. vendi-
tione. et ductio-
ne. societate. et mā-
dato. Sed quæsi-

C Consensu s̄it obli-
gatio. **C** Tertio ponit̄
effectū huius obli-
gationis ponendo
differētiam inf̄ hūc
seru. stipulationē
Secunda ibi. ideo
autē. Tertia ibi.
uem in his.

q̄ scripturam: in hoc discrepat ab obligatione litteraz
vt. s̄. titu. i. Item in eo quod dicit neq̄ preserta dicit
propter verborū obligationē q̄ inter presentes s̄it. vt. s̄. de
muri. stipu. s̄. item in iuris. Item in eo q̄ dicit non esse
necesse quid dari: ideo dicit vt discrepet ab illa q̄ s̄it re
vt. s̄. qui. mo. re. contrahitur ob. per totum.

C Tertio h̄bis i. contracti-
bus alter alteri obligat̄ id
quod alteri alteri ex bono
et equo p̄stare oportet̄ cū
alioq̄n in x̄borū obligationi
b⁹ ali⁹ stipulet̄ ali⁹ p̄mittat̄.
C De emptione et venditione.
C Emptio p̄trahit̄ eo ipso
q̄ de p̄cio p̄uentū ē l̄s nōdū
nūeratū s̄it vt aliq̄ arradara
si sine scriptura fiat: alit̄ aut
scriptura celebrata erit̄ p̄p̄tio
p̄ p̄cia r̄nō p̄t. ar.
C Emptio et vendi-
tio contrahitur

C Tertio h̄bis i. contracti-
bus alter alteri obligat̄ id
quod alteri alteri ex bono
et equo p̄stare oportet̄ cū
alioq̄n in x̄borū obligationi
b⁹ ali⁹ stipulet̄ ali⁹ p̄mittat̄.
C De emptione et venditione.
C Emptio p̄trahit̄ eo ipso
q̄ de p̄cio p̄uentū ē l̄s nōdū
nūeratū s̄it vt aliq̄ arradara
si sine scriptura fiat: alit̄ aut
scriptura celebrata erit̄ p̄p̄tio
p̄ p̄cia r̄nō p̄t. ar.
C Emptio et vendi-
tio contrahitur

C Interim quare dñe dicit in his quatuor modis h̄it obli-
gatio sensu: q̄ ad hoc q̄ istis quatuor modis h̄it obli-
gatio nō est necesse q̄ partes sint p̄sentes neq̄ q̄ inter-
ueniat scriptura neq̄ etiā aliqd̄ dari: sed sufficit q̄ p̄sē-
tes p̄sentant. vñ isti p̄sentes etiā inter absentes cōtrahi
possunt aut p̄ epistolā aut p̄ nunciū. et h̄b. **C** Item in
his cōtractibus et ad intellectus istius. s̄. scire debes
q̄ stipulatio d̄t̄ s̄tricti iuris: sed querit̄ q̄ h̄ctus dicitur
s̄tricti iuris: Ad hoc dicit ḡnaliter q̄ quotienscūq̄ in con-
tractu nihil venit nisi q̄d inter partes expresse cōuenit
tunc ille cōtractus dicit̄ s̄tricti iuris. vñ sc̄: ipura demā-
ta iudicibus d̄t̄ tota die esse s̄tricti iuris: eo q̄ in ea ni-
hil venit nisi ea de quibus in ea cautū est. et arbitrius
dicit̄ etiā s̄tricti iuris eo q̄ in arbitrio nihil venit p̄ter
verba expressa in p̄tentione siue in cōp̄omissione: hoc
p̄notat̄ po. ca. in isto. s̄. sic. d̄t̄ iuris. Dñe vid̄. s̄. dif-
ferentiam ḡnalem inter hūc titu. et ip̄es sup̄iores p̄hen-
di. s̄. inter obligationē que s̄it re. et obligationē verborū.
et obligationes litteraz. Sed dñe p̄o deo de iuris: in
differētiam inter obligationē q̄ s̄it ex consensu et obli-
gationē verborū. Et respondet̄ d̄. frater ecce aliam diffe-
rentiā. In obligatione etiā q̄ s̄it ex sensu obligat̄ hūc
et inde alter alteri in his etiā que non s̄it dicta in con-
uentione si ex bono et equo ea p̄stari oporteat. In
stipulatione autem verborum nihil venit vltra id q̄d
inter partes conuenit. et hoc dicit̄.

- a **C** Consensu. Sic. ff. de ac. et obli. l. consensu.
- b **C** In emptioibus. vt. ff. de contrahen. emp. l. i. s̄. s̄. s̄. i. i. in p̄nci.
- c **C** Locationibus. vt. s̄. titu. i. in p̄nci.
- d **C** Societatibus. vt. s̄. p̄ socio. in p̄nc. Sed. s̄. ff. p̄ so-
cio. l. i. s̄. i. r̄n. Sed certe ibi non negatur q̄n sensu cō-
trahatur societas. vñ non est contra.
- e **C** Mandatis. Sed nōne in stipulationē sensus de-
bet interuenire. vt. s̄. de verbo. oblig. s̄. sed hec. et. ff. de
pac. l. i. s̄. per. R̄n. ibi expressis verbis debet esse consen-
sus. vt. ff. de verb. obliga. l. i. s̄. r̄n. hic autē etiā sine ver-
bis: et inter absentes. vt. s̄. p̄xi. ibi inter presentes tā-
tum. vt. s̄. de iuri. stipu. s̄. item verborum.
- f **C** Neq̄ scriptura. Dicit̄ autē nota differētiam quā
facit inter hūc titulum et superiores. Nam q̄ dicit̄ ne

C Contractibus. qui sunt consensu.
C Potest. q. di. hincinde h̄it obligatio etiam in
his que non sunt dicta. nam veniunt v̄sure post mortem
vt. ff. de ac. emp. iulianus. s̄. ex vendito. idem est et in
omnibus bone fidei iudiciis: licet non ex cōtractu: sed
quasi nascantur. vt. s̄. de ac. s̄. in bone fidei.
C Alius stipuletur: quasi dicat: necesse est q̄ om-
nia deducantur in stipulationem. nam als̄ nichil venit
in talem obligationem: vt. ff. de neg. ge. l. si pupilli.
in fine. et. l. quia tantundem.

C De emptione et venditione. **C** Supra dictum ē de
obligationibus que consensu contrahunt. Verum q̄
ille consistunt: aut in emptioibus et venditionibus:
aut locationibus et conductionibus: vel societatibus:
vel mandatis. vt. s̄. titu. i. in p̄nc. ideo de h̄stractaturis
incipit de emptione et venditione. Porcus.
C Emptio. **C** Totus iste titulus diuiditur in quin-
que partes. Primo quando emptio et venditio con-
trahatur: et quando ab ea possit recedi. Secundo q̄ p̄-
cium debet interuenire. Tertio quando emptio ē per
fecta ad quem spectat periculum rei vendite. Quarto
an sub conditione possit emptio celebrari. Quinto qui
bus casibus emptio esse non possit. Secunda ibi: p̄ci-
um autem. Tertia ibi: cum autem. Quarta ibi: emp-
tio tam sub conditione. Quinta ibi: loca sacra.

C Emptio et venditio. **C** Quæsiuit̄ autē in qualit̄
contrahit̄ emp. et ven. Et r̄n. d̄. q̄ emp. et ven. h̄itur
solo consensu q̄cito fuerit de p̄cio cōuentū. l̄s nō fuerit
arra data neq̄ p̄cium. neq̄ aliquid loco p̄cti: hec ob-
tinent ex natura emptiois et ven. que sunt sine scriptu-
ra. In huiusmodi enim emptio. et venditio. nichil a no-
bis innouatum est.
C Contrahitur. h̄ic no. tribus modis perfici em-
ptionem. Uno modo. s̄. ex quo nō possunt discedere cō-
trahentes. vt. C. de ac. et ob. l. sicut ab initio. s̄m quem
modum etiam conditionalis emptio est perfecta. Se-
cundo modo quando est pura. et tunc incipit pe-
riculum rei ad emptorem pertinere: vt. ff. de periculi. et cōmo. rei
ven. l. necessario: in p̄nc. et ita cōtrahit̄ hic siue perfici-
tur. Tertio quando res traditur dicitur plus p̄fici ad
huc siue impleri. vt. ff. de ac. emp. si quis rem alienā.
r. s̄.

C Tertio h̄bis i. contracti-
bus alter alteri obligat̄ id
quod alteri alteri ex bono
et equo p̄stare oportet̄ cū
alioq̄n in x̄borū obligationi
b⁹ ali⁹ stipulet̄ ali⁹ p̄mittat̄.
C De emptione et venditione.
C Emptio p̄trahit̄ eo ipso
q̄ de p̄cio p̄uentū ē l̄s nōdū
nūeratū s̄it vt aliq̄ arradara
si sine scriptura fiat: alit̄ aut
scriptura celebrata erit̄ p̄p̄tio
p̄ p̄cia r̄nō p̄t. ar.
C Emptio et vendi-
tio contrahitur

Respon. Et ista inducit Joh. fab. ad decisionem que-
stionis an et qñ ex consuetudine dño vel proximo rei
vendica. ius aliquod questum esse censetur. Ange.
a **C** Simul atq. i. statim postq. vi. s. b. re. di. s. fere.
b **C** Numeratum nec aliquid datum loco precij. vt
titulo. i. in principio.

c **C** Arre. vt. ff.
eo. quod sepe ipñ
d **C** Emptionis
et venditionis cō-
tracte. non autem
est de substantia
contractus.

e **C** Sine scri-
ptura. i. sine solen-
nitate scripture.
f **C** Venditio-
nis. i. que sunt si-
ne scriptura.

C In his aut. rē.
C Casus. i. Dñe. s.
dictū est q si fiat
emp. r vend. sine
scriptis solo pñen-

simul atq. a de pñco cōuene-
rit. pñis modū pñciū nume-
ratū sit: ac nec qdē arra da-
ta fuerit. Nā qd arre noie
dat argumētum est emptio-
nis r venditiois contracte
S; hoc quidē de emptio-
nie r venditioib; q sine scri-
ptura cōsistūt obtinē oportet.
nā nihil a nobis i huius
modi emptioib; r venditio-
nis innouatum ē. In his
autem que scriptura confi-

su perficitur. sed quid erit de emp. r ven. que scriptura
conficitur? Et rñ. di. q alter nō valeat talis emp. r ven.
nec est perfecta nisi instrumenta ab omni vituperio mū-
da manu alterius contrahentium fuerit cōscripta. vel
si ab alijs sint scripta oportet q illa pñahentibus sint
scripta. vt si fiat per tabellionem opz q illa scripta sit
a partibus subscripta et approbata vt accipiat comple-
mētum. Donec enim aliquid deest huiusmodi scriptu-
re penitentie locus est tam emptioi q vendi. sine ali-
qua pena. r hoc vey est si non fuerit arra data siue in
scriptis siue sine scriptis celebrata fuerit emptio: quia
tunc emptio a contractu recedere potest: perdit tamen
arras quas dedit. Si autē venditor: qui arras recepit a
contractu recedere velit poterit. sed restituet arras du-
plicatas ipsi emptioi: etiam si sup arris nichil inter cō-
trahentes actum fuerit. r. h. di. Queri potest hic si ta-
bellio scripturam suam super cōtractu emp. r ven. fece-
rit et eam per annū vel biennium tenuerit: vtrū sit cō-
trahentibus locus penitentie. r potest responderi q nō:
nisi contractus in scriptis celebratur sine scriptura sic.
Sed vltius queri potest quis contractus in scriptis
celebrari potest: Et respondit q super hoc diuersē sūt
opñioñ. M. enim dicit q contractus tunc dicitur in
scriptis celebrari quando ita conuenit inter partes q
non valeat contractus: nisi inde fiat scriptura: sed hoc
non inuenitur in l. cautum. Dominus autem Guido
dicit q contractus dicitur fieri in scriptis quando in
principio dictum est q super contractu illo debeat fieri
scriptura: vt. C. de fide instrumen. l. contractus. Si
ne scriptis autem appellat contractus super quibus
non conuenit vt fieret scriptura. vel si fiat scriptura
tamen non fit vt per scripturam contractus melius
valeat. sed solummodo ad memoriam. Scire autem
debes ad dilucidioem huius materie intellectum q
in italia talis est consuetudo q primo fit imbrueiatus
ra quando super aliquo contractu a tabellione publi-
co debet confici scriptura: et fit munda quod nichil aliud
est nisi noua scriptura principalis que debet esse
non cancellata non vitata nec in aliqua sui parte abo-
lita: sed omni vituperatione mūda. et postea vocantur
partes r legitur istud mundū cotā partibus: r si cōsen-
siant partes: tunc dicitur scriptura a partibus absolu-
ta. Cum a tabellione fiunt subscriptiones. tunc est su-

per scriptura completa. et ista scriptura dicit do. Jac.
bal. ab isto. S. determinatio. illam autem ab isto. S. hoc
autem subsécuto siue in scriptis siue sine scriptis rē.
sic intellige vtrumq. S. quantum ad penam arrarum:
idem est siue in scriptis siue in non scriptis fuerit ven-
ditio celebrata: sed non intellige quo ad penitentiam.

ciuntur nō aliter pfectam
esse veditioñ r emptionē
cōstituiimus b: nisi r instru-
mēta emptionis fuerint cō-
trahentium vs ab alio qdez
scripta: a pñahēte aut sub
scripta: r si tabellione fiūt
nisi r cōpletiones m accepe-
rint n pertibus absoluta
donec enim aliquid deest ex
his r penitentie locus est: r
potest emptor vel venditor

unde referas hic
quod dicit solimō
ad penā arrarū r
pñahēte scriptu-
ra. na mētic quan-
do contractus in
scriptis celebrat
est r completus si
velit pñor vel ven-
ditor a pñactu re-
cedere substine-
bit penam arra-
rum: sed nō solaz.
Si autem non fu-
erit contractus
scriptura comple-
tus volens rece-
dere a contractu

solam partem arrarum substinebit.
g **C** Scriptura pñficiuntur. Patet hic q alia est em-
ptio siue venditio in scriptis alia sine scriptis. In scri-
ptis dicitur quando hoc agunt contrahentes vt non
aliter valeat contractus nisi fiat scriptura. fm quosdā:
quod non videmus in vsu. Alij dicunt vt. p. q sufficit
q contrahentes vel aliquis eorum dicat in principio
contractus q inde scriptura fiat: licet non dicat q al-
ter non valeat nisi fiat. et hoc approbat. vt. C. de fi.
instrument. l. contractus ibi: illos tamen quos in scri-
ptis fieri conuenit rē. Si autem simpliciter fiat con-
tractus: sed postea ad probationem fiat scriptura: va-
let quod actum est: et etiam valuisse sine ea. vt. ff. de
pigno. contractu. Et eodem modo dico esse intellis-
gendum vbi cūq. dicitur lege contractum aliquem in
scriptis fieri: vel distractum. vt. C. de testi. l. testium. et
in autent. de testi. S. et licet. collat. vij. Sed cum fiat in
scriptis huiusmodi venditio et sine scriptura non va-
leret: quare non dicitur obligatio litterarum? Respd.
quia aliud habet nomen. scilicet emptio: r verū est hoc
nomen. at in mutuo non est verum mutuatū esse: tunc
enim re esset obligatio contracta. vt. s. de lit. obliga. s.
plane. **Adde** (p) Et hec vera fm Angelū. quando
contractus ad sui validitatem vel saltem probationem
requirit scripturam siue de iure communi: siue mun-
cipali: aut consuetudinario. vt nota. in capit. j. de cens.
in vj. et in simili in l. instrumentis. C. de fi. instrument.
alias secus. fm Angelum.

h **C** Constituius. pñeriti temporis est. et dic. vt
C. de fi. instrumen. contractus.
i **C** Instrumenta. que vulgo rogationes dicuntur
secundum Johan.

k **C** A contrahente. s. vtroq. emptore r venditore
nisi subscriptio sit a s vbi contractus fit alius in scri-
ptis. vt in autent. de fi. instrument. S. si quis situr. et. S.
si quis mutui. et. S. sequen.

l **C** Fiant. s. hec instrumenta. r subaudi non aliter va-
leant: nisi et comple. rē.
m **C** Completiones. i. mundum completum.
n **C** Acceperint. scilicet ab eodem tabellione: r a par-
tibus: vt subscript.

o **C** Absoluta. vt quia lecta fuerint partibus r lan-
dauerit. Vel dic absoluta. id est subscripta.

Vendi-
tio fit in
scriptis
siue scri-
ptis.

Uendi-
tio fit in
scriptis
siue scri-
ptis.

Sine pena. Sed quomodo sine pena: cu statim in aris cu punitat. Rñ. sine pena interesse & iurifuraz di in litem. Na hec pena esset qñt ad soluentē: licz nō qñtum ad accipientē. vt. ff. si quis ius di. nō. ob. l. j. §. fi. nō aut ab aris alter liberat. vt subicit. ita tñ zc. Itēz iste talis nō facit legem. C. de acti. z obli. sicut. cu hoc lex sibi permittat.

Et nota q huius legis pmissio ē cū aliqua pena. Ar. contra. in autenf. pñō que dig. §. il. lud. colla. vj. Sed si non est subscritptum z tñ rea est tradita an valeat translatio? Quidam dicunt q nō. vt. C. de suffrag. l. vnica. Alj cōtra. vt. C. si quis alteri vel sibi. l. multū interest. et. l. dolo. Distingue aut p errorem aut scilicet.

Compellit. Sed qua actioe? Rñ. condicione. ex. l. ista: z ex lege illa. C. de fi. instru. contractus. Uel etiam per officium iudicis. vt argu. C. de rescindē. ven. di. l. i. Item per actionem exemptio. si tamen fiebat venditio sine scriptis. Nam si fieret in scriptis nec esset nondum completum non ageretur actione exemptio: cum nō esset adhuc venditio. vñ hic dicitur. sed per conditionem ex lege vel officio iudicis vt dicitur est.

Sed numquid ultra hanc duplicationem arrarum tenetur venditor ad interesse si non tradat. vt. ff. de act. empf. l. i. et. l. exemptio. §. idem ait. M. z. Izo. dicunt q non. qz sibi p iudicant accipiendo arras sicut z alias si bi p iudicant quis sibi eligendo. vt. ff. de tribu. ac. q. i. he. redem. §. eligere. Item qz hoc videntur agere contrahentes inter se vt amissione z duplicatione arrarū debeant esse cōtenti. ergo p expresse est habendū. vt. ff. si cer. pe. cū quid. Item facit. ff. de lega. ij. l. cū filius. §. cū varijs. B. Johan. contra. Dicunt etiam adhuc posse agi ad hoc vt tradat vel ad interesse: ita vt arre in interesse computetur. z et facit p eis. ff. de testam. mili. l. iij. z. ff. de inoffi. testa. mat. z. C. de pac. do. l. si. facit melius. ff. de actio. empf. z ven. p dia in fi. Sz quid si dederit pro aris z p pagamento? Rñ. pactū seruandū. i. non pōt di cedere. vt. ff. de pac. i. traditionib⁹. Et duo operari. vñ vt arre debeant duplicari veditore penitēte. Item vt emptio remaneat firma: z agat ad interesse. Itē emptioe penitente eadē duo operat. Accur. **Admo.** Et tunc nō totū: sed qd p aris dūtaxat datū est duplicat. Et nota q vbi venditor se noie emptiois possidere cōstituit: non pōt agere exemptio vt tradat: sed aut rei veditioe: vel publicana simul: aut vti possidet. vt dicit gl. in aut. sacramēta puberz. C. si aduer. ven. Angelus.

Nihil expresse est. i. nichil dictum fuit a partibus quid super aris fiat altero penitente.

Precium. **C**ausa. **S**upia dictum est q emp. z vē. contrahit inter cōtrahentes si inter cōtrahentes fuerit de pñio cōuentū. Sed debes scire q opozet q pñiū sit pñitū z ēt q certū pñiū pñitū. Sed pone cū vel

lem equi amici mei emere. et dixit michi q haberē equum illū. p tanto p quāto citius cōis amicus noster estimaret. quid erit in isto casu? Et dixit imperator q a tibi ordinatū est q si cōmunis amicus noster diffinit precium valeat contractus. Si autem ille qui nomina tur noluerit vel nō potuerit precium diffinire. non valet contract⁹. idēz etiam intelligitur in loca. z conduc. h. d. **C** Item precium in zc. Supia dictum est q duo requirunt ad hoc q valeat empf. et ven. vj. q precium constitutur et q certum precium. et adhuc tertium est necessarium. scilicet q sit in pecunia n. merata. Sed nonne si dero tibi equum pro vino: et ita equum pro vino pmutauero erit ne emptio et vendit? Et respon. imperator dicens q si per hoc apud antiquos querebas

Cū arbitrat⁹ valeat emptio alz sec⁹. z idē in locatioe. ar

Preciū aut cōstitui oportet. nā nulla emptio sine pretio esse pōt. Sz certū esse precium dicitur alio qñ si inter aliquos ita cōuenit: vt qñ titius rem estimauerit tanti sit emptia: iter veteres satis abūdeqz hoc dubitabat siue cōstet veditio siue nō Sz nra decisio hōta hoc pñituit vt quoties sic composita sit veditio qñti ille estimauerit sub hac cōditiōe stare contractus: vt si quidem ille qui noiat⁹ k ē precium diffinit: tūc oimodo secūdū et

tur. et Cassius z Sabinus dicebant q sic. Dicebant enim q permutatio erat vetustissima spēs emp. z ven. et hoc probabant argumento homeri dicentis q alz qua pars exercitus achiuozum vini sibi emit permutatis quibusdā rebus. p vino: z ita permutatio dicitur emptio fm homerū sed diuerse schole auctores aliud sentiebant. Dicebant etiam aliud esse emp. qz in permutacione nō pōt parere q res noie precij data est et que data non est. Quod aut vtraz videat ven. et loco pñi dari. hoc nulla rō permittit. Sed pculus dicebat per mutationem esse spēm separata ab emp. z ven. z eius sententia pualuit. Sed dñe quid videt vobis de sententia cassij z sabinij que vtrū auctoritate pñiunt? Et respon. q sententia proculi melior est rationibus validioribus nititur. hoc dicit.

Precium ad. **E**ssē pōt. vt. ff. e. l. ij. et. C. eo. l. vlti. **S**ed et certum. Nota duo et q precium debet esse: et q certum.

Preciū repetit de pñio qd dicitur internenire: vt ad dat duo. sz q sit certum: item in pecunia numerata.

Hoc id est de hoc. **D**ecisio. vt. C. de contrahen. empf. l. fi.

Estimauerit. Nota q caute ponit de tertia persona. Nam secus si in contrahentis arbitrio. vt dice mus. j. eodem. §. emptio.

Nominatus est. Quid si in inominatum contulimus vt vendo pro quanto estimabitur? Rñ. non valet instar locacionis sic facte. vt. ff. locati. si merces. in principio. nisi in vno casu qui est de pig. l. si fundus. §. si. Accur. **Admo.** Sol. ex precedentibus cōtractibus quoum occasione precij officij iudicis implorari. vt ibi. Se cūsi nullus precessisset contractus. vt hic. Ange.

Diffinit. etiam inique. quia a persona inserta non receditur. vt. ff. de verbo. obligat. si quis arbitratum. et hoc verum est quando id qd est de substantia

Vendi-
cor: vtrū
vtra ar-
raz du-
plicium
pñitio:
nē tene-
atur ad
interesse.

Et sic
ad inter-
se agit
qñenus
est vtra
arras: q
opif. ve-
rior est
fm An.

ria contractus apponit. sed secus si conferatur qd est de accidente contractus. nam tunc ad arbitrium boni viri recurritur. vt. ff. eo. hęc venditio. z. ff. p. locio. si comunita. z. l. si societatem. z. ff. locati. l. si i lege. in pnc. que oēs hęc sunt cōtrane: z hoc fz Jo. Sed fz Azo. hoc redigat ad arbitriū boni viri. z lic non p trad. cunt

Notabi
lis qstio

dicte. ll. Nec ob.
d. lex. ff. de verbo.
obli. l. si quis ar.
bitratu. quia ibi
non fuerat arbitrius: quo casu
cōcedo nō recur.
ri ad boni viri ar.
bitriū. Sed quā.
do dicitur diffini.
ri: Rñ. forte vltra
dumidiam iustit.
cij. vt ar. C. de res.
scin. ven. l. si volū.
tate. z. l. ij. Vel vt
puto iudicis offi.
cio expedit etiaz
si minor sit deces.
prio dūmō nō mi.
nima. vt. ff. de in.
tre. resti. l. scio.
nam non tñ sibi
cōmittit in alie.
ntis qm ipsi
dominis liceret.
vt. ff. lo. ma. etiaz
s. i. z. l. si constā.
re. s. si maritus.
Aditio. (1) hoc
reprobāt docto.
quia qñ non fuit
arbitratus reced.
ditur ab ei⁹ per.
sona si etiā de hā.
do sue sententie
iurātū fuerit. l. si
libertus iuraue.
rit. ff. de ope. lib.
et ca. quinta uallia. ex tra de iure iur. Ang.

estimationē z p̄ciū p̄solua.
tur a et res tradatur b: z ven.
ditio ad effectū p̄ducatur:
emprore quidem exmpro.
actione: vēditore ex vendi.
to agente. Sin autē ille qui
noiat⁹ ē: vel noluerit: vel nō
potuerit p̄ciū diffinire: tūc
p̄ nichilo⁹ eē vēditionē q̄ si
nullo p̄cio statuto⁹. **Aditio**
cū in vēditōib⁹ nobis pla.
cuit: non est absurdum et in
locationib⁹ z in condutio.
nibus trahere.

**In emptione z venditio
ne precii dicitur esse in pecunia
numerata: alia est pmutatio
q̄ est cōtractus separatus ab
emptione. Aret.**

Itē b precii in numerata
pecunia p̄sistere dicitur. Nā z
in ceteris rebus an precii
esse possent valde querebat:
veluti an homo aut fundus
aut toga alterius rei eē pos.
sit precii. Et sabin⁹ z cassi⁹
etiā in alia re putent⁹ pre.
cium posse p̄sistere. Unde il.
lud est qd vulgo dicebat: p

venditor agit. vt hic. et. ff. de ac. emp. l. ex empto. f. rñ.
et. l. iulianus. s. ex vendito.
e. **P**ro nichilo. vt nec ad boni viri arbitriū recur.
ratur vt modo dixim⁹: sed legatū nō ideo ē p̄ nichilo
sic relictum. vt. C. cō. de le. si duobus. s. si quis. S. z ibi
fauore vltime voluntatis ne pereat. **Aditio** hoc vtz

mutationē rerū emptionē z
venditionem contrahi eam
q̄s speciem emptionis z ven.
ditionis vetustissimā eē argu.
mētō q̄ vtebāt greco poe.
ta homero: qui aliquā par.
tē exercit⁹ achiuoz vīnū si.
bi pparasse ait: pmutatis q̄
busdas rebus⁹ his verbis m.
Ευθεν αρουιν⁹ οντοκαρηκο
μωωντες ακαιοι.
Αλλοι μεν χαλκω. αλλοι
δαθωνι. σιδρω. αλλοι
δε ρινοισι. αλλοι δαυτοι.
σι βοεσθιν. αλλοι δαυ.
δραποδες θιτιθεντο δε.
δαιταθ αλεξαν. Diverse sco.
le auctores cōtra sēriebant
aliudq̄ esse existimabāt: p.
mutationē rerum aliud em.
ptionem z venditionē alio.
quin non posse rem expedi.
ri pmutatis reb⁹ q̄ videat⁹
res venisse: z q̄ precij noie
data esse. nam vtrāq̄ videri
venisse: z vtrāq̄ p̄ciinoie da.
tū eē rōnē nō pari. S. z p̄ci.
li sentētia dicens pmuta.
tionē p̄putā esse speciem cō.
re. di. intantum. s. ff. et. l. sed diui.

intellige cū disti.
ctione an fuit da.
tum arbitriū p̄di.
tionaliter an nō
iura. l. i. cū mare.
ria. ff. de le. ij. Itē
quo ad substantiā
legatū: nō quo ad
pene p̄missionē.
vt. l. multa. in p̄n.
ff. de condi. et des.
mon. Ange.
f. **P**recio sta.
tuto. sine quo eē
nō pot. venditio.
vt in pnc. hui⁹. s.
g. **E**t in loca.
tionib⁹ vt. ff. loca.
si merces. in pnc.
h. **I**tē precii
dicitur precii debe.
re certū esse: nūc
dicit q̄ in nume.
rata pecunia.
i. **P**utā: sed
male. vt. j. dicā.
k. **P**oeta ho.
mero. No. arg. q̄
auctores auz.
ctorum z phou.
z in causis al.
legand. sic. ff. de
solu. si pater. z. ff.
de iud. p̄poneba.
tur. z. ff. d. sta. ho.
l. septimo. S. z iur.
terdū redarguū.
tur. vt hic. z. ff. de

vēdito:
an tene
aut p̄ci
cise ad
re trad
dam vt
ad inter
esse.

et. l. ex empr. s. idē ait. z. C. de act. em. l. iij. S. z forte h
tē p̄ suas. l. an nō habeat rē: z tunc aut dolo vt culpa
cise ad de iur. ea h̄re in fraudē puta emprois: z tūc h̄ia. B. re
re tradē: aut sine dolo z culpa. z tūc nō tenet vēditore. vt. j.
dam vt eo. s. cū aut. eēt emvalde m̄tz qd ait. B. vt sic p̄pellat
ad inter estimationē p̄ re recipi. vt. ff. si cer. pe. l. ij. s. ij. z. C. de
esse. fideicō. l. l. si. Itē sic improbe pacta rūpere. cū p̄ordi
cat pacto seruabo. vt. ff. de pac. iur. gentiū. s. ait p̄or.
c. **A**d effectum perducāt. si iam dicto mō. l. p̄ tra.
ditionē rei z precij. vt. j. qui. mo. tol. ob. s. ff.
d. **E**xempto. Nota q̄ exempto emprore: ex vēdito

re. di. intantum. s. ff. et. l. sed diui.
l. **R**ebus. pura equis.
m. **H**is verbis. l. grecis que legi nō possunt.
Accur. **Aditio**. Ab aliquo huius artis ignaro. Unde
in textu habentur quattuor versus in greco de p̄om.
p̄ri ex homero in septimo zliados quozū sensus est.
Enthen. arinizōdo karico moontes achei. i. Tunc iā
vīnū accipiebāt comoti achini. Altimē chalco. all. de
thoni: sidiro. i. Alj certe erē. Alj splēdidō ferro. Alj
derimis all. d. autisi voelun. i. Alj corijs. Alj ipis bo.
bus. Alj dādrapodessi titthento de detathaliā. i. Alj
mancipijs. ponebāt autem cibum in abūdātia. Ua.
des igit mentē textus optime probari p̄ istud grecū.
Greci enim pro vīno dederunt aliqui es. Alj ferrum
Alj coria. Alj ipsos boues. Alj mancipia.
n. **S**chole. singularis numeri est hic. sic. j. man. s.
is qui exequitur.
o. **E**xpediri. i. cognosci.
p. **S**pecie f̄er. i. innotiat. nā nō h̄z nomen suū. vt
ff. de re. p. l. j. s. itē emptio. Sed q̄re dicit innotiat⁹ cū ita
curiale nomē habeat: Rñ. q̄ illi f̄er⁹ sūt noiat⁹ q̄ stat⁹ Cōtra
vt sunt parunt actionē. vt. ff. de pac. iur. gentiū. in c⁹ noia
p̄n. siue h̄at p̄sēly vt vēditio. vt. s. e. in p̄n. siue reyt mu. u. q̄ sūt.

Expō
greci in
textu po
siti.

Cōtra
vt sunt
parunt
actionē.

Permutatio... actio... ob cam. vt. ff. de prescrip. ver. l. naturalis. s. i. Additio.

Nota qd snt quida contractus notari. et quida innotari de quibz in l. iuril geniu. in pn. m. l. naturalis p totuz ff. de sicut. h. z natura...

tractus a venditione separatam merito pualuit: curz ipe alijs homericis sribz adiuuabat et validioribz romibz argu...

Rei vendite i specie pmodu z i pmodu spectat ad emptore etia an traditio: nisi i ea doli v culpa venditor...

Cum aut emptio venditio ptracta sit qd effici diximz simul atqz de pto puenit cum sine scriptura resagif...

Cuz aut emp. Casus. In superioribus dicitur est q emp. et ven. hinc simul atqz de pto...

adhuc res no fit tradita neqz pium solutu. z hoc si sine scriptura ptracta fuit venditio. Si em aliqua venditio...

Ueditio: crum? Et rti. in q emptioz fm natura est. vt eum lesone sca quantur commoda quem sequunt. z h. d. Cum autem...

pendente. Item q si facta venditio in specie. na si in gne vputa vendo homine non perit emptioz an traditioz...

erit in culpa vel dolo quare res pereat. vt. j. proxi. s. Item q non sit in mora: nam tunc qui vltimam fecit...

ea res emptioz tradita non sit. Ita qz si homo mortuus sit v aliqua parte corporis lesus fuerit: aut edes toneyl...

cau. tela rti q mari m cal? z tribi? les exp? mator: q clau? vbi qz qd tene tur d ca sub? itel ligif de puetis z soluis and alit p. l. sicut laz. s. fi. ff. de An. pericu lu pms ptois z detorio raris diuersa sunt,

cau. tela rti q mari m cal? z tribi? les exp? mator: q clau? vbi qz qd tene tur d ca sub? itel ligif de puetis z soluis and alit p. l. sicut laz. s. fi. ff. de An. pericu lu pms ptois z detorio raris diuersa sunt,

a Periculi est. facit. ff. de peri. 2 mo. rei vend. l. id qd de re. iu. l. fm naturam. 2. d. de legi. patro. tu. g. fi.

Quod si fugerit. **Ca. 10.** Dixi iusti. Domine. s. dicum est quid iuris est: si res vendita ante qd tradatur penes venditorem deterior fiat vel pereat: sed modo quero quid iuris sit si seruus venditus post com- pletam venditio-

em ante qd tradi- tur fugerit vel sur- ripiatur: ad quez spectabit pericu- lus istius fugae? Et respon. dominus iustus. d. q. si sine dolo 2 culpa ven- ditore fugerit vel surreptus fuerit animaduertendu est primo vtrū ven- ditore aliquid fece- rit pactum cu em- ptore per quod in se recepit pericu- lum fuge vel sur- reptiois: veluti si custodiam serui venditi in se susce- perit vsq ad tra-

ei esse debet cui piculum a est. **Q.** si fuerit ho que- nist aut surrept fuerit: ita vt neqz dol? neqz culpa ven- ditore iteruenerit: ai aduer- tendū erit an custodia ei? vsq ad traditionem venditor- suceperit. Sane em si suce- perit: ad ipsi piculum is ca- sus pertinet: si nō susceperit securus est. Item 2 in cete- ris aialibus ceterisq reb? i- telligim? Aliqz tñ vendica- tione rei 2 ditione exhibe- re? debet emptori. qz sa- ne qui nondū rem emptori

tradidit adhuc ipse dñs est. Idē etiā est de furti 2 de dā- ni iurie actione. **Et si sub cōditioe p̄ em- ptio celebrari: 2 acciderit alia? p̄ possit i alterutri et cō- trahētib? celebrari. Aret.** **Emptio tam sub cōditio- ne q̄ pure p̄trahi pōt. sub cō- ditioe: veluti si stich? intra certum diē tibi placuerit h? erit tibi emptus aureistotl.** **Em̄ signo ianiter rē que nō est i cōmercio habet cō- tra venditorem actione: ex empto ad interesse. Aret.**

b **Uenit. id est venditus est.** **Neqz culpa. etiam talis qualis in commodato gratia vtriusqz partis contracto venit. vt. ff. de pericu. et commo. rei vendi. l. custodiam. et. ff. commo. si vt cer- to. §. interdum.**

c **Animaduertendum. i. distinguendum.** **Susceperit. qd pactum valet vt hic. 2. ff. eo. q. se- pe. §. si res. et. ff. de peri. 2 cōmo. rei ven. l. §. si.**

d **Is casus etiam leuissima culpa contingens. fm Johā. non vero fortuito licet. 2. contra. vt. C. de pig. ac. que fortuitis.**

e **Conditionem. s. furtiuam que. l. soli dño daba- tur. vt hic. et. ff. de condi. fur. l. §.**

f **Exhibere. s. cedendo actiones istas. et hoc quā- do non fuit in culpa. als non liberaf cedendo. vt. ff. p socio. l. de illo in pun. que est contra.**

g **Et de damni. puta si fuerit res vendita vendi- tori subtrahata: vel in ea datum sit dānum. vt in pun. hu- ius. §. nam hec actio dāni iniurie domino datur. vt. ff. ad. l. acqui. item mela. §. legis.**

h **Emptio tam. **Ca. 10.** Quesiui a legislatore. Do- mine vultis ne plura dicere de emptione et venditio- ne? Et ipse respon. dicens. s. frater adhuc preter predi-**

cta scire debes q̄ emptio tam pure q̄ sub conditione contrahi potest. Et ponit exemplum de emptione fa- cta sub conditione: quia pura emptio omnibus mani- festa est. et est exemplū suum tale. si emptori dicat ven- ditor in hunc modum. Si stichus infra certum diem: veluti hinc ad quindecim dies tibi placuerit erit tibi

emptus pro decē. hecest emptio sub conditione. h. di. Et nota ad intel- lectum huius. §. q̄ cum tria sunt in emptione. scilicet commercium: pre- cium: et res. duo prima non possūt conferri in arbi- trium alterius cō- trahētis. hoc est emptoris. veluti si dicat venditor rem p̄rou sic. vendo tibi rem pro quans- to volueris. Sed- cus autez est quā- do datur a vendi- tore emptori optio in re ipsa. veluti

cu conuentum est de precio: 2 dicit venditor empto- ri sic. si res tibi placeat hinc ad dies octo sit tibi empta pro tot. Sed di. aliquis. semper infra terminum illum potest emptor dicere q̄ res sibi non placet. 2 ita in po- testate emptoris erit vtrum contractus valeat: necne: certe verum est q̄ per obliquum 2 implicite est hoc in potestate sua. sed directe non neqz expresse expresse es- nim nocent non expresse non nocent. z. h. d.

k **Emptio. Placuerit. sed videtur q̄ in alterius cō- trahētis arbitrium conferatur emptio quod esse non potest. vt. C. eo. l. in euentis: als in vendentis. 2. ff. eo. l. q̄ sepe. §. i. que sunt contrarie. Sed dicem ipsam hic conferri arbitrio emptoris: aliud si cōmercium: vt sit tibi empta si vis vel precium. p̄ quanto volēs: vt dicitis legibus contrariis. 1. Item opponitur hec venditio que hic fit non videtur conditionalis. vt. ff. eo. l. iij. que est contra. Sed certe ibi fuit empta pure: sed resolutio debebat sub conditione fieri: at hic sub conditione fa- cta fuit. vnde non potest impleri: nisi impleta conditio- ne. vt. ff. eo. hec venditio in princ. **Admo. 1.** Tu dic q̄ omnia ista sunt de substantia contractus que in volūta- tem alterius contrahendum committi non potest etia- am per verba importantia arbitrium boni viri: hic au- tem non substantia: sed accidens vel qualitas com- mittitur. Angelus.**

l **Aureis tot. puta. x.** **Loca sacra. **Ca. 10.** Quesiui a iustiniano vtrum possim emere loca sacra vel religiosa: Et respondit dic- ens q̄ loca sacra et religiosa cuiusmodi sunt iter for- rum et basilica frustra quis emitit: hoc verum est de publicis que publico vsui destinata sunt. cuiusmo- di sunt forum et basilica. Secus autem est in rebus que fiunt in patrimonio publico vt amiterium. 2 hoc est verum si sciens quis huiusmodi res emerit. si au- tem quis ignosans emerit deceptus a venditore cre- dens ea prophana vel priuata. tunc sibi competit actio contra venditorem ad interesse. Idem iuris est si hominem liberum deceptus a venditore pro ser- uo emerit. Et hoc dicit.**

Possit in alterius ar- bitrio conferri.

Et

a Loca sacra. que sunt ista hēs. s. de re. di. s. flumi

b Ppauatis. Redde singula singulis. nam pūata

c q. 3d est quia.

d Emerit. Ignorās. vt. ff. de

Loca sacra avfreligiosa

strem publica: veluti for: ba

que tū si p pphanisvfl pri

uatisbdeceptus a veditore

qs emerit habebit actionez

exempto q nō habere eili:

ceat vt cōsequat quod sua i

terest eū deceptum nō esse.

Idem iuris est si hominem

liberum pro seruo emerit.

De locatiōe & cōductiōe

Locatio perfectē cōfēsu

coipō qde mercede puenit

z i volūtate tū mercepfer

ri p: quē admodūm ēptiōe:

z fm ei' naturā qū p oia lo-

catio regulā. Incerta nō

mercede constituta. Intra

ctus innomina-

tus efficit. Af.

Locatio pductō

primā ēemptio

niz veditōi. isidē

rat. si precium diffinuerit Petrus valeat contractus.

si autem non fuerit arbitratus q sit iustum precium

non valet cōtractus. vt. s. in si. pxi. dicitur est. sic est in

contractu locacionis et conductionis. qz si aliquis do-

mum suam locauerit alicui p quanto petrus estimar-

uerit. si petrus estimationem diffinuerit valet cōtra-

ctus. si non diffini-

uerit non valet cō-

tractus. z. h. d.

k Supra dixi

mus. vt. s. ut. i. s.

sed z certū esse.

l Arbitrio.

ff. eo. si merces. j.

respon.

Qua de causa.

Calus. Certis

conclusisse nō refer-

tur ad versiculuz

proxime dictum z

precedentē sed ad

illud quod dictuz

est in prin. ti. qz si-

cut emptio z ven-

contrahit p̄c̄o b

precio conuenitur

scilicet certe pecunie.

z in pecunia nume-

rata fuerit p̄stus-

ta contrahit loca-

tio et conduction q

de causa si in pec-

unia n̄uerata, nō

fuerit certa michi

res cōstitutā non

valet sc̄tus loca.

z cōduc. pone er-

go q tradidero ve

stes meas possidendas nulla certa mercede cōstitutā:

dicat ne sc̄tus loca. z cōduc. z rñ. q non. Qualiter er

go agef inter me z ipm cū nō pōt agi loca. z pduc. Et

Et rñ. di. q ager p̄scrip̄tis verbis. z. h. d.

m Qua de ca. Qz dixi certū debere p̄ciū infuente

re. Si fulloni. Et autem fullo qui lauat: siue tin-

giri: siue pollit. Accur sius.

o Sarcinatori. Sarcinator est qui fracta vestimē

ta resarcit. vt dice mus. j. man. in fine. Et propius di-

pisset sartor: fm aliquos a sarcio. tis. Tamen etiam

additio bene stat sarcinator. et dicitur a sarcina: z est proprie il-

le qui plurimum vestium sumit: z aliquando ponitur

pro sutor. vt hic.

p Postea. Nota postea. Nā prius re non secuta. i.

dimisso.

Coriste

titu. diuidit i qngs

partes. p̄mo po

nit q iste sc̄tus h̄z

similitudinē cum

sc̄tu emptiōis.

Sc̄to illud p̄ exē-

pla declarat. Ter-

tio quid veniat in

isto sc̄tu. Quarto

ad quid tenet cō-

ductio. Quito an

iste sc̄tus trāseat

ad heredē. Sc̄da

ibid: nā vt emptio.

Tertia ibi: i. s. cō-

ductor. Quarta

ibi: q̄ p̄su Quila

ibi: i sine mortuo.

Locatio. Calus.

Pone ergo sic ca. Questui a iu-

que esset natura locacionis z conductionis: Et rñ. di.

q est prima emptio z venditio. Eisdē em regulis

constituit istū duo sc̄tus. nā sicut emptio z veditio p̄ra

huntur simul atq̄ de precio cōueniunt. ita locatio z cō-

ductio cū certa merces. i. precū fuerit inter eos consti-

tuta cōtrahit. z sicut precedenti contractu actio ex em-

pro datur emptio. z actio ex vendito datur venditio. i.

sicut in isto contractu actio ex locato datur locatori. z ac-

ctio ex conducto datur conductor. z dicit q locatio et

conductio proxima est emptio. i. vicina quo ad tra-

ctatum z quo ad sententiam. z. h. d.

e Locatio. Sic. ff. eo. l. i.

f Proxima. Quo ad tractatū z quo ad sniam.

g Si de precio. vt. s. titu. j. s. precium autem.

h Si merces. Scz certa. z in pecunia numerata.

vt. ff. de posi. l. i. s. si quis seruū. z. ff. de p̄scrip. ver. na-

turalis. s. at cum do. Un paritarius colon⁹ qui partez

dnō reddit fructuum impropriē dicit cōductor: immo

locus magis. vt. ff. eo. l. si merces. s. vis maior. Accur.

Aditio. Et ideo emptor coget stare tali colono. qd no

ta p̄ limitatiōe notatoz in l. emptioz. c. eo. Angelus.

i Locatio quidē locati. Sicut veditio ex veditio

emptor ex emptio actio competit. vt. s. ti. j. s. sed z cer-

tum esse precium. in fine.

Et que supra diximus. Calus. Domine fa-

ctis vidi q̄ isti duo contractus consistunt isidem regu-

lis. habetis ne plura exempla: dicit q̄ sic. quia sicut si

vendidero rem pro precio q̄ petro iustum ylum fue-

Fullo.

Sarcia

naroz.

additio

Merces

qng est

certa.

qngz in

certa qz

q nulla

Ds

quid animodo super illis ostendere proponitis. Frat
dicitur adque in id ubi propono ostendere in alioe
emplo sicut enim dicitur fuit in precedentiibus q
apud veteres dubitabat utrum emp. et ven. possit esse in
permutatione et dicitur fuit q non ita solebat queri
de loca. et conduc. utrum possit fieri in reru permuta
tione et dicitur
q non sed est p
pium genus co
tractus. pone ei
q ita conuenit
inter me et te q si
ego non haberes
nisi unum bonu
tu similiter unus
q tu haberes bo
nem meum ad ar
dum vna cuius tuo
per duos dies et
ego tuu haberes
postea ad aradu
p alios duos di
es et bos me apud
re tua culpa pe
rierit que actio
michi competet co
tra te. non actio
emp. et ven. quia
non est certu pre
cium conuenituz
inter nos neq lo
ca. et condu. q no
est certa merces
constituta i et nos
neq commodati
non em erat gra
tuitum. quid er
go erit. Et rident
q prescriptis ver
bis est agendum

Si merces p'stiti specie no locatio s; innoiatuz con tractu nascitur: ex q actio prescriptis verbis datur. Bre.

Postea sicut vulgo que rebat an permutatis rebus empio et veduto contrahat: ita queri solebat de locatio ne pductione si forte re ali quam veddam siue fruedam tibi aliquis dederit: et mulcem a te vrenda siue frueda aliam re acceperit. Et placu it no ee locatione et condu catione: s; pprium gen esse contractus. videntur in cu unum qs boue habere et vicinus ei: vnu: et placuerit iter eos vt per denos dies inuice bo ues commodaret: vt opus facerent: et apud alteru alte rius bos perijt: neq locati: neq conducti: neq comoda ti pperit actio q no fuit co modatu gratuitu. veru p'scri ptis verbis agendum est.

Postea

Ulgo qrebat vti. i. j. s. ite p'ci.

Commodaret. improprie ponit. vt sequitur.

Bos perijt. sua culpa. alias non teneretur cum vtriusq; gratia contractum sit vti. et. ff. de prescrip. verbis. si gratuitam. s. si margaritas. et. ff. commo. si vt certo. s. nunc videndum.

Quia non fuit. Bona ratio. vt. s. qui. mo. re co tra. obliga. s. commodata.

Prescriptis verbis. que competet ex contractib; tribus innoiatuz. do. vt des. facio. vt facias. do vt faci as. vt. ff. de prescrip. verbis. natur. alis. s. i. j. r. iij. als datur ex pactis incontinenti appositis. vt. C. de re. p rebus. Alias datur qn dubium est de nomine tra ctus. vt. ff. de prescrip. ver. l. j. s. fi. et. l. ij. r. iij. **Ad ditto** hoc veru si super accidentalibus apponatur lectus si sup substancialib; vt. l. pacta. ff. de p. ep. Ang.

Adeo aut **C**asus. **D**icitur. i. i. s. v. h. e. p. ex p'la su pra dicta p'cedi q emaxima familiaritas inter h'enz istu et p'cedent. qd plura. s. fra: et adhuc maior fami liaritas pot parere in isto casu quo dubitabatur sit h'et? loca. et pdu. vel h'ctu. emp. et vendi. Pone ergo q ego tradiderim alicui sub anno cesu aliq; prediu de meo fruedis dicens. q qd diu pensio pdu dno pdu v' ei? heredi solueret no liceat dno neq ei? heredi pducto ri neq ei? heredi vel ei cui pductor heresve predium vendiderit aliove modo alienauerit auferre. de h'ctu salidubitabat apud antiquos vtru esset h'ctus emp.

Prescrip
tis ver
bis agit
tripliciter

7

ven. eo q conductor non pot dno auferre pdu q diu pensio fuerit soluta rursum pot ist: h'ctus sapere naz turā loca. et codu. eo q quolibet anno soluit certa pes sio. sup hoc dubitauerit antiqui v' q ad tpa xpianissi mi xenonis q dicebat contractu istum nec esse empri. et vendi. neq loca. et conduc. sed h'ctus emprioreu q

Contractus emphyteoti cus qui p'ficiat cu alicui res coceditur mercede in pecunia vel in specie constituta a locatore et ab emptioe i ali quibus differt: et multiplici conentit cu eis: qui iure ciuili fuit introductus. Et interitus totius rei pertinet ad dominum et particularis ad emphyteotam. hoc dicit Aretinus.

Adeo autem aliquam familiaritatem inter se videtur habere emptio et venditio item locatio et conductio: vt in quibusdam causis queri soleat: utrum emptio et veduto contrahatur: an locatio et conductio. Et ecce de prediis que perpetuo quibusdam fruenda traduntur. i. vt qd diu pensio siue redditus: prestetur pro his dno: neq ipsi conducto ri neq heredi eius cuius co

di. pprius h'ctus et sua ppriam h'z natura. Sed po ne p taria fuerit sterilitas in pdu sibi dato i emphi teosim perpetuam ita q conductor ni cipi possit de fru ctibus illius pdu suscipere cuius erit detrimentuz vel dno conductoris vel illius emphyteote. Et rfi. u. q zeno ita ordinauit in isto co tractu q si aliq; uentio facta est ma ter ipm q prediu dedit i emphyteo sim et emphyteo tam q conuentio illa obfuet. si autem ille conuenit inter eos aut est detrimentu tale. et tuc detri mentu illud pertinet ad dnm. ita q no teneat emphy teota. p tpe illo si bi reddere pensio ne aut e particu

lare detrimentu: et tuc erit periculu emphyteote. et. h. d.

Item queritur et per exempla superiora vidistis familiaritatem inter istos contractus: adhuc est familiaritas mirabilis in exemplo seq. vbi g'ra. conueni cu quoda aurifice vt de suo argento michi faceret ciphu certe forme certiq; ponderis. qrit modo vtru inter me et ipz videat tur emp. et ven. vel loca. et codu. Cassius dicit q i hoc casu quatu ad natura e emp. et ven. quatu no ad ope ram e conductio et loca. Iusti. aut dicit q magis placet sibi q per toto sit emp. et ve. qz p inde e ac si aurifa: ber: ciphu de argento suo fecerit. et postea michi factu vendidisset. s; po. q conueni cu aurifabro: vt de meo argento michi ciphu certi ponderis certeq; forme et me sure faceret. qd iuris in isto casu. Et rfi. vlti. q no du bium qn sit locatio et conductio. et. h. d.

Adeo aut qz istud regulis et constitutiob; consi stit multa: ergo habent inter se communi.

Aliqua. als no est in littera aliqua.

Et venditio. scz ex vna parte.

Et conductio. scz ex alia.

Utru emprio. quod videbat cum talia datio ali enatio sit. vt. m. aut. de non alie. s. alienationis. colk. ij. qd locatio non facit. vt. ff. e. l. non soler.

An locatio. qd videbat cu mercede solue tenet.

Perpetuo. aliter accipitur. ff. p. locio. l. i.

Pensio. in pecunia.

Reditus. in specie.

Dicitur
curia
no dno.
emphy
teotia
locatio
in loca
p'priet.

De locatione et conductione fo. cxxxii.

Emphi a Alienaverit. Cum multi sint modi alienandi. vt ff. de publico. l. ij. z. l. v. z. v. i. b. d. ad b. Afferre liceat. Inerda aut datur ad certu te pas. in. d. i. in terra pona vel gnatione: cum oia pa tra sup hoc dicta habita valeat. vt. l. p. s. Sed eccle- fia dar in emphyteosiu vltq ad terru gnatione tm. vt in aut. de no alie. coll. ij. s. emphy- teosiu. Ut vi pu to etia in ppetuu dabit vt quilibet pnuatus vt hic. z in aut. de alie. z empi. s. licentia. col. ij. Ac. Addit

10 Tu dic de iur. canonico cui nadi e: q aut fit sine solennitate qua habet. xij. q. ij. sine exceptione. z in. c. i. de re. ec- cle. no alie. i. seruo z in ca. nulli. e. z. n. z. tuc non valet ylio modo: aucte de dicta solennita te: z valet et ad oes etia teneos trasibit. Angel. c. Lex zeno- mana. vt. C. de iur. re emphyteo. l. ij.

Emphi teosis vñ dicit d. Emphyteo seos. Emphi. gre celarime dicime liozatio: hoc ideo qz olim tm steri- lia dabant vt me liozarentur: sed hodie non tantu sterilia datur: sz etia fertilia: nisi in ecclesia que da: sola ea que congrua i dentur yconomoz al ijs gubernatoribus ecclesie. sic C. de sa. sanc. eccle. autem. perpetua quoq. Ac. e. Propnam. Agitur ergo conductione ex lege ad omnia obseruanda que conueniunt. Sed nunquid emphyteora potest alij dari in emphyteosim? Respõ. sic. vt in hoc. s. in autem. de no alie. aut permu. s. alie nationis. col. ij. Item nunquid illud vrile dominium quod solum habet transfert in eum? Respon. sic. cum rei vendicatio vnus sibi detur. vt. ff. si ag. vec. l. i. z. iij. Sed quomodo ager pimus emphyteora contra secũ- dum vt eũ expellat? Respon. rei vendicatio: que licet de iure sibi non cõpetat: exceptio tamen opponi non potest: quia replicaretur: et sic non dominus domũ vincit. vt. C. de tras. vbi de facto tm agit z vincit. et. ff. de excep. rei indi. si qz rẽ. Uel veru? ager p̄scripsit dõis Uel dic ex lege zenois ad mercede. Additio. Im mo onitur quedã actio specialis que vocat actio em- phteosia scõm Bar. in. l. i. fi. de cõdi. ex le. z Ang. hic.

Neq ad locationem. Immo differt in. vñ. Nã hic etiam in specie prestatur p̄sio. sed ibi in pecunia tantum. vt hic scripsimus. Item hic possidet natura- liter sicut fructuaris. vt. ff. de a. qui. pos. naturaliter sca conductor non. vt. C. com. uni. de vlti. l. i. Itẽ hic habet dominium vrile: sed conductor nõ. vt. ff. eo. l. nõ solet. Item hic contractus fit in immobilibus tan- tum: itẽ etiam in mobilibus. vt in aut. de alie. z em-

Emphi teosis vñ dicit d. Emphi teosis vñ dicit

Dñs vi curat a nõ dño. Emphi teosis a locatõe in septẽ differt.

phi. s. licentiam. col. ij. Item hic agitur conductione ex lege. ibi ex conducto. Item hic contractus iuris ci- uilis: ille naturalis: vt hic dicitur. Item et hic in scri- ptura: ille etiam sine ea. vt. C. de iur. emphy. l. i. z. s. de obl. et consensu. vt. s. eo. in punci. Additio. Nisi cõs- duxisset ad non modicum tempus. vt. ff. si ager vec. per totu. fo. fa.

Lu dñlum rei concessa trãstpecunia p mercede cõ- stituta: emptio nõ locatio di- citur. Aretinus.

Item queritur si cum au- rifico ticius cõuenerit vt is ex aureo suo certi p̄deris certe qz forme anulos et fa- ceret z acciperet (verbi gra- tia) decem aureos vtrũ em- prio z venditio: an locatio z conductione cõtra hi videat? Cassius ait materie quide z emptionem z venditionem cõtra hi: opere autem loca- tionẽ z cõductionem. Sed placuit tm emptionez z ven- ditionẽ cõtra hi. Si tici- suũ auruz dederit mercede p opera cõstituta dubiu nõ est qn locatio z pductio sit

In hoc contractu vent- ure que de natura ipsius ve- nire debent: licet nõ fuerint expresse.

etiam. et de verbo. signi. nomen filiarũ. s. portionis. Emphi z. ff. de dã. infe. inter quos. s. dãm. z de corrahẽ. emp. domũ Nos dicim. si aliqd etiam parũ remanẽt dãm res si pe emphyteote esse. arg. huus. s. z. C. e. l. i. De hoc danẽ unũ erit danuz? l. Uimur. Sunt z duo alia naturalia iure tacita pacta: in hoc tractu. vt de rescicdo emphyteoram si nõ soluerit p̄sionẽ p̄triẽnu. vt. C. e. l. ij. s. i. z in aut. de no alie. s. scire. col. ij. Itẽ z ii velut emphyteora ven- dere qz dño p̄sio denũciare dz. vt. C. eo. l. fi. s. i. Ac. Ad dno. Qd dicitũ e emphyteora posse expelli nõ soluta p̄sione p̄triẽnu: verũ est in emphyteora puuati. qm emphyteora eccle cellans p bienniu in solutioẽ expel- li pot. l. qui rẽ. C. de sacros. eccle. z nota. C. de iure em- phi. l. ij. et extra de locat. c. potuit. z in aut. de non alie. s. scire. col. ij. Simpliciter colono induit rẽ bienniu ex- pectatur. vt. ff. loca. quero. s. inter locatozem.

Item queritur suo. Sicut artificis. in forme. sz demõstrare. Sed qd si certa nõ est materia demõstrata: Rã non interet. vt. ff. de p̄hen. epr. vñent z. l. abin. Uel facies p̄iectũ in dictioẽ suo. Conductor aut. Casus. Dicit dñs in. qz pductor oia sũ qz cõuenit in cõductioẽ facere dz. si aut aliqd esset omisũ: ita qz in cõductioẽ de eo nihil esset actuz verũ itẽ eos dz illõ qd fuit omisũ et bono z equo p̄hari: puta si cõductor in mora fuerit soluẽde pensio nis. Nã lz de vltis nichil actũ fuerit: tenet tm ad vlt-

per totu. fo. fa. s. Neq ad Emphi venditionẽ. quia reosiz hic pensio p̄tat: differt a ibi res libere trã veditõe sit. Item ab hoc in tribz: res reuocatur: sz ab empioz non p venditioem. vt C. de rei ven. l. in cõmle. Itẽ hic vrile transit dñum: ibi directũ. vt. s. de re. diu. s. per traditionem.

Naturalis ius ge id est iurigeni: tm dicit um: quod natura rã ratione est in- ductum. vt. s. de iu. na. s. qd vero. hic enim e de iur re culti: vt z alij vt. i. de act. s. de p̄tura pecunia.

Ad domi- num. Ut penios nem nõ habeat. Particula ris id est media tatis. vt in ius scõm M. et Joh. argu. ff. de vlti. r. ca. de iur. re si pe reat: cu unũ erit danuz? Emphi teosis ta pacta p̄tinet.

Emphi teosis ta pacta p̄tinet.

Emphi teosis ta pacta p̄tinet.

Emphi teosis ta pacta p̄tinet.

Emphi teosis ta pacta p̄tinet.

Emphi teosis ta pacta p̄tinet.

Emphi teosis ta pacta p̄tinet.

ras & conuerso. licet nichil actū fuerit de offiis reficiendis nichilomin⁹ adhuc tenetur locator. et hoc vult dicere litera p̄fens.

C Conductor Legem. i. pacta. vt. ff. de positi. l. j. §. si conuenerit.

E Equo & bono. Ut vsuras post mortē. vt. C. e. p̄fens. Idē ecōtra nā cōductor agit. vt dom⁹ & hostia sibi reparentur. vt. ff. e. ex p̄ducto.

Qui p̄ vsu & c.

Causa. Quidā p̄cessit mihi iumē rū suū aut vestimētū suū aut ar̄gētū vidēdū p̄ certa mercede quāq̄ lē custodiā in ista re michi p̄cessa p̄stare teneat. Et r̄n. iust. q̄ talē diligentiā teneat p̄stare quā paterfa. diligens p̄staturus eēt. ita expone diligentiā. i. diligēs. et hoc est q̄ vtriusq̄ gr̄a celebratō tract⁹. r. h. d.

Qui p̄ vsu. Diligentissim⁹. i. diligēs. sic expōnitur. ff. e. si merces. §. qui colūnā nam cum vtriusq̄ gratia fiat locatio nō venit ex acutissima diligentia. vt. ff. cōm. si vt certo. §. nūc videndum. Alij proprie ponunt & dicunt speciale in his rebus que facile possunt frangi. **Adi**

hec vltimā videtur cōmunitio: & ratio diuersitas fūdatur super facilitatē harū rerum fragilitate. ideoq̄ diligentior cura est adhibenda capi. vbi periculum de elec. lib. vi. Thustoso.

Amiserit. vel dānum datum sit quod p̄uide: si non poterat. vt. ff. eo. sed de damno.

Mortuo. **C**ap. **Q**uestiō a iust. sic. Quidā p̄duxit sibi hospitium intra tempora conductiōis decessit cōductor & successit ei heres ei⁹ in conductiōe poterit ne alteri domū locare. Et r̄ndet iust. q̄ sic. quod intellige iure laca. et conduc. non autem iure societatis. et. hec habes in nota. et hoc dicit.

Mortuo. Conductor. proprietatis. secus in vsu fructu. vt. C. de vsu fruct. si domina. Uel dic vt ibi. r. et de iure do. si socius. in fine.

Succedit. vt. C. eo. viā. Sed an moriente scholasticus vel recedente substitui potest. Respon. sic de iust. p̄stituit. re conductiōis. sed ratio societatis prohibet que p̄secus si ualet. vbi certa persona eligitur. vt. j. i. §. soluitur.

De societate.

Ita rubrica sic continuatur. Dicitur est. §. de qui certū rē busq̄z contractibus qui sunt consensu. verum quia societas est etiam contractus qui fit consensu. vt p̄dant vt r̄t. §. de oblig. ex consensu. §. j. Idē sequitur rubrica locent. de societate. Unde dicit hic Accursus. Est autem societas (vt ait marcus tullius) duorum plurium ve conuentio honeste contracta ad vberitatem questum r̄cōmodiorem vsum. Accursus florentinus.

Societatem. **C**otus iste titulus diuiditur in quatuor partes. Primo ponit in quibus reb⁹ possit contrahi societas. Secūdo que partes possit esse in lucro et dāno: et si non fuerunt a partibus expretse q̄ intelliguntur. Tertio quando societas & quomodo finitur. Quarto ad quid socius tenetur. Secunda

res eius eodem iure in conductione succedit f.

De societate.

Omniū bonorū & vni⁹ us negotiatiōis tantum cōtrahi potest societas in quadamni & lucri sunt partes equales: nisi inter socios aliter conuentum fuerit. **Ar**

Societatem coire solemus: aut totorum bonorū quā greci specialiter

Tpo q̄ta alias **U**uo alicui⁹ negotiatiōis: veluti mancipiorū v̄dēdōz emēdorūq̄: aut olei aur vini: aut frumeti emendi v̄dēdōz

Et quidē similibus lucris & damni nomina

ter eos conuenit seruabunt. Sed quid dices de tali conductione vt ad utrum due partes lucri pertineat & socij in damni vero tertio ad seum vero due partes damni. me: et tertio vero lucri valet ne ista v̄uentio et dicitur q̄ sic. meoz Quintus tamen mutus dicebat q̄ talis conuentio bonoz i erat contra naturam societatis et q̄ non valebat. socij p̄ Seruius autem sulpitius dicit q̄ talis pactio valeat medietate vni⁹ trahi q̄ vnus pecuniam conferat alius autem nichil. um sine Lucrum tamen inter eos comunicabunt quia sepe traditio alicuius prouidentia vel pecunie p̄ualet. Sed quid ne trans ita fuerit pactum inter se q̄ vnus habeat partem ferf et lucri partem autem damni non ferat valet ne pactū oia lutzale in societate: dicit Seruius q̄ sic ita tamē q̄ si sit crayficū in vna re lucrum in alia damnum debet fieri compen q̄ et si facti lucri cum damno. et illud solum quod superest. expubli dicitur lucrum. et hoc dicit.

Cototum. id est omnium et expresse. vt. ff. eo. l. dīs pro j. §. j. et. l. iij. §. j. Nam hoc nomen scilicet totus ita. ueniant r̄m. totitatem ad vnam rem. signat.

Ad hōc hoc verum si ad vnam adiicitur: alias si ad dānū tñ vniuersitatem de illa tanq̄ de vno predicatur. Jo: ex deli: hā. fab.

Greci. Syncinonia grece dicitur latine comunicatio. Syntrophia est societas que etiaz potest deliquit dicit etia: et ista tria optime huic loco sunt consensanea.

Emendi. item duobus alijs modis scilicet omniū duos num bonorum simpliciter. vt. ff. eo. l. cori. et. l. nec ad bus. §. jecit. Item vnus rei. vt. ff. eodem. l. quinta. et. leg. so. si. ff. eo. cetas.

Societatem coire solemus: aut totorum bonorū quā greci specialiter

Tpo q̄ta alias **U**uo alicui⁹ negotiatiōis: veluti mancipiorū v̄dēdōz emēdorūq̄: aut olei aur vini: aut frumeti emendi v̄dēdōz

Et quidē similibus lucris & damni nomina

Supla: r̄nus p̄ positio q̄nq̄ p̄ n̄tur.

Et hec r̄a vbi fructus r̄is. v̄tus r̄stituit. fructus. vsq̄ ad certū rē busq̄z contractibus qui sunt consensu. verum quia societas est etiam contractus qui fit consensu. vt p̄dant vt r̄t. §. de oblig. ex consensu. §. j. Idē sequitur rubrica locent. de societate. Unde dicit hic Accursus. Est autem societas (vt ait marcus tullius) duorum plurium ve conuentio honeste contracta ad vberitatem questum r̄cōmodiorem vsum. Accursus florentinus.

Et sic me: et tertio vero lucri valet ne ista v̄uentio et dicitur q̄ sic. meoz Quintus tamen mutus dicebat q̄ talis conuentio bonoz i erat contra naturam societatis et q̄ non valebat. socij p̄ Seruius autem sulpitius dicit q̄ talis pactio valeat medietate vni⁹ trahi q̄ vnus pecuniam conferat alius autem nichil. um sine Lucrum tamen inter eos comunicabunt quia sepe traditio alicuius prouidentia vel pecunie p̄ualet. Sed quid ne trans ita fuerit pactum inter se q̄ vnus habeat partem ferf et lucri partem autem damni non ferat valet ne pactū oia lutzale in societate: dicit Seruius q̄ sic ita tamē q̄ si sit crayficū in vna re lucrum in alia damnum debet fieri compen q̄ et si facti lucri cum damno. et illud solum quod superest. expubli dicitur lucrum. et hoc dicit.

Et sic me: et tertio vero lucri valet ne ista v̄uentio et dicitur q̄ sic. meoz Quintus tamen mutus dicebat q̄ talis conuentio bonoz i erat contra naturam societatis et q̄ non valebat. socij p̄ Seruius autem sulpitius dicit q̄ talis pactio valeat medietate vni⁹ trahi q̄ vnus pecuniam conferat alius autem nichil. um sine Lucrum tamen inter eos comunicabunt quia sepe traditio alicuius prouidentia vel pecunie p̄ualet. Sed quid ne trans ita fuerit pactum inter se q̄ vnus habeat partem ferf et lucri partem autem damni non ferat valet ne pactū oia lutzale in societate: dicit Seruius q̄ sic ita tamē q̄ si sit crayficū in vna re lucrum in alia damnum debet fieri compen q̄ et si facti lucri cum damno. et illud solum quod superest. expubli dicitur lucrum. et hoc dicit.

a Equales. Sic. ff. de here. insti. l. quotiens. §. he
redes. et. §. de here. insti. §. si plures. et ff. eo. l. ii. nō
fuerint. et dic. equale fuisse capitale. Accur. **Admo.**
Hias erit in arbitrio iudicis consideratis socioꝝ ope
ris. Et nota q̄ sicut capitale ita nec lucrū durante so
cietate exprahi potest. Angelus.

b Expresse.
Etiam in solo lu
cro. vt. ff. de. §. illd.
c Conuētio.
Scz talis sequit
d Tertia. scz
ps lucrū z damni.
e De illa.
Ad iudicium. Com
putatio hic expe
ditā fiat. vt si lu
crum in vna re si
alia vero damniū
cōtingerit. vt si de
ducto omni dam
no lucrum super
est vnus in duas
partes: alius in
tertiam partem
admitatur eius
lucrū. Si vero tñ
damniū superest:
is qui duas par
tes damni ferre
debet in rebus q̄
superfunt tanto
min⁹ q̄ alter ac
cipiat quantū fa
ciat tertia pars
damni. vt. ff. eo.
mutuus.

f Serui hic
seruus sibi met
contradicere vi
detur vt. ff. eo. l.
mutuus. Sed nō
est verum. nā ibi
dicit b̄. factio hoc
esse nō posse. scz
vt damnum z lu
crum sit in eadē
societate cū dam
num lucro z con
tra lucrum dāno
deducto intelli
gatur. vt ibi dicit
et. j. e. §. z adeo.

g Et adeo. hec pacta in equalia: tunc dēnum lo
cum habent qñ alter plus contulit opere vel industrie
q̄ alter. vt. ff. eo. si non fuerint. §. si vero placuerit. f. z
Bo. cum societas sit fraternitatis ius. vt. ff. e. si vez
30. §. z subaudit in. l. illa. si non fuerint. maxime. Alij
idem quod Jo. sed tali ratione qz iure conuentionis
valent non societatis. ff. de pol. l. i. §. si puenerit. Ac.
Admo. Ista cōter approbatur. vt per Christū. hic.
Et hec verba intellige qñ vel de vtroꝝ vel de altero
tantū aliquid inter partes cōuentū est. Si hō nichil
sed simplr tñ sit h̄ta societas dic vt p̄ Ange. hic.

h Partē. Non totum: alias esset leonina. vt di
cit in fabula auri. vel esopi. z. ff. e. si non fuerint. §.
fina. z. l. si vnus. §. sed si precū in fit. **Admo.** l. J. de z

tim cōuenerit equales scz
partes z in lucro z i damno
spectat. **Q** si expresse b̄ fue
rit pres he seruari debant

Hec em̄ vnq̄ dubiū fut
quin valeat cōuētio: si duo
inter se pacti sint vt ad vnū
qdē due pres z lucrū z dāni
pertineant ad alium tertia

Valeat puētio int socios
v. maiorē prē lucrū ferat alij
q̄ dāni: z contra. **E**t etiā q̄
lucrū p̄cipet alter dānū nō
sentiat. **E**t lucrū dicit quod
superst oī dāno deducto. af.

De illa sane conuētionē
q̄ sitū est: si ticius z leius inf
se pacti sunt: vt ad ticiū e lu
cri due ptes partineāt dāni
tertia ad seiu due pres dāni
lucrū tertia: an rata debeat
haberi conuētio: **Q**uintus
mut⁹ cōtra naturā sociera
tis talē pactionē esse existi
mauit: z ob id nō eē rata ha
bēda. Serui⁹ f̄ suspici⁹ (cui⁹
sententia p̄ualit) p̄tra sēsit
qz sepe quorūdam ita p̄cto
sa est opera in societate: vt
eos iustū sit cōdittione meli
ori in societatem admitti.

Nam et ita coiri posse so
cietatē nō dubitat: vt alter
pecuniā cōferat alter nō cō
ferat: z tñ lucruz inf eos cōe
lit: qz sepe opa alicui⁹ p̄ pe

si non habito respectu ad lucrū de certa q̄titate cau
tum sit: puta volo. x. annuatim etiam si cōcedens pe
cuniam in se periculum suscipiat. fm Ange. hic.

i Quod z ipm. Scz dictum hoc. primo casu.

k Conuenienter. i. conueniens esse siue sententia
quam dixit. §. e. §. de illa.

cunia valet. **E**t adeo q̄ p̄tra
quinti mutij sententiā obti
nuit: vt illud quoq̄ cōstite
rit posse cōuenire: vt quis lu
cri partem b̄ ferat: de damno
nō teneat: qd̄ z ipm seruius
puenienter k̄ sibi existimauit
Quod tñ ita intelligi opor
tet: vt si in aliqua re lucrum
in aliqua dānū illatū sit: cō
p̄satione facta solum quod
su perest intelligat lucrū esse

Particula adiecta in lu
cro. tacite videtur adiecta in
damno: z contra. **A**retin⁹.

Illud expeditum ē si in
vna cā pars fuerit expresse
veluti in solo lucro v̄ si solo
dāno: i. altera vero omisa: i
eo quoq̄ qd̄ p̄termisum ē:
eandem partem seruari.

Societas soluit renuncia
uone. quia soluta lux qd̄
post renūciationē acquirif
nō cōmunicat. nisi dolose fu
erit renūciatum. **A**retin⁹.

Abanet aut societas: eo
usq̄ donec in eodē cōsensu
p̄seuerauerit. **A**t cum aliq̄s
renūciauerit societati sol
uit societas. **S**z plane si q̄s
calide in hoc renūciauerit
societati: vt obueniens ali
quod lucrum solus habeat:
veluti totoz bonoz soci⁹
cū ab aliquo heres esset re

de renūciauerit societati ad hoc q̄ ipse sol⁹ aliq̄s lucrū
sentiat. illd̄ lucrū sol⁹ nō habebit: z teneat illd̄ lucrū so
cio suo cōicare si aut aliq̄s lucrū aliūde sentent q̄ sibi
sperabat. f. qñ societati renūciat. i. e. in sperato sibi
euent id totū habebit qd̄cū aut lucrat⁹ fuerit ille cui
renūciatū ē post renūciationē in soli acq̄rit hoc dicit.

Danet. Renūciat. p̄nti socio. i. nō abienti.
vt. ff. e. sed z socius. §. si absent. **Admo.** l. i. Vel ex p̄
curator alis nō teneat nisi in p̄iudicij renūciat. Ang.
n Callide. Idē z si in p̄se h̄ue renūciat. **J**ic et si
expeditat non renūciat. vt. ff. e. actione. §. labeo. et. l.
sed et si socius. §. fina.

Totoz. i. oiz: hoc exp̄sso. vt. ff. e. l. iij. §. i. alias cō
tra. vt. ff. e. nec adiectit.

Illud quoq̄.

Calus. **C** pone.
Duo mercatores
societatem adin
uicē contraxerūt
et super hoc litte
ras confici fecerūt
in quibus conti
nebatur qd̄ lucrū
si quod inter eos
contingeret. diui
deretur et nulla
fuit facta mentio
de dāno qd̄ uris
in hoc casu: **E**t re
spō. q̄ eadem rati
o obseruāda in
dāno q̄ z in lucro
est expresse z ecō
uerlo. z hoc dicit

Calus. **S**er
uari. nota eandē
rationem contra
riorum. sic. ff. de
le. iij. l. fina. §. fin.
et. ff. fami. her. si
filiā. §. item papi
nianus. **A**rgu. cō
tra. ff. de li. z post
hu. commodisti
me. z. ff. loca. l. ea
lege. j. rñ. z. ff. ne
go. gest. si q̄s neg.

Danet autē.
Calus. **S**upra
dictū est quāto
societas h̄i p̄stat
nūc videre quāto
dissoluit **D**icit us
st. q̄ societas mē
aliq̄s tādū māet
q̄d̄ p̄seuerat
rūt in eodē p̄sentū
cū aut alter eorū
societati renūcia
uerit dissoluit so
cietas. si aut calli

28

28

Societas multas modis soluitur.

a Si quid. Alias siquid. sic. ff. ex q. cau. in pos. es. l. fulcra. §. p. si aduersus. sic. ff. e. actione. §. diximus. b Non captauerit. Id est non precogitauerit. c Concedit. Nota hic. y. modos soluende societatis hic sequentibus quattuor. §. Sunt et alij duo vt interemptione rerum naturali vel civili. ff. eo. veru

§. pe. Itz cu ab alio stipulor amio nouandi: vel iudicuz cum aliq dicio animo noua di. vt. ff. eo. actio: ne. j. respou.

§. Soluitur. C. Non soluz per renuatioue de q of supra soluitur locietas. sed et morte. vñ non succeder locio sup stin heres i locietas. nisi hoc placuerit ipi locio sup stin. atuc si ipi locietas si plures perit ad mure lo cietate si vn illoz decesserit dissoluitur societate inter oem nisi alitqueru fuerit inter eos. h. d.

Itz si alicuius rei. No solu du obusmodis supra dictis dissoluitur locietas imoz tertio mo. i. qñ finis ipositus e negotio ppter qd pterit ad mure societate. z h. d. Publicati one. Jam vidistis tres modos soluendi societatem. mo

ponit hic quartus modus q soluit societate: puta p publicatione oim bonoz suoz in filcu ppter suu delictu. Qñ em filcu illoz suo succedit p mortuo habet. z. h. d.

Itz si quis. Ja vidistis quattuor modos quibz soluitur locietas. Itemz quinto mo soluitur societate velut si vnus ex socijs cesserit bñs ne in carcerē derudat. si in ad huc alter in ipm pferit noua vt ipi locietas. h. d.

§. Soluit. Morte. id est i tutela: lec. i depositio. r mandato. vt. ff. de his qui no. infra. furti. §. illud.

§. Et si. i. §. ius. Accursus. e Cōuenit. Scz vt dicit inf superstites etiam vno mouente non aut ad heredem trāsit etiam ex patre. vt. ff. eo. l. adeo. et. l. nemo. nisi in societate vectigalium. vt. ff. eo. l. verum. §. in heredem. z. l. adeo. j. respō.

Societas non trāsit ad heredē nisi i duobus casibus.

et nisi demuo consentiant. vt. ff. eob. l. plane. Additio. Item nisi iuramento hinc inde appposito: qz forte de iure canonico teneret etiam in persona heredis: nec morte vnus ex socijs solueret. per ca. cum contingat. extra de iuraturar. fm Johan. fab. hic.

§. Itz si alicuius rei. Ut duo tabernaculi de vñdendo h. d. Publicatione. Que publicatio vnū in foro fit propter delicta. vt. ff. de bo. dam. l. j. respō. l. o.

§. Alter. Alias alius. scilicet filcus.

Pro mortuo. Sic. ff. eo. actione. §. publicatione l. habetur. Sed quid si hic socius cuius bona publicata sunt ratione opere socius erat non reruz: quod esse potest. vt. §. e. §. nam. z. ita. Respon. idem cu libertatem vel vitam vel ciuitatem amittat. vt. ff. de bo. da. l. j. z. j. proxi. §. innuitur. in fi.

sa bona socij publicent. Nā cum in eius locum alter succedit: p mortuo habetur. Itz si qs ex socijs mole debiti pgrauat: bonis suis cesserit: ideo ppter publica aut priuata dbita sub stantia eius veniat: soluitur societate. h. hoc casu si ad huc cōsentiant in societate noua videt incipe societate

§. Socius tenet de leui culpa: vt de tali dilectia quales suis rebus solutus est adhibere. Accursus.

§. Socius sociorum eo nomine tantū tenet p socio actione qñ quid dolo commiserit: qui depositus sicut apud se passus e: an etiā culpe. i. delicti atqz negligētie noie questu est: pualiter tamen etiā culpe noie tenet eum Culpa autē nō ad exactissimā diligentia dirigenda est Sufficit enim talem diligentia cōibz rebz adhibere loci um qualē suis rebus adhibere solet. Nam qui parū

domine quā diligentia dicit prestare socius: Et respon. q non exactissima. sed eandē quam in rebus suis solet prestare. vnde si rebus suis solet esse negligens qñ in omnibus rebus sit negligens non tenetur. sed debet de se conquiri qui parum diligentem locum sibi assumptu hoc dicit.

§. Socius. Pro socio actione. que est directa ab vtraqz parte. vt. j. de pe. re. li. §. ex quibusdam. z. finis societate nascitur. vt. C. eodem. tādū: nisi in casu. vt. ff. de possi eodem actione. §. nonnunqz.

§. Passus est. Qui de dolo tenetur z lata culpa que dolum representat. vt. ff. de possi. l. qñ nerua. z. b dolo z ff. si quis re. li. esse. ut fuc. l. j. §. non autem.

§. Teneri. nisi alter tanta culpam praestiterit: quam patam z ille: et afferret par damnum. quo casu compen. Scz si satur culpa. Item dolo cum dolo. vt. ff. de compen. si tūc erat diligēt.

§. Soler. Ante pcam. societate: et in hoc discre. pat a depositario qui vt in presenti tenetur. sic. ff. de ex. vt p po. l. qñ nerua. sic est in eo cum quo habeo rem eodem glo. in. l. sine societate. vt. ff. fa. her. l. heredes. §. non tantum. cū duo.

§. Qui parum diligentem. Sic. §. quib. mo. re con b. §. j. tra. ob. §. pterea.

in Bonis suis cesserit. Qd face: re potest ne in carcerem derudat. vt. j. de ac. §. fina. et. C. de cessio. bo: no. l. j.

§. Debita. qz fisco vel puatis debebat. vt. ff. eo. actione. §. j.

§. Veniat. id est veniantur. p Scz hoc casu. q. di. non sicut superiorum pro uno lēqñ bona fuerit publicata. magis hic viuens et in ciuitate exiens sibi postea acquirere potest. vt. ff. de cessio. bo. l. y.

§. Socius socio. Casus. Dicitur: videlicet quibz modis quibz locietas soluitur mo queritur socius locio suo tenet ppter dolo z vel etiā ppter culpam. vel etiā z negligentia tenet. Et rñ. impe. q no solum ex dolo tenetur sed etiā ex negligentia. Sed

Depositarium socii. Passus est. Qui de dolo tenetur z lata culpa que dolum representat. vt. ff. de possi. l. qñ nerua. z. b dolo z ff. si quis re. li. esse. ut fuc. l. j. §. non autem.

§. Teneri. nisi alter tanta culpam praestiterit: quam patam z ille: et afferret par damnum. quo casu compen. Scz si satur culpa. Item dolo cum dolo. vt. ff. de compen. si tūc erat diligēt.

§. Soler. Ante pcam. societate: et in hoc discre. pat a depositario qui vt in presenti tenetur. sic. ff. de ex. vt p po. l. qñ nerua. sic est in eo cum quo habeo rem eodem glo. in. l. sine societate. vt. ff. fa. her. l. heredes. §. non tantum. cū duo.

§. Qui parum diligentem. Sic. §. quib. mo. re con b. §. j. tra. ob. §. pterea.

§. Cessio bonorum que fit.

§. Cessio bonorum que fit.

Conti. natio. **De mandato.** Glo. rubice optime p̄minat rubi cas oēs a titulo de obligatiōibus vsq; huc. **Ar. Ad dno.** Et ē talis. Obligatiōū alie r̄ h̄unt. alie ver- bis. alie litteris. alie consensu. vt. s. de obligatiōibus. Item earum que ex consensu. alie per venditiōem. alie per locatiōē et conductionē. alie per societate etie per mādātū. vt. s. de oblig. ex consensu. in prin. de tribus p̄mis dixit. nunc de q̄r- ta. scz de manda to. Accursus.

missio.

Mandatum. **Cor.** iste titulus diuiditur in quattuor par- tes. primo ponit quorū modis mā- datū cōtrahit et illud per exēpla declarat. Secūdo q̄ fines māda ti non sūt. p̄ter. eūdi. Tertio quō mandatum finit tur. et quādo mā- datū possit renū- ciari. Quarto q̄ mandatum debet esse gratuitū. Ser- cūda ibi. q̄. Tertio ibi. rece. Quarta ibi in sūma.

Mādātū **zc. Causa.** **Adhuc** vsuri sum? de obli- gationibus q̄ ex p̄sensu sunt. et de illis est hoc vltimū: et quia bene scitis q̄ consensu sunt obligatiōes in em- ptione et vendi. locatiōe conductione et societate. de quibus. s. dictum est. Dodo videndū est de vltimo ex- emplo circa materā hanc videlicet de mādato. vnde q̄sui a iusti. de mandato quorū modis contrahitur. et ipse considerans. r̄ndet q̄ lex modis. Dicit em̄ q̄ mā- datum quinq; modis obligatiōis contrahitur. Aut enim tua gratia cōtrahitur. et aut alijs quattuor mo- dis enumeratis in littera. sextus autem modus non est obligatiōis. quia quādo aliquis tua gratia tātū mandat. nullū est mādātū. nec aliqua nascitur obli- gatio sed quinq; modis precedentibus obligatio cō- trahitur. et ex his mandati actio nascit. Et super hoc notetis q̄ hic sunt tria per ordinem. causa siue factū quod idem est: obligatio et actio. Ex causa enim siue facto cuiusmodi est mandatum contractū aliquo mō- de quinq; modis nascitur obligatio. et ex illa obliga- tione nascitur actio. aliter autē si dolum dedit consiliū nulla nascitur actio. Ad expositionem istius verbi qd̄ ponitur in fine istius glo. immo zc. Donec tale exem- plum. Mandauit tibi ticio q̄ mutuares procuratori cuidam pecuniā sub vsuris quā cōuersus est in vtilita- tem ipsius mādātis et cuiusdam extranei. puta petri. In hoc enim q̄ mandauit tibi vt sub vsuris crederes tua gratia est. In hoc em̄ q̄ mandauit tibi q̄ conuer- tēda est in vtilitatem sui et mādātis et petri cuiusdā extranei pecuniā illa. patet q̄ hoc est gratia sua et alie- na. et sic patet dictum iacobi.

Mādātū in dīffo.

Mādātū est officium gratuito ab eo qui suscepit exhibendum: nisi enim fiat gratis incipit esse locatio si non erat faciurus alias tale fac- tum ideoq; locari consuevit. vt. i. e. s. fina. et sic p̄ ver- bum rogo volo mādō supplico. r̄ sita. vt. ff. eo. l. i. s. i. **Quinq; modis.** Immo videtur q̄ lex. vt sequi- tur. Sed dic q̄q; scz obligatiōis. Vltimū em̄ scz q̄

tū tua gratia nō est obligatiōis. vt. ff. eo. titu. l. i. s. s. Māda- na. Itē fm̄ Jo. est quoddā aliud sextū obligatiōis. vt tam ml̄ cum sua gratia et tua et aliena aliquis tibi mandat vt tūc mo- emas fundum pro me et pro te et ticio. Accur. Et exē. dis. h̄ff. p̄ifica. vt. ff. eo. si procuratorem. s. si tutores: vbi tu- tor mandat contutori suo vt seruū necessarium emat

peruacuū ē mādātū et ob- id nulla ex eo obligatio ē: mādātū inf vos nascit actio **Ad cognoscendū cur? gra- mādātū har: inspiciendū est cur? vtilitate cōcernit illud quod mādāt. et dicitur illi? gratia celebratiū. Aretin?** **M**ādātis tantū g ratiā interuenit mādātū: veluti si q̄s tibi mādēt vt negocia eius gereres. vel vt fundū ei emerēs. vt vt pro eo spon- deres. **Tua gratia et mā- dentis:** veluti si mandat tibi bi vt pecuniam sub vsuris

pupillo. et sic gra- tia mādātis. et mādātū. et pu- pilli contrahitur mādātum. **Obligatio** Nisi dolum et cal- liditas interce- dāt. vt. ff. de re- gu. iur. consiliū. **Additio. (f.)** In- tellige si sit consi- lium rei honeste: nec esset alias fa- cturus. Et tamē q̄ ex hoc dānifica- tus fuerit induli- cte tenetur. vt p̄ Ange. h̄c. **Mādātis tm̄.** **Causa.** **Questi- ōia iū. Dhe qua-**

liter potest interuenire mādātū gratia mandanti tantū. Et r̄m. q̄ tūc mandantis gratia interuenit mā- datum cū mandat tibi aliquis vt negocia eius geras aut fundum ei emas aut pro eo fideiubeas: et si tale mādātū susceperis de necessitate obligaberis sp̄s ab initio tibi liberū sit suscipere mādātū vel non sus- cipere. et h. d. et sup illa glo. et tunc quia suscepit intelli- ge q̄ si bene gessisset non esset obligatus. Item si ma- le gessit non propter hoc est obligat: sed si male ḡz sit cum ei esset mādātū obligabitur eodem modo si ita esset mādātū vt nō ageret: et gessit tua gra- tia et sua. et r̄m. q̄ tunc hoc modo contrahitur sed male ipte- uit. et hoc vult. l. ff. quā ipse allegat.

Mandantis gereres. et tūc quis suscepit mā- datum: nō q̄ gessit tene. vt. ff. e. si remuneradi. s. i. **Tua gratia zc. Causa.** **Questiū a iū. quāt? mā- datū cōtrahit q̄n aliq̄s tibi mandat vt sub vsuris pec- unia credas ei qui in r̄sua esset inuitaturus. vt si si- deiusso: datus tibi mandat tibi volenti agere contra vt periculo suo experiaris cū reo principali: vel si idē fideiusso: tibi mādēt vt suo piculo stipuleris a quodā quē delegabit tibi eo tpe quo cepisti agere cōtra eū. Qualiter em̄ h̄mōi mandata cōtrahunt? r̄ā mādātū gratia q̄ mādātū patet cui libet intuenti. et h. d.**

Aliena zc. Dodo videamus quāt aliq̄s mandat gratia alterius tm̄ et exemplū est planū veluti si mā- det tibi aliquis vt petri negocia gereres qd̄ nō ē gra- tia tui nec sui: immo solū gratia petri. et sic de alijs ex- emplis. h. d. **Sua et aliena zc.** ponit modo exēpluz qualiter mādātū contrahitur gratia sua et aliena et nichil ad vtilitātē suā. et exēplū tale. veluti si de cōi- bus negocis sibi et ticio tibi mādēt aliq̄s vt sibi et ticio fundū emerēs. vel vt p̄ eo et ticio penes aliquem sp̄o deas. et h. d. **Tua et aliena zc.** inter modos obli- gationis mādātū nūc ponit exēplū de vltimo mēbro. et exēplū p̄mū in l. i. cū dicit. veluti si tibi mādēt aliq̄s vt pecuniā tuā ticio crederes sub vsuris. et h. d.

Sub vsuris. In hoc ē vtilitas mutuatis prope vsurariū lucrū. Sed contra. ff. de vsur. cū quidam. s. si

pupillo. in fi. Sed ibi debet subaudiri tantu. Vel bic non sur propter lucrum inducte. ll. pncipaliter vt ibi secundario tamen sic. vt hic dicitur. Accur. **Admo.** Solue aliter fm docto. aut vsure debentur ex stipulatu: quia in stipulatum expresse deduce sunt z tunc lucrum sapiunt z loquitur hic. Aliquando vsure debetur ppter moram siue negligentiam no soluētis: z sic no sapiat lucru: qz tanq̄ interesso prestatur et loq̄tur. di. l. cum qui dam. §. si pupillo Chusio.

a **Et.** Puta procuratoru mandantur.
b **Sp̄si.** Sci licet mandantis. et in hoc est vtilitas mandantis.
c **Mandat.** Si hoc casu agatur ptra fidem: forem mandantē actione mandati nō ex stipulatio: ne p̄ma si nouā di aio hoc mada tum intercessit. vt. ff. eo. si mada to meo. in fi. l. Si autem nō nouā di animo: agit ex p̄ma causa. vt. ff. de procura. l. licz. §. ea obli. in fine
d **Mandat.** h̄ agi p̄t duabus actiōibus man dati. scilicet cōtra mandantem: z negotiorum gestorum cōtra ticiū que datur. et mandati. vt. C. de neg. gestis. si maddatum.

crederes ei a q̄ in rē ipsi^b mutare: aut si volēte te age re cū eo ex fideiusoria cā/ mādet tibi: vt cū reo agas piculo mādaris: v̄ vt ipsius periculo stipuler: ab eo quā tibi deleget in id qd̄ tibi de buerat. **Aliena** aut tātū causa interuenit mādatum veluti si tibi aliqs mādet vt ticij negotia gereres: v̄ vt ticio fundū emerēs: v̄ vt p ticio sponderēs. **Tua** et aliena: veluti si de cōb^o su is z ticij negocijs gerēdis tibi mander^o. v̄ vt tibi et ticio fūdū emerēs: v̄ vt p eo et ticio sponderēs. **Tua** z aliena: veluti si tibi mādet vt ticio sub vsur^o crederēs. **Si** sine vsuris pecuniam crederēs: aliena tātū gratia intercedit mādatum.

Mādatū gratia manda tarij tñ nō est obligatoriu: h̄ dicitur pp̄te cōsiliū. ff.
Tua tātū gratia f̄ iterue nit mādatum: veluti si tibi

les ticio nisi tale mādatum suscepiſſes. Et not. q̄ in hoc casu dñs sabinus bona rōne fuit morus. P̄tio q̄a dixit hanc fuisse causam quare in hoc vltimo casu mā dans mandatario tenetur. quia aliter dictam pecuni am non erat ticio mutatur^o. q̄ si aliter esset factur^o licet sibi non mandasset non teneretur is qui manda uit sed doctores resident in hac opinione q̄ indi ſimice tenetur is qui mandauit in hoc vltimo casu. et subaudi ad litteram illam: q̄ si non aliter mā xime sed contra hoc quod dicitur nemo ex cōsilio obligatur nisi sit fraudulentum. videtur. q̄ per im prudentiā dicat. ff. quod quisq̄m. l. ij. sed hoc ideo ē in illo casu q̄ an teccſor ibidē tenetur ex cōsilio quia locat opas nentur: et ita specti ale est in hoc casu z hoc dicit. **Tua** tātū gratia. hic autē addunt doctores sextum modum. quod dicit. vt. e. in prin. in gl. immo

videtur zc. in fine glo.
g **Ex** p̄silio. Nota bonā regulā quē de cōsilio nō teneri. fallit tñ in casib^o q̄ his legib^o dicunt. vt. ff. de dolo q̄ si cum scires. z ff. plene. l. ij. Sed certe ibi fuit fraudulentū p̄siliū. vt. ff. de re. m. l. p̄siliū. z ff. fallit. vt. ff. ad. l. aq̄. l. liber homo. j. m. z. j. de inu. §. nō solū. z ff. de inu. l. nō solū. in pn. z §. p̄cul^o. z ff. qd̄ vi aut clā. sp̄ §. j. z ff. de fur. si qd̄ vxorū. §. cū ticio. z ff. de ser. cor. l. j. i. casib^o. i. rñ. z §. p̄suadere. Sz hoc in maleficijs: nō nō dat mā datur: enēf tñ vel de dolo: vel alijs actiōib^o. Item aliā factur^o nō erat in p̄dicitis casib^o: alio obinet hec regu la: vt hic. z ff. eo. si remunerādū. §. plane. Sz certe nec his casibus videt^o teneri. vt. j. pri. §. Sz dic nō tene f̄ illi cui tale cōsiliū p̄stāf: vt ibi: sed illi in cui^o lesionem cōsiliū: vt hic dicitur. An dicit p̄t q̄ nec his casibus fallit dicta regula: cū dicat nō teneri illi. cui p̄siliū p̄stū ē: nisi in casu: illius. l. ff. de dolo. q̄ si cum scires z il li. l. ff. de. p̄sene. l. ij. Sz adē gl. habes. ff. e. l. ij. §. fina.
h **Mandati.** Scilicet actione.
i **Liberū.** Sz suscepro p̄silio: sed suscepro māda to necesse est cōsiliū mari. fm Joh. nisi congruo tēpo re renun. ierur. vt. j. e. §. mandatum. et. ff. e. si manda uero. §. fina. z ff. cōmo. l. in cōmodatum. §. sicut.
k **Nō** aliter. hoc ē videt^o p̄ opi. Pla. q̄ dixit duo

Cōsiliū nō facit quē te: neri nisi i casib^o q̄bulā.

h̄

x

scz vbi p solo certz p sone mutuari: teneor ita demū si
als factur? nō erat. Vbi autē nō est designata aliq pfo
na nō teneor. etiā si als factur? nō erat. S; Jo. i vtro
q; casu dicit ptra. Nā pmo indistincte teneor siue a
lias eras mutuatuz: siue, nō. Scdo autē cū distinctio
ne. nō als: r facit p eo. ff. e. si remunerādi. §. plane. §.
e. §. tua r aliena. i

fi. r. ff. de neg. ge.
l. iij. in fi. et. l. iij.
Nec obstat qd h
br. qz r si als etiā
factur? erat tene
tur q mādaur vt
dictū ē. vñ potest
subaudiri mapte
q nō alit r. Sc
dno. hec opi. io.
veluti cōior ap
probat. de q in l.
si remunerādi. §.
plane. ff. eo. Xpo.
i Illud quoq;

Caus. U. Dicit
iust. Dne. §. vidi
mus qd iter man
datū hñt quiq;
modis obligato
rijs. r etiā sero
modo nō obliga
torio: quid modo
pl? dicit. Et do.
Iust. rñ. s. frater
vna cū p dicit: scz
re debes: q sicut
mādatū gra tua
rñ nō est obliga
torium: sic nec cōsiliū seu mandatū de re turpi: ve
luti si tibi mander: q; vt furtū facias: vel iniuriam
aut dānū alicui inferas. hñm non obligant quem nisi
mādatarius pstitit pena cōtra quē deliq;. attamen
aduersus mandantē nullā habebit actionē. h. d.

Illud quoq; Nō est obligatorium. etiā si iura
mentū intercederet. vt in aut. scenicas nō solū. §. i. col
la. vñ. r facit ad hunc. §. ff. e. si remunerādi. §. rei tur
pis: r. l. si mādauro. §. qui idēz. ff. de arbi. l. i. cū dies
§. cōpmissio. r. §. de inuti. si. §. qd turpi. r. ff. de hb.
obli. l. gñaliter. r. l. se qn. r. ff. de cōdi. insti. cōditioes.

Adno. (1) Et hoc verū in oibus pactis que rōe tur
pitudinis vel publice vtilitatis pncipaliter improba
tur. Secus si secundario vel in odium creditoris: aut
pppter defectū sensus vel imbecillitatem persone im
probent: quia iuramento confirmantur. Et q dicitur
non valere iuramentū contra legem: intellige de ca
nonica: non autem de ciui. vt per Ange.

Contra bonos mores. hic qrit qd si mādaui ti
bi vt illi noie meo iniuriā inferres an teneor? Respō.
vtiq;. ar. ff. de dā. infe. l. dāni. §. si mandato.

Presiteris. Scilicet ei cui cōmissum est malefi
cium: vt penam dupli. et ita licet inter sit mādatariū:
tamē nō agit: q; nec interesse fingitur. vt ff. de condi.
insti. filius r melius. ff. de re. iu. l. qd quis culpa in fine.
d. C. i. i. Scilicet mandantem.

Qui Caus. U. Dicit iust. Dne bene vidi quot
modis r quat; ptrahit mandatū. p deo dicitis michi
qual; mandatarius teneor exequi id qd sibi datur in
mādati: dicit ipse. Scire debes q si manderur alicui
sub certa forma nō d; mādatari? illā formā excedere

nam si aliquis tibi mādasset vt ei fundū emerēs: ve
luti p. c. vel vt pro ticio in tanta pecunia sponderēs:
nec teneberis pluris emere. nec in ampliorē pecuniā
fideiubere: qd si feceris ad id qd expēderis predictā
actionē nō habebis. vnde cassius r fabinus diceb: ant
in hoc casu q nō cōpereret tibi actio cōtra mandantē

emere debes: neq; in aplio
rē pecuniā fideiubere: alio
qn nō habebis cū eo māda
ti f actionē. Adeo qdē vt fa
bino r cassio placuerit: etiā
si vsq; ad cētū aureos cū eo
agere volueris inutiliter te
acturū. Sed diuerse schole
auctores recte vsq; ad cētū
aureos te acturū existimāt
q sentētia sane benignior ē.
N; si minoris emeris: habe
bis scz cū eo mādati r actio
nē: qm q mādat vt sibi cētū
aureorum fūdusemeret: is
vtiq; mādasse intelligit: vt mi
noris (si possit) emeretur. h

**Adno. re integra po
teat reuocari: r re integra si
nitur morte: succurrit tamē
ei qui ignorauit mandatum
reuocatum.** Aretinus.

etia p centū au
reis in mandato
pprehensio: r hoc
si cōtra formam
mādati pl? expē
deris. Aliter rā
men obtinuit sim
opinionē alio q;
vsq; ad pecuniā
in forma mādati
cōprehensam age
re poteris. s; po
ne q is cui mans
dauit vt emeret
nichi fundū. p. c
aureis p minorū
picio illum ppara
uit: nunqd habe
bit act. cōtra me?
r certe sic: qz rite
videor mādasse
vt dictū fundū p
minorū picio eme
ret si postz r. h. d.
e. C; qui mā
darum. scz certe
forme. Nam qñ
q; habet certam
formā: r tunc ha
bet locū qd hic di

ctf. vt. ff. eo. diligēter. qñq; nō. r tūc bōa fide facree d; z
vt. ff. e. l. iij. r pbat etiā hec distinctio. ff. eo. si q; p. eo.
f. U. Mādati actionē. Sed nec certe neg. gest. f; z B.
r Jo. r est pro eis. C. de neg. gest. l. vlt. r. ff. de nego. ge
st. qui aliena. §. libertos. r de peculio. si creditor. §. i.
Sed. M. d. abar vtilē nego. gest. actionē. r rñdebat illi
l. si. de nego. gest. qz specialis ibi fuit. p. h. bitio. (1) Sed
certe miro: de hac opmione: cū videat lex expeditā q
etiā vtilē denegat expresse. vt. ff. e. si p. te. r. ff. de edē.
l. i. §. cā. Adno. (1) Quo casu nō habet etiā vtilē nisi
in causis pñs r necessarīs: puta alēdo liberos: vt fa
ciēdo id qd tendit ad exonerationem vel euasione p
sone seu infamie mādati. v. per Jo. fa. r Ang. hic.

Man dati actionem. pro precio dato. vt. ff. de in
rem ver. si fundam.

Emeret. Est autē illa rō: qz maiorū sūme minorū
est: vt hic. r. ff. de hb. obli. l. i. §. ij. r. l. inf stipulatē. §. ij. r
r. ff. de ar. diē. §. si plures. Ad. Et hec rā vbi nego
ciū qd mādat respicit dānū p vtilit rē mādati: vt mā
datariū: secus si tertii rñ: qz nō pōt āphari nec restri
gi tāq; odiosū. vt i. c. cui de nō sacer. de pbe. i. vi. io. fa.

Recte r. Caus. U. Titu. iste. l. mādati in q sumus
tres h; p. pn. In quaz pñā pre tractat qual; mādatū
ptrahat. In scōa ibi. Is quoq; tractat qual; mādatū
susceptū exequi debeat. In ter. par. que hic incipit. f.

Recte qz. tractat qñ mādatū susceptū reuocat. r scia
re debes q duo sūt modi qb? mādatū reuocat. primo
post reuocationē mādati r integra. scōo post uoxē
mādati: vt mādatariū: r hoc de rigore iuris. atñ bñ
q; de eqtate mortuo māda. rema. act. ipi mādata. scz
mā. vt o fidit p duo exēpla ibi in. §. Recte qz. r. h. d.

etia p centū au

reis in mandato

pprehensio: r hoc

si cōtra formam

mādati pl? expē

deris. Aliter rā

men obtinuit sim

opinionē alio q;

vsq; ad pecuniā

in forma mādati

cōprehensam age

re poteris. s; po

ne q is cui mans

dauit vt emeret

nichi fundū. p. c

aureis p minorū

picio illum ppara

uit: nunqd habe

bit act. cōtra me?

r certe sic: qz rite

videor mādasse

vt dictū fundū p

minorū picio eme

ret si postz r. h. d.

e. C; qui mā

darum. scz certe

forme. Nam qñ

etia p centū au

reis in mandato

pprehensio: r hoc

si cōtra formam

mādati pl? expē

deris. Aliter rā

men obtinuit sim

opinionē alio q;

vsq; ad pecuniā

in forma mādati

cōprehensam age

re poteris. s; po

ne q is cui mans

dauit vt emeret

nichi fundū. p. c

aureis p minorū

picio illum ppara

uit: nunqd habe

bit act. cōtra me?

r certe sic: qz rite

videor mādasse

vt dictū fundū p

minorū picio eme

ret si postz r. h. d.

e. C; qui mā

darum. scz certe

forme. Nam qñ

83

83

78

Mada-
tu
facili
reuo
catur
q̄
ali
con
tractus.

Recte. Nam si non recte non est necesse reuoca

Euanescit. spale est in mādato: vt sic facile reuo

Recte q̄q̄ mādātū p̄ctū sit dū adhuc integra res sit reuocātū fuerit euanescit.

Itē si adhuc itegro mādato mors alterutri ierueniat. i. vel ei q̄ mandauerit vel illi qui mādātū suscepit: soluit mandatum. Sed vtilitatis cā receptū est: vt si eo mortuo qui tibi mādauerat: tu ignoras euz decesses se et securus fueris mādātū: posse te agere mādātū actio ne: alio q̄n iusta r̄ probabitis: ignorātia tibi dānū afferret. Et huic simile est qd placuit si dūbitores manu misso dispensatore ticij per ignorātiā liberto b̄ soluerit liberari eos: cū alio q̄ n stricta iuris ratione nō possent liberari: q̄q̄ alij soluisset q̄ cui soluere debuerint.

Mādātū potest ab iniū nō nō acceptari: sed postq̄ est susceptum: debet execu: tioni mādari: nisi ex iusta cā

Indicium soluitur. et hoc dicit. Alioquin. i. si non posses agere. Accursus. Probabilis ignorātia. q̄ est in facto alieno: vt. ff. de ed. edic. l. j. s. cā. f. differret. Quod esse non debet.

Et huic. scz proximo casui. Liberto. Primo dispensa: toa et seruo. Liberari e os. ff. de i. i. ce. pe. eius qui in p. uincia. et. C. de sos. lu. si cum seruus. Non possēt liberari. Nisi in casibus. vt. j. qui. mo. sol. obl. in p̄n. ci. dicemus. Mandatū sus: scipere. Caus. Scire debes q̄ mādātū suscipere libez est: susceptū tñ necesse ē solum mare nisi repēsi: ue renūciat aut ea su fortuo p̄pedi: tus sit. vt mādari non possit. z. h. di. Mandatū zc. Iste ver. pōt res: ferri ad p̄mā pars: teem ti. vel ponit ad vberiorē doz: crimam. Mandatū s: sum. p̄p̄mum: Scilicet potest fieri.

Justa causa. puta casus fortuitus. Nam de do lo tenetur: et lata culpa: et leui: et leuissima. fm. B. et Johan. vt. C. eo. l. in re mandata. et. l. a. pcuratore. Alii dicunt de leuissima mādātū non teneri: sed de do lo: tantum: quando gratia tantum mādātū sit. vel de leui culpa quando vtuisq̄ gratia instar aliorū con tractuum. vt. ff. de re. iu. con tractus. Sed p̄mum vs: detur verius: cum hic con tractus multuz discrep ab alijs con tractibus. Additio. Tu dic q̄ de lata leui vel leuissima culpa earens tenetur quatenus id quod ve nit in mandato ex actam vel exactissimam requirit di: ligentiam. Angelus.

In summa. Caus. Hic dat iu. regulam quando contrahitur mādātū z quādo tenetur natura mādā: ti et quando nō. dicens q̄ si merces interueniat nō est mādātū. sed locator con ductio: z generaliter i his casibus non est mādātū in quibus merces interue nit: sed est loca. z con duc.

In summa. Id est breuiter ammodo hunc titu: lum expectamus. Negocij. Id est con tractus. Mercede. Scilicet vt mercede: vt quia alis non an peri erat pariturus mādato: si autem als pariturus erat possit: et con stituitur aliquod salarium gratia remunerandi qua a: non minus erit mādātū. vt. ff. de remun. ad. j. re: ctione.

Quis si mādātarius igno rans mandantē mortuū: nichilominus mādātū exe: quat: q̄q̄ de stricta rōne nō habeat actionē: tñ dam num sibi afferret qd esse nō dz si actionē nō haberet: iu staz. pbabili ignorātia. Idē dico si debitorē q̄ rece: perunt pecuniā a seruo dispēsatore ticij mādātū rece: perēt q̄ eis soluerēt ipsi iā manu misso soluerēt. ast enim de equitate liberent. q̄q̄ alter de rigore iuris: qz non soluerit ei cui debuerit: vel pōt dici q̄ hoc p̄ simile oc currit qualiter aliud acciderit de equitate q̄ ecciderit de rigore: vt p̄ hoc cōfirmet p̄mū exemplū. Et notan: dum q̄ hoc qd hic dicit q̄ mādātū soluit p̄ reuocatio nem re integra: vep est de mādato negocioz q̄ re sit integra. tñ in mādato iurisdictionis ad res alter est qz semper reuocatur ad nūm delegantis. ff. de iudi. l.

Sed vtilitas. Caus. Quis si mādātarius igno rans mandantē mortuū: nichilominus mādātū exe: quat: q̄q̄ de stricta rōne nō habeat actionē: tñ dam num sibi afferret qd esse nō dz si actionē nō haberet: iu staz. pbabili ignorātia. Idē dico si debitorē q̄ rece: perunt pecuniā a seruo dispēsatore ticij mādātū rece: perēt q̄ eis soluerēt ipsi iā manu misso soluerēt. ast enim de equitate liberent. q̄q̄ alter de rigore iuris: qz non soluerit ei cui debuerit: vel pōt dici q̄ hoc p̄ simile oc currit qualiter aliud acciderit de equitate q̄ ecciderit de rigore: vt p̄ hoc cōfirmet p̄mū exemplū. Et notan: dum q̄ hoc qd hic dicit q̄ mādātū soluit p̄ reuocatio nem re integra: vep est de mādato negocioz q̄ re sit integra. tñ in mādato iurisdictionis ad res alter est qz semper reuocatur ad nūm delegantis. ff. de iudi. l.

Indicium soluitur. et hoc dicit. Alioquin. i. si non posses agere. Accursus. Probabilis ignorātia. q̄ est in facto alieno: vt. ff. de ed. edic. l. j. s. cā. f. differret. Quod esse non debet.

Et huic. scz proximo casui. Liberto. Primo dispensa: toa et seruo. Liberari e os. ff. de i. i. ce. pe. eius qui in p. uincia. et. C. de sos. lu. si cum seruus. Non possēt liberari. Nisi in casibus. vt. j. qui. mo. sol. obl. in p̄n. ci. dicemus. Mandatū sus: scipere. Caus. Scire debes q̄ mādātū suscipere libez est: susceptū tñ necesse ē solum mare nisi repēsi: ue renūciat aut ea su fortuo p̄pedi: tus sit. vt mādari non possit. z. h. di. Mandatū zc. Iste ver. pōt res: ferri ad p̄mā pars: teem ti. vel ponit ad vberiorē doz: crimam. Mandatū s: sum. p̄p̄mum: Scilicet potest fieri.

Justa causa. puta casus fortuitus. Nam de do lo tenetur: et lata culpa: et leui: et leuissima. fm. B. et Johan. vt. C. eo. l. in re mandata. et. l. a. pcuratore. Alii dicunt de leuissima mādātū non teneri: sed de do lo: tantum: quando gratia tantum mādātū sit. vel de leui culpa quando vtuisq̄ gratia instar aliorū con tractuum. vt. ff. de re. iu. con tractus. Sed p̄mum vs: detur verius: cum hic con tractus multuz discrep ab alijs con tractibus. Additio. Tu dic q̄ de lata leui vel leuissima culpa earens tenetur quatenus id quod ve nit in mandato ex actam vel exactissimam requirit di: ligentiam. Angelus.

In summa. Caus. Hic dat iu. regulam quando contrahitur mādātū z quādo tenetur natura mādā: ti et quando nō. dicens q̄ si merces interueniat nō est mādātū. sed locator con ductio: z generaliter i his casibus non est mādātū in quibus merces interue nit: sed est loca. z con duc.

In summa. Id est breuiter ammodo hunc titu: lum expectamus. Negocij. Id est con tractus. Mercede. Scilicet vt mercede: vt quia alis non an peri erat pariturus mādato: si autem als pariturus erat possit: et con stituitur aliquod salarium gratia remunerandi qua a: non minus erit mādātū. vt. ff. de remun. ad. j. re: ctione.

Mada-
tum q̄
diu d̄r
tegruz.

Mada-
tari? de
q̄. mo: z
tenetur

Salari-
um int-
ueniesi
mādato
perat

pon. Et ad huius rei evidentiam distinguere. Quia aut est incertum re et genere: puta si dicat tibi ubi remissus tibi hoc servitium: vel recognoscere: tunc non potest per quicquid. vt. C. eo. lalaru. et. ff. eo. qui in iura. §. lalaru. ubi. ¶ Aut certus genus: sed incertum specie. vt. dabo tibi equum vel par vestime- toz: et tunc potest dici quod valeat quod ius lalaru cui non sit pro-

rimus) quibus casibus sine mercede suscepto officio ma- dati siue depositi contrahit negotium: his casibus inter- ueniente mercede locatio et conductio intelligitur contra- hi. Et ideo si fulloni polle- da curada ve qd dederit ve stituta: at sarcinatori sarcie da nsa mercede constituta neq. p missa madati ppetit actio. ¶ De obligationibus que ex quali contractu nascuntur. ¶ Habet argumentum a suffici- entia pti enumeratione. Ar.

¶ De obligationibus que ex quali contractu nascuntur. ¶ Habet argumentum a suffici- entia pti enumeratione. Ar.

Distinctio ptra- ctuum enumerata. Distinctio est de his obligat- ionibus que non proprie nasci ex contractu intelliguntur sed tamen non ex maleficio sub- stantiam captiut quasi ex co-

gratia fuisset pariturus. Angelus. ¶ Interueniente mercede. Sed in pecunia nume- rata: vt dicitur. §. loca. in prin. Item hec regula gna- lis est vera: nisi sit talis persona que non consueuerat lo- care operas suas: vel res talis que non pntueuerat loca- re: tunc enim non locatur: sed pscriptus huius agitur. vt. ff. de pscript. ver. si tibi. et. l. naturalis. §. ar. cum do. ¶ Fuloni. Fullo est qui lauat et tingit panes et etiaz polit eleuado in pflua. Sed sarcinator est qui sarcit ad- dit ubi est scissure sumetur vel panus et pnt. vt. dicitur iste huius facta re: qz cu essent fracta sunt repata ex qui busda aduocionibus. vt. ff. de usufru. hacten. Et de sarci- nator a sarcina. Et significat pprie eu qui plurimum ve- stiu sumit. Aliquando etiam p sutoze accipitur. vt. hic. ¶ Actio. Immo videtur pscriptus huius compe- tere. vt. §. lo. §. j. Solu. vt. ibi.

¶ De obligationibus que ex quasi contractu nascuntur. ¶ Rubice ista est continuatio sumit ex §. sequenti. §. in tit. de obli. ubi dicitur quod obligationum quod sunt ex contractu. que da ex quasi contractu. Et quod dicitur est. §. de obli. ex contractu. et quod de obligationibus ex quasi contractu. et est hic pmutat. in textu. Ar.

¶ Ost genera. Totus ille titulus diuidit pncipi- paliter in duas partes. primo ponit continuationem nem rubi. et de quo est tractaturus. Secundo illud per exempla declarat. Secunda ibi. igitur cum quis.

¶ Post gna contractuum. ¶ Isti tit. continuat in. cu pcedentibus uia dicitur quod post gna contractuum enu- merata dispiciendum est de quibusda huius siue obloni- bus que ex contractu pprie nascuntur. qz in non oriuntur ex malefi- cio. nec ex quali male. supple p totu. huius vt bona sit

illatio nec ex contractu vt dicitur est in prin. Relinquit et go quod ex quasi contractu nascuntur. vt. de huius contractu- bus si- ue obligationibus notat do. in. plur. a exempla. et est pmutat exemplum tale. Quis gestit negotia abientis licuius sine mandato. ex illa gestione nascuntur due actiones. i. nasci pnt. Si enim bene gesserit negotia abientis daf sibi actio neg. ge. huius contra eu. cuius negotia gesserit ad repeti dui illud quod impedit. si autem male gesserit daf az- ctio neg. gest. one cta et cuius negotia gesserit huius gerentis. Sed one que est dria inter has duas az- ctiones. dicitur quod ad effectum nulla est dria. sed iudici- tare iuris talis est dria quod ac. io illa que daf dno contra ge- rente vocat dria: cta. illa aut que daf gestori huius dnm vo- cat huius: vt dicitur est. et nascuntur iste due actiones. vt. §. dictum est. qz alia quis ipontez sine mandato accedit ad negotia alterius gerenda. qz vrpus- ta abientis. et si ea- bus et vtilit gerit huius eu cuius negotia

contractu nasci videntur. ¶ Ex gestione negotiorum ab- sentis orit hinc inde actio: ne- gociorum gestorum: que daf dno etiam ignoranti co- traria verogerent. Ar. ¶ igitur cum quis negotia abientis gesserit: ultra citro- que inter eos nascuntur actio- nes que appellantur negotio- rum gestorum. sed dno quide- rei geste aduersus eu que ges- sit directa copetit actio. ne- gociorum aut gestorum: contraria: quas ex nullo contractu pro- prie nasci manifestum est. Quip- pe ita nascuntur iste actiones si sine mandato queque alienis negotiis gerentis le obtule- rit ex qua causa hi quorum ne- gocia gesta fuerint: etiam ignorantibus obligantur. Id- que vtilitatis causa receptum

gerit: et ignorantem et inuitum sibi obligatum. hoc maxime vtilitatis causa factum fuit siue institutum. i. negotiorum qui subita festinatione copellunt abesse nulli demandata negotiorum suorum gestione delicta relinquerent. quod contingeret nisi huius actiones negotiorum gestorum darentur. Nullus enim sine mandato accederet ad nego- cia aliena gerenda si de eo quod impedit ad aliud res- cupeandum nullam haberet actionem. h. d.

¶ Genera. id est manerics vel diuersitates con- tractuum. vt. §. de obli. §. fi. vlt. huc.

¶ Ex maleficio. Subacti vel quasi vt sit bona ar- gumentatio. sic. §. de ob. que ex quali male. in prin.

¶ igitur. Quia de his obligationibus que ex quasi contractu sunt dicere debemus: incipiamus de hac que ex sola prouentu amicitia. vt. §. eo. §.

¶ Ultra citroque. hinc inde possibile ad eas nasci. nam ex vna parte tantum quandoque igitur. vt si altes- rius non interfit: sed sua tantum. Admo. Nota ver- ba legalia onerare inhabilitatem et potentiam licet se- per si significare non possunt. vt no. §. de iusticia et iure. in principio. fm. Chasoso.

¶ Negotiorum aut gestorum. Licet etiam vnu negotiorum sit gestu. ff. de neg. gest. l. ij. §. negotia. si. c. j. vt. bo. rap. in prin. et. ff. vt. bo. rap. l. ij. §. quod aut pretor.

¶ Sine mandato. Secundo cuius negotia gesserit. et sic soluitur. C. de neg. gest. si mandatum. ¶ Idem. Sed vt repetat quod impedit. nisi denuncia- tio inhibeat. vt. C. eo. l. si. vel paterna affectio. vt. C. b. no re eo. si paterno. et. l. quod in vno. et. ff. eo. is qui. Vel petit quod obleguuz quod est si libertus patroni negotia gerat. ipedit. s. j.

Relinquit et go quod ex quasi contractu nascuntur. vt. de huius contractu- bus si- ue obligationibus notat do. in. plur. a exempla. et est pmutat exemplum tale. Quis gestit negotia abientis licuius sine mandato. ex illa gestione nascuntur due actiones. i. nasci pnt. Si enim bene gesserit negotia abientis daf sibi actio neg. ge. huius contra eu. cuius negotia gesserit ad repeti dui illud quod impedit. si autem male gesserit daf az- ctio neg. gest. one cta et cuius negotia gesserit huius gerentis. Sed one que est dria inter has duas az- ctiones. dicitur quod ad effectum nulla est dria. sed iudici- tare iuris talis est dria quod ac. io illa que daf dno contra ge- rente vocat dria: cta. illa aut que daf gestori huius dnm vo- cat huius: vt dicitur est. et nascuntur iste due actiones. vt. §. dictum est. qz alia quis ipontez sine mandato accedit ad negotia alterius gerenda. qz vrpus- ta abientis. et si ea- bus et vtilit gerit huius eu cuius negotia

Fullo. Sarcinator.

Conti- nuatio.

iuiso.

¶

Negoci- orum cer- ti castro

vt. C. e. l. officio. his em casibus nil repetit. alioqn qhqs
repetit in qru locupletior est. vt dicemus. §. S. primo.
Deserent negocia. Qd i mte noceret. vt. ff. e. l. f.
b Nulla. Cu nemine sit verisile suam pecunia ia-
ctare vel effundere. vt. ff. de probat. cu de mdebito. §. f.
Facta: Sicut autē **caus.** C. Supra dictū est q ille q sine
re sumi nemo p mandato vtiliter
sumit gest negotia ab-
Negoci orū dñs nō semp insolūdi tenef.

Facta:
re sumi
nemo p
mandato
vtiliter
sumit
Negoci
orū dñs
nō semp
insolūdi
tenef.

est: ne absentium (qui sub-
ta festinatione coacti nulli
de mandato negotiorū suo-
rum administratione pegre
perfecti eēt) deserent a ne-
gocia q sane nemo curatur? ne-
esset: si de eo qd qd impēdit
set: nullam habiturus esset
actionē. Sic autē is q vtiliter
gesserit negocia: omni hzob
ligatū negotiorū gestorū:
ita z ecōtra iste quo q: tenef
vt administrationis reddat
rationem: q casu ad exactissi-
mā quisq diligētā cōpelli-
tur reddere rationem. Nec
sufficit talē diligentā adhi-
bere qualē suis rebus adhi-
bere solet. si modo alius di-
ligētior eo cōmodius admi-
straturus esset negocia.

**Actio tutele directar cō-
traria ouf ex q icōractu.**
**Tutores quoq qui tute-
le iudicio tenentur: non pro**

Negoci
orū ge-
storū q
tenentur

de eo qui pro tu. nego. gest. l. §. In casibus tñ non te-
netur insolūdi: vt si pupillus est: cuius negocia sunt ge-
sta. Itē si aio depdādi gessit. vt. ff. e. si pupilli. l. rñ. et. §. f.
si quis negocia mea. Itē et si ad noua negocia gerēda
accessit. vt. ff. eo. si quis negocia. Itē si pacto hoc actū
est. vt. C. e. negociū. Itē et si fuit in mora. vt. ff. de l. cum
res. §. si additio. Et est rō: q in omnibus istis casibus
gerēs tenef etiā de casu foriuro z in eis nō sufficit esse
ceptū vtiliter: nisi vtilitas perduret. vt no. gl. in l. nego-
cia. in verbo inter dūm. ff. de nego. gest. Ange.

**Ad exactissimā. No. gestorē interdū de dolo so-
lo et lra culpa teneri: vt si ad deserta negocia accessit.**
ff. de nego. gest. l. iij. §. interdū. Qñq de dolo: lata culpa:
et leui. z hoc regulariter. vt. C. eo. tutor. z. ff. eo. l. si pu-
pilli. §. fina. Qñq de leuissima: vt qñ alius diligentius
volebat administrare: vt hic dī. z. ff. e. si pupilli. §. vide-
mus. Qñq de casu: vt in his casibus vbi agit in qrtum
dñs locupletior est. vt modo. §. dicimus in eo. §. Accur-
sus **Aditio.** Et hec nā in gestis. de neglectis aut re-
nerur sine gerere inceptis: et postea dimisit: siue nō in-
cepit dummodo a principio vt omnia gesturus accesserit.
Idem si nō vt omnia gesturus si alius diligēs erat
gesturus. atas secus. Angelus.

Tutores quoq. Caus. C. Uisovno exēplo de obli-
gationibus q ex quasi cōtractu nascunt. videndum est
de alio. Non solū em gestores negotiorū tenentur sine
mandato quasi ex cōtractu. vt dicitur tutores qui tute-

le officio tenent ex quasi cōtractu obligant. Nullū em
negociū inter pupillū z tutorē gerit: sed q nō tenef ex
cōtractu nec ex maleficio: vel quasi supple ex quasi cō-
tractu teneri vt em nascuntur actiones hincinde. Et ista
ista em obligatione nascit actio directa pupillo z tuto-
rem. Cōtra vero nascitur tutiori cōtra pupillū ad perē-
dūz si aliqd impē-
dat de suo i nego-
cūs pupilli. aut si
aliquid ē ei abfu-
turū. vt si p pupil-
lo alteri fuerit o-
bligatus. z. h. d. vt
q ad illū. §. itē zē
e **Tutores.**
Sequondā. Nā
qdu est tutor nō
ouitur obligatio.
vt. ff. d. tu. z. ra. di.
si tutor. §. si. z. l. fz
non dantur. Azo.
f **Ex malefi-
cio.** Subaudi: vel
quasi. vt bona sit
illatio.
g **Actionem.** Actio p
tutele dī
Sez directā tene-
tur etiā aliqs acti-
onibus tutor. vdi
triam est
rimus. §. de atul.
tu. §. si. Et ita ha-
bes hoc. §. actio:
nē tutele directaz
et triam esse qua
si tu. Quid de
actione p tutele:
Rñ. idēz. cū ad in-
star actionis tute-
le sit iudicia. vt. ff.

**Actio cōi diuidūdo et
familie heriscūde non ouf
ex cōtractu: sed ex quasi cō-
tractu. Arctinus.**
**Itē si inter aliquos cō-
munis res sit sine societate:
velut q parit eis legato do-
nata ve eēt: z alter eoz alte-
ri iō teneatur cōmuni diui-
dūdo iudicio: q solus fruct⁹**

de eo qui pro tu. nego. gest. l. §. pro tutorē.
h **Contrariā.** Quā finita tutela demū intendit. vt
modo diximus de directa. vt. ff. de hact. tu. l. §. finito.
i **Obligatus.** An abfuturū est. qd p inde est ac si iā
abesset. vt. ff. d. neg. gest. l. ij. §. i. z. l. si qd mādato. in fine.
Itē si inter aliquos **Caus.** C. Uiditū iā duo exē-
pla de obligatiōibus q ex quasi cōtractu nascūt. modo
ponit hic dñs iu. tertius exēplū dī. Si int aliquos fuerit
res aliqua cōis sine societate. aut q eis pariter fuerit
legata vel donata si vnus eoz alteri teneat iudicio cōi
diuidūdo: hoc valet: q alter solus in re cōi fecerit non
penfas. vel q ipse solus fructus ex ea re cepit: tūc non
intelligitur pprie obligatus ex cōtractu eo q nihil in
ter se cōtraxerunt. Sed qñ ex maleficio vel quasi sup-
ple non tenef ex quasi cōtractu teneri vt. Idē iuris vt
de eo qui coheredi suo obligat vel q coheres in re cōi
fecerit ipēfas necessarias: vt q ipse sol⁹ fructus pcepe-
rit: cū em int se nō pterūt. nec ex maleficio sit obligat⁹
vel quasi ideo ex quasi cōtractu videtur. h. d.

Item. Sine societate. Tunc em ageretur pro so-
cio. Itē ff. de societate. Videtur tamen q hic §. sibi
ipis cōtradicat. nā nūc dicit q nō est societas: z postea
dicit socius eius zē. Sed dic q non est societas: nā. sed
incidens. nam vera cōtrahitur consensus. vt. §. de obli.
ex consensu. in pñ. hec autē pter spem. vt in hoc §. dicit
tur **Aditio.** Itē sic p supponit q nō communi dī-
uidūdo quod est falsum. per. l. ij. ff. cōmuni. diui.
Itē dicit rex. sine societate: q alio esset cōtractus z nō qua-

De obligationibus que ex quasi contractu nascuntur fo. cxxxviii

si de quo hic intendit. An aut expense per unum ex fratribus facie debeant sibi postea in divisione imputari. vide Joh. fab. hic.

a Socus eius. i. consors eius: improprie enim ponitur vt modo diximus.

b Ex maleficio. Subaudi vel quasi. vt sit bona illatio. vt. s. e. in pn. et facit ad huc. s. ff. fa. her. heredes. s. non tm. in fi. s. et. ff. coi. di. l. i. i. fi. s. r. et. ff. p. focio. vt si p. focio: et. l. a. ctione. s. si postoi. stratum.

c Idem iur. No per oia: qz luperior. s. coi. di. p. rebus singularibus comperit: hic aut ad vniuersitatem. vt. s. s. pri. z. ff. p. focio. l. p. focio arbit. Itē luperior plures i. tēdi pot. hec autē semel tm. vt. ff. fa. herci. l. i. filia. s. familie. et. c. fa. herci. et. l. i. d. Ex his causis. Quas lupiori diximus.

d Heres quos. **e** Caus. In pr. dicitur est heres si sit heredi obligatus ex causa supradictis. l. si fructus rei cois solus pceperit: vel si coheres suus in rem coem impensas fecerit necessarias: qz tunc ex quasi contractu intelligitur obligatio contracta. Sed quid dicatur de herede qui obligatus est legatario. obligatur ne ex quasi contractu: Et rñ. dñs iust. dices qz ex contractu no est obligatus legatario eo qz nullum negociū gessit legatarius cū herede. neqz cū defuncto. neqz ex maleficio. nec ex quasi supple quare intelligitur obligatus ex quasi contractu. z. h. d.

e Heres. Ex maleficio. subaudi vel quasi. **f** Intelligit. Scz actioe ex testamēto. vt. s. b. le. s. nfa. Rei vindicatio aut que dat vt in eo. s. dicit nūqd est ex quasi contractu: Rñ. no puto: qz non est obligatio: vnde no debet dici ex contractu vel qsi: vt. ff. de acti. s. i. Idē scz qz in reuēdicatioe de hypothecaria: dico: qz similiter legatarius dat. vt. c. coia. de leg. l. i. z. in dicto. s. nfa. s. de leg. **g** Sed vñ nascit hic quasi contractus: vel vñ outur actio ex testamento: Rñ. adeūdo hereditatē heres qsi hēre videt. vt. ff. q. ex cau. in pos. ea. apud iulianuz. s. fina. z. l. leqn. Itē quid de petitione hereditatis: Rñ. z. hec est ex quasi contractu: cū is no contraxerit qui possidet pro herede vel p. possessore nec etiam deliquit vel quasi: vnde sequitur ex argumentis que fiunt in hoc titulo qz sit ex quasi contractu. Itē quid de actione finis regū domi: Rñ. idem: qz illa hz similitudines multas cū actione familie heredis: unde z. coi. diuidundo: z. cū petitione hereditatis. vt. ff. de actio. s. quedā. et. ff. de peti. here. si bone fidei. s. petitor aut hereditatis. et. l. sed et si lege. s. petiio hereditatis. **Admo (1)** Immo differ

runt qz reuēdi. nulla precedente obliga. ex solo dominio causat: sed hypothecaria ex cōuentione z. supponit obligationē pñonalem esse vel fuisse. ideo in ea dicitur quod in actione ex rellō. fm. Joh. fab. z. Ang. hic.

Itē sicut per erroiē. **Caus.** **Itē** habuistis multa exempla de obliga. que fiunt ex quasi contractu. Adhuc

tractu dicitur obligat⁹ ad restituendū illud. Aret.

Item is cui quis p errorem non debet soluit quasi ex contractu. debere videt⁹. adeo em̄ no intelligitur proprie ex contractu obligatus esse vt (si certiore rationem sequimur) magis (vt supra dixim⁹) ex distractu qz ex contractu possit dici obligatus esse. nam qui soluēdi animo pecuniam dat in hoc dare videt⁹ vt distrahat poti⁹ negotiū qz contrahat. Sed tñ perinde is q accipit obligatur: quasi mutuū ei daret: z. ideo cōditione tenetur.

Indebitū solutum ex cā que crescit per inhiationē non potest repeti: et legata indebita soluta venerabilibus vñ pjs locis no possunt repeti. Aretinus.

quantum ad effectum obligandi. z. non quantū ad nomen obligationis vel actionis. z. h. d.

g **Itē** Debere videt. nā eo ipso qz soluit aliquid negociū contrahere videt. vt. ff. de condi. inde. l. in area. Cū ergo sit ex quasi contractu ad quid ponit hec cōditio indebiti inter actiones siue obligationes ex contractu. s. qui. mo. re. s. obli. s. q. est huc. Rñ. vt ibi. in fine. s. diximus. **Admo** Rñ. de qz ideo hec cōditio indebiti fuit apposta inter obli. qz contrahunt. no qz dicatur puenire ex contractu. sed qz no potest sine re sustineri: ubi igit posita fuit vt eius substantia denotet: hec aut etiaz posita fuit vt eius insinuet origo: qz ex quasi contractu trahit originem. **Chastoso.**

h **Supra** diximus. vt. s. quibus mo. re contrahi. ob. s. is quos.

i **Obligatur.** Scilicet benignitate inspecta. que p uolet. vt. c. de iudi. placuit. Nam nemo dz locupletari cum aliena iactura. vt. ff. de condi. inde. l. nati natura. **k** **Conditioe.** Scz indebiti. et ita transit dñum in accipientē. als em̄ conditio nulla daret nisi qz furez vt. ff. vñ u. que ad modū. ca. l. fi. Sed contra. ff. de acq. re. do. si procurator. Sol. multū interest an erroi sit in obligatione: an in re. primo casu transit dominium: vt hic dicitur. z. conditio outur. scdo vero nec transit dominium: nec outur actio. vnde agens exceptione repellitur. vt. ff. man. seruum ticiū.

l **Ex** quibusdam causis etc. **Caus.** **C.** s. ille no est pprie pñes ad titulū istū. sed ponitur hic gratia vberiorz doctrine ad ppriā materiā de idēbito. z. po. ca. sic. s. ij.

78

Rei vendicatio qz da legatarij no hz actio distractu.

Actio finis regū domi est ex quasi contractu.

Locus pietari nō dz cū a iactura. Error an ipse diat dominij transationem.

Supra dictū est qd si aliquis soluit alicuius indebitum p erroie qd ille qui indebitum recipit soluit obligat ex qd contractu. z ille qui soluit a recipiente pecuniam illā reperere pot. aliqui tñ in aliquibus casibus nō est ita. veluti si quis soluerit indebitum ex causa illa que ex inficiatione crescit. Illud em̄ non repetitur. Et z aliō exemplū in lega-

to relicto. et hoc verū erat. sed nō in omni legato. Quattuorenunolum erant genera legatorum. scz per vocationē. per damnationē. per sinēdi modū. per perceptionē. vt. s. de legat. s. i. Illud autē vñtium p quod crescit ex inficiationē solū modo locum habebat in relicto p damnationē. sed cum vna hodie sit natura oim legatorū et etiā si deicommissioz. vt s. de leg. s. Nostra autem cōstitutio. z ita nō distingit hodie quāter legetur. sed cui legetur. Si em̄ sacrosā. eccle. vel alijs venerabilibus locis que religionis vel pietatis inuitu decorātur aliqua legata sint. hmoi legata per inficiationē crescūt. z si hmoi locis legata in debita soluantur nō repetuntur. h. d.

Ex quibusdā. Item. s. nō facit ad hunc ritū. sed ponitur hic gratis vberius doctrine ad proximam materiam de indebitō.

Solutū b Per erroie indebitum sepe repeti nō pot.

Quod per erroie. Licet ponat vnum casum tñ in quo solutum per erroiem indebitū nō potest repeti: tamen z alijs lex sūt. Ut si scienter soluit indebitum. nam non habet locū repetitio. vt. ff. de condi. indebit. l. i. Item ppter sententiā solutū etiam indebitū nō repetitur. vt. C. de condi. inde. l. i. Item ppter trāsactionem. vt. ff. de condi. inde. in sūma. s. z quidem. z. C. eo. l. i. Item si iurauit quis sibi deberi etiam indebitum deferente aduersario z fuerit solutum non repetitur. vt. ff. de iur. iur. s. nam pposita. s. i. Item quando soluitur in causa que per inficiationem crescit. vt. ff. eo. l. et eleganter. s. fina. z. C. eo. ea q̄ et hic dicitur. Item causa pietatis solutum indebitum. nō repetitur. vt. ff. de condi. inde. cum is. s. si mulier. Item si est ab alio debitum: licet sit indebitum ab eo qui dedit. vt. C. de pe. ti. here. l. de hereditate. **Additio. Intellige si nomine debitoris soluerit. alias secus. s. si plene. s. i. ff. de condi. indebit. Ange.**

Udic rōne q̄ videatur soluisse ppf di nōis vt lūm ex

Ex lege aquilia. Ut si solua emēdando dānum ab alio datū: quasi ego dedissem. videor enim cōfiteri nullo dānum de disse quod ab alio datum est. Nā si a nullo datum est non impediatur repetere: sic nec michi p̄iudicat cōfessio mea si a nullo datum eēt dānū. vt ff. ad. l. aquilia. inde neracius. s. fina. z. l. sequē. z. ff. de ppf di. interro. ac qui seruū. s. i. z. s. h. in fi. Sed nūquid hec sunt vera: siue in iure: siue in facto erret is qui soluit? Respondeo cū lex illa. C. eo. tit. ea que nō distinguit: nec ego distinguā. et est ar. ff. vt in pos. leg. l. i. s. z qui dānum distemperūt vt si errauit in iure non repetat. si in

facto reperat. prime tamē sententie flo. vt. ff. eo. sed et si me putē. Sed cōtra hunc. s. est. ff. de pdi. inde. z eleganter. s. si. Solutū. illa erat penalī a principio. hec autem ex inficiatione. vt hic b. z. j. de ac. s. sed furti. **Item ex legato. Qd z ipsum p inficiationē cre scit. vt. j. de ac. s. item mpta. Accurritus.**

q infur gū qdāf nra trā actio q̄ repetitō onē im̄s pedis.

tiſi z si deicommissis extendi voluit: sed nō omnibz legatarijs hoc prebuit: sed tantummodo in his legatis z si deicommissis que sacrosancz ecclesijs z ceteris venerabilibus locis: que religioſiſſi pietatis intuitu honorant derelicta sunt: que si indebita soluant non repetuntur:

Per quas psonas nobis obligatio acquiritur. Obligatio acquirit etia per seruū vſ filium. per seruū quidem in totum. per filium autē quo ad commodū vſ fructus. Arretinus

repetitur. vt. ff. de condi. inde. si deicommissum. Si autē per erroiem iuris: idem est vt nō repetatur sicut de bitum naturaliter sed ciuilitur indebitum. vt. C. ad. l. fal. l. error. nūi sit minor qui repeti vtroz casu per reſtitutionem. in integrum. vt. C. si aduer. soluen. l. ij. Si vero per erroiez factū: repetitur. vt. C. de condi. indebit. si deicommissum.

Additio. (j) Et est ratio: quia licet cesset causa indebiti: non cessat tamen coniectura pietatis. q̄ impedit repetitionem. l. cum his. s. mulier. ff. de condi. inde. p̄sertum cum non sic euidenter relictum non esse: sicut dānum datum non esse apparere non possit. Ange. f. Per damnationem. Ut per hec verba damnas esto heres illum ere alieno liberare. vt. s. de lega. s. sed et tale.

C Cuiusqz. Alias cuiqz. **C** Constitutio. vt. C. comū. de leg. l. ij. **C** In omnibus legatis id est in omnibus generibus legatorum: quorum quattuor erant genera. vt. s. de leg. s. i. **C** Legatarijs. Ut eis solutum indebitum non repetatur. **C** Religionis. Ut monasterijs. **C** Pietatis. Ut hospitalia z filia q̄ nominantur in aut. de non alie. s. nos igitur. col. ij.

Per quas perionas nobis obligatio acquiritur. Cōtinua istam rubricā vt hic in nigro. in p̄nci. Dicitur est. s. de obligationibus tam de illis que contrahuntur: re: verbis: litteris: z confesio: q̄ de alijs nunc sequitur videt: per quas personas nobis acquiritur obligatio.

Expositio. Totus tit. diuiditur in tres partes. Primo ostēditur quomodo nobis acquiritur p illos qui sunt in totū in dominio vel potestate nostra. Secūdo quomodo per illos in quibz habemus aliquos: vel qui seruiunt nobis bona fide. Tertio quomodo acquiritur per illos qui sunt in dño nostro p parte. Secūdo ibi. item per liberos. Tertia ibi. cōmuniem.

Conti nuatio diuisio.

Per quas personas. **Causa.** Dicit ergo iu. qd no solu p nosmetipos nobis acqrit aliqd. sz et p eos qd i pte habem? veluti p suos ac filios nros. sz dne est ne dfa m illud qd acqrit alicui: p suu z illd qd acqrit alicui p filiu? z n. q. sic. Qd ei ex obligatide aliq p filium meū michi acqrit illd michi acqrit q ad vsu fructu. Filio aut qad ppuerare C. de bo. q. li. l. fi. z hocvep est nisi o obligatio fuerit ex castres pecul. vel qstuce ei nec ad vsu fru. nec qad. ppuerare pti acqrit qd ex tali obligatide filio debet. Ex oi ei ca adueticia acquirunt. ppetas rei filio p obligatidez i psona filii facta. z vsu fr. pti. z ppetur etiam actio pti et non filio. z. h. d. a

Sponsus gñibus obligatone qa ex contractu vlq si ex ptractu natiu: admonendi sum? acqri vobis no solu p vosmetipos: sz etia p eas qz psonas q i vna potestate sut: veluti p seruos z filios vros: vt tñ b qd p suos vestros vobis acqrit: totu vř fiat. **Qd aut p liberos quos in potestate habetis ex obligatide fuerit acqritu: hoc diuidatur fm dimagine reru ppetat? z vsu fructu? qua nra decreit constitutio? vt qd ab actide comodum perueniat: hmodi vsu fructu qde habeat pater: ppetas aut filio seruet. i. patre actione**

Que. f. obligatonef. Sed qd differt hic i. a. supi ou. s. per quas psonas nob. acqri. **Rñ.** ille dicit de rebus acquirendis hic aut de obligatone. vt ibi dixim? Item quid differt iste ab alio. s. d. sti. ser. cu ibi de obligatide dicat? **Rñ.** ille spalis est in obligatibus que sitis per stipulationem: hic aut in omni gñe obligatone loquitur acquirendo p filiu vel p seruū: ppetat? si sint ex castres peculo vel qua si. quibus casibus nec ad ppuerare nec ad vsu fructu patri acquiruntur. vt. C. de bo. que li. cum oportet. s. ij.

Ut tamen. Bñs est arramen. alias vt quod. et hic similiter subauditur tamen.

Acquirunt. Nisi ab alio possideat seruus qui possessor nec dñum. nec possess. one qru/ si non ex re eius coparatur: vel ex opera sua: nec dño si ex re bone fidei possessoris: vel opera acquisiuit: qz cum no possidet. vt ff. de acqui. re. do. si seruus. j. rñ. z. l. hō liber. s. fina.

Secm imaginē. q. d. fiat hec diuisio imaginarie et intellectualiter. nam visibiliter fieri no potest. cum sint incorporalia que no diuiduntur. vt. ff. de acqui. re. do. seruus. s. incorporales. z. s. de re. corpo. z. incorpora. j. rñ. et. s. de vsu fructu. in pñci.

Constitutio. vt. C. de bo. q. li. l. fi. s. vbi autem.

Actionem. Proprietas tamē ipsius actōis est filij: vt hic dicitur. z hoc obtinet hodie in omnibus adueticis. Sed olim tantum. v. actiones filiofamilias cōpēbantur: vt ex opera sua: nec dño si ex re bone fidei possessoris: vel suus pcurator: nō filius. vt. ff. de iure iurā. bāt rōe sed si vnus. s. ait pto. et. s. filio. et. l. pater. in si. nisi ppetat? ter abisset. vt. ff. de iudi. l. longius. s. j. quod etiam in qd tñ no mutuo erat. vt. ff. l. cer. pef. cum filius. Sed hodie exercez omni causa adueticia acquiruntur ipsi filio. ppetas. bat. vt hic dicitur. **Adamo.** Dic vñdecūqz dicere actiones aduēti in factum descendunt vel ex edictis pctorum: vel ex cōp. p. interdicitis. z est ratio: qz pctor vsus est equitate: z illa

tantum motus. z in illis non tñ queritur patri qñ ali quid non remanet penes filium. vt. l. f. cum ibi not. C. qui admitt. ad bo. pos. ergo nō est mirum si omnes actiones in factum filiofa. compete bant. et ita dicit Bar. in dicta. l. in factum. Angelus.

Diuisionem. Quā diuisionem longum esset hic dicere: sed dicitur plena per ordinez in dicta. l. C. d. bo. que libe. l. fina.

Item per liberos homines zc. **Causa.** q. Ad solūm p filios nros z seruos nobis sz liqd acquirunt. sz per liberos hoies et seruos alienos quos bo. fi. possidemus nobis ali quid acquirunt. sed hoc intēte i dñis obus casibus. s. ff. ex ppetis suis ali quid acquirant vt ex re nostra: z simi luer per seruū in quo vsu fru. habemus vel vsum fm illam litteram: vt patet in noula ex duabus causis nobis aliquid acquirunt. z. h. d. i.

Item per liberos hoies. Nota qd liber hō qñq bona fide possidet: vt qñ possessor credit eum seruū esse et scio meū non esse. vt. ff. de acqui. pos. l. j. s. sed per eū. quandoqz nullo modo possidet licet debeat. vt qñ scit liberum esse. vt. ff. de acqui. poss. qui vniuersas. s. j. et. ff. de proba. si quis liberum.

Usum fructu. Id quibūdam libris est in fray fructum vel vsum: fm hoc videtur qd per eū seruū in quo habeo vsum ex duabus causis acquiri. Sed ff. de vsu z habi. per seruū. in pñ. Sol. dicitur quida illud corrigi. Uel dicitur 3o. q. illud hō ex duabus referatur ad solūm vsu fructu: alterū vero. scz ex re ad vsuarum: z sic erit in littera consu. sic sicut. C. de colla. illam. et. s. qui da. tu. poss. s. si quis. Sed in alijs libris non est: vel vsu miz tunc planum est z nullum est contractum. Accur. **Adamo.** Tu dic fm doctores vsuarū posse vti operis serui in suis fundis: non autem eas alteri locare. Angelus.

Communē seruū. **Causa.** q. Supradictū est qd p seruos nostros acquirimus. sed nōquid per seruū comunem possedemus nobis acquirere? z rñ. qd per seruū comunē dño acquirunt quod intelligo. sic dicit de do minis meis dare spōdes sit stipulatus ppa nomina in stipulatione inferendo. Tunc enim p viribus portionibus domini acquiruntur. z hoc veū est nisi nominatim vni eorum rem stipulatus fuerit vel vni tradiderit. z. h. d. **Quid si vnus dominorum.** Questio a insti. domine si vnus dñoz seruo cōmuni iusserit qd ali quid sibi stipuletur. ipse aut seruus alterū cui voluerit acquirere nominauerit in stipulatione cui acquiratur per stipulationem illā? z rñ. qd et qui iussit z non ei qui nominauit. sic ponit multi casum in isto vl. rñ. Sed ff. s. ij.

puetas
mij. et.

ds

Liber
hō qñq
bōa qñq
qz mala
fide pos
sidentur.

Seru
vsu fru
z
ctuari
qru nob
ex re et
operis:
sz vsu fru
us ex re
tantuz.

ds

s. ij.

vni. r sic vult gl. or. q ita ponat. sed do. Snido dicit q iste no est casus istius. b. qd qd veritate corneat. iste em est casus que habes. C. p quas personas nobis acquiritur. l. ij. et no istius rñ. r hoc p3 per hoc qd dicit in fi. istius ver. supradicti facta merito de isto casu. pot ergo sic poni casus. sed quid signus ex dñis iusserit servum

Comune seruū p dñica parte dominis acq̄re certum est. excepto eo quodno minarimvni stipulando: aut per traditionē accipiēdo illi soli acquiri: veluti cuz ita stipulet. Tu ito domino meo dare sp̄odes: Sz si dñi vni iussu seru⁹ fuerit stipular⁹ b licet antea dubitabā tamē post nostrā dēcisionē: res expedita est. vt illi tātū acquirat: qui hoc ei facere iussit vt supra dictum est.

Quibus modis tollitur obligatio.

Si soluit id quod debet

Conti nuatio. **Conti nuatio.** **Conti nuatio.**

Conti nuatio. **Conti nuatio.** **Conti nuatio.**

Conti nuatio. **Conti nuatio.** **Conti nuatio.**

Conti nuatio. **Conti nuatio.** **Conti nuatio.**

Conti nuatio. **Conti nuatio.** **Conti nuatio.**

Conti nuatio. **Conti nuatio.** **Conti nuatio.**

Conti nuatio. **Conti nuatio.** **Conti nuatio.**

Conti nuatio. **Conti nuatio.** **Conti nuatio.**

oblig. vsq̄ huc. Sed nunquid est idem in his que ex maleficio sunt vel quasi. Resp̄. sic Item hec sunt ve: ra siue civilis r naturalis fuerit obligatio simul: siue tm solu naturalis tantū: vt hic. r. ff. ad. l. falcidiam si pupillus. tūc colu in prin. Sed nunquid civilis tantum tollitur solutione eius quod debetur r videtur q no. vt. ff. de sol. qui ho-

vel alio loco illi: consentiente creditore: ois tollit obligatio tā rei p̄cipalis: q̄side iussoris. Rf.

Tollitō at ois obligatio solutio ei⁹ qd debet: vlti qd cōfētiēte creditore aliud p alto soluerit. Nec tamē interest qd soluat vtz ipe q debet: an aliis p eo liberat em talio solute siue sciete: siue ignorate debitor vltiuto eo soluto r si at. Item si reus soluerit: etiam hi qui pro eo interuene

facit quod credebat soluens. scilicet liberationem. Itē est contra. ad hoc. r. rñ. in aut. vt hi qui ob. per. res. s. si vero tacuit. colla. ij. **¶** So. illud speciale est. Item s. ff. de solu. l. si rem meā. Item s. ff. de verb. obli. iulianus. s. qui fundum. Item contra. ff. commo. l. iij. s. si reddi ra. Sed his legibus licet fuerit facta solutio: non tamē fuit facta sicut debuit fieri: vnde pro no facta q̄tuz ad hoc habetur. Item contra ad id quod subicit q̄ demū sciente creditore soluitur aliud p alio. ff. de le. j. no amplius. s. fi. et. l. si domus. s. ij. et. ij. et. ff. de au. r ar. leg. l. j. s. fi. et. C. de do. l. si quis argentum. ff. de so. qui ho minem. r. ff. de p̄bo. obli. l. inter stipulante. s. p̄. r. l. si seruus. in quibus. l. b. q̄ liberat qd soluēdo aliud pro alio. Sz hec specialia sūt. hoc autē regulare. **Aditio. ¶** Dic q̄ ideo in predicta legibus solutio non parit liberationem. quia fuit facta: aut aliter q̄ debuisset: aut al teri q̄ debuisset. formanda est igitur regula per hunc modum. solutione eius quod debetur facta pleno iure persone cui debetur. debitor liberatur: r cessabunt omnia contraria. **Christoforus.**

¶ Consentiente creditore. Interdum tamen etiaz aliud pro alio soluitur creditore etiam inuito: vt diximus in autent. de fideiussu. s. pe. r quoddam ex his no tauimus. s. proxi.

¶ Solutio fiat. p̄z hic q̄ beneficiū conferē in inuitum. Sed. s. ff. de re. iu. l. inuito. So. illa regula in p̄uū leḡis loquitur hic aut in alijs. Vel dic q̄ no pot dire cto: potest t̄ per mediū. p̄ma verio: est. **¶** Sed nunquid ecōtra pot fieri alij solutio inuito creditore: Rñ. non. vt. ff. de noua. l. si stichum. s. si nisi creditorei creditoreis soluat. vt. ff. de neg. gest. si liber. vel procuratori creditoreis: vel ei cui extiterit heres creditore. vel iustaro debitoi. vel similibus personis: que numerantur. ff. de solu. solutam. et. ff. de pig. ac. solutam. s. solutam.

Aditio. ¶ Tu dic q̄ contrariū loquit vbi beneficiū respicit cōmōdū dācentis tm: scus si etiam alterius. in foro tit. de mune. r ho. et hic. Angelus.

Conti nuatio. Conti nuatio. Conti nuatio.

Conti nuatio. Conti nuatio. Conti nuatio.

Conti nuatio. Conti nuatio. Conti nuatio.

Conti nuatio. Conti nuatio. Conti nuatio.

Conti nuatio. Conti nuatio. Conti nuatio.

Obliga tio civilis naturalis fuerit obligatio simul: siue tm solu naturalis tantum: vt hic. r. ff. ad. l. falcidiam si pupillus. tūc colu in prin. Sed nunquid civilis tantum tollitur solutione eius quod debetur r videtur q no. vt. ff. de sol. qui ho-

Quibus modis tollitur obligatio. fo.cxl.

¶ Intuenerit. Ut sunt fideiussores: mādatores: et sponsores. vt. ff. de excep. l. oēs. et. C. de nō nu. pe. l. iij. **¶** Ipse solus libera tur. Scilicet fideiussoz. et si qui dem soluat nomine suo liberatur ipso iure. rerū au tem liberat per exceptionē. vt. ff. man. si quis. et. l. papi nianus. et. ff. de pe. here. l. si quid possessor. Si vero no mine rei: liberat ipso iure reū. vt. ff. de neg. gest. solue do. vt. ff. de noua. l. si stichus in fi. S3 si hoc verū est qli beraf reus solue: te fideiussoze quō cedet actionē cre ditor fideiussoz qd facere dz. vt. ff. de solu. modestm. et ff. de fidei. i. fidei ussozibus. q sunt hanc legē: Rñ. n lud pōt fieri an so lutionē. s. cessio. vt etiā postea hoc a cto prius: q videf inesse. pbat hec solutio. ff. de fidei uss. cum is. Item nota hic vnam so lutionem parere. plures liberationes: et facit. 3. de

runt a liberantur. Idem ex contrario cōtingit si fideiussoz soluerit. nō enim ipse solus liberatur: sed etiam reus.

¶ Per acceptilationē tollit obligatio p̄bis p̄tracta. Ali e aut p̄nt i stipulationē deduci p̄ acq̄litanā stipulationēz et demū per acceptilationē i totum vel pio pte tolli cuius cūq; forme vel materie exi stant: hoc dicit. Aretinus.

¶ Item per acceptilationē tollitur obligatio. Est autē acceptilatio imaginaria: so lutio. Quod em̄ ex verborū obligatione tūc debet id i veluti tūc remittere poterit sic fieri. vt patiat̄ hec verba

vim pacti et sic intellige illas lege s. ff. de rei vendi. cum empro. et. ff. de accep. rōne cōceptionis inepre. vt si tibi dicas quod ego tibi debeo habes ne acceptū in die: et tu ipse respondeas habeo acceptum. et talis acceptilatio inutilis non habet vim pacti. et sic intelligo. l. ff. de acceptila. an inutilis.

debitore dicere: qd ego pro nisi tibi habes ne acceptū: et tūc respondeat: habeo S3 etiā grece acceptilatio pōt fieri: dūmō sic fiat vt latinis p̄bis solet exigi οπερ υποδοχεθην σοι εκεισ προδεκτον εκω.

¶ Quo genē (vt dixim⁹) tantum he soluitur obligatio nes que ex verbis consi stūt non etiam ceteres. Lō sentaneū h̄ em̄ visum est ver bis factā obligationē alijs posse verbis dissolui. Sed et id quod ex alia causa debet pōt i stipulationē deduci et per acceptilationē dissolui: Sicut aut quod debet pio

¶ Sed etiam grece. nō solū lati nis: sed etiam gre cis verbis: dūz i f̄ aptis ad hoc vt se quitur. et facit. 3. b verbo. obligat. 3. vtum. et. ff. de ver bo. obliga. l. j. 3. fi. Unde verba gre ca in repxu posita sunt huic pposito apta si recte expo nant. Sunt autē talia Operhyposchem̄ i ecchis p̄f decton echo: et Et sic intelligunt Operhyposchem̄ i fi. id ē qd promisi tibi: ecchis prodes tron. id est habes acceptum: et res spondeatur echo. id est habeo. **¶** Ut dixim⁹.

3. eodem. 3. ibi quod enim ex verborum et.

¶ Cetera. S3 que sunt de iure gen. cum acceptilatio que est civilis actus. vt. ff. de re. iur. actus nō pōt sit iura gen. tollere. vt. 3. de le. ag. tu. 3. fi. que sunt ve stituta et firmata. vt. 3. de re. di. 3. singulorum. Sed nunquid alias obligationes iuris civilis tollit acceptilatio: vt luteratim et em̄ h̄. et similes. vt diximus 3. de iure natu. gen. et civili. 3. ius autem: Respond. non: cum solam obligationem verbis inductam tollat: vt hic dicitur. Sed certe licet non possint tolli iure acceptilationis. scilicet obligatio iurigentium et alie ciuiles: tamen possunt iure pacti etiam acceptilatione facta. s̄m̄ Johān. vt. ff. de rescinden. ven. emptio. et. l. cū emptor. Quod generaliter etiam dicebat. M. q̄rbicūz q̄ fieret acceptilatio inutilis q̄ habeat vim pacti. et facti pio eo. ff. de pac. s̄m̄. 3. pe. vbi de hoc. Ar. B. totū contrarium. et pio eo. ff. de accep. an inutilis. j. respō. et. ff. de constitut. pe. l. j. eum qui. Sed nos dicimus idem quod. M. vbi fuit inutilis ratione rei: vt dicitur est. Item idem quod Bulga. vbi est inutilis ratione conceptionis: et facit pio nobis acceptila. si acceptila tum. **¶** Additio. Et est ratio diuersitatis quia min⁹ est peccatum quod non prouenit ex propria culpa: vt in primo casu: q̄ quod prouenit ex propria culpa vt in secundo casu. Johān. sab.

¶ Consentaneum. et facit ad hoc. j. eo. 3. fina. et. ff. de regu. iur. nichil est tam. et. C. qñ h. ab emp. dif. l. ij. et ff. de pac. ab emptione.

¶ Sed et id quod et. **¶** Casus. Non solum sicut dictum est obligationes contracte verbis possunt per accepti. dissolui. et id quod ex aliqua alia causa deberur potest in stipulatione deduci. et per acceptilationē pos test dissolui. et hoc dicit.

¶ Et alia causa. scz q̄ verbis. **¶** Dissolui. S3 ipsum debiti. Et nota mirabilem s. iij.

Acceptilatio nō tollit obligatio nes iur r̄sgerū

Acceptilatio iunt rō ne rei hz vim pacti. se cus ē si inutilis rōne cō ceptōis inepre.

¶

¶

¶

proditionem. Nam cum non pateretur contractus alius tolli suo contrario actu. scilicet per acceptilationem decipitur et deducitur in quendam non proliis contractum actu: ut in stipulatione quod est obligatorum: sic fit novatio in districte iure isto. ut. j. e. §. preterea. et ff. de ac. et oblig. obligationum fere. §. si. et ipsa stipulatio patitur se tolli per acceptilationem. ut hic dicit.

C Sicut autem re. **C**asus. **C** Quis si a legatore an accept. possit fieri in parte debiti sicut fit in tota: et respon. di. q. accep. potest fieri pro parte debiti sicut potest fieri pro toto. hoc dicit.

Solutio pticula: ris an credito: re iusto possit fieri.

C Recte soluitur. scilicet volente creditore. Sed nisi quid eo iusto debiti pars soluitur. Rn. aut constituitur de toto debitor: et tunc non potest solvere nisi tota. ut ff. de iur. iuror. §. lucius. q. e. huius contra. nisi volenti creditore. ut hic dicit. But distinetur: tunc pars constituta tantum recipitur ab invito. ut ff. si cer. pe. qui dam estimaverit. et hoc etiam casu potest intelligi quod hic dicit.

C Est autem prodita. **C**asus. **C** Tractatus est. §. q. obligati. alia a verbali potest deduci in stipulationem: et tunc tolli potest per acceptilationem. hic autem dicit quod est prodita quedam stipulatio que vulgo aquiliana appellatur. Aquilius enim qui valde favorabilis erat ad stipulationes dissolvendas adinvenit istum modum dissolventi et liberandi per acceptilationem debitorem illum qui ex quocumque contractu alio teneretur quod ex contractu verbali. sicut potest liberari per acceptilationem is qui verbis est obligatus. adinvenit enim stipulationem quamdam in qua possent deduci omnes alie obligationes que in stipulationem deducte per acceptilationem tolli possunt. Stipulatio enim aquiliana omnes obligationes novat. Quasi enim confici debeat hec stipulatio narrare. magis laboriosum est quam subtile. ac primum enim de hoc traditur in littera. et hoc dicit ut quod ad illum. §. preterea.

C Ita composita est. i. his verbis que sequuntur quicquid te. et. Et nota quod non potest sic legi quoniam aliqua verba sunt hic superflua. Item nunquid unum solum et his duobus. dare vel facere sufficit. scilicet dare: cum solum quod erat dandum et respon. sic. arg. §. de verbo. obli. §. sed hec solemnitas. et. C. de dona. l. si.

C Dare. ubi debet dominum transferre. ut. j. de ac. §. sic itaque. et ff. de verbo. obli. l. ubi autem non apparet. §. finali.

parte recte soluitur: ita in parte debiti acceptilatio fieri potest. Est autem prodita stipulatio que vulgo aquiliana appellatur. per quam contingit ut omnium rerum obligatio in stipulatum deducatur: et ea per acceptilationem tollatur. Stipulatio enim aquiliana renouat omnes obligationes et a gallo aquilio ita composita est. Quicquid te michi ex quacumque causa. dare facere oportet vel oportebit presens in die: aut sub conditione quarumcumque rerum michi tecum actio de. queque abs te peritio vel aduersus te persecutio est vel erit: quodque tu meum habes tenes: possides possideres vel: dolove malo fecisti quominus possideres: tantam pecuniam dari stipulatus es aulus augerius sponditur numerus ne

C Actio in personam. at petitio in rem. persecutio utriusque continetur. ff. de ac. et obli. actio in personam. **C** Petitio in rem. **C** De. pro vel. **C** Res. i. estimatio. **C** Stipulatus. Nunc mutat personas. secunda enim transit ad tertiam. Et nota quod actio etiam realis actio deducitur in stipulationem facta rei estimacione. et ita ipsa pecunia sine rei estimacione deducitur in stipulationem: et acceptilacione. Nam ipsa res non potest: cum nemo rem suam possit stipulari sibi dari. ut ff. de inutili. stipula. §. si. Sed quomodo deducam estimacionem cum non debeatur? Respon. immo quia si debita est. liberatur enim exceptiione quasi a reuendicatione. si prestat estimacionem. ut ff. de rei vendi. eius rei. et. l. seq. Si autem ipsa res in acceptilationem deducatur: valet iure per actum fin. §. ut diximus. §. eo. §. quo genere. **C** **C** Additio. Tu dic quod quibus actio realis nec obligationem nec officium iudicis presupponat: presupponit tamen quandam equitatem ex qua datur actio: et illa equitas novatur per acceptilationem. Angelus.

Perse: curio con: tiner: a: crionem a: petin onem.

gidius. Item ex diverso numerus negidius interrogat: aulum augerius quicquid tibi hodierno die per aquilianam stipulationem spondidisti: id ne omne habes acceptum: respondit aulus augerius. habeo: acceptum stuli.

C Interuentu noue persone non im fiabit novatio: etiam si a pupillo stipuler quod alius michi debet: non autem a seruo hodie vero non presumitur novatio: nisi expresse hoc agatur. Breuius.

C Preterea novatio tollit obligatio: veluti si id quod tibi seius debebat a ticio dari stipulatus sis. Nam interuentu noue persone noua nascitur obligatio: et prima tollitur translata in posteriorem. Ideo ut interdum licet posterior stipulatio inutilis sit: tamen prima novationis iure tollitur: veluti si id quod tu

lis nec obligationem nec officium iudicis presupponat: presupponit tamen quandam equitatem ex qua datur actio: et illa equitas novatur per acceptilationem. Angelus.

C Preterea novatione re. **C**asus. **C** Jam vidisti quod duobus modis tollitur obligatio. tollitur etiam tertio modo scilicet per novationem voluntariam. veluti si illa de cem quod debes seruo seius stipulatus sit ab aliquo alio modo quam a te animo novandi. quia tunc tollitur prima obligatio interuentu noue persone et noua nascitur obligatio prima obligatione translata in posteriorem adeo etiam quod si non valeat noua obligatio prima per se eundem nichilominus tollitur: veluti si a pupillo sine tutoris auctoritate fuerit stipulatus illud quod tibi debebas. Omnino enim annuitur actio tua eo quod prima obligatio sublata est: et sic nullus est actio quo ad effectum experiendi. est tamen aliqua scilicet naturalis. et. h. v. l.

C Preterea. non solum solutione vel acceptilationem ut dictum est. §.

C Nouatio. si fiat per stipulationem: ut subicit: siue per iudicium. ut si alius nomine meo iudicium suscipiat animo novandi. ut ff. de solu. l. solutionem. et. ff. de in rem. ver. si pro parte. et. ff. de verbo. obli. l. iure debemus. in si. §. respon.

C Noue persone. etiam si hoc non agitur ut fiat novatio iure isto. hodie con. r. ut. j. eo. §. sed cum.

Actio realis actio potest i stipulatio nem de duci.

Actio realis actio potest i stipulatio nem de duci.

Actio realis actio potest i stipulatio nem de duci.

Actio realis actio potest i stipulatio nem de duci.

Actio realis actio potest i stipulatio nem de duci.

a **P**upillo. qui naturaliter tenetur. vt. ff. de no. na. l. j. in fi. si est maior infante. als nec naturaliter. vt ff. de act. z obliga. l. pupillus.

b **N**ulla est. Sed nunqd restituit creditor in por rem debitozem: Quidam dicunt q sic. vt. C. de repu. l. f. s. i. z. ff. de fideiuss. l. si titius. s. huic. que est coira et quod hic dicit

res amittitur. scz iure communi. lz non per restitu tionem: vt dicitur est. Alij vt pla. dicunt hanc in i pubere qsi stulte acceperit hic cre ditor tam paruu lum: illam in pu bere loqui. Vel verius refert an minor iuuetur: vt no teneatur per beneficiu resti tutionis: et tuc etiā restituit creditor in veterē credito rem: vt ibi. Anve ro non restituat:

quia non est necesse: cum tantu naturaliter sit obliga tus) vt. ff. de noua. l. in fi. z tunc nec creditor resti tuitur: vt hic. nec etiam tunc quando dolo creditoris minor fuit obligatus. vt. ff. de fidei. si titius. s. fi. (Un de huic dolo so non succurritur: quia frustra legis au pilum inuocat qui comittit in legē. ff. de mino. l. auxi lum. in fi. z. l. si ex causa. s. nunc vidēdū. z ad velleya num. si decipiendi. Quod etiam in muliere distingui tur. nam restituitur in primū debitozem actio ea sub ducta per velleyanum. vt. C. ad velley. si mulier. nisi fuerit dolo inducta. vt. ff. ad velley. quidam. et. d. l. si titius. in fi. At fecus esset vbi nulla esset scda obligatio vt in seruo subijctur. qui non pot etiam naturalit tene ri fideiubendo vel intercedendo quoquo modo. vt ff. de fideiuss. seruus infico. et. l. se. Idē etiam in infāte dicam quis scdo se obligauerit. Nam cū nulla sit non tollitur prima: cum non habeat in quem trāseat. Qui dam tamen dixerunt naturaliter seruum teneri: etiā fideiubendo: quod falsum est: nam nec aliter tenetur: nisi naturaliter. cuius occasione dñs tenetur de pecu lio. at hic non tenetur. vt. ff. de pecul. l. iij. s. si fili. z fa cit ad hunc. s. ff. de fideiuss. si titius. s. huic similia. **Ad dno** **S**ed ita communiter tenetur: nisi virtute talis naturalis soluisset quia tunc contra so. et coira oblig. restitueretur. Angelus.

No idē in **C**ap. **S**upra dictū est q si credi. stipu lar) fuerit a pupillo id qd debitor: pupilli sibi dz tollit obligatio ipsius debitoris. Sed scire debes q no idē iuris ē si creditor stipulaf a seruo alicuius anio nouā di illud qd debitor: sibi dz. cū em scda obligatio nulla sit ipso iure neq naturalit neq ciuili perinde remāet prior debitor obligatus ac si non esset aliqua nouatio facta. vbi gsa. Vbi em per scdam obligationē dz tolli pūa opz q scda sit aliā. puta naturalis vel ciuilis.

Non idē. Sed que est ratio diuersitatis inter hunc. z superius responsū? Rñ. quia ibi salē natu ralis obligatio fuit: hic nulla in seruo. vt ibi diximus Item hoc ideo. qz pupillus potuit obligari naturalit z ciuilitr cū auctoritate tutoris: et per eum. l. credito rem fieri: quare sibi imputet. Unde prior actio tollit:

et posterior non manet. Seruus aut nullius auctori tate pot obligari ciuilitr: ideoqz no imputat. l. crediti ro: unde etiā actio prior durat. **Ad dno**. Dic q ser uus non pot esse fideiussor alicui: nisi ex causa pecu s liari. vt. l. iij. s. filiusfamilias. ff. de pecu. Ange.

Stipulatus. i. interrogatus. Stipulor enim id est interogo fin lozigt mrogo Pulcianu. sic ac cipitur. ff. de pdi. inde. si non iorē. s. si decem. **S**ed si eadē. **C**ausa **S**upra dictū est q inter uentus none pōe noua nascit obli gatio: lz po q sti pulatus sui a de bitore meo qd ex alia quacūqz cau sa qz ex stipulari one m chi debe bar dicef ne i hoc casu fieri nouatō cū in hoc casu no ua persona nō in teruenerit. z m. q sic si aliquid noui interuenerit in scda obligatione i. in stipulatione ista. veluti si conditio vel dies vel fi deiusfor obligationi adijciatur. scire tamen debes q si conditio in nouatione addita existat ualet nouatio. si autem non existat non ualet. h. d. **N**ouatio fit. Nota hic tria iura circa nouatio nem. Antiquissima vbi etiam si nichil noui interueni ret: fiebat tamen nouatio. vt. ff. de acti. et obli. obliga tionū fere. s. fi. Itē noua vbi nouatio psumptiue fie bat quoties noui quid interueniret. z semp intellige batur hoc agi. vt hic. z. ff. de noua. l. iij. Itē ter tia quā do hoc ei psum diceret. vt. C. de noua. l. fi. Vel dic tū m z verius duo esse. pto fiebat si hoc agebat ex pisse vel tacite. vt. ff. e. l. iij. z nouo iure si id exprimat. vt. f. s. priori. z m. d. l. obligationū fere. Nouū interue niebat. l. stipulatio penalit. et facit ad hoc. s. qui mo. testa. infir. s. j. et. ff. de re iudi. l. iij. s. si ex cōuentione. z. s. sed et si pignora. **Ad dno**. Et no. q castas olim ex verbis expressis insurgebat tacita cōiectura nouatio nis hodie non corrigitur: quia in illis sit noua: io sal tem opere exceptionis. Angelus.

Quod autem. facit. ff. de noua. l. quotiens. **S**ed cur. **C**ausa **S**upra dictū est q nouatio fit interuentu noue persone vel etiam eiusdem dūmodo fiat per diei vel conditionis adiectionē vel subiectio nem: sed scire debes q apud antiquos hoc verū erat q his modis fiebat nouatio dumtamen animo nouā di fieret. z itaqz sepe diuerse psumptiones induce bantur ad probandum q animo nouandi fieret. vñ super hoc apud antiquos magna fuit altercatio. z p prer hoc di. dñs. Iusti. secum) quādā pstonē ad hñdō altercādoes tollēdas in qua cūcē qd tūc demū in telligat fieri nouatio interuentu noue persone vel etiā eiusdem persone vt dictū est qñ hoc exprisse acrum ē inter thentes qz ppter nouationē prioris obligatiōis hoc fiat. alioquin si hoc fuerit expresse actū nō intelligi tur fieri nouatio interuentu noue pōe. lz accedū scda obligatio pūmē z manet vtraqz obligatio.

Cum nouādi. expresse vel tacite. **Q**uando nouandi. scilicet tacite.

Quando nouandi. scilicet tacite.

Quando nouandi. scilicet tacite.

Stipu
est interogo fin
lozigt mrogo

Notaz
rio tripli
ci iure

Seru
non pot
obliga
ri fidei
ubendo.

a **I**ntroducebant. et alii in alio: vt quia forte ali
qd noui in obligatioe erat adiectu. vt. d. e. s. i. s. i. eadē.

b **C**onstitutio. vt. C. de noua. l. i. h. Accur.
c **A**ccedere. fit tamen exactio tantum semel de eo
dem. vt. ff. de regu. iuris. bona fides.

87

Hoc amplius zc. **C**asus. **I**am vidistis tres mo-

dos pan. tollēde
obligatis. quar
to etiam modo
obligatioes que
consensu nascun-
tur contrario cō-
sensu tollitur: ve
luti si cōuenerit i
ter me et titiu. vt
fundū tusculanū
habeam emptus
p. c. deinde non-
dum precio solus
to nec fundo tra-
dito placuerit in
ter nos q ab em-
ptioe z venditio
ne discēdatur: in
uices liberamur
z si per cōtrariū
consensū tollitur
obligatio consen-
su contracta idēz
etiā intelligas in
omnib⁹ alijs con-
tractibus ex con-
sensu descendē-
tibus. hoc dicit.

alij casibus introducebāt
Ideo nostra pcessit cōstitu-
tio q̄ apertissime diffiniuit:
tunc solum nouationē prio-
ris obligationis fieri: q̄ntēs
hoc ipsum inter contrahen-
tes expressum fuerit: q̄ pro-
pter nouationē prioris obli-
gationis conuenerūt. Alio-
quin manere z p̄stinā obli-
gationē: z secūda ei accedē-
tē vt maneat ex vtraq; cā obli-
gatio secūda nre p̄stitutionis
diffinitionē: quā licet ex ipi⁹
lectioe apert⁹ cognoscere.
Cōtract⁹ q̄ p̄sensū p̄bit:
contrario cōsensu. re non se-
cuta) dissoluit. **A**retinus.
Hoc ampli⁹ he obligatio-
nes que cōsensu d cōtrahū-
t. Nam si titius z seius in

Hoc ampli-
ue Que consensu. l. solo. Sed q̄ sunt he: Rñ. numerā-
tur. d. de oblig. ex cōsensu. Item in quibusdam ex ma-
leificio vt nudo cōsensu etiā tollantur ipso iure. vt miu-
riarum. Item furti z similes. vt. ff. de pac. si tibi. x. s.
que dam actiones. (i) alie non ipso iure tollunt cōsensu.
l. pacto de non petendo: sed per exceptionem. vt. ff.
de pac. l. si vnus. s. pactus. **A**dditio) hoc verū intel-
lige quo ad p̄iudicium partis non fieri vel recipi. si-
cut e contra p̄ncipis faciēdo gratiam malefactori nō
tollit ius pene que site parti. Angelus.

Neq; precio soluto. Sed quid si partem precij
soluat. Rñ. nō est res integra: et ideo nō recedit nudo
consensu: sed ita demum si hincinde facta sit retro
traditio. vt. C. quando liceat ab empto. di. l. i. et. ff. de
pac. l. ab emptioe. et est ratio vtrobiq;. Quia nil est tā
conueniens naturali equitati q̄ eodem genere q̄d q̄
dissolui quo ligatum est. vt. ff. de reg. iu. nichil. Ac.

Obliga-
tio tā na-
tural⁹ q̄
civilis
ip̄i iure
multis
modis
tollitur.

Dicitur est. d. eo. s. Et not. in si. huius ti. xii. esse
modos per quos tollitur obligatio tam civilis q̄ na-
turalis ipso iure vt nulle maneant reliquie. per solu-
tionem. vt. d. eo. in prin. Item per acceptilationem. vt. ff.
d. eo. s. item per acceptilationem. Item per nouatio-
nem voluntariā. vt. d. eo. s. pretere a. et. s. priori. s. Itē
per nouationem necessariam: vt per sententiam z cō-
testationem litis. vt si alius meo nomine subeat pro
me iudicium antimo nouandi z liberandi me. vt. ff. de
noua. l. deleg. re. s. i. z. l. aliam. Item per compensa-
tionem vt. j. de ac. s. pe. et. s. m. bone fidei. Item per
delegationem. vt. ff. de noua. l. delegare. i. rñ. Itē per
confusionem debiti. vt. ff. de fideiul. l. si debitor credito-
ri. (i) Item per oblationem: consignationem: et de-
positionem. vt. C. de solu. l. ob signatione. z etiam ipso

iure. vt. ff. de positi. l. i. s. si pecunia. in fi. s. Item p̄ ins-
teritum speciei. vt. ff. de verbo. oblig. l. si ex legati. Itē
maleificio suo moia non precedere: vt per cōstitutio-
nem. si quis in tantam. Vel per edictum diui marci.
vt. C. vnde vi. l. si quis in tantam. z. ff. quod me causa.
l. extar. z. ff. ad. l. iul. de vi pu. l. pe. Item nudo consensu

ter se cōsenserūt vt fundum
tusculanū emptum seius ha-
beret centum aureorum: de-
mum re nondū secuta: id est
neq; precio e soluto. neq; sū-
do tradito placuerit int̄ eos
vt discēderet ab ea eptioe z
vēditione: inuicem liberan-
tur. Idē est in cōductione z
locatione in oibus contra-
ctibus qui ex cōsensu descē-
dunt: sicut iā dictum est. f

Inis tertij.
Incipit Liber quartus.
De obligationib⁹ que ex
delicto nascuntur.
Dis obligatio ex delicto
nascitur re. l. ex maleificio. af

Um sit ex
positum superiori
libro de obligatio

l. de excep. per totum. Accursus. **A**dditio) Intelli-
ge factam congruo loco z tempore: z sola sufficit in iu-
dicio. idem extra iudicium si res sit immobilis. alio se-
cus q̄ requiritur consignatio z depositio. Ange.

De obligationibus que ex delicto nascuntur.
Hanc continua. vt in prin. huius ti. continetur. **D**i-
ctū est. d. de obligationibus ex contractu et ex quasi cō-
tractu. Verū quia est reperire obligatioes que sūt ex
delicto z ex quasi delicto. ideo videndum est de ipsis
Sed quia obligationes ex delicto sunt maiores z ge-
neraliores: ideo de ipsis prius videndum est.

Um sit. **T**otus iste tit. in nouē partes
diuiditur. Primo continuatur istum librum
ad libru precedentē. Secūdo ponit diffini-
tionem: allusionem: z diuisionē furti. ibi
Furtū est cōtractatio. Tertio ponit duo
genera furtozum eorum: penam annectando. ibi. Ma-
nifestum est. Quarto in quibus rebus fiat furtum: et
quando fur excusetur. ibi. Furtum autem fit. Quin-
to quando quis prestat opem. ibi. Interdū furti. Se-
xto q̄ illi q̄ sunt in potestate. alterius dñi vel parti su-
rantur. ibi. hi qui. Septimo cuius competit actio fur-
ti. ibi. Furti autem actio. Octauo an impubes cōmit-
tens furtum teneatur ibi. In summa. Ultimo ponit q̄
sit vera pena furti manifesti.

Ex contractu. **C**ausa. **I** supra dictū est quid est
obligatio: et q̄ omnes obligationes aut sunt ex cōtra-
ctu: aut ex quasi contractu: aut ex maleificio: vel qua-
si: vt dictum est. d. de obliga. s. sequens diuisio. Cum
igitur in superioribus satis dictum est de obli. que ex
contractu vel quasi contractu nascuntur. Nunc tra-

Obliga-
tio ciuit
sola q̄
q̄ tollit
Obliga-
tio natu-
ralis so-
la q̄
tollitur.

Conti-
nuatio.

diuisio.

U